

Jorma Kallio

Etelä-Karjala innovaation ja luovuuden maakuntana

Alueen innovaatioiden ekosysteemi ja käytäntöyhteisöt

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottaja (ylempi AMK)
Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Päivämäärä 10.5.2010

Tekijä Otsikko	Jorma Kallio Etelä-Karjala innovaation ja luovuuden maakuntana
Sivumäärä Aika	- alueen innovaatioiden ekosysteemi ja käytäntöyhteisöt 94 sivua + liitteet 10.5.2009
Tutkinto	Kulttuurituottaja (ylempi AMK)
Koulutusohjelma	Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaaja	yliopettaja Robert Arpo
<p>Yhteiskunta ja sen rakenteet, kulttuuri ja talouselämä sekä julkishallinto ja julkiset palvelut elävät murroksessa ja yhä nopeammin kasvavassa muutospaineessa. Informaatioteknologian, sähköisten verkkojen sekä viestimien kehittyminen, on vienyt meidät kiihtyvään globalisaatiokehitykseen sekä henkisesti ja fyysisesti litistyvään maailmaan.</p> <p>Vanhasta pois pyrkivä palvelu- ja informaatioyhteiskunta etsii talouskehitykselleen uusia tuotantomuotoja. Ihminen ja hänen luovuusvoimansa asettuvat kaiken taloudellisen tuotannon ytimeen. Uudessa luovassa taloudessa meillä on historiamme ensimmäisen kerran mahdollisuus yhdistää inhimillinen hyvä ja taloudellinen kasvu. Luovan talouden aika tarvitsee yhä enemmän myös kulttuurin ja taiteen monipuolisia vahvuuksia inhimillisen elämän kaikilla tasoilla.</p> <p>Kulttuurityön tuloksellisuus ja vaikuttavuus tulee vaikuttamaan kulttuurin ja taiteen asemaan. Tämä opinnäytetyö etsii Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri -osaamiskeskukselle keinoja ja mahdollisuuksia olla omalta osaltaan kehittämässä alueensa innovaatioiden ekosysteemiä ja tuottaa alueellaan korkeaa elämänlaatua ja onnellisuutta. Tutkimus vahvisti Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamissuunnitelmaan kirjattujen kriittisten menestystekijöiden olevan oikeita. Tutkimus tuotti myös uusia toimintaideoita maakunnalliselle kulttuuritoimijalle.</p> <p>Tutkimuksen kohteena olivat Etelä-Karjalan alueen julkishallinnon-, kasvatus ja opetustoimen, yritys- ja liike-elämän, kunnallisten kulttuuripalvelujen, kolmannen sektorin sekä media ja tiedotusalan edustajat. Kyselyselvityksen ja haastattelun keinoin toteutettu opinnäytetyö osoittaa, että vaikka toimijat tunnistavatkin alueen innovaatioiden ekosysteemiin liittyviä osatekijöitä sekä pitävät luovuutta ja kulttuuria alueen kehittämisen kannalta tärkeänä asiana, niin kulttuurin ja taiteen olemassa olevat resurssit eivät käytännössä kuitenkaan vastaa niihin asetettuja odotuksia ja toiveita. Julkishallinto ja sitä lähellä olevien toimijoiden näkemykset painottuvat eri tavalla kolmannen sektorin toimijoiden näkemysten kanssa siinä, miten maakunta pystyy tarjoamaan asukkailleen hyvän elämän edellytyksiä.</p>	
Teos/Esitys/Produktio	Opinnäytetyö
Avainsanat	ekosysteemi, innovaatio, innovaatioiden ekosysteemi, kulttuuri, käytäntöyhteisö, luova talous, luovuus, taide, verkko, verkosto

Author	Jorma Kallio
Title	The Innovation and creativity in the province of South Carelia - An ecosystem of innovations and communities of practice
Number of Pages	94 + appendices
Date	10.5.2010
Degree	Master of Culture and Arts
Degree Programme	Degree Programme in Cultural Management
Specialisation	
Supervisor	Robert Arpo, Principal Lecturer
<p>ABSTRACT</p> <p>Society and its structures, culture and economy life, public administration and services are all in a state of constant process of change. Developing information technology and digital webs are leading us into an accelerating globalization and ever flattening world. The new creative economy needs the creativity of culture and art. For the first time in history, there is a change to combine economical growth and humane actions.</p> <p>The importance of culture and art is determined by their productivity and efficiency. The target of this research is to find new ways and possibilities to organize efficient cultural work which will create higher economy by producing good life and happiness among people.</p> <p>Target of this research is to explore opinions and assumptions of the representatives of local government, education, economy life, municipal cultural services, members of the third sector and representatives of the media. The research study was conducted by a questionnaire form and an interview. Research study shows that actors and agents recognize the factors of the ecosystem of innovations listed by professor Antti Hautamäki. All respondents think that creativity and culture are important in a developing economy locally.</p>	
Work / Performance / Project	Thesis
Keywords	art, community of practice, creative economy, creativity, culture, ecosystem of innovations, innovation, net, network

Sisällysluettelo:

1.	JOHDANTO	6
1.1	Etelä-Karjalan kulttuuristrategia ”Luovuus sitoo sirpaleita”	7
1.2	Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskusten perustamisselvityshanke	8
1.3	Etelä-Karjalan talous ja elinkeinotoiminta	10
1.4	Etelä-Karjala kulttuurimaakuntana	11
1.5	Oma roolini Lappeenrannan ja maakunnan kulttuuripalvelujen kehittäjänä	14
2.	TEORIAKEHYS	16
2.1	Kulttuuri	16
2.2	Luovuuden ekosysteemi, luovat keskuksat, suvaitsevaisuus ja henkinen pääoma	17
2.3	Innovaatioiden ekosysteemi, korkea elämänlaatu ja kaupunkiyhteisöt luovuuden paikkoina	19
2.4	Luovuus	21
2.5	Innovaatio	24
2.6	Käytäntöyhteisö	25
2.7	Verkko ja verkosto	26
2.8	Kolmas sektori ja uusi kolmas sektori	27
3.	TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTOT	29
3.1	Tutkimuskysymyksen asettaminen	29
3.2	Tutkimusmateriaalin mittaavuus ja luotettavuus	30
3.3	Tutkimuksen menetelmällinen toteutus	32
3.4	Tutkimuksen vastaaja- ja haastatteluryhmien muodostaminen	32
3.5	Kyselytutkimuksen e-lomakkeen ja haastattelulomakkeen laatiminen	34
3.6	Eduix 3.1 E-lomakkeen ja kyselyprosessin tekninen toteuttaminen	35
4.	TUTKIMUKSEN TULOKSET	38
4.1	Aineiston analysointi	38
4.2	Kyselyselvityksen ja haastattelun tulosten esittely	38
4.2.1	Luovuus ja kulttuuri	38
4.2.2	Toimiva innovaatioympäristö	52
4.2.3	Hyvät julkiset palvelut	62
4.2.4	Laadukas asuminen	67

4.2.5	Toimiva julkinen tila	73
4.2.6	Toimiva logistiikka	76
4.2.7	Elämänlaatu.....	79
4.2.8	Uudet hanke- tai toimintamalliehdotukset maakunnan luovuuden ja innovatiivisuuden vahvistamiseksi	83
5.	TUTKIMUKSEN TULOSTEN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	87
5.1	Opinnäytetyön lähtökohta, tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	87
5.2	Johtopäätösten muodostamiseen käyttämäni menetelmä	88
5.3	Miten Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus vastaa tässä opinnäytetyössä tunnistettuihin taide- ja kulttuuripalvelujen tarpeisiin sekä niiden maakunnalliseen tuottamiseen?	88
5.4	Miten Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus voi hyödyntää opinnäytetyössä esille nostettuja maakunnan vahvuuksia ja ongelmia?... ..	93
5.5	Mitä opinnäytetyön tuloksista johdettavia uusia työskentelymuotoja ja palveluja Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus voi maakunnalle ja kunnille tuottaa?	95
5.6	Loppuyhteenveto ja esitys jatkotutkimuksesta	97
	LÄHTEET:	98
	LIITEET (7 KPL)	100

1. JOHDANTO

Maailman talouden muutokset luovat uhkaa ja mahdollisuutta myös kuntien kulttuuripalveluihin. Uhkakuvana on, että kulttuurisektorin nykyisiä toimintaedellytyksiä vähennetään tai jopa lakkautetaan. On myös mahdollista, että talouden muutoksia käytetään hyväksi kaupungin imagon ja elinkeinorakenteen muuttamiseksi entistä selvemmin kulttuurikaupungin ja luovan talouden suuntaan. Tulevaisuuteen suuntautuviissa kaupungeissa ymmärretään, että kulttuuri vaikuttaa myönteisesti asukkaiden hyvinvointiin. On ennustettavissa, että tähän asti maamme kaupunkien suhteellisen yhdenmukainen kulttuuriprofiili alkaa eriytyä kun kaupungeissa päätetään säästö ja investointikohteista taiteen ja kulttuurin kentällä.

Riitta Aarniokoski-Joenpolvi on pro gradu työssään esittänyt teorian siitä, että taiteen ja kulttuurin kenttää tulevat jatkossa luonnehtimaan rajattomat tarpeet ja rajalliset resurssit. Tässä teoriassa hän luonnehtii, että käsitteenä kulttuuri ulottuu miltei kaikkialle inhimilliseen elämään. Tarve kulttuurin ja taiteen monipuolisten vahvuuksien ja hyötyjen hyväksikäyttämiseen lisääntyy jatkuvasti. Käytettävissä olevat voimavarat suunnitella ja toteuttaa paikallista taide- ja kulttuuritoimintaa, sekä ylipäättään luovaa toimintaa, lienevät kuitenkin tulevaisuudessakin riittämättömät suhteessa niihin kohdistuviin toiveisiin. Tämä edellyttää kunnilta prioriteettien asettamista ja tarkoin harkittuja päätöksiä. (Aarniokoski 2003, 78).

Kulttuurityön aseman kunnissa tulee erityisesti ratkaisemaan se, miten kyetään perustelemaan harjoitetun toiminnan ja sen tuloksellisuuden merkitys ja vaikuttavuus. Myös toiminnan joustava järjestäminen on keskeisessä asemassa. On myös huomioitava, että koko ajan tulee uusia taiteen, kulttuurin ja luovuuden muotoja väestökehityksen, kansainvälisten vaikutteiden ja kulttuurin sisäisen muutoksen seurauksena. Kaikki tämä merkitsee sitä, että palvelutuotannon organisoinnissa ja erilaisissa rahoitusjärjestelyissä on löydettävä uusia luovia vaihtoehtoja ja erikoistumista. Tutkimukset osoittavat, että kunnat tulevat pitämään joitain toimia itsellään, hankkivat palveluja ostopalvelutoiminnan kautta, tekevät kuntien välistä ja seudullista yhteistyötä, eriyttävät ja mahdollisesti laajentavat avustuspolitiikkaansa, ja lisäävät myös yhteistyötä eri hallintokuntien välillä. Kaikki tämä tulee edellyttämään myös kuntien nykyisen kulttuurihallinnon uudistamista.

Opinnäytetyöni perustuu professori Antti Hautamäen teorian pohjalta toteuttamaani haastattelututkimukseen Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemin kartoittamiseksi. Parempi ymmärrys korkeaa elämänlaatua ja taloudellista menestystä alueelleen mahdollistavasta innovaatioiden hyvästä ekosysteemistä, voisi antaa mahdollisuuden myös paremmin ymmärtää kulttuurin ja luovuuden tärkeää merkitystä innovatiivisten ja luovien ajatusten virtaa kannattavana voimavarana. Opinnäytetyöni hahmottaa, kyselyyn vastanneiden käsitystä innovaatioiden ekosysteemin osatekijöiden ilmenemisestä, tunnistettavuudesta sekä halukkuudesta näiden osatekijöiden kehittämiseen maakunnassa. Samalla opinnäytetyöni hahmottaa vastaajien käsitystä maakunnan kulttuurin nykytilasta ja kartoittaa kulttuurityön mahdollisuuksia vastata tulevaisuuden haasteisiin. Opinnäytetyöni taustalla vaikuttaa myös Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmän tilaama ja laatimani Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvitys, missä hahmotellaan uutta maakunnallista tapaa tuottaa kulttuuripalveluja strategisesti johdetun verkostotyöskentelyn muodossa. Vahvan taustan opinnäytetyölleni antaa myös Etelä-Karjalan liiton kulttuuristrategia ”Luovuus sitoo sirpaleita” sekä oma 28-vuoden kokemukseni Lappeenrannan kaupungin kulttuurisihteerinä sekä maakunnallisena kulttuuritoimijana.

1.1 Etelä-Karjalan kulttuuristrategia ”Luovuus sitoo sirpaleita”

Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmä päätti vuonna 2005 maakunnallisen kulttuuristrategian tekemisestä ja valitsi sen kirjoittajaksi Etelä-Karjala-instituutin. Instituutti toimii Lappeenrannan teknillisen yliopiston erillislaitoksena ja on keskittynyt tukemaan Etelä-Karjalan kehitystä tekemällä akateemista yhteiskuntatieteellistä ja humanistista tutkimusta maakuntaa ja sen lähialueita koskettavista teemoista. Etelä-Karjalan kulttuuristrategian laatiminen koettiin kulttuurityöryhmässä tärkeäksi, koska kulttuuri haluttiin saada osaksi Etelä-Karjalan muuta strategista ohjelmatyötä ja maakuntaohjelmaa joka taas nojaa eri toimialojen omiin strategioihin. Kulttuuri leikkaa kaikissa suhteissa muita toimialoja. Strategian kirjoittamisen kannalta nähtiin tärkeäksi, että kulttuuri nähdään maakuntaohjelmassa omana strategisena kokonaisuutenaan. ”Luovuus sitoo sirpaleita” – kulttuuristrategian johdannossa todetaan, että: ”2000-luvulla kulttuuri on yhä enemmän nostettu esille yhtenä alueellisen hyvinvoinnin, vetovoimaisuuden ja asukasviihtyvyyden luojana ja ylläpitäjänä. Globaalissa, mutta samalla myös pirstaloituvassa maailmassa sen rooli korostuu entisestään identiteetin

rakentajana, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden keskeisenä osatekijänä ja monikulttuurisen vuoropuhelun lisääjänä”. (Luovuus sitoo sirpaleita 2007, 5-6)

Marraskuussa 2007 valmistunut ”Luovuus sitoo sirpaleita” – strategia kartoittaa ja analysoi maakunnallisen kulttuurin senhetkisen tilan. Kulttuuristrategia tarkastelee kulttuuria kokonaisuutena, missä taide- ja kasvatustieteiden lisäksi on mukana laaja taiteen tekijöiden ja kulttuuritoimijoiden kokonaisuus aina kolmannen sektorin järjestötoimintaa myöten. Kulttuuristrategia analysoi maakunnan kulttuurin SWOT(vahvuuksien, heikkouksien mahdollisuuksien ja uhkien) -analyysin pohjalta, asettaa maakunnalle kulttuurivision ja esittelee neljä vaihtoehtoista kehitysnäkymää: (1)uhkakuva skenaario, (2)pysähtyneisyyden tila, (3)itään päin suuntautuva skenaario ja (4)mahdollisuuksien skenaario. Näissä skenaarioissa kulttuuri on pääasiallinen tarkastelunäkökulma, ja niissä kuvataan mahdollinen tapahtumaketju tästä päivästä tulevaisuuteen.

Etelä-Karjalan kulttuuristrategia asettaa lopuksi strategiset tavoitteet ja esittelee toimenpide-ehtotuksia tulevien hankkeiden ohjeistamiseksi. Ohjelma korostaa, että juuri hankkeiden kautta painottama luovuus nousee ja tekee strategiasta todellisuutta. Asetetuissa kehittämistavoitteissa nostetaan esille lasten ja nuorten kulttuurityö, kulttuurin hyvinvointinäkökulma, kulttuurin mahdollisuus luovan talouden ja yrittäjyyden kannalta, kulttuurin tasa-arvonäkemykset, omaleimaisen eteläkarjalaisen hengen vahvistaminen sekä monikulttuurisen vuoropuhelun kehittämisen tärkeys.

1.2 Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvityshanke

Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmä toteutti hyväksytyt Etelä-Karjalan kulttuuristrategian ”Luovuus sitoo sirpaleita” – ohjelman pohjalta hankeseminaarin Imatralla 20.5.2008. Seminaarissa olivat kutsuttuina eteläkarjalaiset kulttuuritoimijat (kunnat, järjestöt, taiteen perusopetusyksiköt, taide- ja kulttuurilaitokset, taiteilijat jne..) sekä Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmä. Hankeseminaarissa nousi esille ”Luovuus sitoo sirpaleita” ohjelmassa asetettujen strategisten tavoitteiden, ”Kulttuuri ja hyvinvointi kulkevat käsi kädessä” sekä ”Luova talous ja kulttuuriyrittäjyys” pohjalta hanke, joka sai nimekseen ”Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri”.

Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmä päätti esittää Lappeenrannan kaupungin, kulttuurisihteeri Jorma Kalliolle, että Lappeenrannan yleinen kulttuuritoimi ryhtyisi valmistelemaan Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – hanketta. Syksyllä 2009 Lappeenrannan kaupunki teki esityksen Etelä-Karjalan liitolle maakunnan kehittämisrahan saamiseksi Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvityksen laatimiseksi. Etelä-Karjalan liitto hyväksyi rahoitushakemuksen ja Lappeenrannan kulttuuritoimi nimitti hankkeen selvitysasiamieheksi kulttuurisihteeri Jorma Kallion. Hanke alkoi 1.10.2009 ja päättyi 31.3.2010. Hankeselvitys on esitelty huhtikuussa 2010 Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmälle ja sen pohjalta on aloitettu valmistelutyö Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen hankeselvityksen toimenpide-esitysten esittelemiseksi Etelä-Karjalan liiton hallitukselle. Hankesuunnitelman työstämisessä tullaan hyödyntämään myös tämän opinnäytetyön tuottamaa materiaalia.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen hankeselvityksessä esitetään yhteenvedonomaaisesti kiteytettynä tavoitteena: ”Maakunta kokoaa luovien alojen osaajia, taiteilijoita sekä kolmannen sektorin kulttuuritoimijoita verkostomaiseen yhteistoimintaan ja kehittää sekä hankkeistaa innovatiivista, luovaan talouteen ja uuteen ansaintalogiikkaan perustuvaa liiketoimintaa. Luovat alat ja luovuutta hyödyntävät palvelualat korvaavat jatkossa yhä suuremman osan maakunnasta poistuvasta vanhasta prosessiteollisuudesta.” (Kallio 2009)

Perustamisselvitys nostaa ehdottamansa Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri osaamiskeskuksen verkon kriittisiksi menestystekijöiksi (1) Verkon rahoitus ja hankeosaaminen, (2) Verkon toimijoille tarjottava tiedotus, neuvonta ja koulutustyö, (3) Käytäntöyhteisöjen kehittäminen sekä (4) Palvelumuotoilu verkon toimijoiden osaamisen tuotteistamisessa. (Kallio 2009)

1.3 Etelä-Karjalan talous ja elinkeinotoiminta

Etelä-Karjalan maakunta muodostuu kymmenestä kunnasta ja maakunnan kasvukeskuksia ovat 72.000 asukkaan Lappeenranta sekä 29.000 asukkaan Imatra. Maakunnan väkimäärä on 134.000 asukasta. Lappeenrannan asukasmäärä on kasvanut vuodesta 2006 vuoteen 2009 noin 400 hengellä ja Imatran väkimäärä vähentynyt samana aikana 630 hengellä. (Etelä-Karjalan liiton tilastot 2009).

Tilastokeskuksen lukujen mukaan Etelä-Karjalan maakunta sijoittuu väestöltään maakuntiemme joukossa kuudenneksitoista. Etelä-Karjalaa pienempiä maakunta ovat Itä-Uusimaa, Kainuu ja Keskipohjanmaa. Etelä-Karjalan väestö on vähentynyt vuodesta 1995 vuoteen 2009 yhteensä 5.591 hengellä. Väestöään menettäneiden kymmenen maakunnan joukossa Etelä-Karjalaa paremmassa asemassa ovat vain Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa. Väestöään Etelä-Karjalaa enemmän menettäneet maakunnat ovat järjestyksessä Pohjois-Savo, Kymenlaakso, Satakunta, Pohjois-Karjala, Lappi, Etelä-Savo ja Kainuu. (Tilastokeskus: Väestö maakunnittain 1995-2009)

Etelä-Karjalan liiton kokoaman tilastomateriaalin mukaan elinkeinoaloittain tarkasteltuna maakunnassa työllisti vuonna 2006 maa- ja metsätalous 4,7%, teollisuus ja rakentaminen 29,3%, kauppa ja palvelut 66% väestöstä. Muutos työpaikoissa vuodesta 1997 vuoteen 2006 on ollut maa- ja metsätaloudessa -1 345 henkeä, teollisuuden ja rakentamisen alalla -639 henkeä ja kaupan ja palvelujen alalla + 5 277 henkeä. Teollisuustuotannon jalostusarvo vuonna 2007 oli 1 220 679 euroa mikä oli 3,3% koko maan teollisuustuotannon jalostusarvosta. Tästä määrästä yksin massa ja paperiteollisuuden jalostusarvo oli 635 965 euroa, eli 19% koko maan vastaavasta jalostusarvosta. Maakunnan muiden tuotannonalojen yhteenlaskettu osuus oli yhteensä vain 17,6% niiden vastaavasta valtakunnallisesta jalostusarvosta. Vaikka maakunnassa massa- ja paperiteollisuus onkin vähentänyt työvoimaansa merkittävästi ja kaupan ja palvelujen työllistämisosuus on samalla kasvanut 13 %:lla, niin silti maakunnan tuotteiden jalostusarvosta valtaosa syntyy edelleen perinteisen prosessiteollisuuden piirissä. (EK:n taskutieto 2009)

Maakunnan elinolojen osalta Etelä-Karjalan liiton tilastot kertovat, että valtioveron alaiset tulot/tulonsaaja olivat vuonna 2006 Etelä-Karjalassa 20 664 euroa, kun

valtakunnan keskiarvo oli 22 621 euroa. Vuonna 2007 toimeentulotukea maakunnassa sai 1 000 henkeä kohti yhteensä 69 henkeä, kun valtakunnan keskiarvo on ollut 65 henkeä. Työttömiä maakunnan työvoimasta vuonna 2008 oli 9,9 % kun koko maan keskiarvo oli 7,3%. Vuonna 2007 olivat maakunnassa verotulot/asukas 2 789 euroa ja valtakunnallinen taso oli 3 074 euroa. Nettokustannukset euroa/asukas olivat sosiaali- ja terveystoimissa 2 667 euroa (koko maa 2 671 euroa), opetus- ja kulttuuritoimissa 984 euroa (koko maa 1 181 euroa). Vuonna 2007 sosiaali- ja terveystoimen menot olivat maakunnassa valtakunnallista keskitasoa, mutta opetus- ja kulttuuritoimen menot olivat lähes 200 euroa pienemmät/asukas kuin valtakunnallinen keskiarvo. (EK:n taskutieto 2009)

Asukkaittensa varallisuuden, verotulojen ja elinolojen osalta maakunta asettuu koko maan keskiarvon alapuolelle. Tähän vaikuttaa, käsitykseni mukaan, maakunnan valtakunnallista tasoa korkeampi työttömyys, selvästi alhaisempi verotulojen kertymä, laaja maaseutualue ja siihen liittyvä elinkeinorakenne sekä tarjolla olevan työn keskimääräisesti muuta maata matalampi palkkaustaso.

1.4 Etelä-Karjala kulttuurimaakuntana

Etelä-Karjala sijoittuu tilastokeskuksen käyttämän 21 maakunnan ja alueen eri kulttuuri-indikaattoreiden vertailussa pääosin väestömääränsä mukaiselta sijalta 17. yleensä sijoille 15-19. Maakuntia on Suomessa 20 (sisältää Ahvenanmaan). Tilastokeskus jakaa Uudenmaan maakunnan pääkaupunkiseutuun ja Muu Uusimaa – alueisiin. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

Vuoden 2007 tilastossa E-K:n maakunta sijoittui kuntien kulttuuritoimen nettokustannusten osalta (119 euroa/as) jopa seitsemänneksi kun valtakunnan keskiarvo oli 113 euroa/as. Tähän sijoitukseen vaikuttaa nostavasti tilastossa käytetty laskutapa euroa/asukas. Jos sama taulukko muutetaan euromääräiseksi, niin Etelä-Karjalan sijoitus (16 095 345) on vuoden 2007 väestötietojen pohjalta viidestoista, samalla kun vertailualueiden valtakunnallinen keskiarvo on summaltaan kaksinkertainen. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

Pidän perusteltuna käyttää vertailussani euromääräisiä summia, koska kulttuurityössä palkat, vuokrat ja muut kulut maksetaan kuitenkin aina rahassa, ei asukasluvun suhteessa. Etelä-Karjalan sijoittuminen kulttuurityöhön käytettävissä olevien resurssien

ja kulttuurityöstä syntyvien tulosten osalta on selkeästi valtakunnan keskimääräistä tasoa alempana ja usein neljän viimeisen vertailualueen/maakunnan joukossa. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

Maakuntaan saatavien resurssien osalta voidaan todeta, että valtion menot 2006 kulttuuripalveluihin maakunnittain – tilasto antaa Etelä-Karjalalle 50 euroa/asukas ja sijan 15. Euromääräisesti vertailtaessa sijoitus putoaa yhdellä alaspäin ja kulttuuripalveluihin valtiolta vuosittain saatavat 6 748 000 euroa ovat noin 10 milj. euroa vähemmän kuin maakuntien saama valtakunnallinen keskiarvo. Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikuntien tuesta vuonna 2008 Etelä-Karjala sai samassa suhteessa 153 941 euroa, eli kuudenneksi vähiten, kun valtakunnallinen keskiarvo oli samalla yli kuusi kertaa enemmän. Kun opetus- ja kulttuuriministeriön tuki valtakunnallisille kulttuuritapahtumille vuonna 2009 oli keskimäärin seitsemän / maakunta, niin Etelä-Karjalaan tukea tuli vain kolmelle tapahtumalle. Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastojen jakamista apurahoista vuonna 2008 Etelä-Karjalassa jaettiin neljänneksi vähiten ja jaettu summa (355 400 €) oli jopa 170 000 euroa vähemmän kuin maakuntien saama keskiarvo. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

Mitä maakuntaan saadulla kulttuurirahalla on saatu aikaan? Maakunnan taidelaitokset keskittyvät Lappeenrantaan (kaupunginteatteri, kaupunginorkesteri, kulttuurihistoriallinen museo, taidemuseo, Wolkoff -kotimuseo, maakuntakirjasto ja sivukirjastot) ja Imatralla (kulttuurikeskus, taidemuseo, kaupunginteatteri). Lappeenrannassa tuntiperusteista taiteen perusopetusta annetaan musiikissa, tanssissa, kuvataiteessa sekä sirkus- ja teatteritaiteessa. Muuta taiteen perusopetusta annetaan Taidekoulu Estradin bändikoulussa ja Taito käsityökeskuksen käsityökoulussa. Imatralla tuntiperusteista taiteen perusopetusta annetaan musiikki-instituutissa ja yleistä taiteen perusopetusta tanssistudio Jamissa sekä Imatran Työväenopistossa kuvataiteessa ja käsityössä. Tämän lisäksi Etelä-Karjalan kansalaisopisto ja yksityiset musiikkiopettajat tarjoavat maaseutukunnissa kuntien rahoitustuella suppeampaa taiteen perusopetusta.

Työllistä työvoimaa on kulttuurin toimialoille E-K:n maakunnassa palkattu valtakunnassa neljänneksi vähiten. Kun maakuntien keskiarvo on palkattujen työntekijöiden osalta ollut yli 4 000 henkilöä, niin Etelä-Karjalassa työntekijöitä

kulttuurin toimialoilla on ollut 1 124 henkilöä, eli yli 3 000 henkilöä vähemmän kuin maakuntien valtakunnallinen keskiarvo. Kulttuurialan yrityksiä on valtakunnassa kirjattu vuonna 2007 yhteensä 17 967, ja Etelä-Karjalassa niitä oli valtakunnan neljänneksi vähiten eli 266 yritystä. Poikkeama valtakunnallisesta keskiarvosta on lähes 600 yritystä. Kulttuurialan opiskelijoita koulutusmaakunnittain 2007 vertailtaessa nähdään, että Etelä-Karjala sijoittuu tässä 469 opiskelijallaan neljänneksi viimeiseksi, jäljessään vain Kainuu, Ahvenanmaa ja Itä-Uusimaa. Valtakunnallinen keskiarvo maakunnittain on 1834 kulttuurialan opiskelijaa, eli yli neljä kertaa enemmän kuin Etelä-Karjalassa. Vuonna 2007-2008 taiteen perusopetuksessa Etelä-Karjalassa oli 3 111 oppilasta, kun valtakunnallinen keskiarvo on yli kaksi kertaa enemmän, eli 3384 oppilasta. Musiikkioppilaitoksissa Etelä-Karjalaa vähemmän (1 277 opiskelijaa) oppilaita oli vain Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Valtakunnallinen musiikinopiskelijoiden keskiarvo / maakunta on lähes 3 000. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

Kulttuurin rahoitus ja kulttuurin asema opetuksessa ja työvoimassa näkyy myös kulttuurin kulutuksessa. Tilastojen mukaan vuonna 2008 kirjastoista lainattiin Etelä-Karjalassa kaikkein vähiten. Kun koko Suomen keskiarvo on 18.8 lainaa/asukas, niin Etelä-Karjalassa luku on vain 14,1 lainaa/asukas. Eniten kirjoja lainataan Pohjois-Karjalassa missä luku vuonna 2008 oli 22,5 lainaa/asukas. Museokäynnit maakunnittain vuoden 2007 tilasto kertoo, että Etelä-Karjala sijoittuu 21. vertailtavan maakunnan listassa 66 310 kävijällä seitsemänneksi viimeiseksi. Valtakunnallinen keskiarvo museossa kävijöiden osalta vuonna 2007 oli lähes 226 000 kävijää. Etelä-Karjala on historiallista aluetta. Täällä löytyy runsaasti asutuksen merkkejä eri aikakausilta. Tästä huolimatta kiinteitä muinaisjäännöksiä maakunnittain vuonna 2009 vertailtaessa, Etelä-Karjala sijoittuu valtakunnallisen keskiarvon (18 kohdetta/neliökilometri) alapuolelle 9,1 muinaisjäännös kohteellaan. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

Musiikkiartistien esiintymisiä vuonna 2008 vertailtaessa Etelä-Karjala sijoittui 21 vertailtavan maakunnan/alueen joukossa seitsemänneksi viimeiseksi 203 esiintyjällään samalla, kun valtakunnallinen keskiarvo vuonna 2008 oli 393 esiintyjää/maakunta. Äänitteiden kustantaminen maakunnittain tilasto kertoo, että kun valtakunnallinen keskiarvo vuonna 2007 on ollut yli 22 äänitettä/maakunta, niin Etelä-Karjalassa on tehty 6 äänitettä, eli 21 maakunnan kesken seitsemänneksi vähiten. (Tilastokeskus: Alueiden kulttuurit 2009)

1.5 Oma roolini Lappeenrannan ja maakunnan kulttuuripalvelujen kehittäjänä

Valmistuin kulttuurisihteeriksi Työväen Akatemiasta vuonna 1981 ja sen jälkeen olen kouluttanut itseäni muun muassa Yritystaito Oy:n Johtamistaidon sisäiseksi konsultiksi 1990, EU-Project Managers, Helsingin Kauppakorkeakoulun Mikkelin Pienyrityskeskus 2001, Jyväskylän Yliopisto/Avoim yliopisto Mentor-opinnot (5ov) 2004. Vuonna 2004 suoritin muuntokoulutuksena kulttuurituottaja amk-tutkinnon Humakin Joutsenon kampuksella ja vuonna 2009 aloitin Helsingin Metropoliaassa kulttuurituotannon ylempään ammattikorkeakoulututkinnon opintosuoritukseen johtavan opiskelun.

Työhistoriani alkoi Jyväskylän kaupungin palkkaamana nuorisotyöntekijänä SNK:n Jyväskylän Aluejärjestössä vuosina 1977-1979. Työväen kulttuuritapahtuma, Työväenkulttuuritapahtuma Jyväskylän Talven tiedotussihteerinä toimin vuosina 1978 ja 1979, SAK:n koulutusosastolla olin laatimassa SAK:n kulttuuriohjelman taustaselvitystä vuonna 1980 ja Työväen Sivistysliiton Vantaan opintojärjestön kulttuurisihteerinä toimin 1981 – 1982. Lappeenrannan kaupungin kulttuurisihteerinä aloitin vuonna 1982 ja jatkan tässä tehtävässä edelleen. Keväällä 2008 toimin Humanistisen Ammattikorkeakoulun HUMAK:n Joutsenon kampuksen kulttuurituottaja koulutusohjelman festivaali- ja tapahtumatuotantajakson (6 opetusviikkoa) vetäjänä.

Lappeenrannan kaupungin kulttuurisihteerin virassa olen työnkuvani mukaisesti vastannut yleisen kulttuuritoimen tulosalueen johtamisesta, kulttuurilautakunnan esittelystä (1982-1991), tulosalueen asioiden valmistelusta lautakunnalle (1982-) sekä lautakunnan sihteerin tehtävistä (1982-2003). Kulttuurisihteerin työnkuvan mukaiset tehtäväalueet ovat olleet tulosalueen johtaminen, avustustoiminnan ja tukiresurssien suuntaaminen, kulttuuritoimiston ohjelmatuotannon johtaminen, kesäteatterin tilojen kehittäminen ja toiminnan organisointi, kaupungin omistaman galleriatilan toiminnan johtaminen, Lappeenrannan kaupungin taiteen perusopetustyöryhmän jäsenenä toimiminen sekä muut tulosalueen hallintoon liittyvät valmistelu, lausunto, viranomaisyhteistyö ja edustustehtävät.

Hallinnon lisäksi kulttuurisihteerin työnkuvaan on liittynyt myös kulttuurituottajuus. Merkittävimmistä kulttuuritapahtumista ja työsuorituksista olen työvuosieni saatossa vastannut mm: Lappeenrannan lasten ja nuorten kulttuurikuukausi tapahtumat 1980-

1991, Lappeenrannan kaupungin musiikkileikkikoulutoiminnan aloittaminen ja johtaminen 1984-1994 (siirretty Musiikkiopistolle 1994), Leningradin filharmonikkojen konserttien päätuottaja 1985 ja 1988, Kiinan valtioneatterin Peking Oopperan esitysten tuottaja 1984, Scottish Chamber Orchestra / Jukka-Pekka Saraste vierailukonsertti 1986, Kirovin baletin vierailuesitys 1990, Media&Message - videotuotantoyhtiöiden valtakunnallisten kilpailutapahtumien järjestelytyöryhmä 1995-2000, Kymen läänin ja Leningradin alueen kulttuuritapahtuman päätuottaja 1996, Valtakunnallinen Kuurojen Kulttuuripäivät –suunnittelutyöryhmän jäsen 2001, Linnoituksen Yö-tapahtuma päätuottaja 1992-2003, Saimaan Sävel-populaarimusiikin sävellys- ja sanoituskilpailun päätuottaja 2003-2005, Klassisen kitaramusiikkitapahtuman – Ja Kitara Soi – tuottaja 2001 – sekä taikalamppuverkoston liittyneen Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus METKU:n toiminnan aloittaminen sekä maakunnallisen ja Kaakkois-Suomen verkostoryhmien puheenjohtajuus 2009 ja 2010.

Kulttuurisihteerin tehtävät ovat tuoneet myös erilaisia luottamustehtäviä. Näistä voin mainita mm: Kymen läänin taidetoimikunnan jäsenyys 1983 – 1985, Kuntaliiton suurimpien kaupunkien kulttuurijohtajien foorumin jäsenyys 2001-, Suomen kulttuuritalojen neuvottelukunta (2002-2003 sihteeri) (2003-2004 vpj) (2004-2005 pj), Humanistisen Ammattikorkeakoulun työelämäneuvottelukunnan jäsen olen ollut vuodesta 2006 ja hallituksen jäsen vuodesta 2009.

Olen myös saanut arvostusta pitkästä työurastani ja siitä osoituksena Tasavallan presidentti on myöntänyt minulle Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1. luokan mitalin kultakoristein vuonna 2007.

2. TEORIAKEHYS

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni keskeisen teoriapohjan. Määrittelen ensin käyttämäni käsitteen "kulttuuri" ja tämän jälkeen esittelen taloustutkija professori Richard Floridan luovuuden ekosysteemi, luovien alueiden kehittyminen, suvaitsevuuksien merkityksen luovien kasvukeskusten kehittämisessä sekä taloustieteen pääomat – käsitteet. Opinnäytetyöni keskeisen teoriaosion muodostaa professori Antti Hautamäen käsite "Innovaatioiden ekosysteemi". Esittelen Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemin kartoituksen kysely- ja haastattelumateriaalin taustalla olevat innovaatioiden ekosysteemin kuusi osatekijää. Määrittelen myös käyttämäni käsitteet: luovuus, innovaatio, käytäntöyhteisö, verkko ja verkosto, kolmas sektori ja uusi kolmas sektori.

2.1 Kulttuuri

Koska opinnäytetyöni perustuu lähtökohdiltaan Etelä-Karjalan liiton kulttuuristrategiaan tavoitteenaan konkretisoida strategian asettamia yleisiä tavoitteita, katson perustelluksi ottaa myös tämän kulttuuristrategiassa esitellyn määritelmän opinnäytetyöhöni.

Etelä-Karjalan kulttuuristrategia "Luovuus sitoo sirpaleita" määrittelee kulttuurin seuraavasti: "Kulttuurin käsite voidaan ymmärtää hyvin monella tavalla. Kulttuuri tulee latinankielisestä sanasta "cultura", joka tarkoittaa maanviljelyä tai nykyisin pikemminkin "hengenviljelyä". Laajimmillaan kulttuuri voidaan käsittää kattamaan kaikkea inhimillistä toimintaa. Suppeimmillaan kulttuuri voidaan käsittää ainoastaan korkeakulttuurina, taiteena tai tietyn ihmisryhmän taideharrastuksena. Kulttuurin käsitettä voidaan niin ikään lähestyä esimerkiksi inhimillisen tiedon ja taidon korkeimpana muotona, elämäntapana tai arvo- ja tietojärjestelmänä. Kulttuurin määritelmä muokkautuu kuhunkin aikaan ja tilanteeseen sopivaksi - se ei ole muuttumaton. Tässä kulttuuri ymmärretään monitasoisena käsitteenä. Kulttuurilla tarkoitetaan toimialakohtaista kokonaisuutta, johon kuuluvat kuntien tarjoamat kulttuuripalvelut, (kuten taiteen perusopetus, kulttuuri-instituutiot (kuten museot ja teatteri) sekä kulttuuriyrittäjyyden eri muodot. Toisaalta kulttuuri ymmärretään laajempaan kokonaisuutena. Se tarkoittaa tietyn ihmisryhmän elämäntapaa siihen liittyvine arvostus-, uskomus- ja kommunikointitapoineen. Tällöin kulttuuri viittaa tietyn

yhteisön tapoihin ja perinteisiin (vrt. eteläkarjalaisuus, eteläkarjalainen henki), Tällaiset kollektiiviset rakenteet toimivat jokaisen yhteiskunnan ja kulttuurin pohjana ja erottavat ne samalla toisista kulttuureista omakseen. Kulttuuri luo myös jatkuvuutta ja vakautta sekä merkityksiä ja sisältöjä yhteisön ihmisille. Kulttuurilla on siten itseisarvo, sillä se on kiinteä osa yhteisön toimintaa. Oikeus kulttuuriin ja omaan kulttuuri-identiteettiin ja sen vahvistamiseen ja ilmaisemiseen on jokaisen perusoikeus. Samoin myös taiteella on itseisarvonsa. Mutta samalla kulttuurilla ja taiteella on myös välinearvo. Kulttuuri voi instrumentaalisessa merkityksessä toimia välineenä tietyn tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi, kuten esimerkiksi luovuuden, sosiaalisen kanssakäymisen tai hyväksynnän tai taloudellisen voiton välineenä. Tämän strategian kannalta on erittäin tärkeää muistaa, ettei kulttuuri itseisarvona tai välinearvona ole toisiaan poissulkevia. Kulttuurin itseisarvo tunnustetaan, mutta myös kulttuurin seurannaisvaikutukset on hyväksyttävä. Kulttuuri kuuluu jokaiselle eteläkarjalaiselle, ei vain tietylle ihmisryhmälle - samoin kuin luovuus, joka ei ole vain taiteilijoiden yksinoikeus.. Kulttuurilla tarkoitetaan toimialoja, tuotteita ja palveluita jotka ovat yhteydessä luovaan, henkiseen ja taiteelliseen toimintaan. Sektoriajattelu liittyy hallintoon, mutta pitää sisällään hyvin monenlaista toimintaa. Kulttuuritoimija puolestaan toimii kulttuurin kentällä. Se voi olla niin yksittäinen ihminen, luovan toimialan yrittäjä kuin julkinen instituutiokin. Kulttuuritoimija-sana ei siten viittaa vain viranhaltijaan tai organisaatioihin, vaan myös yksittäisiin persooniin ja taiteen tekijöihin”. (Luovuus sitoo sirpaleita 2007 sivut 12-13).

2.2 Luovuuden ekosysteemi, luovat keskukset, suvaitsevaisuus ja henkinen pääoma

Professori Richard Floridan mukaan luovuus ei ole vain muutamien henkilöiden ominaisuus vaan ihmislajin perusluonne. Kaikkien ihmisten luovuutta tulisi ajatella suurena ekosysteeminä, jossa yhden ihmisen taipumukset täydentävät ja toimivat vuorovaikutuksessa toisen ihmisen taitojen kanssa. Monimuotoisuus on välttämätöntä. Biologit ymmärsivät ensimmäisinä monimuotoisuuden merkityksen terveelle ekosysteemille, mutta sama pätee myös talousjärjestelmään. Kilpailukyvyyn rakentamisessa ei ole kysymys vain luovuuden ekosysteemin pohjalta toteutettavasta teollisuuden monimuotoisuudesta vaan ehkä vielä enemmän ihmisten monimuotoisuudesta. Richard Floridan mukaan ihmisellä oleva lahjakkuus saattaa olla tänään tarpeeton, mutta se voi yhtä hyvin olla huomenna talouden kulmakiviä. Avoimet, suvaitsevat, kiinnostavat ja elinvoimaisemmat alueet ja kaupungit menestyvät

luovien ihmisten houkuttelemisessa ja nämä alueet pärjäävät hyvin myös kilpailutilanteessa. (R.Florida 2006, 33-50)

Pysyäkseen edelläkävijänä huipputeknologian ja jatkuvan innovaation aikakaudella, tulee alueiden Richard Floridan käsityksen mukaan kyetä houkuttelemaan maailman terävimpiä ja luovimpia aivoja. Floridan mukaan tämä edellyttää sitä, että on panostettava sekä oman väestöön, että alueelle muuttavaan väestöön ja heidän osaamis pohjansa kehittämiseen. Minne lahjakkuudet tulevaisuudessa menevätkin, sitä seuraavat varmasti keksinnöt, luovuus ja talouskasvu. Tilastollisessa tarkastelussa näyttää usein siltä, että valtiot kilpailevat luovista kyvyistä. Todellisuudessa ihmiset kuitenkin valitsevat alueiden välillä. Hei eivät vertaa vain Yhdysvaltoja Englantiin, Ruotsia Kanadaan tai Australiaa Tanskaan, vaan Piilaaksoa Cambridgeen, Tukholmaa Vancouveriin tai Sydneyä Kööpenhaminaan. Kilpailua kiristää se, että monet alueet kehittävät juuri niitä tekijöitä, joiden avulla nousee menestyväksi luovaksi keskuksiksi. Avoimet, jännittävämmät ja taloudellisesti elinvoimaisemmat alueet ja kaupungit menestyvät luovien ihmisten houkuttelemisessa kaikkein parhaiten. (R.Florida 2006, 256-281)

Florida toteaa, että todella menestyvät yhteiskunnat ovat avoimia eivätkä syrji ketään. Paikat, jotka todennäköisimmin pystyvät hyödyntämään asukkaidensa luovuutta, eivät pelkästään suvaitse eroja, vaan ottavat aktiivisesti mukaan (are proactively inclusive) ja hyväksyvät kaikki jäsenet. Erilaisten ajatusten ja työpanosten tavoittelu ei ole pelkkää poliittista korrektiutta vaan talouskasvun edellytys. Tutkimuksissaan Florida on löytänyt selvän korrelaation siirtolaisiin, taiteilijoihin, homoseksuaaleihin, boheemeihin sekä eri yhteiskuntaluokkien ja rotujen sulautumiseen avoimesti suhtautuvien paikkojen sekä nopeasti talouskasvusta nauttivien paikkojen välillä. Suvaitsevat alueet saavat taloudellista hyötyä omien asukkaidensa luovuuden hyödyntämisestä ja lisäksi ne saavat kokoaan suuremman osuuden luovien ihmisten virrasta. (R.Florida 2006, 33-50)

Taloustieteilijät ovat jaotelleet pääomaa eri lajeihin: fyysinen pääoma (raaka-aineet), sijoituspääoma (raha) maa (funktionaalinen kiinteistövarallisuus), inhimillinen pääoma (koulutetut ihmiset) ja sosiaalinen pääoma (ihmisten yhteistyöstä syntyvä pääoma). Johtavat kasvun tutkijat ovat sitä mieltä, että kansantaloudet eivät niinkään kehity

fyysisen ja sijoituspääoman varassa vaan inhimillisen eli henkisen pääomansa perusteella. (R.Florida 2006 sivu 40-42)

2.3 Innovaatioiden ekosysteemi, korkea elämänlaatu ja kaupunkiyhteisöt luovuuden paikkoina

Professori Antti Hautamäen innovaatioiden ekosysteemi -käsitteellä viitataan dynaamiseen yrityskenttään, missä on hyvät puitteet yritysten innovaatiotoiminnalle ja innovatiivisten yritysten syntymiselle ja kasvulle. Innovaatioiden ekosysteemin voimistaminen edellyttää myös yrittämisen ja luovuuden kulttuurin vahvistamista.

Hautamäen "innovaatioiden ekosysteemi" - tarkoittaa itseohjautuvaa ja itseään uudistavaa dynaamista järjestelmää mikä sisältää riittävästi innovaatioita ruokkivia ja kiihdyttäviä aineksia. Laajassa muodossaan innovaatioiden ekosysteemi on kokonaisuus missä osatekijöinä ovat huippuyliopistot ja tutkimuslaitokset, t&k-toiminnan rahoittajat sekä pääomasijoittajat, yrityspalveluihin erikoistuneet toimijat, koulutettu ja laaja työvoimatarjonta sekä vetoapua tarjoavat alueella toimivat kansainväliset yritykset. Tätä laajaa innovaatioiden ekosysteemin kokonaisuutta kannattelee luovuuden kulttuuri ja infrastruktuuri. Hautamäen mukaan globaalissa kilpailussa selviytyäkseen tulee rakentaa Piilaakson ekosysteemistä saatujen kokemusten perusteella maailmanluokan osaamis- ja yrityskeskittymää ja sen mukaista innovaatioekologiaa ja puitteita innovatiiviselle yritystoiminnalle. Alueita tulee kehittää investointeja, yrityksiä ja osajia houkutteleviksi. (Hautamäki/Hki 2007/1, 19-20)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään innovaatioiden ekosysteemissä kaupunkien ja alueiden tärkeään osuuteen luovuuden kulttuurin ja infrastruktuurin rakentamisessa. Kaupungit vahvistavat houkuttelevuuttaan ja luovuuttaan. Parempaa elämänlaatua ja vireää vuorovaikutusta tuottava innovaatioiden ekosysteemi edellyttää alueelta tai kaupunkiyhteisöltä Hautamäen mukaan kuuden osatekijän olemassaoloa. Ensimmäinen innovaatioiden ekosysteemiin osatekijä on luova miljöö. Charles Landryn mukaan luova miljöö (yhteisö) on ihmisten, tilojen ja rakennusten keskittymä missä on kriittinen massa yrittäjiä, intellektuelleja, yhteiskunnallisia aktivisteja, taiteilijoita, viranhaltijoita, vaikuttajia ja opiskelijoita jotka voivat toimia avarakatseisissa kansainvälisissä puitteissa. Luovassa yhteisössä työskennellään kasvokkain ja tämä vuorovaikutus luo uusia ideoita, artefakteja, tuotteita, palveluja ja instituutioita. Nämä tekijät

myötävaikuttavat taloudelliseen menestykseen. Landryn teorian mukaan edelleen kulttuuri muodostuu kovista infrastruktuurisista elementeistä, kuten rakennettu ympäristö ja taideinstituutiot sekä pehmeistä infrastruktuurisista elementeistä, kuten luovat ja kannattavat ideoiden virta ihmisten ja instituutioiden välillä, kansalaisjärjestötoiminta ja sosiaaliset verkostot. (Hautamäki/Hki 2007/1, 17-19)

Innovaatioiden ekosysteemin rakentaminen edellyttää Antti Hautamäen mukaan myös toimivaa innovaatioympäristöä. Richard Floridan näkemyksen mukaan innovaatioympäristö muodostuu luovuutta monipuolisesti ruokkivasta ympäristöstä missä luovat prosessit menestyvät ja missä yritykset, tässä kotipesässään toimien, saavat alueen valveutuneen väestön tuen, testimarkkinat sekä mahdollisuuden erikoistua strategiseen ja uuden sukupolven innovaatioiden kehittämistyöhön. (Luovan luokan pako 2006). Antti Hautamäen mukaan innovaatioympäristöissä korostuvat innovaatiotoiminnan ja yrittämisen yleisten ja paikallisten edellytysten toimivuus. Tarvitaan yritystoiminnan suotuisia olosuhteita. Pääoma ja investoinnit eivät yksin riitä jos alueella ei ole riittävästi osaavaa työvoimaa, tarvittavia palveluita, tutkimuslaitoksia, osaamisen siirron organisaatioita, alihankkijoita ja jopa kilpailijoita. Tämän lisäksi tarvitaan myös avoin, suopea, erilaisuutta ja epäonnistumistakin sietävä yrittäjäystävällinen ilmapiiri. (Hautamäki/OPM 2009:30 sivut 6-24)

Kolmas Antti Hautamäen innovaatioiden ekosysteemin osatekijä muodostuu hyvistä julkisista palveluista. Julkiset palvelut rakentavat yhteishyvää, palauttavat ihmisten toimintavalmiuden ja turvaavat arkisten asioiden sujumisen. Julkiset palvelut luovat perustaa kansalaisten menestykselle ja työelämälle sekä vahvistavat ihmisten elämänhallintaa. Julkisia palveluja ovat muun muassa sosiaali- ja terveyspalvelut, koulut, sekä vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut. (Hautamäki/OPM 2009:30 sivut 6-24)

Neljäs innovaatioiden ekosysteemin osatekijä muodostuu asumisesta. Elämänlaadun olennainen tekijä on asumisen taso. Korkeat asuntohinnat ja asumiskustannukset haittaavat palveluelinkeinojen kehittymistä. Asuntojen sijoittuminen kauas työpaikoista ja palveluista lisää matkustamista ja ympäristön kuormitusta. Asunnon ja asuntoalueet voivat myös joko kasata sosiaalisia ongelmia tai toimia niiden tasaajina. Pitämällä koulupalvelut ja -taso asuntoalueilla mahdollisimman hyvänä, voidaan monia asumiseen liittyviä oheisilmiöitä hallita (väestön segregoituminen, alueen asuntojen

hintojen nousu jne.). Innovaatiotaloudessa hyvä asuminen on luovalle luokalle merkittävä sijoittumiseen vaikuttava tekijä. (Hautamäki/OPM 2009:30 sivut 6-24)

Viides innovaatioiden ekosysteemiin vaikuttava tärkeä osatekijä on Antti Hautamäen mukaan julkinen tila. Viihtyisät torit, aukiot, puistot, kadut ja julkiset rakennukset luovat yhteisöllisyyttä ja tarjoavat mahdollisuuden luovuuden kannalta tärkeään asiaan - ihmisten kohtaamiseen. Julkinen tila on yhteiskunnan ylläpitämää. Kaupallinen tila ei korvaa julkista tilaa koska se kuuluu yksityisen omistuksen piiriin. (Hautamäki/OPM 2009:30 sivut 6-24)

Toimiva logistiikka on kuudes innovaatioiden ekosysteemiin kuuluva osatekijä. Logistiikka liittyy yhteen asumisen, työpaikat, palvelut ja vapaa-ajan vieton. Toimiva logistiikka edellyttää kestäväen kehityksen ekologisten arvojen tunnustamisen ja logistiikka luo samalla viihtyisyyttä ja edistää vuorovaikutusta. (Hautamäki/OPM 2009:30 sivut 6-24)

Hautamäen mukaan innovaatioympäristö tuottaa kulttuurin, asumisen, julkisen tilan ja palvelujen muodossa korkeaa elämänlaatua. Hyvät edellytykset liiketoiminnalle syntyvät toimivasta innovaatioympäristöstä, julkisista palveluista sekä liikenteestä. (Hautamäki/OPM 2009:30 sivut 6-24)

2.4 Luovuus

Filosofian tohtori Pentti Sydänmaanlakan mukaan luovuus on kyky nähdä asioita uusista näkökulmista ja rakentaa niistä jotain uutta, omaperäistä ja toimivaa. Luovuus on ihmettelyä ja kyseenalaistamista sekä uudenlaista käytännön toimintaa. Luovuuden kolmen i:n teorian mukaisesti luovuus on Sydänmaanlakan mukaan kyky ihmetellä, innostua ja innovoida. Luovuuteen liittyy myös kyky viedä asiat käytäntöön. Gardnerin (1999) mukaan luovuuteen kuuluu neljä tasoa: *subpersoonallinen taso* (geeniperimä), *yksilötaso* (persoonallisuus), *ekstrapersonallinen taso* (alan yleinen osaaminen) sekä *multipersonallinen taso* (kontaktit ja verkostot). Csikszentmihalyin (1996) mukaan luovalle prosessille on olennaista yksilön kyky suunnata huomionsa ja energiansa tiettyyn kohteeseen. (Sydänmaanlakka 2009, 233-239)

Pentti Sydänmaanlakka toteaa, että luovuus ja älykkyys ovat läheisiä käsitteitä. Voidaan ajatella, että luovuus on kokonaisvaltaista älykkyyden käyttöä. Älykkyys on Sydänmaalakan mielestä: ”Kykyä käyttää erilaista osaamista-fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä – ratkaistaessa ongelmia ja toimittaessa tietystä ympäristössä”. Viisaus tarkoittaa kykyä tehdä sellaisia päätöksiä ja tekoja, joilla pitkällä aikavälillä päästään yleisesti ottaen hyvään lopputulokseen. Viisaus koostuu kehon (fyysisestä), järjen (rationaalisesta), tunteen (emotionaalisesta) ja arvojen (henkisestä) älykkyydestä, joka osataan viedä käytäntöön. (Sydänmaanlakka 2009, 233-239)

Sydänmaanlakan mukaan luovuutta on lähestytty tutkimuksellisesti useasta näkökulmasta. Mystinen lähestymistapa on vanhin ja siinä luovuus on lahja. Käytännöllinen lähestymistapa ei pyri ymmärtämään vaan kehittämään luovuutta. Alex Osborne (1953) kehitti aivoriihitekniikkaa ja Gordon (1961) synektiikkaa. Sigmund Freudin selitti luovuutta psykodynamiikalla. Tämän mukaan luovuus syntyy tietoisien todellisuuden ja tiedostamattoman viettimaailman välisestä jännitteestä. J.P. Guilford jakoi luovan ajattelun konvergenttiin (tavanomaiseen) ja divergenttiin (omaperäiseen) ajatteluun. Luovuuden persoonallisuuspiirre –lähestymistapaa edustaa Barron (1995). Tämän mukaan luova yksilö on riippumaton, omaperäinen, energinen, intuitiivinen ja epävarmuutta sietävä ja joustava. Luovuuden kognitiivinen lähestymistapa oli tutkia luovuutta yksilön kognitiivisten prosessien tutkimisena (havainnointi, ajattelu, kieli, oppiminen ja muisti). (Sydänmaanlakka 2009, 233-239)

Yleisesti on kuitenkin ymmärretty, että luovuus ja älykkyys eivät ole synonyymejä toisilleen. Sosiaalinen lähestymistapa luovuuteen korostaa ympäristön merkitystä. Luovuus ei onnistu vain yksin. Luovuus syntyy dialogissa. viimeaikoina on puhuttu myös kollektiivisesta luovuudesta. Analogiaa on kehitetty jazz-bändin jammailusta. Kollektiivinen luovuus ja luovuus verkostoissa on äärimmäisen kiinnostava tulevaisuuden tutkimusalue. Systeminen malli luovuudesta ymmärtää luovuuden prosessina missä kohtaavat neljä luovuuden peruselementtiä: yksilö, prosessi, tuote ja ympäristö. Csikszentmihalyi kuvaa luovaa persoonallisuutta toteamalla, että luova ihminen pysyvä käyttämään inhimillisen persoonallisuuden kaikkia puolia. Csikszentmihalyi kuvaa luovaa persoonallisuutta kymmenen vastakkaisen adjektiivin avulla: energinen-laiska, älykäs-lapsellinen, leikkivä-kurinalainen, fantasioiva-realistinen, ekstrovertti-introvertti, nöyrä-ylpeä, maskuliininen-feminiininen,

traditionaalinen-kapinallinen, intohimoinen-objektiivinen, kärsivä-nauttiva.

(Sydänmaanlakka 2009, 233-239)

Luova prosessi edellyttää ongelman löytämistä, inkubaatiota eli hautomisvaihetta, oivallusta ja lopuksi ratkaisun testaamista ja käytäntöön soveltamista. Luovaan prosessiin liittyy Csikszentmihalyin käsityksen mukaan flow-ilmiö, missä yksilö tai ryhmä tempautuu täydellisesti haastavaan asiaan mukaan ja keskittyminen on täydellistä.

(Sydänmaanlakka 2009, 233-239)

Sydänmaanlakka on koontanut useiden eri luovuustutkijoiden mallinnoista oman 8-portaisen ongelmaratkaisun prosessikuvauksen. Prosessin jokaiseen vaiheeseen liittyy luova ja kriittinen ajattelu. Vaiheet ovat: (1) Ongelman mahdollisuuden, haasteen löytäminen, (2) tosiasioiden etsiminen, (3) tehtävän rajaaminen, (4) ideoiden tuottaminen, (5) valikointi ja arviointi, (6) toteutuksen suunnittelu, (7) toteutuksen hyväksyttäminen, (8) ratkaisun käytäntöön paneminen. Koko prosessin läpäisevä tekijä ja varsinainen luovuuden lähde on jatkuva ihmettely. (Sydänmaanlakka 2009, 233-239)

Richard Florida toteaa, että hänen teoriansa tärkeimmistä - ja ylenkatsotuimmista - osista on ajatus, jonka mukaan jokainen ihminen on luova. Florida korostaa että tutkimuksiin perustuen ihmisellä on luonnostaan uskomaton kyky innovaatioon, mikä on todellisuudessa ihmisen kehitymis- ja sopeutumiskyvyn sivutuote. Luova pääoma on näin ollen ihmisillä lähes loppumaton luonnonvara. Ihmiset ovat luovia monella eri tavalla ja alalla, paljon opittuja taitoja laajemmin. Florida toteaa, että viime vuosikymmenen hurjaa taloudellista kehitysboomia ei aiheuttanut ahneus eikä teknologiayritysten nousu tai pääomasijoittajien villiintyminen, vaan kaikenlaisen ihmisluovuuden vapautuminen. Teollisuudessa jatkuvan kehittämisen menetelmät ovat aiheuttaneet sen, että ihmiset ovat alkaneet nauttia työstään. Luovan työn määrällinen lisääntyminen on luonut suurimman osan talouskasvusta 20. vuosisadan lopulla. Ihmiset nauttivat mahdollisuudesta tehdä kiinnostavaa työtä ja päästä mukaan "rakentamaan jotain uutta", jopa pienemmällä palkalla. (Florida 2006, 42-45)

Filosofi Pekka Himasen mukaan luovuuden kulttuuri tarvitsee kolmea tekijää. Ensiksi tarvitaan riittävä määrä luovia osajia ja tämä edellyttää korkeatasoista koulutusjärjestelmää. Toiseksi tarvitaan tuottaja-managerirakenteita eli kaikkia niitä rakenteita, jotka auttavat muuntamaan ideoita käytännön menestyksiksi, esimerkiksi

rahoitus. Kolmanneksi tarvitaan luovuuden kulttuuria, joka kannustaa – ja jopa yllyttää – ihmisiä toteuttamaan luovaa potentiaaliaan. Luovuuden kulttuurin täytyy olla kriittiseltä massaltaan riittävän suuri, jotta se voi murtaa aina muutoin oletusarvona hallinneen kulttuurisen pysähtyneisyyden tilan. Näiden kolmen tekijän yhteen saattaminen on käytännössä hyvin haastavaa ja siksi maailman kehitystä johtaa joukko glokaaleja keskittymiä. Englanninkielisessä versiossaan Pekka Himanen on käyttänyt tästä ilmiöstä nimeä ”flourishing” –eli kukoistus. Kukoistavien keskusten kolmen perustekijän: ”Creative People”, ”Community of Enrichment” sekä ”Culture of Creativity” tuottaa muistikaavan $F = c^3$. (Himanen 2010, 69-75)

2.5 Innovaatio

Antti Hautamäki toteaa, että innovaatiot ovat uudistuksia, jotka syntyvät yhdistelemällä uusilla tavoilla olemassa olevia resursseja, ja ne tuovat taloudellista ja yhteiskunnallista hyötyä, kuten tuotteet, palvelut, prosessit, toimintatavat ja sosiaaliset innovaatiot. Innovaatiot syntyvät tiiviisti yhdessä toimivien ihmisten tiimeissä vuorovaikutuksen tuloksena. (Hautamäki/Hki 2007/1, 16-18)

Hautamäen mukaan innovaatiotoiminta on yhteistyötä. Voidaksemme ymmärtää tätä ilmiötä meidän on ymmärrettävä, että innovaatioilla on kaksi puolta. Toisaalta innovaatiot ovat olemassa olevien resurssien uudenlaisia yhdistelmiä, toisaalta ne ovat uusia taloudellista menestystä tuovia tuotteita, palveluja ja toimintatapoja. Innovaatiot uusina yhdistelminä ovat hybridisiä eli niissä yhdistyy erilaisia taitoja, tietoja ja teknologioita. Innovaatiot uusina tuotteina, palveluina ja toimintamalleina muuttavat yhteiskunnallisia käytäntöjä. Innovaatiot eivät ole vain teknologian uusia sovelluksia, vaan uutuuksia, jotka tuovat taloudellista etua, ja jotka muuttavat käytäntöjä. Innovaatiokäsitteen piiriin kuuluvat paitsi teknologiset innovaatiot myös uudet palvelut, prosessit, toimintatavat, liiketoimintamallit, johtamistavat ja jopa uudet markkinat. Yhteiskunnalliset ja hallinnolliset uudistukset ovat myös innovaatioita ja niitä kutsutaan myös sosiaalisiksi innovaatioiksi. (Hautamäki/Hki 2007/1, 9-11)

Opinnäytetyössäni esille nouseva innovaation muuttunut luonne on Henry Chesbrough kiteyttänyt suljetun ja avoimen innovaation paradigmoissa. Suljetun innovaation paradigma viittaa yritysten sisällä tapahtuvaan suljettuun innovaatioprosessiin. Tässä paradigmassa yritys investoi omaan tutkimus- ja kehittämistoimintaansa, joka sitten

johtaa tuotekehitykseen ja uuden tuotteen lanseeraukseen markkinoille. Chesbroughin mukaan avoimessa innovaatiossa itse innovaatioprosessi avautuu yhteistyöhön ulkopuolisten osajien ja yritysten kanssa. Hänen mallissaan innovaatiotoiminnassa käytetään tietoisesti hyväksi tiedon virtausta sisään ja ulos. Avoimessa innovaatiossa niin sisäiset kuin ulkoisetkin ideat ovat tarpeen ja hyödyllisiä. Kun suljetussa innovaatiossa tuotetta kypsytellään yrityksen sisällä kunnes se on valmis markkinoille, niin avoimessa innovaatiossa ideoita ja kehitelmiä voidaan ulkoistaa muille yrityksille edelleen kehitettäväksi. Näille "osatuotteille" saattaa tätä kautta muodostua uusia markkinoita. (Chesbrough 2004/Hautamäki/Hki 2007/1, 9-11)

2.6 Käytäntöyhteisö

Käytäntöyhteisö on kysely- ja haastattelulomakkeissani esiintyvä käsite, jonka ovat luoneet John Seely Brown and Paul Duguid (2000). "Communities of practice", on käytäntöyhteisö, jossa eri taustan omaavat henkilöt työskentelevät yhdessä "kasvokkain" yhteisen ongelman parissa. Näitä yhteisöjä kutsutaan käytäntöyhteisöiksi, koska niiden jäsenet jakavat tietyn käytännön, praktiikan. Antti Hautamäen mukaan esimerkkinä käytäntöyhteisöstä voidaan mainita muun muassa samassa laboratoriossa työskentelevät henkilöt, jotka käsittelevät samoja instrumentteja, tekevät kokeita ja tulkitsevat kokeiden tuloksia pitkälti samalla tavalla. Käytäntöyhteisöissä toimivat ihmiset nojautuvat ongelmanratkaisussa sekä julkilausuttuun, abstraktiin tietoon että kokemuksen kautta hankittuun hiljaiseen tietoon. (Brown&Duguid, 2000) / (Hautamäki/Hki 2007/1, 9-11)

Käytäntöyhteisöön ja sen toimintaan liittyy myös "hiljainen tieto" - käsite. Käsitteen (tacit knowledge) otti käyttöön filosofi Michael Polanyi (1996) ja sen teki tunnetuksi innovaatiotutkimuksen piirissä tietämyksen hallinnan teorian kehittäjä Ikujiro Nonaka (ks. Nonaka ja Takeuchi 1995). Tietämyksen hallinnan teoria osoittaa, että voidaksemme luoda uutta tietoa ja tehdä innovaatioita, meidän on rakennettava paikallisia yhteisöjä, joiden jäsenet työskentelevät yhdessä. (Hautamäki/Hki 2007/1, 9-11)

2.7 Verkko ja verkosto

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – perustamisselvityksen keskeinen osa muodostuu verkostopohjaisen organisaation luomisesta ja tähän tarkoitukseen soveltuvan strategisesti johdetun verkon toteuttamisesta.

Opinnäytetyöni verkkoa ja verkostoja käsittelevään osaan olen hakenut teoriapohjan Helsingin Kauppakorkeakoulun markkinointiprofessori Kristian Möllerin, yliassistentti Arto Rajalan ja kauppatieteiden tohtori Senja Svahnin teoksesta: Tulevaisuutena liiketoimintaverkot – johtaminen ja arvonluonti. Kirjassa arvioidaan verkko- ja verkostomalleja liiketaloudellisessa toiminnassa. Möller, Rajala ja Svahn määrittelevät verkon ja verkoston seuraavasti:

VERKKO ("net", liiketoimintaverkko, strateginen verkko) on tietyn yritysjoukon – mukana voi olla myös muita organisaatioita – muodostama verkko-organisaatio, joka rakennetaan tietoisesti ja tavoitehakuisesti. Verkolla on päämäärä(t), joka ohjaa sen kehittämistä ja toimintaa. Kullakin jäsenellä on myös omat tavoitteensa. Verkon jäsenillä on sovitut roolit, joihin liittyvät vastuut sovitusta toiminnoista ja yleensä myös riskinotosta ja ansaintalogiikasta. (Möller et al 2004, 10)

VERKOSTO ("network, industries as networks", yritysverkosto, verkostoympäristö, makroverkosto, toimialaverkostot) on yritysten ja muiden organisaatioiden välisten suhteiden muodostama, toimialat ylittävä verkostokudos, joka on periaatteessa rajaton. (Möller et al 2004, 10)

Erilaisten verkkojen avulla haetaan hyvin erilaisia hyötyjä, kuten kustannustehokkuutta, korkeaa ja tasaista laatua, toimitusaikojen lyhentämistä, tuotteiden ja palveluiden yhdistelmiä, uusien tuotteiden ja teknologien kehittämistä, uusille markkinoille pääsyä, kilpailuvoimaa, liiketoimintaprosessin uudistamista ja kokonaan uutta liiketoimintaa. Viime vuosina myös erilaiset horisontaaliset verkostosuhteet kilpailijoiden, tutkimuslaitosten ja julkishallinnon kanssa ovat kasvaneet voimakkaasti. (Möller et al 2004, 10-11)

Verkostoista puhuttaessa saatetaan tarkoittaa "arvoverkkoja, strategisia verkostoja, strategista yritysverkostoa, liiketoimintaverkostoa, verkostomaista toimintatapaa, verkottumista tai toimialaverkostoa. Se, että samalla termillä tässä keskustelussa

tarkoitetaan niin monia eri asioita ja eri termeillä samaa, ei helpota alan tutkimusta, opetusta ja soveltamista. (Möller et al 2004, 219)

2.8 Kolmas sektori ja uusi kolmas sektori

Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemiä kartoittavassa kyselyselvityksessäni yhtenä suurimpana vastaajajoukkona ovat kolmannen sektorin toimijat. Kolmannen sektorin palvelutuottajat ovat keskeinen toimijaryhmä Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – perustamisselvityksessä ja kolmannen sektorin malli tarjoaa myös mielenkiintoisia mahdollisuuksia strategisesti johdetulle verkolle.

Jyväskylän yliopiston kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali määrittelee kolmannen sektorin seuraavasti: ” Kolmannen sektorin muodostavat organisaatiot muotoilevat ja artikuloivat ihmisten yhteisiä kokemuksia, identiteettejä, elämäntapoja ja intressejä laajempiin yhteyksiin. Organisaatiot ovat verrattain autonomisia suhteessa markkinoihin ja valtioon/julkiseen sektoriin. Ne eivät tuota voittoa tai muutoin toimiyri-tysten kaltaisesti, eivätkä viranomaisten tai poliittisten apparaattien tai toimijoiden ohjauksessa. Kolmannen sektorin ”ytimeen” sijoittuvia yhdistyksiä ohjaavat niihin osallistuvat ihmiset ja ne syntyvät ja muotoutuvat pääosin viittaussuhteessa itseensä. Vuorovaikutuksesta muihin toimijoihin ne saavat rakennusaineiksia oman toimintansa vahvistamiseen”. (Jyu.fi/.kans.jyu.fi 2010)

1990-luvun lamanjälkeisessä Suomessa haluttiin etsiä uudenlaisia ratkaisuja peruspalvelutuotannon turvaamiseen ja työttömyystilanteen parantamiseen. Tässä tilanteessa kolmas sektori ikään kuin keksittiin uudelleen. Työvoima- ja sosiaalialan hallinnossa sitä alettiin merkityksellistää potentiaalisena palvelutuotannon ja työllisyydenhoidon alueena sekä niitä koskevien innovaatioiden kasvualustana. 1990-luvulla suomalaisella kolmannella sektorilla tehtiin laajoja kokeiluja työllisyyden, uusosuustoiminnan ja palvelujärjestelmän kehittämisen alueilla. Näistä aineksista muodostui ”uusi kolmas sektori”. (Jyu.fi/.kans.jyu.fi 2010)

Uuden kolmannen sektorin arvoja ovat muun muassa julkisella sektorilla määriteltyyn palvelutarpeeseen vastaaminen sekä kilpailukyky ja sen edellyttämä organisatorinen tehokkuus. Uuteen kolmanteen sektoriin katsotaan kuuluvaksi esimerkiksi sellaisia sosiaali- ja terveystalvelujen kentällä toimivia yhdistyksiä, jotka niveltävät osaksi

julkista palvelutuotantoa ja tavoittelevat – ainakin jossain määrin – liikevoittoa. Tällaiset yhdistykset asettuvat samalle viivalle palveluja tuottavien yritysten kanssa esimerkiksi ostopalveluista kilpailtaessa. Palveluja ostavat julkisen sektorin tahot odottavat uudelta kolmannelta sektorilta taloudellista rationaalisuutta, tehokkuutta, ammattimaisuutta ja kykyä verkostoitua sidosryhmien kanssa. Palveluja tuottavien ja yritysmäisesti toimivien yhdistysten toimihenkilöstö muodostuu yleensä palkatuista koulutetuista ammattilaisista. (Jyu.fi/.kans.jyu.fi 2010)

Juridiselta muodoltaan uuden kolmannen sektorin toimijat voivat olla perinteisen kolmannen sektorin organisaatioiden tavoin yhdistyksiä tai säätiöitä, mutta myös sosiaalisia yrityksiä. Monien tällaisten toimijoiden omistajat ja hallinto voivat jakautua usean sektorin (yksityinen, julkinen, kolmas) alueelle, ja toisinaan niitä kutsutaan verkosto-organisaatioiksi. Perinteiseen ja uuteen kolmanteen sektoriin on vahvistanut joidenkin hallinnon edustajien ja tutkijoiden keskuudessa levinnyt ajatus uudesta yhdistyslainsäädännöstä, jossa verkosto-organisaatioperiaatteen mukaisesti johdettuja markkinoille hyödykkeitä tuottavia yhdistyksiä varten saatettaisiin voimaan erillinen lainsäädäntönsä, joka määritteli niitä suhteessa yrityksiin ja julkisiin organisaatioihin. (Jyu.fi/.kans.jyu.fi 2010)

3. TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTOT

Tässä luvussa kerron miksi ja miten Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemiä kartoittava tutkimus toteutettiin. Asetan tutkimuskysymyksen, käsittelen tutkimusmateriaalin mittaavuutta ja luotettavuutta, esittelen valitsemani tutkimusmenetelmällisen toteutuksen, e-lomakkeen ja haastattelulomakkeen rakenteen sekä e-lomakekyselyn vastaajien ja haastateltavien valinnan sekä haastattelun toteutuksen.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamiseen ja toiminnan käynnistämiseen liittyy keskeisesti maakunnan luovuus- ja innovaatiokulttuuri. Opinnäytetyön tekijän motiivina tutkimukselle on, että mitä laajemmin ja syvällisemmin maakunnan toimijat tiedostavat luovuuden ja kulttuurin tärkeän merkityksen yhtenä innovaatioiden ekosysteemiin vaikuttavana tekijänä hyvälle elämälle ja sitä kautta maakunnan taloudellisille kasvumahdollisuuksille, niin sitä enemmän löytyy ymmärrystä myös hankkeille millä edistetään luovuuden ja kulttuurin toimintamahdollisuuksia ja vaikuttavuutta maakunnassa.

Kulttuuripiireissä tarpeelliseksi koettu Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen hankesuunnitelma tuotti samalla myös tarpeen selvittää maaperää, ”kulttuurin ekosysteemiä”, mihin uudella tavalla organisoitua ja uudella tavalla ajateltua kulttuuripalvelutoimintaa ollaan suunnittelemassa.

3.1 Tutkimuskysymyksen asettaminen

Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemiä ja käytäntöyhteisöjä kyselytutkimuksella kartoittavan opinnäytetyöni tutkimusongelmaksi Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – perustamisselvityksen näkökulmasta nousee kolme kysymystä:

- miten perustamisselvitys vastaa olemassa olevaan tarpeeseen,
- miten perustamishanke voi hyödyntää tunnistettuja vahvuuksia ja
- mitä tarpeelliseksi koettuja uusia työskentelymuotoja ja palveluja hanke voi tuottaa?

Näihin kolmeen kysymykseen haen vastausta kokoamastani Richard Floridan, Antti Hautamäen, Pentti Sydänmaanlakan, Pekka Himasen, Kristian Möllerin ynnä muiden teoriapohjasta, kyselytutkimukseni antamista tuloksista sekä oman työurani antamasta käytännön kokemuksesta maakunnallisena kulttuuritoimijana.

3.2 Tutkimusmateriaalin mittaavuus ja luotettavuus

Kyselylomakkeita lähetettiin yhteensä 60 kappaletta. Lomakkeen saajat oli jaoteltu Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri verkostanalyysin perusteella kuuteen ryhmään siten, että vastauksia pyydettiin julkishallinnon edustajilta (6 kpl), kasvatus- ja opetustoimen edustajilta (8 kpl), yritys ja liike-elämän edustajilta (11 kpl), kunnallisten kulttuuripalvelujen tuottajilta (7 kpl), kolmannen sektorin toimijoilta (19 kpl) ja media-/tiedotusalan edustajilta (6 kpl).

Vastausprosentti e-lomakkeeseen oli yhteensä 60. Vastaajaryhmittäin tarkasteltuna vastauksia tuli julkishallinnolta 67% (6 kpl), kasvatus- ja opetustoimelta 88% (7 kpl), yritys- ja liike-elämältä 45% (5 kpl), kunnalliset kulttuuripalveluilta 100% (7 kpl), kolmannelta sektorilta 53% (10 kpl) sekä media- ja tiedotusosalta 17% (1 kpl). Valtakunnallisissa aikuisväestön satunnaisotoksiin liittyvissä postikyselyissä joudutaan nykyisin tyytymään vain hieman 50 prosentin yläpuolelle nouseviin vastausprosentteihin. Kyselyselvityksen vastausprosenttia on pidettävä perusvastaajajoukon osalta tilastollisesti riittävänä. Ryhmittäin tarkasteltuna vastaajamäärät jäivät alhaiseksi erityisesti media- ja tiedotusalan (1 kpl) sekä yritys- ja liike-elämän (5 kpl) edustajien osalta. Muiden ryhmien vastausprosentti ylitti puolet vastaajaryhmästään.

Haastatteluun suostuivat kaikki tutkimuksen kuuden ryhmän edustajiksi valitsemani henkilöt. Haastateltavina olivat julkishallinnon edustajana kaupunginjohtaja, kasvatus- ja opetustoimen edustajana sivistystoimenjohtaja, yritys- ja liike-elämän edustajana toimitusjohtaja, kunnallisten kulttuuripalvelujen edustajana kirjastotoimenjohtaja, kolmannen sektorin toimijoiden edustajana keraamikko ja läänintaiteilija sekä media- ja tiedotusalan edustajana vastaava päätoimittaja.

Haastattelumateriaali täydensi ja syvensi e-lomakevastaajilta saatua vastausmateriaalia. Tutkimusanalyysissä nämä molemmat vastausmateriaalit tarjoavat

luotettavan mahdollisuuden vertailla saatuja vastauksia toisiinsa. Samalla kun e-lomakkeella saadut vastaukset lisäsivät kyselyselvityksen laajuutta, niin vuorovaikutteisessa haastattelutilanteessa saadut vastaukset ja niiden perustelut antoivat tutkijalle mahdollisuuden ymmärtää vastausten taustalla olevia näkemyksiä, sekä myös e-lomakkeen vastaajille kysymyksistä mahdollisesti syntyneitä erilaisia käsityksiä. Molemmat kyselymuodot olivat siten tämän tutkimuksen kannalta tarpeellisia, laajensivat ja syvensivät saatua vastausmateriaalia ja tukivat toinen toistaan.

Vastaajajoukoksi e-lomakkeelle valittu ryhmä painottui työ- tai toimintapisteiden osalta selkeästi Lappeenrantaan. Vastaajiksi valitusta ryhmästä 70% oli Lappeenrannasta, 14% Imatralla ja muista maakunnan tai maakunnan ulkopuolisista kaupungeista lomakkeen saajia oli kahdesta kolmeen prosenttiin. Tämä painottuminen johtuu siitä luonnollisesta syystä, että monet merkittävimmät kunnalliset kulttuuritoimijat ovat Lappeenrannassa ja monet maakunnalliset yhteisöt ja myös maakunnalliset kulttuuritoimijat sijaitsevat maakuntakeskuksessa, missä heidän kannaltaan on parhaimmat toimintaedellytykset. Myös valtaosa maakunnan elinkeinotoiminnasta sijaitsee Lappeenrannan kaupungin alueella. Koko Etelä-Karjalan maakunnan väestöstä 54,7% asuu Lappeenrannassa. E-lomakkeiden vastaukset painottuivat Lappeenrantaan vielä selkeämmin. Vastaajista Lappeenrannassa työ- tai toimintapistettään pitäneitä oli 82% ja Imatralla sekä muissa kaupungeissa kussakin 3%.

Vaikka yhdestäkään kyselyyn mukaan otetuista kunnista ei jäänyt vastausta tulematta, niin Lappeenrantalaiset olivat kuitenkin ahkerimpia vastaajia. Tähän vastausten keskittymiseen Lappeenrantaan on osaltaan saattanut vaikuttaa myös opinnäytetyön tekijän maakunnassa yleisesti tunnettu persoona Lappeenrannan kaupungin kulttuurisihteerinä. Osalle vastaajista se on saattanut kasvattaa vastausmotivaatiota ja osalle vastaajista se on saattanut merkitä Lappeenrannan kaupunkiin keskittyvää hanketta ja vähentää vastausmotivaatiota.

Haastateltavien ryhmästä vain sivistys- ja kulttuuritoimen toimialajohtaja edustaa työpaikkansa sijainnilta muuta kuntaa kuin Lappeenrantaan. Vaikka useimpien haastateltavien työ- tai toimintapisteeet sijoittuvatkin maakunnan "pääkaupunkiin", niin silti heidän toimintasektorinsa ulottuu koko maakunnan alueelle. Kaupunginjohtaja ja sivistys- ja kulttuuritoimen toimialajohtaja ovat selkeästi vain oman kaupunkinsa

toimijoita, vaikka samalla myös vahvoja maakunnallisia vaikuttajia. Lappeenrannan kaupungin kirjasto toimii maakuntakirjastona ja kirjastotoimenjohtajan työnkuvaan kuuluu sekä alueellisia, että myös maakunnallisia tehtäviä. Etelä-Karjalan kauppakamarin toimitusjohtajan työnkuva on selkeästi maakunnallinen. Keraamikko ja läänintaiteilija toimii työssään sekä maakunnallisesti, että myös koko Kaakkois-Suomessa samoin kuin kolmen maakunnallisen lehden vastaava päätoimittajan.

Opinnäytetyöhön kokoamaani vastausmateriaali Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemin ja käytäntöyhteisöjen selvittämisen kannalta on tutkimuksen mittaavuuden ja selvitettävänä olevien tutkimuskysymysten kannalta riittävän laaja ja kattava sekä tuloksiltaan luotettava.

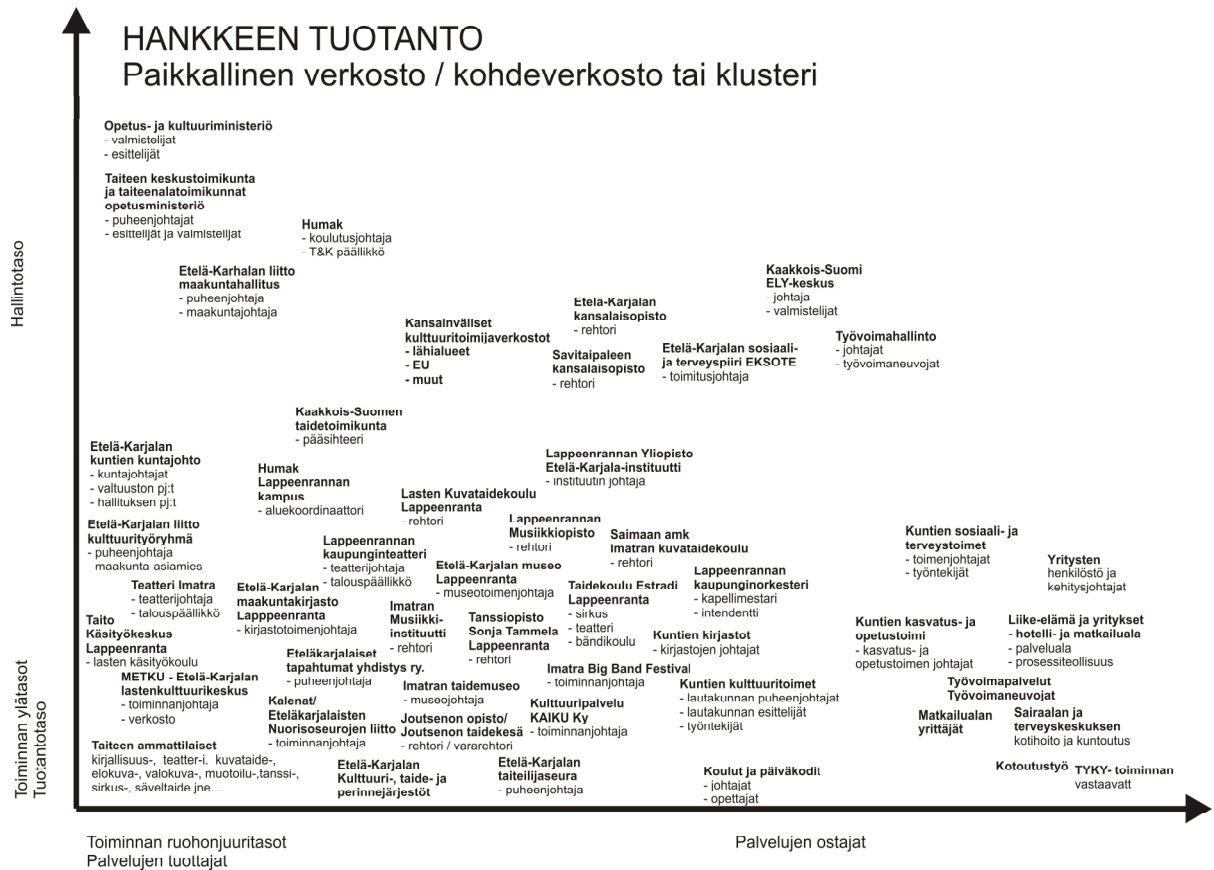
3.3 Tutkimuksen menetelmällinen toteutus

Tutkimukseni muodoksi valitsin kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen ja toteuttamistavaksi e-lomakkeella toteutetun kyselyn ja sitä täydentävän haastattelun. Maakunnan innovaatioiden ekosysteemin osatekijöiden tunnistamiseen ja kehittämishalukkuuteen kohderyhmäksi valitun vastaajajoukon näkemysten selvittäminen sopi tällä tutkimusmenetelmä erinomaisesti. Katson, että Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemin kartoittamisessa laadullinen ja kuvaileva tutkimus antaa parhaimman tuloksen, koska tavoitteena on tutkia ja eritellä monimuotoista yhteiskunnallista prosessia ja luonnon ekosysteemin kaltaista ihmisyyhteisöön liittyvää ilmiötä, jossa luovuus ja kulttuuri ovat keskeisessä roolissa.

3.4 Tutkimuksen vastaaja- ja haastatteluryhmien muodostaminen

Sähköisen kyselylomakkeen, e-lomakkeen, saajien sekä haastateltavien valitsemisessa tutkimuksessa käytin Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen verkostanalyysissä tuotettua materiaalia. Vastaajajoukko muodostettiin Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri verkoston vertikaalisten ja horisontaalisten toimijoiden analyysin perusteella ja jaettiin viiteen ryhmään, joita sähköisen kyselylomakkeen saajat ja haastateltavat tutkimuksessa edustivat. Muodostetut ryhmät olivat: julkishallinto, kasvatusta ja opetusala, yritys- ja liike-elämä, kunnalliset kulttuuripalvelut sekä kolmas sektori. Tähän jaoteltujen ryhmien joukkoon lisättiin yhteiskunnallisen merkittävyytensä

vuoksi vielä kuudenneksi ryhmäksi media- ja tiedotusala. Ilmiötä ja sen osatekijöitä kartoittava kyselytutkimus toteutettiin kevään 2010 aikana kahdessa osassa siten, että kuuteen ryhmään luokitellulle vastaajajoukolla lähetettiin strukturoitu e-haastattelulomake sähköpostilla ja tämän lisäksi kustakin luokitelluista vastaajaryhmistä haastateltiin yksi henkilö strukturoidulla haastatteluperiaatteella.

Vastaajajoukoksi valikoitui edellä mainitulla periaatteella 60 henkilön ryhmä siten, että e-kyselylomakkeet lähetettiin yhdeksän julkishallinnon-, kahdeksan kasvatus- ja opetusalan-, yhdentoista yritys- ja liike-elämän-, seitsemän kunnalliset kulttuuripalvelut-, yhdeksäntoista kolmannen sektorin- sekä kuuden media- ja tiedotusalan vastaajalle (liite 6). E-lomakkeen saajien määrä eri ryhmissä painottui Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen verkostotutkimuksen pohjalta kunkin vastaajaryhmän merkityksen ja painoarvon mukaisesti. Tämän e-lomakevastaajien ryhmän lisäksi valittiin kustakin ryhmästä haastateltavaksi vielä yksi henkilö. Kunkin ryhmän yhden vastaajan strukturoitu haastattelu palveli tutkimusta e-lomakkeelta saatavien vastausten syventävää tulkintaa.

3.5 Kyselytutkimuksen e-lomakkeen ja haastattelulomakkeen laatiminen

Innovaatioiden ekosysteemiä Etelä-Karjalassa kartoittava e-lomake laadittiin myönteisten väittämien muotoon siten, että kussakin strukturoidussa kysymyskohdissa vastaajalle annettiin neljä eri vaihtoehtoa määrittää kantansa esitettyyn väittämään: (4)täysin samaa mieltä, (3)osin samaa mieltä, (2)osin eri mieltä, (1)täysin eri mieltä ja (0)en osaa sanoa. Annetut vastausvaihtoehdot olivat toisensa pois sulkevia, jolloin yhteen kysymykseen pystyi antamaan vain yhden vastauksen. Lomakkeen vastausvaihtoehdoille annettiin lomakkeen hallintatilassa edellä sulkeissa ilmoittamani arvot, jotka eivät näkyneet vastaajille.

Tavoitteena oli, että kysymyskohdat kattoivat tutkimuksen teoriapohjana toimivan, tutkimuksen teoriakehyksessä tarkemmin määrittelemäni, Antti Hautamäen innovaatioiden ekosysteemin sekä innovaatiota ja käytäntöyhteisöä koskevat keskeiset väittämät ja luonnehdinnat. Lisäksi kyselylomakkeen sisällön rakentamisessa huomioitiin tutkimuksen toisena teoriapohjana toimivan Richard Floridan ”Luovan luokan pako” –kirjan keskeisiä ja tämän opinnäytetyön teoriakehyksessä tarkemmin esittelemiäni väittämiä, jotka toimivat myös Antti Hautamäen tätä tutkimusta koskevien teorioiden taustana.

Kyselylomake muodostui vastaajan taustatietoja selvittävien kysymysten lisäksi kuudesta eri innovaatioiden ekosysteemiä mittaavasta alakohdasta. Vastaajien taustatiedoista kysyttiin vain vastaajan edustaman työ-/toimipisteen postinumero sekä vastaajan kuuluminen johonkin ennalta valittuun vastaajaryhmään. Lomakkeen seitsemännessä kohdassa annettiin vastaajalle mahdollisuus vielä yhteenvedon omaisesti antaa arvionsa siitä, miten maakunta pystyy tarjoamaan asukkailleen perustan hyvälle elämälle, vireälle vuorovaikutukselle sekä monipuoliselle aktiiviselle toiminnalle.

Kyselylomakkeeseen sijoittui myös valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi kaksi avointa vastausluokkaa, joissa toisessa pyydettiin nimeämään maakunnasta toimivia käytäntöyhteisöjä ja toisessa esittämään uutta hanketta tai toimintamallia, jolla vahvistettaisiin maakunnan luovuutta ja innovatiivisuutta.

E-lomake oli toteutettu siten, että se velvoitti vastaajaa merkitsemään jokaiseen strukturoidun kysymyksen vastauskohtaan jotain. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa vastausten n-luku on aina 36, koska tyhjiä vastauskohtia ei ole. Vastauskohdassa oli lisäksi aina myös mahdollisuus perusteluun, mutta lomake ei velvoittanut vastauksen perustelua.

Kyselylomakkeen sisältö ja jaottelu oli seuraava: *INFORMAATIO-OSA* - kyselyn teoriapohjana toimivasta Antti Hautamäen ja Richard Floridan tähän kyselyyn liittyvistä teorioista ja väittämistä, *O-VASTAAJAN TAUSTATIEDOT*, *1- LUOVUUS JA KULTTUURI*, *2-TOIMIVA INNOVAATIOYMPÄRISTÖ*, *3-HYVÄT JULKISET PALVELUT*, *4-LAADUKAS ASUMINEN*, *5-TOIMIVA JULKINEN TILA*, *6-TOIMIVA LOGISTIIKKA*, *7-ELÄMÄNLAATU JA 8-LOPUKSI*, missä vastaajaa pyydetään ehdottamaan uutta hanketta tai toimintamallia millä vahvistetaan maakunnan luovuutta ja innovatiivisuutta. E-lomake on tutkimuksen liitteenä nro 1.

3.6 Eduix 3.1 E-lomakkeen ja kyselyprosessin tekninen toteuttaminen

Kyselyselvityksen tekninen toteuttaminen eteni siten, että ensin laadittiin verkostanalyysi maakunnan kulttuuritoimijoista Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – hankkeen näkökulmasta ja sen pohjalta muodostettiin vastaajajoukko ja tämän joukon ryhmittely kuuteen alaryhmään. Tämän jälkeen laadittiin luonnos kyselylomakkeesta ensin tekstinkäsittelyversiona. Ensimmäisen version analysoinnin ja korjausten jälkeen materiaali vietiin Metropolian ammattikorkeakoulun käyttämälle Eduix E-lomake 3.1, järjestelmän lomakepohjalle. Lomakepohjalla vastausmateriaali tarkistettiin vielä kerran siten, että lomakkeen kysymykset liittyisivät mahdollisimman kattavasti ja keskeisesti tutkimuksen teoriapohjan keskeisiin väittämiin ja että saaduilla vastauksilla olisi itse tutkimuksessa tarvittava mittaavuus. Tässä vaiheessa e-lomakkeeseen liitettiin uutena väittämänä koko kyselyn kannalta perustava väittämä: ”Luovuudella ja kulttuurilla on tärkeä merkitys maakunnan kehittämisessä”. Kyselylomakkeen johdanto-osaa myös tiivistettiin, koska oli pelkona että se on liian pitkä ja oppimestarimainen ja saattaa siten vaikuttaa kielteisesti e-lomakevastaajien vastaushalukkuuteen.

Vastaajajoukolle lähetettiin sähköpostilla noin viikkoa ennen lomakkeen lähettämistä ennakoilmoitus siitä, että heille on tulossa tähän sähköpostiin lähiaikoina kyselylomake mihin toivottiin heidän vastaustaan. Heitä pyydettiin vastaamaan tähän ennakkoviestiin

ja ilmoittamaan, mikäli he mieluummin haluaisivat lomakkeen lähetettävän heille johonkin toiseen sähköpostiosoitteeseen. Mikäli viestiin ei tullut mitään vastausta, pyrittiin näihin vastaajiin ottamaan yhteyttä puhelimitse.

E-lomakkeen lähettämisen jälkeen kaikille vastaajille lähetettiin noin viikon välein kolme muistutusta, missä kerrottiin sen hetkinen vastausprosentti vastaajaryhmittäin, sekä kehoitettiin vastaamaan kyselyyn, mikäli he eivät olleet vielä sitä tehneet. Viimeisessä muistutusviestissä kerrottiin myös, että vastaamisaika päättyy 19.3.2010. Kaikki oppinnäytetyön kyselyyn liittyvät e-lomakevastaukset on Eduix E-lomake 3.1 – järjestelmässä kirjattu käsitellyiksi 24.2.2010 – 24.3.2010. Sähköpostissa lähetetyt saateviesti vastaajille sekä muistutusviestit ovat tutkimuksen liitteenä nro 2 ja 3)

Strukturoitu haastattelu toteutettiin ajallisesti rinnan strukturoidun e-lomakkeen vastausprosessin kanssa 17.3. – 31.3. 2010 välisenä aikana. Kunkin kuuden vastaajajoukon ryhmästä valittuun vastaajaan otettiin yhteyttä ensin sähköpostilla jossa esiteltiin asia ja pyydettiin lupaa haastatteluun (liite 4). Tämän jälkeen haastatteluajoista sovittiin joko sähköpostilla tai puhelimitse. Haastateltavalle ilmoitettiin, että haastattelu kestää noin tunnin ja, että haastattelulla ei haeta niinkään yksityiskohtaista tietoa, vaan yleistä mielikuvaa asioista. Haastateltavalle kerrottiin myös, että vielä ennen haastattelua hänelle tullaan lähettämään haastattelun teemaan liittyvä tiivistelmä. Tiivistelmä lähetettiin haastateltavalle sähköpostilla muutamaa työpäivää ennen haastattelua ja siihen merkittiin myös tilaisuuden sovittu ajankohta. (liite 5)

Haastattelut toteutettiin pääosin haastateltavan työpaikalla tai kotona. Haastattelu tallennettiin digitaalisesti ja haastattelija piti samalla myös kirjaa saaduista vastauksista. Haastattelun aluksi haastateltavalle annettiin e-lomakkeen kanssa rinnan laadittu strukturoitu haastattelulomake johdanto-osineen (liite 4). Litterointia varten haastattelija luki aluksi tekstin jossa kerrottiin haastateltavan nimi, ammatti, haastattelupaikka ja, mitä tutkimuksessa jaoteltua ryhmää haastateltava vastauksissaan edustaa.

Koska haastateltavien kieli ja sen käyttö tai hienosyinen vuorovaikutus ei ollut tämän tutkimuksen analyysin kohteena, päätin toteuttaa haastattelumateriaalin litteroinnin ilman erikoismerkkejä. Asetin litteroinnille tavoitteeksi, että kaikki puhutut lauseet ja

virkkeet saadaan kirjoitettua. Haastattelut kirjoitettiin kokonaan, koska muutoin riskinä olisi ollut, että jotakin tutkimuksen kannalta tärkeää materiaalia olisi jäänyt huomioimatta ja näin myös tutkimuksen ulkopuolelle. Haastattelujen litterointimuodoksi valittiin sanasta sanaan editoiden –malli. Litteroinnin suorittivat Lappeenrannan kulttuuritoimistossa harjoittelijoina maaliskuu-huhtikuussa 2010 työskennelleet Vilja Karhi ja Esther Fair. Litteroitu haastattelumateriaali on tutkijan hallussa.

4. TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa esittelen ja käsittelen opinnäytetyöni varsinaisen tutkimusosan. Kerron aineiston analyysistä, käyn saamani vastausmateriaalin läpi, esittelen tutkimuksen tulokset ja kerron tulosten analyysistä sekä loppupäätelmästä. Tutkimuksen graafit ovat opinnäytetyön liitteenä 7.

4.1 Aineiston analysointi

Aineiston analysointi suoritettiin kokoamalla e-lomakkeilla saaduista vastauksista niiden absoluuttiset (suorat) jakaumat sekä suhteelliset jakaumat. Vertailussa käytettiin myös Eduix E-lomake 3.1 - ohjelman vastausmateriaalista tuottamia keskiarvo-, mediaani- ja keskihajontalukuja. Näin saatuja lukuja vertailtiin haastattelutuloksiin ja vastausten perusteluihin. Tuloksia myös verrattiin opinnäytetyön lähdekirjallisuudesta koottuun teoriapohjaan. Muutamien vastausten kohdalla e-lomakkeella saaduista vastauksista koottiin myös vastaajaryhmäkohtaisia tuloksia ja niitä verrattiin haastatteluissa sstuihin vastauksiin.

4.2 Kyselyselvityksen ja haastattelun tulosten esittely

4.2.1 Luovuus ja kulttuuri

Luovuus ja kulttuuritoiminta muodostuvat sekä kovista että pehmeistä arvo-alueista. Tarvitaan sekä rakennuksia että rakenteita, mutta myös toimintaa kasvotusten sekä luovuutta edistävää ideoiden virtaa ihmisten ja instituutioiden välillä.

Väittämä 1.1.: Luovuudella ja kulttuurilla on tärkeä merkitys maakunnan kehittämisessä.

E-lomakkeilla saatujen vastausten absoluuttinen jakauma osoitti, että vastaajien keskuudessa luovuus ja kulttuuri koettiin lähes yksimielisesti merkitykseltään tärkeäksi maakunnan kehittämisessä. Absoluuttisten jakaumien perusteella 33 (92%) vastaajaa oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja kolme vastaajista (8%) oli osin samaa

mieltä. Vertailtaessa vastauksia vastaajaryhmittäin, on havaittavissa, että yksi kasvat- ja opetusalan, yksi yritys- ja liike-elämän sekä yksi kunnallisten kulttuuripalvelujen vastaajat näkivät kuitenkin, että he ovat väittämän kanssa vain osin samaa mieltä. Huomionarvoista on kuitenkin se, että julkishallinnon vastaajat (kuntajohtajat jne.), kolmannen sektorin toimijat sekä media- ja tiedotusala olivat väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Eräs kasvat- ja opetusalan vastaaja e-lomakkeella toteaaakin, että ”Mikään alue ei kehity ilman luovuuden ja kulttuurin mukaan ottamista kehittämistyöhön, mutta rakennemuutosalueilla se on erityisen välttämätöntä”.

Haastateltavan ryhmän tulos oli vielä selvempi ja heidän keskuudessaan väittämästä oltiin sataprosenttisesti täysin samaa mieltä. Yritys- ja liike-elämän edustaja toteaa vastauksessaan että: *”Tää on, nyt ku mie mietin yhdeksän vuotta kaupakamarin järjestön palveluksessa maakunnassa ja yritysten kanssa työn tekoa niin tää on jatkuvasti noussun tän merkitys. Olisit kysynyt tätä yhdeksän vuotta sitten ni merkitys ei olis ollenkaa sellanen mikä se on tänä päivänä. Kyl ihan selkeesti meiän omaan strategiatyöntö elinkeinostrategian kautta on selkee viesti se, että jos se niin kun yritysmaailman niitä pehmeitä arvoja korostetaan yhä enemmän. Kyl siit täytyy olla todella ihan täysin samaa mieltä, sekin nyt maakunnan kehittämisessä”.*

Samaan kysymykseen vastaa media ja tiedotusalan edustaja: *”No siihen on helppo vastata, että 4. Ja perustelu on se, että nyt tässä eletään varmaan tällästä, ollaan niin kun vähintäänkin tälläsen suuren muutoksen, tauloudellisen muutoksen kynnyksellä, jolle on astuttu niin kun jollekin askelmalle. Ja tää luovuusasia on perusteltavis sillä että nyt pitää niin kun keksiä ihan uudenlaisia, joilla tähänkin maakuntaan luodaan siis työtä ja hyvinvointia, et se luovuus on siin niin kun tärkees roolis. No sit tää kulttuuri merkitys on ollu kautta historain Suomes suuri, jolla maakuntia tehdään tunnetuksi ja jonka avulla maakuntaa voidaan niiku maakunnan vetovoimatekijöitä niiku et erottuu toisistaan, et kunnat, ei sen merkitystä voi koskaan korostaa riittävästi, että se on ihan pötypuhetta vähätellä tällästä. Jossei maakunnalla tai kunnalla ole mitään, ole kulttuuria nii sillä ei voi olla identiteettiäkään, se on juureton. Tää on ehdottoman tärkeetä ja mius se on näköalaton jos tätä ei korosteta.”*

Vastauksissa on nähtävissä, että yleisellä tasolla on muuallakin, kuin niin sanotuissa kulttuuripiireissä tiedostettu kulttuurin yhteys luovuuteen ja näiden molempien ilmiöiden laajempi yhteys yleiseen ilmapiiiriin, ihmisten elämänlaatuun ja sitä kautta

myös alueensa kehittämiseen. Kun vertaa saatua tulosta Etelä-Karjalan maakunnan kulttuuriseen sijoittumiseen valtakunnallisesti, niin näissä kulttuurin ja luovuuden merkitystä korostavissa vastauksissa ja käytännön todellisuudessa on kuitenkin havaittavissa eroa. Tätä eroa selittänee Cuporen (15/2009) julkaisussa Pasi Saukkosen ja Minna Ruusuvirran ”Toiveet, tavoitteet ja todellisuus” - kirjassaan esiin tuoma ilmiö, jossa todetaan, että kulttuurin näkyvyys strategioissa ei heijasta kovinkaan hyvin kulttuuritoimintaan käytettävissä olevia resursseja. Monin paikoin on ylipäättään havaittavissa tiettyä kuilua kaupunkien yleisstrategian ja kulttuuripoliittisen asiakirjojen linjausten, painotusten ja puhetapojen välillä, vaikka molemmissa yhteyksissä käytetään samoja sanoja ja käsitteitä. Kaupunkistrategioissa korostuvat enemmän luovaan talouteen liittyvät asiat sekä taiteen ja kulttuurin merkitys paikallisen kilpailukyvyn edistäjänä. (Saukkonen-Ruusuvirta 2009:15)

Saukkonen ja Ruusuvirta toteavat, että strategioiden antama kuva kaupunkien kulttuuritoiminnasta on jossain määrin vinoutunut. Perinteiset taide- ja kulttuurilaitokset eli museot, teatterit ja orkesterit veivät kirjaston ohella huomattavan – joissain tapauksissa jopa ylivoimaisen – osan kuntien kulttuuritoiminnan resursseista, mutta etenkin kaupunkistrategioissa nämä laitokset ja niiden mahdollisuudet edistää kaupunkikehitystä omalla toiminnallaan loistavat usein poissaolollaan. Sitä vastoin strategioissa korostuvat Saukkosen ja Ruusuvirran mukaan uudet hankkeet kuten erilaiset kulttuurikeskukset sekä lasten ja nuorten kulttuuritoiminta ja – tarjonta. Näiden taloudelliset voimavarat voivat kuitenkin olla suhteellisen rajalliset. Saukkonen ja Ruusuvirta toteavat, että tulevaisuudessa olisi kenties realismin nimissä hyödyllisempi lähteä nykyistä vahvemmin liikkeelle kulttuuritoiminnan olemassa olevista rakenteista ja niiden voimavaroista. (Saukkonen-Ruusuvirta 2009:15)

Vain harvoissa dokumenteissa asetetaan täsmällisiä tavoitteita, osoitetaan selkeitä kehittämisen painopistealueita ja linjataan käytännön tasolle ulottuvia tavoitteiden asettamisen keinoja. Asiakirjojen perusteella onkin vaikea nähdä, mihin suuntaan kaupunkien kulttuuritoimintaa ollaan todella kehittämässä. (Saukkonen-Ruusuvirta 2009:15)

Etelä-Karjalan maakuntaa ja muitakin alueita hämmentävänä ilmiönä on jatkuva ja alati nopeutuva muutos yhteiskunnan taloudellisessa perustassa sekä arvoissa ja asenteissa. Monet alueen menestymiseen sekä julkiseen palvelutuotantoon liittyvät asiat vaatisivat

huomioimista ja lisäpanostusta. Käytettävissä olevat resurssit eivät tule käytännössä riittämään kaikkeen. Päätöksentekijät julkishallinnossa, yritys- ja liike-elämässä, kasvatusta- ja opetustoimissa, kunnallisten kulttuuripalvelujen tuottajina, kolmannella sektorilla sekä media- ja tiedotusalailla aistivat aikamme uudet tuulenvirtaukset mutta päätyvät keskenään näennäisesti kilpailevien ja ristiriitaisten tarpeiden karikossa kuitenkin ohjaamaan laivaa koeteltujen vanhojen merimerkkien mukaan. Laivaa ohjataan tulevaisuuteen menneen ajan merikorteilla.

Richard Florida on kirjassaan "Luovan luokan pako" tuonut esille Jane Jacobs`in kuvailua menestyvistä kaupungeista erottavia pysähtyneitä ja taantuvia kaupunkeja ilmiöllä nimeltä tukahduttaja. Tukahduttaja on politiikan, talouselämän ja kansalaisjärjestöjen johtaja joka portinvartijana ohjaa ja torjuu ihmisten luovaa energiaa. He sanovat uusille ajatuksille "ei" riippumatta niiden hyödyllisyydestä. Tukahduttajat kulkevat mieluummin tyylikkäästi köyhyyteen ja/tai tappioon kuin hyväksyisivät mitään sellaista muutosta tai kehitystä mikä millään tavalla vaarantaisi heidän nykyistä asemaansa, arvoaan tai luultuja etujaan. (Florida 2006,52)

Leimaamatta ketään tukahduttajaksi on kuitenkin todettava, että ristiriita kulttuurin puolesta puhumisen siihen panostamisen välillä on todistettavasti suuri. Ei voi kokonaan välttyä ajattelemasta, että julkisuuteen annetusta kuvasta huolimatta, päättäjistä saattaa kriittisessä tilanteessa astua esiin sisäisestä arvomaailmasta toimintamallinsa hakeva tukahduttaja.

Väittämä 1.2: Maakunnassa kulttuuri- ja taidelaitokset (kirjastot, museot, teatterit, orkesteri) toimivat hyvin ja niillä on riittävä tilat ja resurssit.

Tässä väittämässä vastausten absoluuttinen jakauma hajosikin jo enemmän. Keskiarvoksi vastauksille nousi vaihtoehto 2,3 ja mediaani (järjestetyn aineiston keskimäinen luku) on 2. Yli puolet vastaajista (61,%) oli sitä mieltä, että he ovat väittämän kanssa joko täysin tai osin eri mieltä. Maakunnan taide- ja kulttuurilaitoksilla ei mene vastaajien mielestä hyvin. Ongelmia nähtiin niin tilojen kuin toimintarahojenkin suhteen. Täysin ja osin samaa mieltä on ollut 39% vastaajista. Hajontaa vastauksissa on, mutta täysin samaa mieltä ovat väittämästä olleet korostetusti osa kuntajohtajista (2 kpl) kuin myös osa kunnallisten kulttuuripalvelujen tuottajista (2kpl). Täysin eri

mieltä olevia on löytynyt kolmannen sektorin, kunnallisten kulttuuripalvelujen tuottajien sekä kasvatusta ja opetusalan edustajien taholta.

Haastateltavien näkemykset väittämiin menivät puoliksi osin samaa mieltä ja osin eri mieltä olevien vaihtoehtojen suhteen. Kuntaorganisaatiossa työskentelevät julkishallinnon vastaaja, kasvatusta ja opetusalan edustaja ja kunnallisten kulttuuripalvelujen edustaja näkivät tilanteen parempana kuin kuntaorganisaation ulkopuoliset yritys ja liike-elämän edustaja, media ja tiedotusalan edustaja sekä kolmannen sektorin edustaja. Osin eri mieltä vastanneen kolmannen sektorin edustajan perustelut olivat seuraavanlaiset: *”Jos minä ajattelen, että orkesterilla ei ole kunnan salia, siis he voi toimia. Ilman muuta voi toimia niin kauan, mutta ei ole kysymys. Teatteri on sama ongelma.... (teknisiä ongelmia nauhassa)... Eli väittäjä oli, että orkesterissa, ja teatterissa, jopa museolle kyllä pitää olla visioita. Tilat ei voi olla, että jos viisikymmentä vuotta sitten tai kolmekymmentä vuotta sitten meil on tilat ja ne on tästä ikuisesti. Sitä pitää kehittää, onko sama se museo ei oo vain fyysinen tila, vaan miksei voi olla keskusta. Nää pitää kehittää koko ajan. Mun mielestä täs ei oo riittävä tila. Jollakin kohalla ne on toimivat tilat, mut toiset pitää kehittää.”*

Ongelma liittyy toisaalta käytettävissä olevien resurssien riittävyyteen ja toisaalta realististen valintojen tekemiseen erilaisten vaihtoehtojen ja painotusten välillä. E-lomakkeissa saaduista kommentteista tulee esille nykyisten rahoitusratkaisujen polkeminen paikallaan ja laahaaminen 20 vuotta ajastaa jäljessä. Vastauksissa oli hajontaa ja erään yritys- ja liike-elämän e-lomakevastaajan puolelta kommentoitiin *”Taidemuseo, maakuntamuseo, musiikkiopisto, kaupunginorkesteri ja teatteri on hyvin hoidettu”*.

Cuporen (15/2009) julkaisussa Pasi Saukkonen ja Minna Ruusuvirta tuovat esille miten, taidelaitosten keskeinen rooli kunnallisten kulttuuripalvelujen resurssien käyttäjinä korostuu erityisesti eräiden kaupunkien kulttuuriprofilissa. Valtakunnallisessa vertailututkimuksessa mukana ollut Lappeenranta kuuluu erityisesti niihin kaupunkeihin, joissa kuntien kulttuurimenoista reilusti yli 90 prosenttia oli pelkästään teatterin, kirjaston, museon ja orkesterin menoja. Vastavuoroisesti toisenlaisen kulttuurikaupunkiprofiilin omaavat ne kaupungit, joissa kulttuurimäärärahoja käytetään enemmän erilaisten kulttuuritoimijoiden avustamiseen ja laajemman kulttuuritoimijoiden yhteistyöverkon rakentamiseen. Kirjoittajat toteavatkin että:

”Strategioiden antama kuva kaupunkien kulttuuritoiminnasta on jossain määrin vinoutunut. Perinteiset taide- ja kulttuurilaitokset eli museot, teatterit ja orkesterit veivät kirjaston ohella huomattavan – joissain tapauksissa jopa ylivoimaisen – osan kuntien kulttuuritoiminnan resursseista, mutta etenkin kaupunkistrategioissa nämä laitokset ja niiden mahdollisuudet edistää kaupunkikehitystä omalla toiminnallaan loistavat usein poissaolollaan. Sitä vastoin niissä korostuvat uudet hankkeet kuten erilaiset kulttuurikeskukset sekä lasten ja nuorten kulttuuritoiminta ja – tarjonta, joiden taloudelliset voimavarat voivat kuitenkin olla suhteellisen rajalliset. Tulevaisuudessa olisi kenties realismin nimissä hyödyllisempi lähteä nykyistä vahvemmin liikkeelle kulttuuritoiminnan olemassa olevista rakenteista ja niiden voimavaroista.” (Saukkonen-Ruusuvirta 2009:15)

Väittämä 1.3: Taiteen ammatillinen opetus, taiteen perusopetus sekä taideopetuksen tarvitsemat tilat on maakunnassa järjestetty hyvin

Tämän väittämän osalta e-lomakevastaajien keskuudessa löytyi laajempi yhteinen näkemys kuin taidelaitosten toiminnan osalta. Täysin samaa mieltä ja osin samaa mieltä tästä väittämästä on ollut yhteensä 24 vastaajaa eli 67 prosenttia. Vastausten mediaani on 3, eli osin samaa mieltä. Kasvatus- ja opetustoimen alalla toimivan e-lomakevastaajan perusteluissa todetaan kuitenkin, että: *”Tilat ovat hyvät. Kaupungin toimintaan osoittama raha menee vuokriin ja käyttökustannuksiin, eikä varsinaiseen toimintaan jää kuin rippeet.”* Samoin kasvatus- ja opetustoimen alalla vaikuttava e-lomakevastaaja toteaa, että: *”Taidekoulu Estradi tarvitsee paremmat tilat ja avustusta vuokriin”.* Yritys- ja liike-elämän e-lomakevastaaja toteaa: *”valitettavan monelta toimijalta kuluu energiaa hatariin seiniin”.*

Haastateltavat ovat olleet tästä kysymyksestä e-lomakevastaajien tapaan painotetusti osin samaa mieltä. Heidänkin vastauksistaan nousi esille erityisesti Taidekoulu Estradin nykyisten yksityiseltä toimijalta vuokrattujen tilojen kalleus ja sen myötä väliaikaisuus. Kasvatus- ja opetusalan edustaja kommentoi *”No joo, maakunta ja kunta on taas eriasia. Mie luulen, että maakunnassa on kehittämistä niin kun tilojen ja ehkä sen sen taiteen perusopetuksen sisältöjenkin osalta. Eli mutta sit taas ku mie katon sieltä Imatralta taikka mikä sie ni kyl mie tässäkin oon osin samaa mieltä, et nää on järjestetty hyvin mut toisaalta osin eri mieltä et 2-3, sanotaanet 3, koska mie Imatralta oon”.*

Taiteen perusopetus on maakunnassa järjestetty pääosin samoin tavoin kuin kaikissa muissakin maakunnissa. Taiteen tuntiperusteista opetusta annetaan Lappeenrannassa ja Imatralla. Lappeenrannassa laaja-alaista taiteen perusopetuspalvelua tuottavat yksityiset toimijat: Lappeenrannan Musiikkiopisto, Sonja Tammelan tanssiopisto, Lappeenrannan Taideyhdistys sekä Taidekoulu Estradi ja suppeampaa taiteen perusopetusta järjestävät Etelä-Karjalan Taito –keskuksen käsityökoulu sekä Taidekoulu Estradi. Imatralla laaja-alaista taiteen perusopetusta tarjoavat Imatran Musiikki-instituutti ja suppeampaa taiteen perusopetusta tarjoavat Imatran Työväenopisto ja tanssikoulu Jami. Suppeampaa taiteen perusopetusta maakuntamme pienemmissä kunnissa tarjoavat myös Etelä-Karjalan kansalaisopisto ja yksittäiset pianokoulut.

Kuvataiteen ammatillista opetusta annetaan Saimaan ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon voi Imatralla olevassa oppilaitoksessa suorittaa kuvataiteessa ja Lappeenrannassa muotoilussa. Tällä hetkellä muotoiluohjelmaan ei oteta aloittelevia opiskelijoita. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon voi suorittaa kulttuuriyrittäjyyden koulutusohjelmassa (kuvataiteilija, ylempi AMK)

Valtakunnallisessa vertailussa on maakuntamme taideopetus toteutettu suhteessa väestömääränsä. Taiteen perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä on kuitenkin huomattavan pieni vertailtaessa lukumäärää valtakunnalliseen keskiarvoon. Tilasto taiteen perusopetuksesta maakunnittain 2007-2008 kertoo, että Etelä-Karjalassa on taiteen perusopetuksessa oppilaita 3 111, kun valtakunnallinen keskiarvo on yli kaksi kertaa enemmän, eli 6 684 oppilasta. Musiikkioppilaitokset maakunnittain tilasto kertoo, että Etelä-Karjalaa vähemmän (1 277 opiskelijaa) opiskelijoita on vain Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Valtakunnallinen musiikinopiskelijoiden keskiarvo maakunnittain on lähes 3 000.

Oman kokemukseni perusteella tiedän, että taiteen perusopetus on sellaisten perheiden ja heidän lastensa harrastus joilla on kulttuurista ja taloudellista pääomaa. Taiteen perusopetukseen osallistuu alle 10% ikäluokasta. Monesti perheet ohjaavat lapsensa samanaikaisesti jopa useamman koulun taidekasvatukseen piiriin. Tämä saattaa osaltaan myös aiheuttaa tilastovirheitä taidekasvatuksen laajuutta mitattaessa lasten ja nuorten keskuudessa. Taiteen perusopetus on aivan liian harvojen

mahdollisuus ja siihen vaikuttavat toki perheiden omat valinnat kuin myös useisiin satoihin euroihin nousevat lukukausimaksut sekä tarjolla olevan koulutuksen etäisyys perheiden asuinpaikoista.

Väittämä 1.4: Kolmannen sektorin kulttuuritoimijoilla on maakunnassa / kunnassa riittävästi niiden omaa toiminta sekä keskinäistä yhteistyötä edistäviä harjoitus-, esitys-, näyttely-, työskentely- ja muita toimintatiloja.

Tästä väittämästä täysin samaa mieltä e-lomakevastaajista ei ollut kuin yksi henkilö ja yksi valitsi vastausvaihtoehdon - En osaa sanoa. Muiden vastaajien näkemykset jakaantuivatkin sitten tasan osin samaa mieltä, osin eri mieltä sekä täysin eri mieltä olevien vastausvaihtoehtojen välillä. Vastausten absoluuttisten jakaumien mediaani sekä keskiarvo ovat 2, osin eri mieltä.

Kun väittämän vastaukset ristiintaulukoidaan absoluuttisen jakauman mukaisesti kuuden vastaajaryhmän kanssa, niin saadaan tarkempaa selkoa siitä, mitä mieltä eri vastaajaryhmät ovat olleet tästä väittämästä. Kolmannen sektorin toimijoista kukaan ei ole ollut väittämän kanssa samaa mieltä. Sen sijaan mielipiteet tämän vastaajaryhmän osalta ovat jakaantuneet täysin eri mieltä (4 kpl) ja osin eri mieltä (5 kpl) välillä. Ainoastaan yksi vastaaja on ollut osin samaa mieltä väittämän kanssa.

Kunnallisten kulttuuripalvelujen vastaajajoukon osalta vastaukset ovat hajonneet kaikkiin tarjolla olleisiin vastausluokkiin, kunkin vaihtoehdon saadessa joko yhden tai kaksi merkintää. En osaa sanoa - vaihtoehto sai myös yhden merkinnän kunnalliset kulttuuripalvelut vastaajajoukosta. Julkishallinnon vastaajajoukossa oltiin kahden vastauksen verran osin samaa mieltä ja neljän vastauksen verran osin eri mieltä. Kasvatus- ja opetustoimen vastaajat sekä yritys ja liike-elämän vastaajat jakautuivat osin samaa mieltä ja osin eri mieltä vaihtoehtojen välillä. Täysin eri mieltä vastaus nousee kuitenkin yksittäisenä ryhmänä kaikkein suurimmaksi ja se vastausvaihtoehto on saanut kannatusta kaikissa muissa ryhmissä paitsi julkishallinnon vastaajaryhmässä. Vastauksen perusteluosasta löytyi e-lomakevastaajilta selventäviä kommentteja kuten *"Tiloja on kun paremmin hyödynnettäisiin jo olemassa olevia tiloja moninaiskäyttöratkaisuin (esim kouluja)", "Tiloja löytyy, jos rahoitusta löytyy.", "Harrastajilta puuttuu tiloja kaikilla aloilla", "Noita tiloja on vain, jos voi niistä maksaa.*

Rahalla saa ja hevosella pääsee. Vapaaehtoinen kulttuuritoiminta ei saa tarvitsemaansa tukea riittävästi”, ja vielä ” nämä tilat ovat aivan riittämättömät”.

Haastateltavien osalta antoivat – osin eri mieltä – vaihtoehdon neljä vastaaja kun sekä julkishallinto, kasvatus- ja opetusala, yritys- ja liike-elämä sekä kolmas sektori vastasivat olevansa osin eri mieltä väittämästä. Media- ja tiedotusalan vastaaja oli väittämästä täysin eri mieltä ja kunnalliset kulttuuripalvelut vastaaja oli väittämästä osin samaa mieltä. Media- ja tiedotusalan vastaaja perusteli kantaansa seuraavasti: *”Tähän mie vastaan 1. Ei ole, ja jos vähä provokatoorisesti 1, koska varmaan joillakin on joitakin, joillakin harrasteilla on ihan kohtuulliset tilat, että jos mie aattelen jotain bänditoimintaa tai muuta niin kyl mie tiedän sen ihan itse, et ne joutuu nii kun hermostuttaa joitakin vanhempia tai naapureita soittamalla piharakennuksista tai jotain muuta, että kyllä täs yhteiskunnan olijoil on peiliin katsomisen paikka, ei pystytää järjestämään tarpeeks tiloja. Tää on edelleen sitä samaa hommelia, et mihin meiän rahat menee tälläses tilantees jos täs ei pystytää tarpeeks, kun tää on aika halpaa. Täälläkin tällä hetkellä tyhjiä teollisuus tiloja on paljon ja muuta, et miks ihmees niitä ei pystytää tähän järkkään.”*

Kunnalliset kulttuuripalvelut vastaajaryhmän haastateltava totesi perustelunaan omalle osin samaa mieltä kannalleen: *”Elikä nyt kysytään et onko riittävästi tiloja. Tota mul on sellanen käsitys esimerkiks aikasempaa taustaa Joutsenosta, niin mulla on semmonen tieto ja käsitys, että esimerkiks siellä niin kun tiloista ei ole puutetta tietääkseni et kyllähän siellä on Rientolaa ja siellä on koulutiloja ja kirjasto on tarjonnu tiloja ja muuta, että voisin sanoa, että ainakin toi kolmonen, mut et osaako olla täysin samaa mieltä nii, että onko se liian rohkeesti sitte sanottu. Mut et tuntus, että tiloja on ku olis vaan muuten sitte...”*

Tämä vastausten hajonta sekä annetut perustelut kuvaavat havainnollisesti koko kolmannen sektorin toiminnan ja tilanteen hahmottamattomuutta monille vastaajille. Kolmas sektori ja sen toimijat ovat ylipäättään epämääräinen ja abstrakti käsite ja myös näiden toimijoiden tilantarpeista ei ole yleensä konkreettista käsitystä. Monissa kaupungeissa kolmas sektori vastaa tänä päivänä merkittävästä osasta julkisia kulttuuripalveluja ja toimintaa harjoitetaan sekä perinteisenä kansalaistoimintana että myös pitkälle organisoituna ja tuotteiltaan profiloituna ammattityönä. Kolmas sektori on merkittävässä roolissa muun muassa taidekasvatuksen toteuttamisessa, tapahtumatuotannossa, projekteissa sekä monien muiden sellaisten kulttuuripalvelujen

tuottamisessa, jotka eivät alueellaan sovellu kunnalliset taide- ja kulttuurilaitosten tehtävänkuvaan, organisaatioon tai mahdu niiden toiminnan rahoitukseen.

Ehkä parhaimman analyysin haastateltavien vastauksissa antaa julkishallinnon vastaaja kun hän toteaa *”Tähän vastaan kakkosen, osittain eri mieltä ja nimenomaan tällästä tähän tarkotukseen oikein hyvin soveltuvaa harjoitus- ja myöskin esitys-, näyttelytilaa ei oo varmaksi kaikilta osiltaan. Täs suhteessa niin mielestäni, jos päädytään tähän uuteen kaupunginteatteriin niin sen tulis olla sitte tällänen monitoimitila, jossa vois piirtää kolmannen sektorin harjoitus-, näyttely-, esiintymistiloja, niin että se ei oo pelkästään laitosteatterin, laitosporukan laitosteatteri, vaan nimenomaan tääkin ois yks hyvä. Toinen on tää yrityksen urheilutalo, joka uudessa käytössään vois hyvin soveltua myöskin tämän tyyppiseen toimintaan.”*

Julkishallinnon vastaaja pyrkii vastauksessaan etsimään kolmannen sektorin toimijoille tilojen osalta toiminnan jo luonnostaan kaipaamia synergisiä vaihtoehtoja erilaisten toimijoiden kesken sekä etsimään yhteistyötä kuntasektorin ja kolmannen sektorin toimijoiden välille.

Parhaiten kolmannen sektorin monimuotoisen tilatarpeen näyttivät luonnollisesti tunnistavan kolmannen sektorin omat edustajat. Erityisesti kunnallisten kulttuuripalvelujen e-lomakevastaajat ja haastateltava tuntuivat olevan vastauksissaan ja perusteluissaan etäällä kolmannen sektorin toiminnan luonteesta, toiminnan merkityksestä sekä tilojen tarpeesta.

Väittämä 1.5: Kulttuuri- ja taidelaitoksilla sekä kolmannen sektorin kulttuuri- ja taidetoimijoilla on maakunnassa toimivat yhteistyöverkostot ja hyvä keskinäinen yhteistyö.

Tästä väittämässä kukaan ei ollut samaa mieltä. Vastaajista 50% oli osin samaa mieltä ja noin 45% vastaajista oli joko täysin tai osin eri mieltä. Noin 5% vastaajista ei osannut sanoa kantaansa. Vastauksen mediaani oli 2,5 ja keskiarvo 2,3. Näiden perusteella tulkittuna vastaus kallistuisi – osin eri mieltä – vaihtoehdon mukaiseksi. E-lomakevastaajilta saaduissa perusteluissa todetaan muun muassa *”laitosten ja kolmannen sektorin välillä tarvittaisiin laajempaa verkostoitumista ja yhteistyötä”, ”Joidenkin laitosten ja sektorien yhteistyö on toimivaa, joidenkin kanssa sitä ei synny yrittämälläkään. Useimmilla työ on niin kuormitettua, ettei sii...”* ja *”Toimivat aika*

irrallaan, tietämättä tai välittämättä toisistaan". Joutsenon alueelle toimipaikkansa merkinnyt kasvatus- ja opetusalan vastaaja toteaa puolestaan "Monilta osiltaan kulttuurialan yhteistyö toimii paremmin kuin muu maakunnallinen yhteistyö keskimäärin."

Haastateltujen osalta voin todeta, että osin samaa mieltä väittämästä oli kolme vastaajaa (julkishallinto, kolmas sektori ja yritys- ja liike-elämä), osin eri mieltä olivat väittämän kanssa kasvatus- ja opetustoimen sekä median vastaajat. Kunnallisen kulttuuripalvelun vastaaja oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja perustelu näkemykselle oli seuraavanlainen: *"Tietääkseni kyllä. Varmaan kehittämisen, varaa ainahan voi olla paremmin, mut et tota niin, onhan meillä niin kun, minusta niin kun meil on se mitä tehdään niin tehdään niin kun hyvässä yhteistyössä ja onhan meillä tota, meil on Metkua ja meil on tota niin sanataidekoulutuspuolella esimerkiksi Paltan kanssa yhteistyötä et mulla on niin kun kokemus ihan tälläisestä hyvästä. Et aina vaan lisää tietysti mut et tota niin. Hyvä keskinäinen yhteistyö jos mie niin kun tätä niin sitte mie laittasin ton nelkun ilman muuta. Mie nään sen niin kun hyvänä, se ei tarkota sitä etteikö aina vois enemmän olla ja niin, mut et tota niin sellasta niin kun hyvä meininki".* Kasvatus ja opetusalan edustaja kiteyttää näkemyksensä väittämään: *"No kyl mie sanoisin et meidän taidelaitokset ei tee riittävästi. Puhutaan teatteri, musiikkiopisto, nii kyl me voitais enemmän tehdä yhteistyötä. Ja toisaalt sit kolmannen sektorin, nii kun äsken totesin, nii myö ollaan vasta niin kun aloittamassa tätä verkottumista ja sillä perusteella osin eri mieltä."*

Antti Hautamäen (Hautamäki 2007:1) innovaatioiden ekosysteemi hahmottaa kulttuurin osa-alueelta kaksi erilaista muotoa. Kulttuuri muodostuu sekä kovista infrastruktuurisista elementeistä joita edustavat taidelaitokset, instituutiota ja rakennukset sekä pehmeistä infrastruktuurisista elementeistä, joita edustavat ihmisten toiminta ja yhteistyötä edistävä ilmapiiri, sosiaaliset verkostot ja niitä tukevat menettelytavat. Hautamäen soveltaman teorian mukaan kulttuurin pehmeä infrastruktuuri toimii kovien infrastruktuurien välissä liiman tavoin kiinnittäen kulttuurin institutionaalisia rakenteita toisiinsa. Teoria on peräisin luovuuden ympäristöä tutkineelta Charles Lancry:ltä joka määrittelee luovan miljööön kirjassaan *The Creative City* (2000) siten, että luova miljöö on fyysinen keskittymä, jossa ihmiset toimivat samoissa rakennuksissa ja tiloissa. Kulttuurilaitokset eivät voi olla aidosti vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa ilman että samanaikaisesti niiden ympärillä

vaikuttaisivat kulttuurin pehmeät institutionaaliset rakenteet. Kulttuuri- ja taidelaitosten vuorovaikutus, vaikuttavuus ja kiinnittyminen ympäröivään yhteisöön kärsii niissä kunnissa, joissa painopiste on asetettu vain julkishallinnon ylläpitämien kulttuuri – ja taidelaitosten toimintaan. Ilmiön vaikutus näkyy alueen yleisessä ilmapiirissä ja hengessä. Ongelma ei ole vain kulttuuri- ja taidelaitosten, vaan myös kulttuurin pehmeitä infrastruktuurisia elementtejä toiminnallaan ylläpitävän vapaan taide- ja kulttuurisektorin.

Toimiva vuorovaikutus kulttuuri- ja taidelaitosten kanssa tarjoaa valtavia mahdollisuuksia ja uusia haasteita niin ammattilaisille, taidetta opiskelevilla ja harrastaville sekä myös laajalle kolmannen sektorin toimijakentälle. Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleva koko hallinnonalan toiminnan mittaamiseen tähtäävä ”Vaikuttavuusindikaattori kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajana” (OPM julkaisu 2009:57 asiakirja), sekä Kuntaliiton Kuntien kulttuuritoiminnan seuranta ja vaikutusten arviointi: esiselvitys 21 kaupungista nostavat kulttuuripolitiikan osalta esille juuri vaikuttavuuden ja vaikuttavuuden mittaamisen tärkeyden. Kuntaliiton tätä asiaa koskevassa valmistelutyössä on korostunut kulttuuri- ja taidelaitosten keskeisenä mitattavana asiana niiden kyky verkostoitua ja toimia verkostomaisesti alueensa eri kulttuuritoimijoiden kanssa.

Kysymys kulttuuri- ja taidelaitosten verkostoitumisesta ja toimivista verkoista ei ole siis vain puuhastelua vakavan taiteen ja kulttuurin tekemisen ohessa. Verkostoitumiseen sekä taideinstituutioiden ja vapaan taidekentän yhteistyön merkittävyyteen ovat kiinnittäneet huomiota sekä opetus- ja kulttuuriministeriö että Kuntaliitto. Tämä edellyttää uusien innovatiivisten yhteistyömuotojen etsimistä eri toimijoiden kesken, uusien taiteen ja kulttuurin tekemisen muotojen heikkojen signaalien oivaltamista sekä tarvittaessa myös perinteisen kunnallisen kulttuurihallinnon ja palvelutuotannon uudelleen hahmottamista ja organisointia.

Väittämä 1.6: Taiteen ja kulttuurin tutkimustoiminta on maakunnassa kattavaa ja tutkimustoiminnan tuloksia sovelletaan käytäntöön.

Tämän väittämän osalta vastaajat olivat 78%:sti joko täysin tai osin eri mieltä. Kukaan vastaajista ei ilmaissut olevansa väittämän kanssa samaa mieltä. Kysymys ilmeisesti jo itsessään hämmensi vastaajia pohtimaan, ovatko he edes törmänneet maakunnassa

ilmiöön, jossa taidetta ja kulttuuria oltaisiin tutkittu. Kommentit väittämään olivat seuraavanlaisia *”Ei tarvitsekaan olla tutkimustyön painopiste. Tehdään mieluummin kuin tutkitaan.”*, *”Onko taiteen perusopetusta juurikaan tutkittu maakunnassa?”*, *”Tutkimusta, varsinkin työelämälähtöistä soveltavaa tutkimusta tarvittaisiin enemmän ja sille myös resursseja.”* ja *” Tutkimustoimintaa ei ainakaan missään näy, paitsi museossa menneiden tutkimista”*.

Haastateltavat olivat tähän väittämään e-lomakevastaajien kanssa samoilla linjoilla.

Neljä haastateltavaa olivat väittämästä osin eri mieltä ja kaksi täysin eri mieltä.

Kasvatus ja opetustoimen edustaja kommentoi väittämää: *” Tää on varmaan vitsi. Joo kyl täs on täysin eri mieltä ”*.

Julkishallinnon edustaja taas toteaa samaan väittämään: *” Mä vastaan 2. Sitä ei voida kattavana pitää... ”*.

Kolmannen sektorin edustaja toteaa väittämästä: *” Tottakai mut en mie ehkä silti oikei et kaikki kunnia Etelä-Karjalan instituutille, mut jos mie katson tätä kaikkea tässä maakunnassa tehtävää tutkimustoimintaa niin kyl mie niin kun just aattelen, että se on yks massa ja sit sielä nii kun se tekninen tutkimus on niin hallitseva. Mie toivosin et tääl, mie vähän niin kun viittaa siihen et mitä mie toivosin tältä maakunnalta. Mie haluisin et tääl olis enemmän tätä taidetta ja kulttuuria, koska mie ihan oikeesti nään sitä vähän tulevaisuuden menestyksen tekijänä.”*

Maakunnassa humanistista ja historiallista tutkimustoimintaa harjoittaa Lappeenrannan teknillisen yliopiston yhteydessä erillislaitoksen toimiva Etelä-Karjala-instituutti. Humanistisen Ammattikorkeakoulun Lappeenrannan kampus, Joutsenon Opistolla, lopettelee omaa nuorisoasteen koulutustaan ja siihen liittyvien opinnäytetöiden tuottamista. Humakin nuorisoasteen opetus siirtyy 2012 ammattikorkeakoulun muille kampuksille. Humakin Lappeenrannan kampuksen toiminnan jatkuvuudesta aikuiskoulutuksen, Pietarin alueen yhteistyön, tapahtumatuotannon, sekä hankeosaamisen tiimoilta on erilaisia kaavailuja mutta mitään varmuutta niistä ei ole. Saimaan Ammattikorkeakoulun kulttuurin koulutusyksikössä suoritetaan kuvataiteen ammattikorkeakoulu- ja jatkossa myös ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Näitä kuvataiteeseen suuntautuneita tutkintoja tulisi jatkossa ohjata myös maakunnan taidetutkimuksen laajentamiseen. Maakunnassa kulttuurin ja sen eri ilmiöiden määrätietoinen tutkimustoiminta on jatkossa siten Etelä-Karjala-instituutin tähän tarkoitukseen satunnaisesti saamien avustusten ja maakunnasta lähteneiden

opiskelijoiden opiskelupaikkakunnillaan suorittamien opinnäyte ja pro gradu töiden varassa.

Väite 1.7: Maakunnassa on riittävästi ja monipuolisesti kulttuurialan palveluja tuottavia yrityksiä ja yhteisöjä.

Tähän väittämään kaikilla e-lomakevastaajilla oli mielipide joko puolesta tai vastaan. Vastausten keskiarvo on 2,6 ja vastausten mediaani on kaksi, eli osin eri mieltä. Tähän vaihtoehtoon kallistuivat useimmat vastaajat, sillä väittämän kannalla olleiden yhteenlaskettu määrä on 47,2%, eli sama kuin väitteen kanssa osin eri mieltä olleiden määrä 47,2%. Vastaajien e-lomakkeella antamista perusteluista voidaan poimia seuraavia: *”runsaasti tilausta uusille yrityksille ja kaupallisesti toimiville ideoille”* ja *”Lisää toki mahtuu, mutta toimijakenttä on nykyiselläänkin maakunnan kokoonnähdän monipuolinen. Palvelujen tuotteistamisessa on kehittämistä paljonkin.”*

Haastateltavien näkemykset tukevat e-lomakevastaajien näkemystä. Kaikki haastateltavat olivat osin eri mieltä väittämän kanssa. Kasvatus ja opetusalan edustaja toteaa väittämästä: *”No mie oon osin, tai miullahan on... no mie vastaan kakkonen tai kolmonen, että miun mielestä yrityksiä meil ei o mut yhteisöjä kyllä. Että tää on vähän niin kun jos yhteisöstä sanotaan, niin mie oon osittain samaa mieltä. Mut sanotaan yrityksiä niin mie oon sitte aika vahvastikki eri mieltä. Et yrityksiä meil ei oo riittävästi. Tää yhteisöjä ja yrityksiä, terminologia täs vähä hämää. Jos se on pakko valita niin ehkä mie oon osittain eri mieltä. Eli osin.”*

Media ja tiedotusalan vastaaja kommentoi samaa väittämää: *”No mie vähän lievennän mie pistän siihen 2, että kyl niitä enemmän tänne mahtuis. Tää historiahan täs maakunnas on et pitkät piiput ja muutenki tällai suurteollisuus on tuonut tänne sitä hyvinvointia, tääl ei o niinkään kun tarvinnu kehittää ja se näkyy tässä.”*

Vastaajat näkivät voittopuolisesti, että kulttuurialan palveluja tuottavia yrityksiä ja yhteisöjä kaivattaisiin maakuntaan lisää. Eräissä vastauksissa nähtiin, että palveluja tuottavia yhteisöjä on jo jonkin verran olemassa, mutta maakunnasta puuttuu alalla toimivia yrityksiä. Tosin yhdessä perustelussa korostettiin myös, että maakunta on pieni ja kokoonsa nähden tänne ei monia toimijoita mahdu. Kaupallisesti toimiville ideoille nähtiin kuitenkin tilaa löytyvät ja niistä toivottiin piristystä maakunnan kulttuuritarjontaan.

4.2.2 Toimiva innovaatioympäristö

Monipuoliset käytäntöyhteisöt ja verkostot luovat toimijoiden keskuudessa yhteistyökenttää, synnyttävät uutta tietoa ja osaamista, ruokkivat luovuutta ja kanavoivat ne innovaatioiksi - taloudellista tulosta tai yhteiskunnallista hyötyä tuottaviksi keksinnöiksi, uusiksi palveluiksi tai uusiksi tavoiksi toimia.

Tehtävä 2.1: Nimeä maakunnassa / kunnassa jo nykyään toimivia hankkeita tai verkostoja jotka voisivat olla mielestäsi esimerkki käytäntöyhteisöstä.

Ehdotuksia käytäntöyhteisöiksi tuli yhteensä 58 kpl. Ensimmäiselle sijalle käytäntöyhteisöksi asetettiin 26 ehdokasta, toiselle sijalle 16 ehdokasta, kolmannelle sijalle kymmenen ehdokasta, neljännelle sijalle neljä ehdokasta ja viidennelle sijalle kaksi ehdokasta.

Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku, Taikalamppu, kulttuuripolku ja Suomen Kulttuurirahaston rahoittama taidekasvatuksen Myrkyn Jäljet 28-astetta -hanke

Eniten ehdotuksia tehtiin opetus- ja kulttuuriministeriön Taikalamppuverkostoon kuuluvasta Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkusta ja sen järjestämästä toiminnasta. Ehdokas sai yhteensä 15 ehdotusta. Lastenkulttuurikeskus Metkun toimialuetta on yhtä kuntaa lukuun ottamatta koko Etelä-Karjala. Toiminta on kuntien yhteistyönä järjestetty maakunnallisen verkoston muotoon. Opetusministeriön Metkulle antamaa lastenkulttuurin kehittämistyötä koordinoi Lappeenrannan kaupungin yleinen kulttuuritoimi, toimintaa ohjaa maakunnallinen verkostoryhmä, jonka puheenjohtajana toimii Lappeenrannan kaupungin kulttuurisihteeri, ja verkostoryhmässä on kustakin kunnasta yksi edustaja. Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus kokoaa omarahoituksensa kunnilta ja opetusministeriön avustus vuosille 2009-2013 on ollut noin 30%. Kunnat päättävät itsenäisesti toimintaan varaamansa omarahoitusosuuden ja opetusministeriön avustuksen käyttämisestä. Lappeenrannan kaupunki on omalla rahoitusosuudellaan palkannut Metkulle toiminnanjohtajan 2009-2013 ja Imatralla on tällä rahoituksella palkattu vuonna 2009 osa-aikainen lastenkulttuurituottaja.

Kahdeksan kertaa Metkua ja sen toimintaa esitettiin ensimmäisenä vaihtoehtona, neljä kertaa toisena ja kolme kertaa kolmantena vaihtoehtona. Perusteluna nähtiin, että toimija yhdistää ja monipuolistaa maakunnan lastenkulttuuria, sillä on suorat kontaktit ja nopea toiminta, se on aktiivinen, edistää lastenkulttuuria ja sen näkyvyyttä maakunnassa, sillä on rahoituksensa kautta monipuolinen ja tasapuolinen tarjonta ja sen tuo tarjontaa myös niille, joille ei ole muuten taidekokemuksia.

Taiteen perusopetusyksiköt ja Lappeenrannan Taidekoulu Estradi

Tämä ryhmä sai toiseksi eniten ehdotuksia. Ensimmäiselle sijalla tätä toimintaa ehdotettiin yhden kerran, toiselle sijalle kolme kertaa ja kolmannelle sijalle se sijoittui kahdesti eli yhteensä taiteen perusopetus ja Estradi saivat toimintaansa liittyviä ehdotuksia kuusi kappaletta. Taidekoulu Estradi, joka oli useimmin mainittu ehdokas, on yhdistyspohjainen taiteen perusopetuksen laaja-alaista oppimäärää sirkus- ja teatteritaiteissa sekä suppeampaa oppimäärää bändikoulussa antava oppilaitos Lappeenrannassa. Estradi saa rahoituksensa opetusministeriön sille laaja-alaiseen taiteen perusopetukseen myöntämän opetustuntiperusteisen valtionavun mukaisesti sekä tämän lisäksi Lappeenrannan kaupunki myöntää taidekoululle vuotuista avustusta yhdessä muiden taiteen perusopetusyksiköiden kanssa. Muina taiteen perusopetusyksikkönä näissä ehdotusten perusteluissa mainittiin Tanssiopisto Sonja Tammela ja sen yhteistyö Lappeenrannan kaupunginteatterin kanssa sekä Lappeenrannan lasten ja nuorten kuvataidekoulu sekä sen yhteistyö Etelä-Karjalan museon kanssa. Muina perusteluina todettiin muun muassa *"(toimijoilla on) yhteisiä projekteja, tapaamisia, tiedon vaihtoa", "(ovat) yhteistyössä useiden erityyppisten toimijoiden kanssa",*

Eteläkarjalaiset tapahtumat yhdistys ry ja tapahtumatuotanto

Kolmannelle sijalle sijoittui Etelä-Karjalan aluekeskusohjelman puitteissa käyntiin lähtenyt eteläkarjalaisen tapahtumatuotannon kehittämishanke ja sen pohjalta syntynyt itsenäinen Eteläkarjalaiset tapahtumat yhdistys ry. Ehdotus sai kolme ykkössijaa ja kaksi kolmossijaa. Perusteluna ehdotukselle on tuotu esille muun muassa *"Koonnut eri toimijat tarpeineen yhteen", "Toimiva ja jo koottu joukko enimmäkseen aktiivisia ja halukkaita toimijoita", "Haetaan uusia palveluja alueelle", "Tuore toimija, mutta tärkeäksi koettu",*

Muut e-lomakevastaajien käytäntöyhteisöehdokkaat

Muille ehdokassijoille asettuivat Tanssiopisto Sonja Tammelan vuosien saatossa tuottamat koko illan balettiyhteistyöproduktiot Lappeenrannan kaupunginteatterin kanssa, Korutaideyhdistys ry:n ja Kaakkois-Suomen taidekasityöläisten alan toimijoita kokoava työ, laadukkaaksi tapahtumaksi koettu Mustaa ja valkoista – teatterifestivaali Imatralla, sekä Kaakkois-Suomen valokuvakeskuksen laadukkaita näyttelyitä maakuntaan tuottanut toiminta.

Haastateltavien käytäntöyhteisöt poikkesivat osin e-lomakevastaajien ehdokkaista. Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku nousi myös kahdessa vastauksessa esille. Muina ehdokkaina käytäntöyhteisöiksi tuotiin esille Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän ylläpitämä maakunnallinen opettajia ja kouluhallintoa palveleva sekä myös oppimisympäristönä toimiva tietoverkkopohjainen EduSaimaa. Esille tuotiin myös Stora-Enson ja UPM-Kymmene tutkimuskeskukset maakunnassa, Lappeenrannan teknillinen yliopisto sekä lukuisat eri toimijoita maakunnassa yhdistävät projektit. Humanistista Etelä-Karjala-instituuttia pidettiin Lappeenrannan teknillisen yliopiston keskellä tutkijoita yhdistävänä toimijana erinomaisena esimerkkinä käytäntöyhteisöstä. Musta ja valkoinen – teatterifestivaalia, Etelä-Karjalan taiteilijaseuran visuaalisten taiteiden aluekeskushankesuunnitelmaa sekä myös kirjastoväen kouluissa toteuttamia kirjavinkkauksia pidettiin myös hyvinä esimerkkeinä käytäntöyhteisöistä.

Ehkä mielenkiintoisimman esimerkin käytäntöyhteisöstä toi esille media- ja tiedotusalan haastateltava kertoessaan Lappeenrannan Oskarit – osuuskunta - nimisestä yhteisöstä. Osuuskunta on jäsentensä omistama yritys, jossa jokainen jäsen tullessaan mukaan lunastaa yhden osuuden yrityksestä. Osuuskunta toimii jäsentensä työnantajana, hoitaa laskutuksen ja palkanmaksun sekä työnantajalle kuuluvat velvoitteet. Oskarit tarjoaa palveluja sekä yksityishenkilöille että yrityksille ja yhteisöille. Oskareiden toimialaa ovat atk- ja toimistopalvelut, rakennussuunnittelu, rakennustoiminta, siivous- ja hoitotyöt ja tekijöitä löytyy myös kivi- ja metalliosajissa.

Osuuskunta noudattaa ilmoittamiaan kansainvälisiä periaatteita. Niitä ovat vapaaehtoinen ja avoin jäsenyys, jäsenten demokraattinen hallinto, jäsenten yhdenvertainen taloudellinen osallistuminen, itsenäisyys ja riippumattomuus, valistus,

koulutus ja viestintä, osuuskuntien laajemman keskinäisen yhteistyön ja toimintaympäristövastuu.

Professori Antti Hautamäki tuo esille Helsingin kaupungin tietokeskukselle laatimassaan tutkimuskatsauksessa "Innovaatioiden ekosysteemi ja Helsingin seutu (2007:1), "Innovaatiotoiminnan tarkastelu voidaan zoomata myös mikrotasolle, eli ihmisten väliseen yhteistyöhön. Innovaatiot syntyvät ihmisten välisen vuorovaikutuksen tuloksena. Joskus innovaatiot ovat toki yksittäisen keksijän oivalluksia, mutta useimmiten innovaatiot syntyvät tiiviisti yhdessä toimivien ihmisten tiimeissä. Näitä (tiimejä) kutsutaan käytäntöyhteisöiksi (communities of practice, Braun ja Duguid 2000). Käytäntöyhteisöissä eri taustan omaavat henkilöt työskentelevät yhdessä "kasvokkain" yhteisen ongelman parissa. Näitä yhteisöjä kutsutaan käytäntöyhteisöiksi, koska niiden jäsenet jakavat tietyn käytännön, praktiikan.... Käytäntöyhteisöissä toimivat ihmiset nojautuvat ongelmanratkaisussa sekä julkilausuttuun abstraktiin tietoon, että kokemuksen kautta hankittuun hiljaiseen tietoon. Innovaatioprosessissa siis yhdistyvät eksplisiittinen ja implisiittinen tieto (tacit knowledge). Käsitteen hiljainen tieto (tacit knowledge) otti ensimmäisenä käyttänsä filosofin Michael Polanyi (1996) mutta sen teki tunnetuksi innovaatiotutkimuksen piirissä tietämyksen hallinnan teorian kehittäjä Ikujiro Nonaka (Nonaka ja Takeuchi 1995). Heidän kehittämänsä tietämyksen hallinnan teoria osoittaa, että voidaksemme luoda uutta tietoa ja tehdä innovaatioita, meidän on rakennettava paikallisia yhteisöjä, joiden jäsenet työskentelevät yhdessä."

Käsite käytäntöyhteisö on vielä monille vastaajille hahmottomaton, vaikeasti ymmärrettävä ja abstrakti asia. Toisaalta ilmiö nähdään myös sangen tavanomaisena yhteistyönä ja yhteistyöhankkeina erilaisten osapuolien kesken. Erilaiset käytäntöyhteisöt ovat kuitenkin astumassa arkiseen todellisuuteemme ja ne koetaan yhä välttämättömämmiksi alati muuntuvassa toimintaympäristössämme. Kilpailu ja kustannustehokkuus vaativat koko ajan uusia ratkaisuja ja niiden tuottaminen ei onnistu, mikäli emme pysty hallitusti törmäyttämään erilaisia osajia ja näkökulmia ja tuottamaan tästä prosessista uusia hyödyllisiä toimintatapoja ja ratkaisuja. Keskustelu ja työ käytäntöyhteisöistä on alkanut ja niitä tarvitaan huipputeknologian lisäksi yhä enemmän myös arkisessa ja jokapäiväisessä toiminnassa ja palvelutuotannossa niin yksityisellä sektorilla kuin myös julkisella alalla.

Väittämä 2.2: Maakunnassa suhtaudutaan myönteisesti ulkomaalaisiin ja kansainvälistä yhteistyötä tehdään aktiivisesti.

Väittämän saamat absoluuttiset jakaumat kertovat että painopiste e-lomakevastaajilla on tämän väittämän osalta 2, osin eri mieltä. Tämä on myös vastausten keskiarvo (2,2) ja mediaani. Maakunnassa ei siis suhtauduta vastaajien mielestä ulkomaalaisiin täysin myönteisesti ja kansainvälistä yhteistyötä ei tehdä aktiivisesti. Kommentteina e-lomakevastaajat totesivat muun muassa : *”on vielä paljon parannettavaa / ennakkoluuloja on olemassa”, ”Painottuu tosi rankasti venäläisten suuntaan, vaikka alueella on paljon muitakin kansallisuuksia. Ulkomaalaisiin suhtautuminen on enimmäkseen passiv...”*, *” Ainakin korkeakouluopetuksessa opiskelija- ja opettajavaihtoa”, ”rasismi nostaa päätään säännöllisesti”*.

Väittämä 2.3: Maakunnassa valitsee hyvä luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri.

E-lomakevastaajien vastausten absoluuttisen jakauman mukaan 23 e-lomakevastaajaa oli joko osin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. Täysin samaa mieltä ei ollut kukaan ja osin samaa mieltä oli 13 vastaajaa. Suhteellisen jakauman mukaan lähes 64% oli siis sitä mieltä, että maakunnassa ei vallitse hyvä luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri samalla kun 36% oli sitä mieltä että maakunnassa vallitsee tällainen ilmapiiri vain osittain.

Väittämä 2.4: Maakuntaan on yhdessä luotu selkeät visiot ja asetettu konkreettiset kehittämistavoitteet.

Tässä vastauksessa absoluuttiset jakaumat e-lomakevastaajien osalta kertovat, että yhdeksän vastaajaa on ollut väittämän kanssa osin samaa mieltä mutta osin tai täysin eri mieltä on ollut 22 vastaajaa. En osaa sanoa - on vaihtoehdoksi merkinnyt huomattavan monta, eli viisi vastaajaa. Vastausten keskiarvo on 1,6 ja mediaani 2. Kun kukaan vastaajista ei ole ollut väittämän kanssa täysin samaa mieltä, niin maakunnassa siis ollaan sitä mieltä, että selkeitä visioita ja asetettuja konkreettisia kehittämistavoitteita ei ole kyetty luomaan. Vastaajien kommentteja on saatu seuraavasti: *”Mitään ehjää tai isompaa visiota ei ole nähtävissä. Pieniä ja irrallisia on*

*runsaasti.”, ” voi tietysti olla, että en ole vain kuullut tästä tulevaisuuden visiosta”,
”Kenties, mutta se on ehkä hiukka julkisuudelta piilossa.”*

Väittämä 2.5: Maakunnassa hankkeiden vetovastuusta ja osapuolten yhteistyöstä on selkeästi sovittu.

Vastausten absoluuttinen jakauma kertoo e-lomakkeella vastaajien osalta, että täysin samaa tai osin samaa mieltä on ollut vastaajista yhteensä 20 henkilöä ja osin eri ja täysin eri mieltä on vastaajista ollut 24 henkilöä. En osaa sanoa – vastaajia on ollut jälleen huomattavan korkea määrä, eli kuusi vastaajaa. Vastausten keskiarvo on 1,7 ja mediaani 2. Suhteellisen jakauman mukaan osin eri mieltä on ollut noin 53% vastaajista ja yhdessä täysin eri mieltä olevien kanssa he muodostavat yhteensä kaksi kolmasosaa vastaajajoukosta. Maakunnassa hankkeiden vetovastuusta ja osapuolten yhteistyöstä ei ole vastaajien mielestä kovin vakuuttavasti kyetty sopimaan. Vastaajien kommentteja saatiin seuraavasti: *”erityisesti ruohonjuuritasolla, esimerkiksi kouluilla, jotka tekevät yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa, olisi syytä selkiyttää rooleja.”*

Väittämä 2.6: Maakunnassa pystytään sopimaan hankkeiden yhteisestä rahoituksesta.

Vastausten absoluuttinen jakauma e-lomakkeella vastaajien osalta kertoo, että tässä vaihtoehdossa osin samaa mieltä olevat vastaukset (16 vastaajaa) ovat selkeästi suurin yksittäinen ryhmä. Yhteensä kaksitoista vastaa on ollut joko täysin tai osin eri mieltä. En osaa sanoa – vastaajia on jälleen huomattavan suuri määrä, eli 8 vastaajaa. Vastausten keskiarvo on 1,9 ja mediaani 2. Tämän perusteella on vastausten keskihajonnasta (1,19) huolimatta todettava, että vastaajien mielestä maakunnassa pystytään sopimaan hankkeiden yhteisestä rahoituksesta vain osin. Vastaajien kommentteina saatiin muun muassa seuraavaa: *”Kuka on sopinut? Ja kenen kanssa? Mistä??”, ”Siis täälläkö!”, ”Vahvaa kotiinpäin vetoa”.*

Väittämä 2.7: Vireä ja rohkea elinkeinotoiminta maakunnassa / kunnassa luo yrittäjäystävällistä ilmapiiriä.

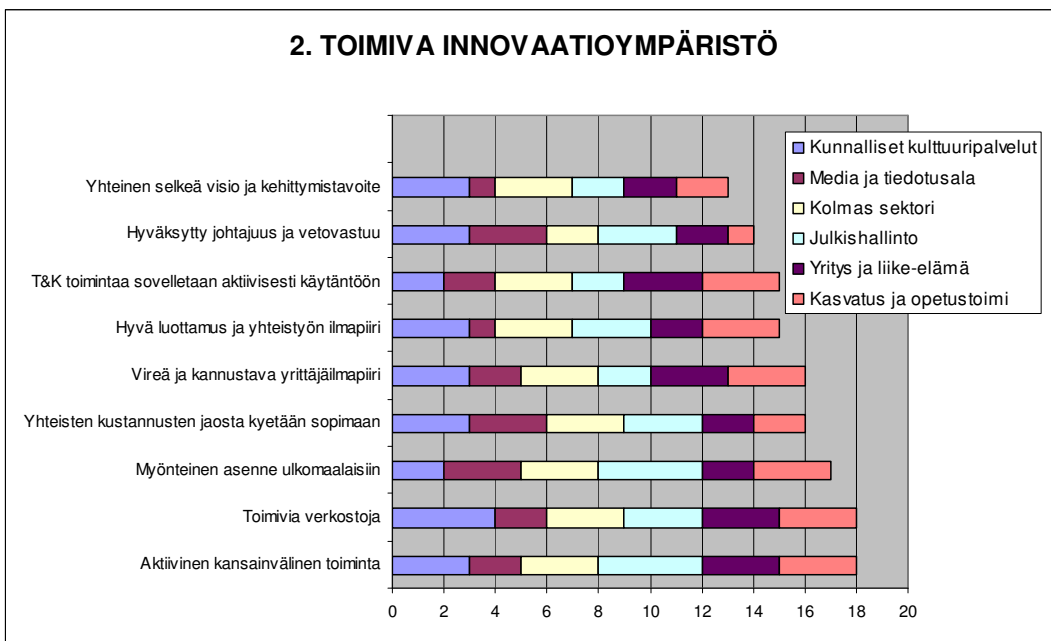
Tämän väittämän osalta e-lomakkeella vastaajien vastausten keskihajonta (1,34) nousee huomattavan korkeaksi ja vastaukset hajaantuvat kaikkiin vastausluokkiin.

Täysin samaa mieltä väittämän kanssa olevat vastaajat ovat neljällätoista vastauksellaan suurin yksittäinen ryhmä ja osin samaa mieltä väittämän kanssa olevat ovat kymmenellä vastauksellaan toiseksi suurin ryhmä. Vastausten suhteellisen jakauman mukaan kaksi kolmasosaa näyttäisi kokevan, että maakunnassa tai kunnassa löytyy vireää ja rohkeaa elinkeinotoimintaa, joka luo yrittäjäystävällistä ilmapiiriä. Vastaajien kommentteja saatiin seuraavasti: *”ainakin pikkuyrittäjien näkökulmasta”,* *”Maakunnassa on monenlaista ”ilmapiiriä” sekä yrittäjyyden että elinkeinoelämän osalla, ja se vaihtelee lähes paikkakunnittain”*. Osasta vastausten kommentteja voisi päätellä, että väittämän muotoon laadittu lause onkin tässä yhteydessä koettu yleiseksi toteamukseksi, joka sellaisenaan on saanut vastaajilta myönteistä palautetta. Vastaus ei ehkä kuitenkaan sisällä kaikissa tapauksissa suoraan vastaajan käsitystä maakunnassa vallitsevasta tilanteesta, vaan ehkä enemmänkin vireän ja rohkean yrittäjäystävällisen ilmapiirin arvostamisesta.

Väittämä 2.8: Maakunnassa on monipuolista tutkimusta ja kehittämistoimintaa ja uusia innovaatioita sovelletaan aktiivisesti käyttöön.

Vastausten absoluuttisen jakauman mukaan e-lomakkeella vastaajista on osin samaa mieltä 16 vastaajaa ja osin tai täysin eri mieltä 11 vastaajaa. En osaa sanoa vastaajien määrä on yhdeksän vastaajaa. Suhteellisen jakauman mukaan osin samaa mieltä väittämän kanssa on ollut 44,4% ja osin tai täysin eri mieltä on ollut 30,6%. Ilmeisesti vastaajien näkemystä on hajauttanut näkökulma, josta asiaa tarkastelevat. Osa on katsonut asiaa teollisuuden ja tekniikan kannalta ja osa kulttuurin kannalta. Kommentteja on vastauskohtaan tullut e-lomakevastaajilta seuraavasti: *”Aktiivisesti? Nähdäkseni silloin, kun tutkimuksen tilaajana on liike-elämä”,* *”Kovin on meidän tutkimus teknistaloudellista ja humanistista tutkimusta ei juuri ole.”*, *”Tekniikassa on, yliopisto vaikuttaa”*.

Haastateltavien osalta olen koonnut väittämät haastattelutilanteen jouduttamiseksi yhteen ja pyytänyt haastateltavilta vastausta e-lomakevastaajien tapaan vaihtoehtoilla (huono) 1 – 2 – 3 – 4 (hyvä).

Graafi: 2.2 – 2.8 toimiva innovaatioympäristö/haastateltavat

Haastateltavat ovat selkeästi sitä mieltä, että maakunta on aktiivinen kansainvälinen toimija ja, että maakunnassa on toimivia verkostoja. Myönteinen asenneilmapiiri ulkomaalaisiin sai jo hieman kriittisemmän näkökulman mutta oli silti joukon kolmanneksi eniten kannatusta saanut väittämä. Arvoasteikon keskivälillä jäivät väittämät yhteisten kustannusten jaosta, vireä ja kannustava yrittäjäilmapiiri, hyvä luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri sekä t&k-toiminnan soveltaminen aktiivisesti käyttöön. Alimmat arvosanat tulivat maakunnan yhteiselle visiolle ja kehittämistavoitteelle sekä maakunnassa hyväksytyin johtajuuden ja vetovastuun osalle.

2. TOIMIVA INNOVAATIOYMPÄRISTÖ - Haastateltavien ja e-lomakevastaajien vastausten vertailua	Kunnalliset kulttuuripalvelut	Media ja tiedotusala	Kolmas sektori	Julkishallinto	Yritys ja liike-elämä	Kasvatus ja opetustoimi	mediaani (haastateltavat)	mediaani (e-lomakevastaajat)
Aktiivinen kansainvälinen toiminta	3	2	3	4	3	3	3	2
Toimivia verkostoja	4	2	3	3	3	3	3	2
Myönteinen asenne ulkomaalaisiin	2	3	3	4	2	3	3	2
Yhteisten kustannusten jaosta kyetään sopimaan	3	3	3	3	2	2	3	2
Vireä ja kannustava yrittäjäilmapiiri	3	2	3	2	3	3	3	3
Hyvä luottamus ja yhteistyön ilmapiiri	3	1	3	3	2	3	3	2
T&K toimintaa sovelletaan aktiivisesti käytäntöön	2	2	3	2	3	3	2,5	2
Hyväksytty johtajuus ja vetovastuu	3	3	2	3	2	1	2,5	2
Yhteinen selkeä visio ja kehittämistavoite	3	1	3	2	2	2	2	2

Taulukko 2.2 – 2.8: Toimiva innovaatioympäristö/haastateltavat

Kun vertaillaan haastateltavien vastauksia e-lomakevastaajiin käyttämällä molempien vastausryhmien vastauksista muodostettuja mediaaneja, niin yhteisen selkeän vision ja kehittämistavoitteiden sekä luottamuksen ja yhteistyön ilmapiirin puute maakunnassa koetaan ongelmaksi myös haastateltavien taholla. Yhteisten kustannusten jaosta vallitsee haastateltavien joukossa parempi käsitys kuin e-lomakevastaajilla. Myös vireä ja kannustava yrittäjäilmapiiri asettuu haastateltavien vastauksissa samalle tasolle kuin e-lomakevastaajillakin mutta ei nouse samalla tavoin muita vastausvaihtoehtoja korkeammalle kuin e-lomakevastaajilla. Tämä tulos antaa mahdollisuuden tulkita, että joiltain osin e-lomakevastaajat ovat saattaneet ymmärtää tämän vastauskohdan aiemmin tulkitsemallani tavalla väärin. Hyväksytyn johtajuuden sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan toiminnan osalta haastateltavat ovat lähempänä e-lomakevastaajien näkemyksiä, mutta näiden osa-alueiden kokonaisarvio putoaa kuitenkin haastateltavien yleistä arviotasoa selkeästi alemmaksi. Maakunnan aktiivisen kansainvälinen toiminta, toimivat verkostot sekä myönteinen asennoituminen ulkomaalaisiin näyttäisivät saavan haastateltavilta positiivisemmat arviot kuin e-lomakevastaajilta. Tällä kohtaa vastausten tulkinnassa on kuitenkin huomioitava se, että kansainvälinen toiminta ja suhtautuminen ulkomaalaisiin oli haastateltavilla jaoteltu kahteen eri kysymykseen, kun e-lomakevastaajille aiheet olivat samassa kysymyksessä.

Richard Floridan (Florida 2006) tutkimukset osoittavat, että suvaitsevaisuus on keskeisimpiä luovan ympäristön normeja. Hänen mukaansa luovat ihmiset tarvitsevat ja haluavat avointa ja monimuotoista kulttuuria, joka vetää puoleensa mitä erilaisimpia ihmisiä. Florida toteaa, että luovia ekosysteemejä ovat elinympäristöt, jotka ovat avoimia uusille ihmisille ja ajatuksille, joissa ihmiset verkostoituvat helposti, joissa ollaan suvaitsevia, ja joissa epätavallisia ajatuksia ei tukahduteta vaan kehitellään uusiksi projekteiksi, yrityksiksi ja kasvuksi (Florida 2006,25). Innovaatioympäristöt menestyvät siis siellä, missä luovat prosessit menestyvät. Luovat prosessit menestyvät paikoissa, jotka tarjoavat kattavat ekosysteemin, jotka ruokkivat ja tukevat luovuutta ja kanavoivat sen innovaatioiksi, uusiksi yrityksiksi ja lopulta talouskasvuksi. Richard Floridan tutkimusten mukaisen taloudellisen kehityksen kolmella T:llä on keskeinen vaikutus alueen menestymismahdollisuuksiin. Ensimmäinen on *teknologia*: Floridan siteeraaman Paul Romerin mukaan, kasvu on sisäsyntyinen prosessi, joka perustuu ihmistiedon jatkuvaan kasaantumiseen ja hyödyntämiseen. Florida määrittää omassa

teoriassaan, että teknologialla on perustava osa talouskasvussa ja siksi hän on tehnyt siitä talouskasvuteoriansa ensimmäisen muuttujan. Toisena on *talentti*: eli lahjakkuus. Richard Florida korvaa tavallisesti käytetyn koulutukseen perustuvan mittarin luovien ammattien laskemiseen perustuvalla mittarilla. Näin hänen teoriassaan painottuu se, mitä ihmiset todellisuudessa tekevät koulutuksellisten saavutustensa jälkeen. Kolmantena on *tolenranssi*. Todella menestyvät yhteiskunnat ovat avoimia eivätkä syrji ketään. Paikat, jotka todennäköisimmin pystyvät hyödyntämään asukkaidensa luovuutta, eivät pelkästään suvaitse eroja, vaan ottavat aktiivisesti mukaan (are proactively inclusive) ja hyväksyvät kaikki jäsenet. Erilaisten ajatusten ja työpanosten tavoittelemisen ei ole pelkkää poliittista korrektiutta vaan talouskasvun edellytys. Tutkimuksissaan Florida on löytänyt selvän korrelaation siirtolaisiin, taiteilijoihin, homoseksuaaleihin, boheemeihin sekä eri yhteiskuntaluokkien ja rotujen sulautumiseen avoimesti suhtautuvien paikkojen sekä nopeasti talouskasvusta nauttivien paikkojen välillä. Suvaitsevat alueet saavat taloudellista hyötyä omien asukkaidensa luovuuden hyödyntämisestä ja lisäksi ne saavat kokoaan suuremman osuuden luovien ihmisten virrasta. (Florida 2006,45-48)

Yhteenvedona edellä olevasta voidaan ajatella, että toimivan innovaatioympäristön kehittämisen tiellä suurimpana esteenä on maakuntaa vaivaava luottamuksen ongelma. Tämä näkyy yhteisen selkeän vision ja kehittymistavoitteen puuttumisena sekä kyvyttömyytenä päästä ymmärrykseen johtajuudesta ja kustannusten jaosta. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuloksia ei kyetä riittävästi saamaan maakunnassa omaan käyttöön, koska toimintaa harjoitetaan yhtäällä kansainvälisten yritysten omissa tutkimusyksiköissä ja toisaalla Lappeenrannan teknillisellä yliopistolla. Tästä tutkimustoiminnasta tulokset eivät vastaajien mielestä jalkaannu riittävästi maakuntaan. Maakunnassa nähtiin olevan kuitenkin vireää ja kannustavaa yrittäjäilmapiiriä. Kansainvälinen ilmapiiri ja ulkomaalaisiin kohdistuva myönteisyys koetaan kahdella tavalla. Toisaalta haastateltavat pitivät niitä jossain määrin maakunnan vahvuutena, mutta e-lomakevastaajat kokivat yleisessä ilmapiirissä sisäpiirimäistä toimintaa ja ulkomaalaisvastaisuutta. Pelkkä erilaisuuden suvaitseminen ei enää riitä, vaan niiden tulisi olla suhteessa erilaisuuteen, ulkomaalaisiin ja kansainvälisyyteen selvästi proaktiiveja, eli pyrkivä aktiivisesti hyödyntämään niitä voimavaroja ja mahdollisuuksia, joita ympäristössä on tarjolla.

4.2.3 Hyvät julkiset palvelut

Julkiset palvelut (sosiaali- ja terveys-, koulutus-, vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut ja niin edelleen) luovat innovatiivisen perutan koko yhteisölle ja tukevat sen luovuutta.

Väittämä 3.1: Sosiaali- ja terveysterveyspalvelut on maakunnassa / kunnassa toteutettu hyvin ja asukkaat saavat tarvitsemaansa laadukkaat palvelut.

Vastausten absoluuttisen jakauman mukaan e-lomakkeella vastaajista 20 on väittämän kanssa täysin tai osin samaa mieltä. Täysin tai osin eri mieltä on ollut 14 vastaajaa. E-omakevastausten mediaani on 3, vastausten keskiarvo 2,4. Suhteellisen jakauman mukaan 55,6% vastaajista oli väittämän kanssa samaa mieltä. Silti vastausten perustelussa kommentit ovat olleet vähemmän positiivisia. E-lomakkeissa on kommentoitu muun muassa *"Lääkärille pääsy turhan vaikeaa sairaana ollessa"*, *"Vähemmällä rahalla enemmän palveluja ei toimi"*, *"Resursseja puuttuu"*, *"Säästöt painavat"*.

Haastateltava kolmannen sektorin edustaja kommentoi sosiaali- ja terveysterveyspalveluja *"Niin kauan kuin olen asunut täällä, Lappeenrannassa, kohta kolmekymmentä vuotta, tuntuu, että me ei, on jonoja, siis se on jossakin, jos ei oo leikkausjonoja jossain, että se tuntee, mie en tie mistään että eikö ole lääkäreitä eikö ole raha. Eli sitä pitää kehittää sanoisin vaikka 3 tässä näin, että ei täys se, miten jatkossa kehitetään. Ne pitää kehittää sillä tavalla, että ne asiakkaana eli käyttäjänä mulla pitää olla samat hoidot tai mahdollisuudet asunko Lappeenrannassa, Imatralla tai Tampereella. Sitä ei voi olla, että terveysterveyspalvelut ovat eri asemassa Helsingissä, Lapissa. Kuinka pitäis hoitaa? Onks se valtio, kunta tai millä tavalla. Samat oikeudet pitäis olla kaikilla asuinpaikasta riippumatta."*

Sosiaali- ja terveysterveyspalvelujen osalta haastateltavat pitivät niitä asteikolla (huono) 1 – 2 – 3 – 4 (hyvä) kolmosen arvoisena. Lukema vastaa samalla neliportaisella asteikolla e-lomakevastaajien "osin samaa mieltä" – vastausta. Kommentteja vastauskohdasta tuli haastateltavilta seuraavasti. Julkishallinnon vastaaja kommentoi: *"Varmasti niin tällä alueella niin on semmosia osia, jotka vaatii vielä siihen parhaimpaan pääsemistä, tulee mieleen vanhuspalvelujen osalta niin resurssien*

lisääminen ennen kaikkea sinne kotihoitoon, kotihoidon tukemiseen ja että se palvelun tarjonta ei kaikilta osilta vielä vastaa kysyntää.”

Kasvatus ja opetusalan haastateltavan kommentti: *”Eli mie nään, että meidän alueella henkilöt saa todella hyvän sosiaalituen ja hoidon. Ne on tarpeen ja myöskin se, että tarve niin kun kasvaa. Ja meil hoidetaan myös niin kun kustannustehokkaasti, et mie koen ne et tää puoli toimii aika hyvin. Ottaa huomioon et mitkä on haasteet täl saralla että väestön vanhusten määrä lisääntyy.”*

Kriittisistä kommentteista huolimatta, vastaajat suhtautuivat molemmissa ryhmissä kohtuullisen myönteisesti maakunnan sosiaali- ja terveystalvelujen tilaan. Osaltaan ilmiöön saattaa vaikuttaa se, että Etelä-Karjalassa on juuri aloittanut, valtakunnallisestikin merkittävä, maakunnallinen sosiaali- ja terveystalvelu. Ongelmat sosiaali- ja terveystalveluissa ovat kyllä kaikkien tiedossa, mutta vastaajat suhtautuvat uuteen aloittaneeseen toimintaan vielä toiveikkaasti, ja se näkyy vastauksissa.

Väittämä 3.2: Lapset ja nuoret saavat maakunnassa / kunnassa laadukasta perusopetusta ja heille on tarjolla hyvät mahdollisuudet monipuoliseen jatko-opiskeluun.

E-lomakevastaajien osalta absoluuttinen jakauma väittämään on että, 10 vastaajaa oli täysin samaa mieltä, 16 vastaajaa osin samaa mieltä, kuusi vastaajaa osin eri mieltä ja yksi täysin eri mieltä. Vastausten keskiarvo on 2,8 ja mediaani 3. Vastausten keskihajonta oli 1,13. Kun suhteellisen jakauman mukaan 72% vastaajista oli väittämän kanssa joko täysin tai melkein samaa mieltä, niin täysin tai osin eri mieltä oli yhteensä vajaa 20% vastaajista. Kommentteja e-lomakevastaajilta tuli seuraavasti: *”Maakunnassa mahdollisuudet esikoulusta yliopistoon”* ja *”Kouluverkoston purkaminen kostautuu tulevaisuudessa. Lapset stressataan kuljetuksista venyvillä koulupäivillä ja tietopainotteisella opetuksella.”*

Haastateltavien osalta maakunnan kasvatus ja opetus oli vastaavalla asteikolla neljässä tapauksessa korkeimman arvosanan (4) ja kahdessa tapauksessa arvosanan kolme. Haastateltujen vastausten mediaani tässä väittämässä on 4 ja keskiarvo 3,7. Kommentteja väittämään tuli kolmannen sektorin edustajalta *”Mul on kaksi lasta ollut ja meil on ollut hyvä. Minä en voi muuta sanoa että on, mutta varmasti on parantamisen varaa. Lukiokysymys, siis Lappeenrannassa nyt on kysymys ja varmasti*

se koskee samaa Imatralla. Näissä kunnissa, eli se minun käsityksen mukaan se on ollut laadukasta ja minun käsityksen mukaan se on sama olemmeko Lappeenrannassa tai Kouvolassa ... minä antaisin nelosen tässä. Kehittämisen varmasti on, se on lukiokysymys, että haluammeko yks iso lukio tai kaksi”.

Haastateltavan yritys ja liike-elämän edustajan kommentti: *”Mullon semmonen käsitys et sielä olis niin kun palikat aika hyvin paikalla. Mun mielestä täälä saa kyllä hyvää opetusta ja siitä mie uskaltasin antaa melkein vaikka nelosen”.*

Media ja tiedotusalan vastaaja toteaa kouluverkoista seuraavaa: *”Siinähan suunta on tietysti sellanen, et siin nii kun lasten määrä vähenee näissäkin kinkeripiireissä ja se yhtälö pitäis saada silleen nii että tavallaan sillein jouhevasti seurais esimerkiksi koulujen määrä tätä kehitystä tätä lapsimäärän kehitystä. Mutta et se ei vois tapahtuu niin, että siin tulee sellanen nii kun romahdus koulujen määrässä, siin tule joku siihen tavallaan nii ku notko. Ja nyt vähä nii ku tuntus siltä et tehdäänkö niit rakenteellisii säästöjä liian nopeasti ja muuta et tuleeko sellanen.”*

Vastaajien mielestä kasvatusta ja opetusala on selkeästi eräitä maakunnan parhaiten hoidettuja julkisen sektorin palveluja. Maakunnassa nähdään olevan mahdollisuuksia aina esikoulusta yliopistoon. Huolta aiheuttavat kuitenkin kouluihin kohdistuvat säästöpainot, kouluverkostoon ja rakenteeseen tehtävät muutokset sekä lukiokysymys. Saatavilla olevat opetuspalvelut ja lasten koulutus, koetaan alueella asuvien ja paikkakunnalle mahdollisesti muuttavien perheiden kannalta keskeisenä asiana. Kehittyvän alueen kannattaa pitää huolta tarkoituksenmukaisesta ja asukkaita hyvin palvelevasta kouluverkostaan.

Väittämä 3.3: Maakunnan / kunnan muut julkisen hallinnon palvelutuottajan (nuoriso, liikunta, kulttuuri, kaavoitus, hallinto jne...) toimivat hyvin ja vahvistavat asukkaiden omaa elämänhallintaa.

Absoluuttisen jakauman mukaan 23 e-lomakevastaajaa oli väittämästä täysin tai osin samaa mieltä. Osin tai kokonaan eri mieltä oli vastaajista kymmenen. Vastausten keskiarvo oli 2,6 ja mediaani 3. Suhteellisen jakauman mukaan osin tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa oltiin 64% ja osin tai täysin eri mieltä 28%. Kolme vastaajaa ei osannut sanoa mitään. Kommentteja e-lomakevastaajilta saatiin seuraavasti *”En tiedä, miten palvelut maakunnassa toimivat! Tietääkseni sen minun pitäisi olla maakunnassa näköalapaikalla. Omassa kunnassani toimivat kohtuullisti.”*, *”Avoimuutta*

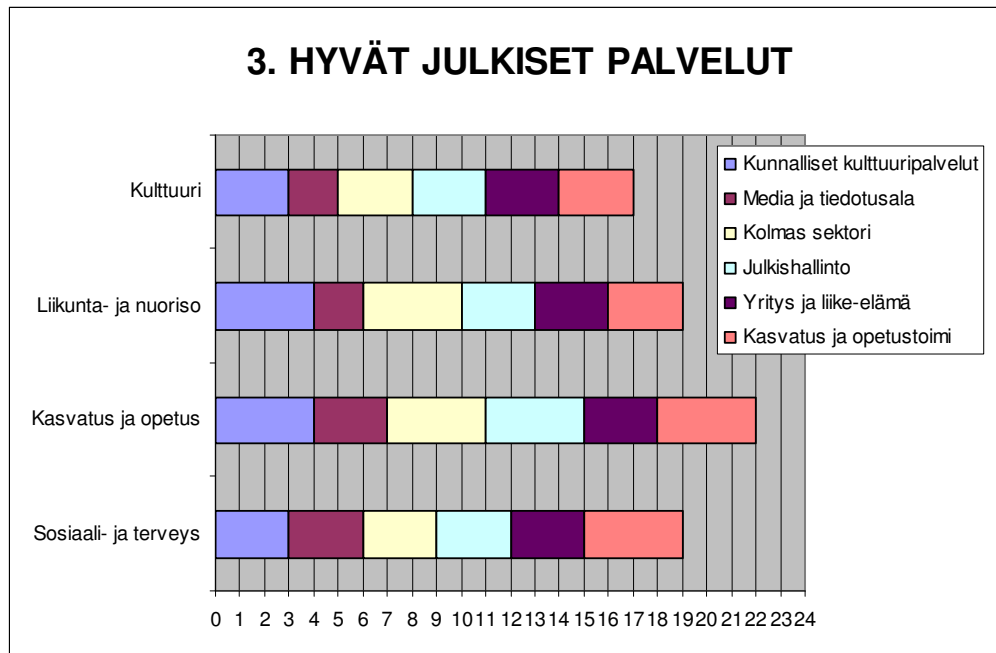
ja asukkaiden kuuntelua tarvitaan lisää kautta linjan”, ”Palvelujen tuotanto suunnattu vain muutamille ryhmille, eli tasavertaisuus ei toteudu.”

Haastateltavien kysymykset oli ryhmitelty toisin ja siksi ne eivät ole suoraan verrannollisia e-lomakevastaajien tuloksiin. Kysymys oli sama kuin e-lomakevastaajille, mutta vastaukset piti antaa kuhunkin seuraavasti jaoteltuun ryhmään erikseen: sosiaali- ja terveys, kasvatusta- ja opetus, liikunta- ja nuorisotoimi, kulttuuri. Kullekin ryhmälle pyydettiin antamaan arvio asteikolla (huono) 1 – 2 – 3 – 4 (hyvä).

3. HYVÄT JULKISET PALVELUT	Kunnalliset kulttuuripalvelut								
	Media ja tiedotusala	Kolmas sektori	Julkishallinto	Yritys ja liike-elämä	Kasvatus ja opetustoimi	mediaani (haastateltavat)	mediaani (e-lomakevastaajat)	keskiarvo (haastateltavat)	
Sosiaali- ja terveys	3	3	3	3	4	3	3	3,2	
Kasvatus ja opetus	4	3	4	3	4	4	3	3,7	
Liikunta- ja nuorisotoimi	4	2	4	3	3	3	3	3,2	
Kulttuuri	3	2	3	3	3	3	3	2,8	

Taulukko 3.1 – 3.3. Hyvät julkiset palvelut/haastateltavat

Haastatteluryhmän julkisten palvelujen vertailussa parhaimman arvosanan palvelutuotannostaan maakunnassa sai 22. pisteellä kasvatus ja opetusala. Seuraavaksi parhaiten haastateltavien vastauksissa maakunnassa palvelujaan pystyivät tuottamaan kasvatus- ja opetusala sekä liikunta- ja nuorisotoimi, molemmat 19. pistettä. Kulttuuripalvelujen koettiin haastateltavien joukossa olevan maakunnassa näistä vertailtavina olevista julkisista palveluista 17. pisteellään kaikkein heikoimmassa asemassa.

Graafi: 3.1 – 3.3. Hyvät julkiset palvelut/haastateltavat

Yritys- ja liike-elämän edustajan kommentti kulttuuripalveluista kirjattiin seuraavasti *"kulttuurin saralla pitäis ehkä enemmän sitä samaa mitä tehdään kun käydään äänestämässä. Vois käydä kauppakeskusten yhteydessä äänestämässä. Jos aatellaan ihmisen arkielämää miten se pyörii aikaa vietetään niin sitten se, että saman katon alta löytyis mahdollisimman paljon, niin se on hyvä. Nyt on kauppakeskuksia missä voit käydä mittauttamas verenpaineen, Ylöjärvellä on tää hyvä esimerkki siitä, et niit alkaa tulla muuallekkii. Eli samalla tavalla kulttuuritoiminta voisi olla myöskin niissä yhteisöissä, vaikkakin esimerkiksi."*

Professori Antti Hautamäki käsitteli "Kestävä innovointi ja hyvinvointijohtaminen" – teemaa luennollaan Metropolissa 21.1.2010 ja totesi, että julkishallinnon palveluajattelu pitää rakentaa kokonaan uudestaan. Lähtökohdaksi tulee asettaa hyvä elämä. Hyvän elämän sisältö muodostuu ihmisen toimintakyvyn ylläpitämisestä, hyvän elämän aineellisten edellytysten mahdollistamisesta sekä hyvän elämän välttämättömien edellytysten turvaamisesta. Kunnan toiminnan vaikuttavuutta arvioitaessa lähtökohdaksi tulee olla kunnan omat voimavarat ja laissa asetetut tehtävät sekä velvollisuudet. Kuntien toiminnot on nähtävä välineinä päämäärän saavuttamiseksi. Lopputuloksena pitää syntyä ihmisen tasolla kestävää hyvinvointia ja tätä vaikuttavuutta pitää arvioida hyvinvointimittarein.

Hyvinvointipalvelut tulee Antti Hautamäen mukaan ajatella uudelleen. Julkinen arvo (public value) tulee asettaa suoritteiden mittariksi. Tällöin terveydenhuollon tulee lisätä ihmisten terveyttä ja pidentää elinikää, eli tuottaa terveysarvoa. Sosiaalipalvelujen tulee tukea ihmisten arkisen elämän sujumista, eli tuottaa hyvinvointiarvoa. Julkisen alan työntekijöiden tehtävänä on kasvattaa julkista arvoa ja yhteistä hyvää arvoyhteiskunnalle. Yhteinen hyvä on yhteisillä rahoilla tuotettua ja kaikkien käytettävissä olevaa. Julkisen palvelutoiminnan tavoitteena tulee olla ihmisen omien voimavarojen löytäminen ja vahvistuminen ja niiden voimavarojen omaehtoinen käyttäminen.” (Antti Hautamäki 21.1.01/Metropolia)

Maakunta on asukkaiden ja muuttajien kannalta palvelutuotantonsa osalta kokonaisuus. Potentiaaliset muuttajat ja alueella asuvat olettavat luonnollisesti, että koko hyvinvointiyhteiskunnan palvelupaketti toimii ja että asukkaat saavat korkealaatuisia ja saavutettavissa olevia palveluja kohtuuhintaan. Menestyvä alue ei voi lyödä laimin yhtäkään julkista palvelusektoriaan ja perustella sitä sillä, että vastaavasti on jotain muuta sitten tarjolla enemmän. Kulttuuri on koettu maakunnassa selvästi huonommin hoidetuksi alueeksi. Maakunnassa on jo 80-luvulta alkaen keskusteltu Lappeenrannasta puuttuvasta kulttuuritalosta, kolmannen sektorin kulttuuritoimijoiden tilatarpeesta, laadukkaasta konserttisalista ja nyt viimeaikoina myös, runsaan 20 vuoden jälkeen, taas kaupunginteatterin rakennuksen huonosta kunnosta. Kolmannen sektorin toimijoiden ja taiteen perusopetuksen toteuttajien taholta on tuotu esille konkreettisia tilatarpeita. Kuntien kulttuuripalvelujen sekä muiden kulttuuripalvelutuottajien tulee kyetä vastaamaan ajan haasteeseen ja luoda uusia palvelukonsepteja sekä lähestymistapoja yleisöön. Tämän tulisi merkitä uusia innovatiivisia ratkaisuja niin tilojen kuin palvelujenkin suhteen. Maakunnan kehityksen veturina kulttuurin merkittävä asema on nyt kuitenkin monella tapaa havaittu, tiedostettu ja tunnustettu.

4.2.4 Laadukas asuminen

Hyvä ja laadukas asuminen on ihmisten tärkeimpiä odotuksia ja vahvistaa alueen kilpailukykyä. Tietotekniikka ja uudet työskentelymuodot ovat luoneet mahdollisuuden sille, että luovat ja hyvin koulutetut ihmiset valitsevat itselleen ensin kiinnostavan asumispaikan ja ryhtyvät vasta sen jälkeen kartoittamaan työskentelymahdollisuuksiaan.

Väittämä: 4.1: Maakunnassa / kunnassa on tarjolla viihtyisiä asuma-alueita jotka edistävät asukkaiden vuorovaikutusta, vireää elämää ja harrastustoimintaa.

E-lomakevastaajien absoluuttinen vastausjakauma kertoo, että väittämän kanssa täysin tai osin samaa mieltä on 30 vastaajaa. Väittämän kanssa täysin tai osin eri mieltä on viisi vastaajaa. Vastausten mediaani on 3 ja keskiarvo 3. Suhteellisen jakauman mukaan 83% prosenttia vastaajista oli siten joko täysin tai osin samaa mieltä siitä, että Etelä-Karjala maakuntana tarjoaa viihtyisiä asuma-alueita jotka edistävät asukkaiden vuorovaikutusta, vireää elämää ja harrastustoimintaa.

Haastateltavien osalta olen koonnut väittämät haastattelutilanteen jouduttamiseksi yhteen ja pyytänyt haastateltavilta vastausta e-lomakevastaajien tapaan samoilla vastausvaihtoehdoilla.

4. LAADUKAS ASUMINEN	Kunnalliset kulttuuripalvelut	Media ja tiedotusala	Kolmas sektori	Julkishallinto	Yritys ja liike-elämä	Kasvatus ja opetustoimi	mediaani (haastateltavat)	mediaani (e-lomakevastaajat)	keskiarvo (haastateltavat)
	Viihtyisät asumisalueet	3	4	4	4	4	3	4	3
Monipuoliset asumisvaihtoehdot	4	3	2	4	3	4	4	3	3,3
Alueilla järjestetyt koulupalvelut	4	2	2	3	2	2	2	4	2,5

Taulukko 4.1 – 4.3. Laadukas asuminen/haastateltavat

Haastateltavat ovat vastauksissaan asumisen sekä viihtyisien asumisvaihtoehtojen suhteen e-lomakevastaajien kanssa samalla tavoin myönteisiä. Yleinen usko maakunnan luonnon vetovoimaisuuteen näyttäisi sävyttävän vastauksia. Kun puhutaan elinympäristöön liittyvistä asioista, niin kommentteista on selvästi aistittavissa myös tietty eteläkarjalainen ylpeys oman maakunnan erityispiirteistä, Saimaasta ja luonnosta. Näiden varassa uskotaan, että pärjätään. E-lomakevastaajilta ei monia kommentteja näihin kysymyksiin tullut, mutta ehkä vastaajien näkemystä väittämään kuvastaa seuraava kunnallisten kulttuuripalvelujen edustajan kommentti: *”Alue ei varsinaisesti luo yhteistyötä, vaan siellä asuvat ihmiset.”*

Haastateltavista neljä oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja kaksi osin samaa mieltä. Haastateltavien vastauksissa korostuvat kaupungin ja maaseudun pehmeä liittyminen toisiinsa missä molempien hyvät puolet pääsevät esiin. Samoin vastauksissa korostui Saimaan vesistön ja harjujen rikkoma moni-ilmeinen maisema.

Haastateltavien osalta media ja tiedotusalan edustaja kommentoi: *”Näin ollen tää on erittäin tärkeä tää laadukas asuminen, viihtyisä asuinympäristössä, niin tää on tärkeä. Mut sitten tämmöset asuma-alueet täällä edistää asukkaiden vuorovai, vireän elämän, harrastuneisuus toimintaa. Kyllä tästä täytyy olla ainakin osin samaa mieltä. Tai mie oon kyllä tästä ihan täysin samaa mieltä itse asiassa.”* *”Et kyl niin kun se, ja tän maakunnan tää suuri valttihan on tää luonto. Ja luonnonläheistä asumista on tarjolla hyvin monimuotoisena.”*

Julkishallinnon edustaja kommentoi väitettä: *”Kyllä, joo täs kohtaa mie sanoisin et oon ton nelosen kannalla. Miul on hyvinkin eri tarpeita vastaavia asuntoalueita ja totta kai tää meidän sijainti Saimaan rannalla antaa resurssit siihen, että meillä on todella hyviä ja pahoilta tälläsiltä niin kun lähiöongelmilta on voitu välttyä.”*

Väittämä 4.2: Maakunnassa / kunnassa on tarjolla edullisia ja monipuolisia asumisvaihtoehtoja jotka helpottavat muuttajien asettumista paikkakunnalle.

E-lomakevastaajien absoluuttinen jakauma kertoo, että tästäkin asumiseen liittyvästä väittämästä ollaan pääosin samaa mieltä, mutta vastaukset hajoavat jo hieman enemmän Absoluuttisen jakauman mukaan täysin tai osin samaa mieltä on 20 vastaajaa ja täysin tai osin eri mieltä on 13 vastaajaa. Vastausten mediaani on 3 ja keskiarvo 2,6. Keskihajonta nousi 1,12. Suhteellisen jakauman mukaan 56% oli väittämän kanssa täysin tai osin samaa mieltä ja 36% täysin tai osin eri mieltä. En osaa sanoa vastauksia oli kolme.

E-lomakevastaajien kommentteja tähän väittämään tuli kaksi: *”Asuntoja ja alueita tarjolla, hintataso on korkea kaupungin kokoon nähden”* ja *”Jos verrataan pääkaupunkiseutuun on hintataso kilpailukykyinen, mutta omankokoisiin kuntiin verraten kallista on!”*

vähenevä väki jää yhä pienemmällä joukolla maksamaan elämälle kuitenkin täysin välttämättömistä vedestä, sähköstä ja lämmöstä aiheutuvia asumiskustannuksia.

Väittämä 4.3: Peruskouluopetuksen korkea ja tasainen laatu ylläpitää ja edistää koko maakunnan ja kuntien eri asuma-alueiden tasapuolista kehittymistä.

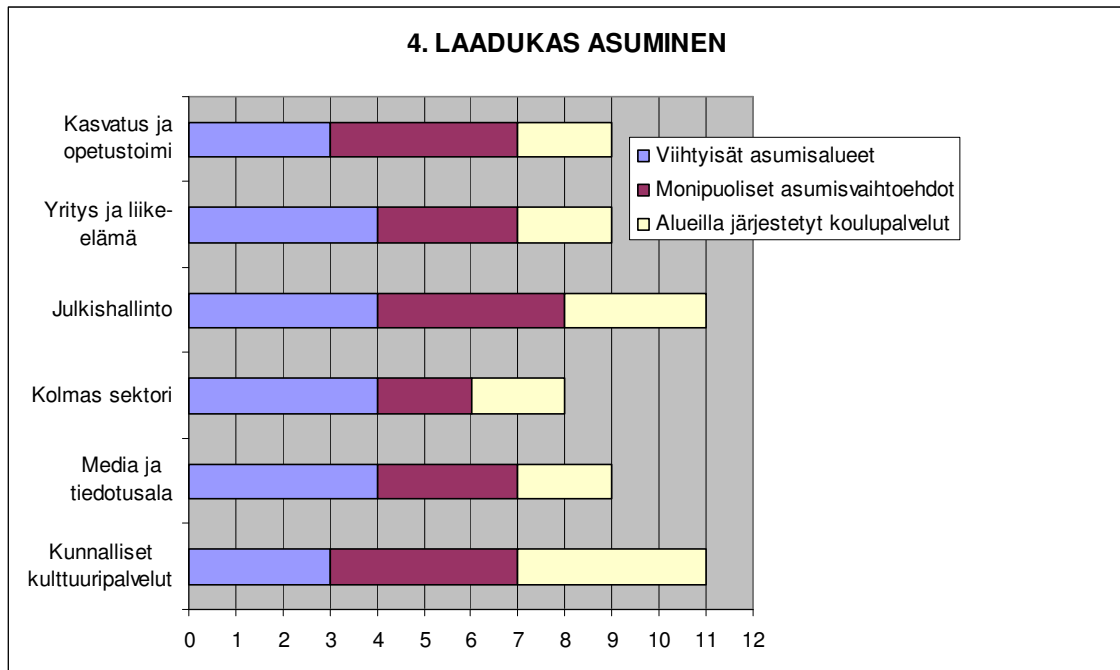
E-lomakevastaajien vastausten absoluuttinen jakauma kertoo, että tässä asiassa vastaajat ovat olleet väittämän suhteen voimakkaasti samaa mieltä. Yhteensä 28 vastaajaa on ollut väittämän kanssa täysin tai osin samaa mieltä. Vain kolme vastaajaa on ollut osin eri mieltä ja yhtään vastaajaa ei ole ollut väittämästä täysin eri mieltä. En osaa sanoa vastanneita on viisi. Vastausten mediaani on 4 ja keskiarvo 3,1. Vastausten keskihajonta on ollut korkea 1,37. Suhteellisen jakauman mukaisesti tarkasteltuna pelkästään täysin samaa mieltä edustavat 56% e-lomakevastaajista ja kaikkiaan väittämän kokonaan hyväksyviä tai osin samaa mieltä olevia on 78% vastaajista. Voidaan siis todeta, että peruskouluopetuksen korkea ja tasainen laatu maakunnassa ylläpitää ja edistää koko maakunnan ja kuntien eri asuma-alueiden tasapuolista kehittymistä, vai voidaanko? Kommentti e-lomakevastaajalla vastauksen perusteluosassa on seuraavanlainen: *”Pisa-tutkimukset eivät kerro kaikkea opetuksen laadusta. Koulujen alasajo luo alueellista eriarvoisuutta ja lasten pahoinvointia.”*

Haastateltavien osalta onkin jo vastauksissa sitten enemmän hajontaa. Haastateltavista vain yksi on väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Kunnallisten kulttuuripalvelujen edustaja kommentoi: *”Tää on semmonen juttu että missä se perusopetus elikkä missä se koulu on et miulhan on se käsitys et se on laadukasta olkoon se pienempi koulu tai isompi et niitähän on ku näinki vanha on nii muistaa sanoo et niitä pieniä kouluja on esimerkiks 90-luvun lama, silloinhan niitä lakkautettiin ainakin tuolla Jousenon puolella urakallaki. Jos se koulu nyt on tallella niin hyvähän se on. Olen varma siitä. Että niitähän ei enää niin paljon oo.”*

Julkisen hallinnon edustaja kommentoi: *”Vastaan niin kun osin samaa mieltä ja varmasti on kehittämistä, mutta Lappeenrannan kaupunki on siinä, meidän linjat on siinä, että riittävä peruskouluopetusverkko myöskin maaseutualueella turvataan. Taataan tulevaisuudessa ja niitten kunto ei kaikilta osin vastaa sitä tarvetta ja sen takia tuo 3 siihen.”*

Kasvatus- ja opetusalan haastateltava toteaa: *”Saatavuuskysymys, eli tasapuolisesti niin tää ei vaan toteudu tällä alueella. No joo, osin eri mieltä. Eli rakennetta on jouduttu tiivistään ja todennäköisesti jos suuntaus on sama niin koko maakunnan huomiosta joudutaan edelleen tiivistään. Se vaikuttaa silloin tähän laatu sanan alla on se saatavuus ja monessa paikkaa se ei ole lähipalvelu paikka, se lain henki on se, että on turvallisen ja sopivan koon, riittävän lyhyen matkan päässä.... No, eihän tähän oo silleen ratkasuu, kehitetään sille et houkutellaan lisää tänne väkeä. Itse asiassa tähän liittyen tähän asumiseen se, että kaavotuksessa pitää aina huomioida olemassa oleva palvelun rakenne ja myös suunnitelmat palvelurakenteen kehittämiseksi. Kaavotuksen ja palvelurakenteen pitää kulkea käsi kädessä.”*

Haastateltavien vastaukset laadukasta asumista koskeviin väitteisiin on koottu graafiin:

Graafi: 4.1 – 4.3. Laadukas asuminen/haastateltavat

Vastaajien mielestä siis Suomen peruskoulun saama kansainvälinen arvostus on vahva osoitus suomalaisen peruskoulun laadusta ja kaikki ovat siihen ehdottoman tyytyväisiä. Ongelma on enemmänkin näiden palvelujen saavutettavuudesta ja erityisesti kouluverkon kattavuudessa. Rakennemuutos, joka vaivaa koko maakuntaa, konkretisoituu perheiden arjessa ja ihmisten valinnoissa. Väki vähenee maakunnan maaseutualueelta ja muuttaa työn tai helpomman elämän perässä joko kaupunkikeskustoihin tai sitten etelän suuriin asutuskeskuksiin. Tämä rakennemuutos aiheuttaa suuria paineita kouluverkon pitämiseksi ajanmukaisella palvelutasolla. Paljon

inhimillistä huolta ja kärsimystä aiheutuu monille perheille ja lapsille siitä, että kouluja lakkautetaan väestökatoalueilla ja toisaalla niitä yhdistellään, jotta saataisiin kustannuksiltaan kannattavampia yksioita. Kun kouluja ja asuntoja suunnitellaan ja rakennetaan, niin silloin ajatellaan kymmeniä vuosia eteenpäin. Muutokset työpaikoissa ja ihmisten elämässä saattavat tapahtua parissa vuodessa. Yhteiskunnan suunnittelurakenne ei pysy palvelutuotantonsa kanssa aina tämän kehityksen perässä. Kasvatus ja opetusalan edustajan kommentti kuvaakin tätä tilannetta hyvin: *”Niin. Ja sen takii se kaavotus onki ihan olennaista. Sit on alueit, jossa rakennemuoto rysähtää ja 70-luvun taloja on sen jälkeen halvalla myynnissä eikä sinne vaan haluta. Ja nää on ne haasteet, ja koulu on kuitenkin lähellä.”*

4.2.5 Toimiva julkinen tila

Julkiset alueet, -rakennukset ja –tilaratkaisut edistävät ihmisten vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistavat luovuuden ilmapiiriä.

Väittämä 5.1: Taajamien asemakaava- ja ympäristösuunnittelu on tuottanut toimivia ja asukkaita hyvin palvelevia viihtyisiä toreja, aukioita, puistoja sekä julkisia rakennuksia.

E-lomakevastausten absoluuttisen jakauman mukaan väittämästä ovat olleet osin samaa mieltä 13 vastaajaa mutta osin tai täysin eri mieltä 22 vastaajaa. Yksi vastaaja ei ole osannot sanoa. Suhteellisen jakauman mukaisesti siis 61% vastaajista on ollut joko täysin tai osin eri mieltä ja 36% osin samaa mieltä väittämästä. Vastausten mediaani on 2 ja keskiarvo 2,1. Perusteluja väittämään e-lomakevastaajilta saatiin seuraavasti: *”Lappeenrannan city-aukion toteutus kesken, kävelypainotteiset oleskelualueet ja Kaupunginlahti lisänneet viihtyvyyttä”. ”Tehdään vaan taajamiin toreja ja viedään samalla niistä koulut, niin johan asukkaat viihtyvät! Typerää asemakaavasunnittelua.”, Erityisesti Lappeenrannan keskusta on täysin pilattu uudisrakentamisella. Muuallakin maakunnassa esimerkiksi kevyen liikenteen väylissä on paljon puutteita.”*

Haastateltavat ovat vastauksissaan olleet keskenään kohtuullisen samanmielisiä maakunnan julkisen tilan toimivuudesta. Viisi haastateltavista on antanut väittämälle arvion ”osin samaa mieltä” ja yksi on ollut ”osin eri mieltä” – kannalla. Haastateltavien

vastausten mediaani on 3 ja keskiarvo 2,8. Kommentteja julkisesta tilasta maakunnassa haastateltavilta syntyi seuraavasti.

Kasvatus- ja opetustoimen edustaja kommentoi: *”Jälleen voi (esimerkiksi) ottaa sen Imatran kesäkadun. Sinne ihmiset tulee leikkimään, olemaan, siis lasten kans leikkimään, syömään, hengailemaan, juttelemaan, istuskelemaan et miun mielestä meidän pitäis muuhunkin julkisiin palveluihin miettiä, että meillä on tälläsii kansan kokouspaikkoja, kokoontumispaikkoja. Se ei aina vaadi sitä et se on joku organisoitu toiminta tai täällä ollaan tietyllä tavalla vaan.”*

Julkisten palvelujen edustaja toteaa: *”Tähän vastaan niin kun osin samaa mieltä. Täs on sitte erittäin hyvin onnistuneita kokonaisuuksia kuten tuo Satamatori ja siihen liittyvät alueet Linnoitus, Myllysaaren rakentaminen, kävely painotteiset kadut tossa keskustassa, Lauritsalan kenkätehdas, Lauritsalan keskustan kehittämistyö on saanut paljon kiitosta mutta myöskin sellasia mitkä vaatii vielä varustamista ja musta tori on ollu esimerkki todella huolellisesta paikasta, minkä vaatii panostamista.”*

Media- ja tiedotusalan edustajan hieman kriittisempi ja pidempi perustelu asiasta asiasta on: *”Tähän miun pitää vastata toi ykkönen tai kakkone, mutta mie nyt vastaan sitten 2. Perustelu on se, ettäeihän Lappeenrannan rakentaminen ole kovin hallittua ja tällästä taukoo ja hengäsdyspaikkoja niin kun tuottavaa ei ole ollu, että jos mie niin kun ajattelin et mie kävelen Lappeenrannan keskustas niin mitkä on niitä paikkoja, jossa mie haluan hengähtää. Niin niitä on keskuspuisto, satama tai kauppatori ja nää on niin kun sielt menneiltä ajoilta. Okei Linnotus tietysti (meillä on). Sillä ei oo ollu tekemistä tän lähihistorian kans, johon mie tässä viittaan. Sit taas lähihistorian sellanen rakentaminen mitä se on tuottanu, niin se on ollu enemmän sellasta täyttävää ja ehkä vähän sellasta ahdistavaa jopa. Se ei oikein niin kun anna. Miust esimerkiks tää mist on paljo ehkä tietysti ja mihin ehkä viittasit, mut yks mitä mie oon yrittäny pitää tos framilla nii on kävelykeskustan kehittäminen. Kävelykeskustaan olis kiva seisahtua, pysähtyä, katsella ympäriinsä ja muuta.”*

5. TOIMIVA JULKINEN TILA- Haastateltavien ja e-lomakevastaajien vastausten vertailua	Kunnalliset kulttuuripalvelut	Media ja tiedotusala	Kolmas sektori	Julkishallinto	Yritys ja liike-elämä	Kasvatus ja opetustoimi	mediaani (haastateltavat)	mediaani (e-lomakevastaajat)	keskiarvo (haastateltavat)	keskiarvo (e-lomakevastaajat)
Toimiva julkinen tila	3	2	3	3	3	3	3	2	2,8	2,1

Taulukko 5.1 Toimiva julkinen tila/haastateltavat

Haastateltavien ja e-lomakevastaajien välillä on kuitenkin havaittavissa näkemuseroja. Kaupunkikuvan rakentamisesta enemmän vastuulliset näkevät jo toteutetut asiat ja liittävät ne tiedossaan oleviin tuleviin hankkeisiin. Kuva muodostuu vastaajalla toimivasta julkisesta tilasta eheämmäksi. Tavallinen kaupunkilainen ja kaupunkikuvallisista asioista ulkopuoliseksi jäävä, näyttäisi taas tarkastelevan kaupunkikuvaa nykyisyydestä menneisyyteen ja näkee muutoksen mutta ei pidä sitä aina johdonmukaisena koska ei useinkaan tiedä tai tunnista päätöksen ja sen hetkisen tilanteen takana olevaa kehittämistavoitetta. Useimmat vastaajat kuitenkin selvästi korostivat toimivan julkisen tilan tarvetta ja se nähtiin ihmisten kannalta tärkeäksi asiaksi. E-lomakevastaajien ja yhden haastateltavan kriittiset näkemykset on nähtävä kuitenkin merkinä siitä että kaikilta osin ei ole kyetty tuottamaan sellaista toimivaa julkista tilaa, mitä Antti Hautamäki innovaatioiden ekosysteemissä ja luovassa yhteisössä tarkoittaa. Perinteisesti kaupunki- ja ympäristösuunnittelun on nähty olevan yleistä viihtyisyyttä lisäävä tekijä. Richard Floridan ja Antti Hautamäen korostamassa uudessa ajattelussa kaupunkisuunnittelu ja toimiva julkinen tila on tärkeä tekijä ja edellytys alueen vetovoimaisuuden ja kilpailukyvyn kannalta. Tässä ajattelussa vetovoimainen kaupunki ei ole linjakkaasti suunniteltu siisti ja steriili kiviylä, vaan luovien ihmisten kohtaamispaikka mikä tuo ja houkuttelee erilaisia ihmisiä yhteen ja kohtaamaan toisiaan epämuodollisissa ja välittömissä vuorovaikutustilanteissa. Toimiva julkinen tila ei Antti Hautamäen mukaan ole suinkaan suuri marketti tai kauppakeskus, vaan yhteiskunnan rakentama ja hyvin suunniteltu sekä kohtaamismahdollisuuksia tarjoava kulttuuritila, kirjasto, tori, satama, linnoitus, kävelykatu ja kävelykeskusta, puistot ja viheralueet jne...

Vastauksista päätellen maakunnan kahdessa merkittävimässä kaupungissa on tiedostettu tarve julkisten tilojen kehittämiseen ja onnistuneitakin ratkaisuja on jo tältä osin nähty. Kehittämisen varaa siltikin vielä on ja ehkä kaupunkikuvallisissa asioissa joskus nähtävää päätöksentekijöiden hapuilevaa otetta saattaisi selkiyttää syvempi ymmärrys siitä, miksi tästä pelkän ympäristömme viihtyisyyden rakentamisesta pitäisi edetä elinkeinotoiminnan ja kilpailukyvyn parantamiseksi kohti aktiivista ja vuorovaikutteista julkisen rakentamista luomista.

4.2.6 Toimiva logistiikka

Toimiva julkinen liikenne kokoaa ihmisiä yhteen ja lisää yhteisöllisyyttä. Hyvin suunniteltu kaupunkirakenne ja sen logistiikka edistävät ekologisia kestäviä arvoja ja lisäävät luovien ihmisten kiinnostusta aluetta kohtaan.

Väittämä 6.1: Julkinen liikenne on maakunnassa / kunnassa järjestetty hyvin ja se palvelee asukkaita kodin, työn päivittäisen asioinnin sekä harrastamisen osalta.

E-lomakevastaajien absoluuttiset vastausjakaumat kertovat, että täysin tai osin samaa mieltä väittämästä on 13 vastaajaa ja täysin tai osin eri mieltä on 20 vastaajaa. Kolme vastaajaa ei ole osannut sanoa. Vastausten mediaani sekä keskiarvo ovat 2.

Suhteellisen jakauman mukaisesti tarkasteltuna 56% vastaajista oli väittämän kanssa täysin tai osin eri mieltä ja 36% täysin tai osin samaa mieltä. Vastausten taustalla olevia perusteluja kirjautui e-lomakkeisiin seuraavasti: *”Julkisen liikenteen toimivuus riippuu täysin siitä, missä asuu. Ei toimi joka puolella kuntaa, maakunnasta puhumattakaan.”*, *”Olen joutunut käyttämään julkisia liikennevälineitä ensimmäisen kerran 15 vuoteen ja olin yllättynyt sen toimivuudesta. LIIAN KALLISTA!!!”*, *”ai niin mikä julkinen liikenne...”*, *”Esimerkiksi Ylämaalla on täysin mahdotonta elää julkisen liikenteen varassa, kesällä ja viikonloppuisin sitä ei yksinkertaisesti ole.”*, *”en käytä julkista, kuvittelen, että se toimii”*.

6. TOIMIVA LOGISTIIKKA- Haastateltavien ja e- lomakevastaajien vastausten vertailua	Kunnalliset kulttuuripalvelut	Media ja tiedotusala	Kolmas sektori	Julkishallinto	Yritys ja liike-elämä	Kasvatus ja opetustoimi	mediaani (haastateltavat)	mediaani (e-lomakevastaajat)	keskiarvo (haastateltavat)	keskiarvo (e-lomakevastaajat)
Toimiva julkinen tila	3	2	3	3	3	2	3	2	2,7	2,0

Taulukko 6.1 Toimiva logistiikka/haastateltavat

Haastateltavien näkemykset toimivan logistiikan osalta muodostuivat siten, että neljä oli väittämän kanssa osin samaa mieltä ja kaksi oli osin eri mieltä. Haastateltavien

vastausten mediaani oli 3 ja keskiarvo 2,7. Ohessa haastateltavien kommentteja toimivasta logiikasta. Yritys- ja liike-elämän edustajan kommentti: *”Yritysmailman toiminta on pitkänolosta ja se keskittää kaupungin keskustaan. Keskustan elinvoiman takaamiseksi pitää saada parkki halli tuonne kirkkopuiston alle. Sinne 600 autopaikkaa. Väljä rakenteeltaan, ja sisääntulo sinne sillä tavalla, että siellä on Valtakadun alittava tie, joka vie siihen parkkihalliin jossa samassa yhteydessä myös on bussi terminaali. Eli toisin sanoen siinä kulkee kaduilta bussit ja ne ei harhaile täällä kaduilla, eikä harhaile mihinkään vaan kaikki, ei niin kun Koulukatu on nyt tommonen katu, vaan ne kulkis siellä maan alla. Siel on vaihtopysäkit. Tää tois nyt sitä, että ihmiset myös niin kun, julkista liikennettä ajatellen on solmukohdissa, tapahtuu sitä pörinää. Ja se tapahtuu myöskin niin, että sinne omalla autolla ajetaan samaa väylää pitkin.”*

Julkisen hallinnon edustaja kommentoi toimivaa logistiikkaa seuraavasti: *”Tekis mieli sanoa, että pääosin samaa mieltä, se siis tarkoittaa että 3. Lappeenrantaan on niitä yksiä harvoja kaupunkeja kun julkisen liikenteen käyttöaste nousee. Ja tää tietysti kertoo sitä, että näissä julkisen liikenteen reiteissä on sit hyvin. Ja myöskin sitten se, että me ollaan tuotu tätä liikennettä tähän ydinkeskustaan, eli saavutettu. Mielestäni se on kestävän kehityksen kannalta ollu viisaus linjaus. Julkisen liikenteen kaluston laatu on mielestäni huono. Tää tietysti johtuu näitten bussiyrittäjien ratkasusta siihen et kalusto on epämukava ja vanhentunutta ja ympäristön kannalta myöskin epätyytyttävässä kunnossa”.*

Media ja tiedotusalan edustaja kommentoi väittämää: *”Mie vastaan tähän kakkosen ja mie puhun nyt tästä linja-autoliikenteestä ja koska se palaute siit on aika, nii kun siit keskustellaan tos meidän mielipidepalstallakin et siel on ajotukset ja muut pieles. Sit yks tällänen minkä kehittämisen mun mielestä pitäis nyt ehdottomasti järjestää tää junaraideliikenne. Niin, että nää paikallisjunat liikennöi. En osaa sanoa mihin asti mennään, että mennäänkö Luumäeltä peräti Parikkalaan, mut se pitäis, täst pitäis tehdä tarkka selvitys mihin asti tarvitaan. Mut että tää ajatus minkä tää Valtosen Raine, silloin kun hän oli viel maakunta-arkkitehti, niin kirjottaa tos Etelä-Saimaan yläkerrassa. Nii täähän on ilmanmuuta selvää et täs pitäis nyt mennä siihen, nyt kun tulee toi Rauhan kylpylä, Rauhalli nii kun tiedät historiasta on ollu tunnettu asema, siihen yks pysähdyspaikka. Ja tässä on tarvetta tälle liikennöinnille. Se kasvaa koko ajan.”*

Toimiva logistiikka ja hyvin palveleva julkinen liikenne maakunnan kaupunkikeskuksissa ja maakunnan kaupunkikeskuksiin, maakunnan sisäisesti eri kasvukeskusten välillä sekä maakunnasta ulos pääkaupunkiseudulle ja maailmalle ovat tärkeitä

menestymiseen liittyviä asioita. Jokapäiväisessä lähi- ja kaupunkiliikenteessä korostuvat viihtymisen ja arjen toimivuuden lisäksi myös ekologiset arvot ja niiden piirissä liikkuu päivittäin maakunnan väkimäärään suhteutettuna valtava määrä ihmisiä. Muut logistiset yhteydet muualle Suomeen ja maailmalle ovat alueen elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja toimivuuden kannalta erittäin tärkeitä. Suurempaa yhtenäisyyttä hakeva maakunta tarvitsisi myös laajaa työmatka- ja muuta asiointiliikkuamista palvelevaa julkista liikennettä. Joustava ja hyvin palveleva julkinen liikenne on monella tapaa jatkossa yhä suurempi menestystekijä ja maakunnan elinehto. Maakunta toimii myös Suomen ja Venäjän välillä valtakuntamme vilkkaimmin liikennöityjen maantie, rautatie ja vesiliikenneväylien kauttakulkualueena.

Etelä-Karjala on suhteellisen väljästi asuttu maakunta. Maakunnan kokonaispinta-ala on 7 736 km² ja väestötiheys henkilöä kohti/ km² on 24. (E-K taskutieto 2009) Asumisen väljyys ja maaseutumainen eläminen, yhdistettynä vähäisillä panostuksilla toteutettuun julkiseen liikenteeseen, ovat muovanneet sodan jälkeisellä ajalla kaupunkikeskuksista ja koko maakunnasta henkilöautovaltaisen alueen. Tämä kehitys on pikkuhiljaa ajautumassa tiensä päähän ja erilaisten näkemysten yhteentörmäyksiä syntyy kun kaupunkien ydinkeskustoja yritetään kehittää uudelleen ihmisystävällisiksi erilaisilla kävelykatu- ja kävelykeskustaratkaisuilla sekä julkisen liikenteen reittejä uudistamalla. Yksityisautoiluun tottunut kaupunkilaisväestö ja laajalti maaseudulla asuva väestö ei tahdo ymmärtää ja sopeutua ”näihin uuden ajan villityksiin”. Väistämätön öljyn maailmanmarkkinahinnan nousu ja vaihtoehtoisten polttoaineiden tuottamisen kalleus tulevat kuitenkin ajanoloon ajamaan yksityisautoilun nykyistä huomattavasti kalliimmaksi liikkumisen muodoksi. Yleinen kaupunkikeskusten viihtyvyys, yhä laajemmin tiedostetut ekologiset ja hyvän elämän arvot sekä kestävä kehityksen yhä laajempaa kannatusta nauttivat periaatteet, edellyttävät uusia ja innovatiivisia ratkaisuja ihmisten työ-, asiointi ja vapaa-ajan liikkumiseen. Myös maakuntamme elinkeinoelämän muuntuvat kuljetustarpeet edellyttävät jatkuvasti uusia logistisia ratkaisuja. Toimiva logistiikka on monella tapaa ihmisen jokapäiväiseen arkeen liittyvä kiinteä asia ja sillä on ja tulee jatkossakin olemaan tärkeä merkitys koko maakunnan kehittymiselle.

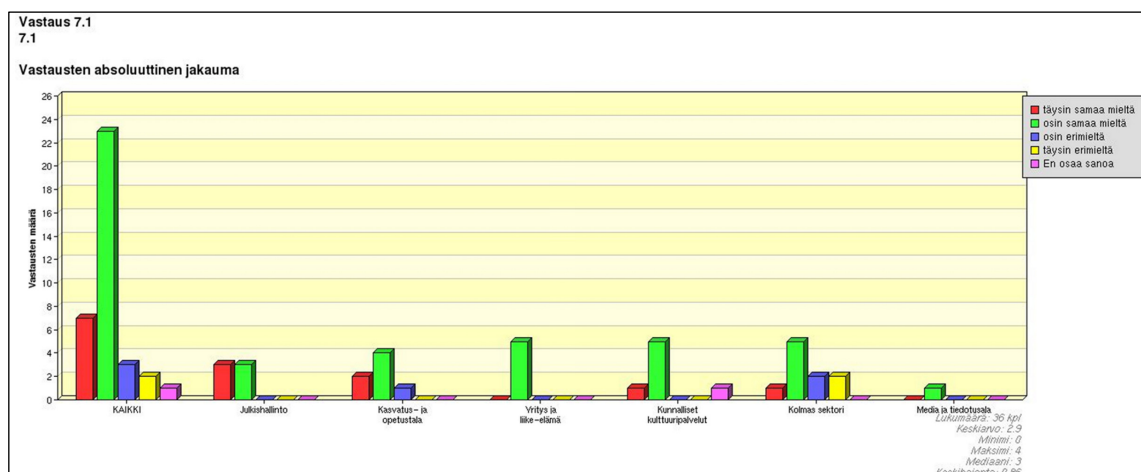
4.2.7 Elämänlaatu

Toimivassa innovaatioekosysteemissä ei ole kysymys vain elinkeinotoiminnasta, vaan paremman elämänlaadun ja vireään vuorovaikutuksen muodostamasta kokonaisuudesta.

Väittämä 7.1: Etelä-Karjala tarjoaa asukkailleen hyvät mahdollisuudet laadukkaaseen elämään, vireään vuorovaikutukseen ja monipuoliseen aktiiviseen toimintaan.

E-lomakevastaajien absoluuttiset jakaumat väitteeseen jakaantuvat siten, että täysin samaa mieltä on seitsemän vastaajaa, osin samaa mieltä 23 vastaajaa, osin eri mieltä kolme vastaajaa ja täysin eri mieltä kaksi vastaajaa. Yksi vastaaja ei osannut sanoa. Jaoteltaessa vastaukset siten, ovatko ne väittämän puolesta tai vastaan saadaan suorien jakaumien osalta tulokseksi, että 30 vastaajaa on ollut joko täysin tai osin samaa mieltä ja vastaavasti viisi vastaajaa on ollut joko täysin tai osin eri mieltä. Suhteellisen jakauman mukaisesti nähtynä 83% vastaajista on ollut joko täysin tai osin samaa mieltä ja 14% täysin tai osin eri mieltä. Vastausten mediaani on 3 ja keskiarvo 2,9. Vastausten keskihajonta on vain 0,86.

Merkitykseltään näin laajan ja yleisen kysymyksen osalta oli tarpeellista tutustua lähemmin eri vastaajaryhmien näkemyksiin. Tämän vuoksi vastausmateriaalista tehtiin ristiinajon vastausryhmittäin.

Graafi 7.1 Elämänlaatu/e-lomakevastaajat ristiintaulukoitu vastaajaryhmittäin

Vastausryhmittäin ja absoluuttisen jakauman mukaan vastausmateriaalia tarkasteltaessa on nähtävissä, että väittämän kanssa osin samaa mieltä olevia vastauksia löytyy kaikista vastaajaryhmistä (23 kpl). Yritys- ja liike-elämä (5 kpl) sekä media- ja tiedotusala (1 kpl), vastaajaryhmissä se on ainoa valittu vastausvaihtoehto. Toiseksi eniten valintoja on kohdistunut väittämän kanssa täysin samaa mieltä olevaan vastausvaihtoehtoon (7 kpl). Näitä valintoja ovat tehneet julkishallinto (3 kpl), kasvatusta ja opetusala (2 kpl), kunnalliset kulttuuripalvelut (1 kpl) sekä kolmas sektori (1) kpl.

Väittämän kanssa osin tai täysin eri mieltä olevia vastausvalintoja on tehty kasvatusta ja opetusalan (1 kpl) sekä kolmannen sektorin osalta (4 kpl). Kolmas sektori on myös ainoa ryhmä, josta kaksi vastaajaa on ollut väittämästä täysin eri mieltä. E-lomakevastaajien osalta vastauksiin ei tullut yhtään perustelua.

Haastateltavan ryhmän osalta neljä vastaajaa oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa ja kaksi vastaajaa oli osin samaa mieltä. Haastateltavien vastausten mediaani on 4 ja vastausten keskiarvo 3,7.

7. ELÄMÄNLAATU- Haastateltavien ja e- lomakevastaajien vastausten vertailua	Kunnalliset kulttuuripalvelut	Media ja tiedotusala	Kolmas sektori	Julkishallinto	Yritys ja liike-elämä	Kasvatusta ja opetusala mediaani (haastateltavat)	mediaani (e-lomakevastaajat)	keskiarvo (haastateltavat)	keskiarvo (e-lomakevastaajat)
7. Etelä-Karjalan elämänlaatu	3	4	4	4	4	3	4	3,7	2,9

Taulukko 7. Elämänlaatu/haastateltavat

Haastateltavien osalta on nähtävissä e-lomakevastaajia selvästi myönteisempää asennoitumista maakunnan mahdollisuuksiin tarjota asukkaalleen hyvän elämän mahdollisuudet. Haastateltavien ja heidän edustamansa taustaryhmät eivät myöskään näyttäisi korreloivan vastauksissa. Haastattelun ja lomakkeen lopussa esitetty laaja kysymys on saatettu ymmärtää vastaajien keskuudessa hyvinkin monella tapaa. Kasvatusta ja opetusalan haastateltava uskoo maakuntaan: *”Mie haluan lähteä tätä nyt niin kun innovaatioiden ekosysteemin kokonaisuudessa niin, että asukkailla on mahdollisuus niin kyl mie tähän niin kun laitan kuitenkin on että olen osin samaa mieltä. Meil on niin kun suuri osa näistä asioista on puitteesta, se että työpaikkoja ei oo*

välttämättä sillä tavoin, että meillä on mahdollisuus kehittää. Ja niin kun tää sana mahdollisuus tässä on niin kyl mie niin kun nään, että meillä on kaikki elementit täällä.”

Julkishallinnon edustaja toteaa, että suurten kaupunkien ongelmilta on välttytty:

”Miusta Lappeenranta antaa siihen (mahdollisuuden) . Me tarvitaan tota et on riittävän iso kaupunki. Et tääl on monipuoliset palvelut, ihan lähtien kaupunginteatteri, orkesteri lähtien. Jääkiekon SM-liiga joukkue, hyvin ja monipuoliset vapaa-ajan harrastukset ja kuitenkin me ollaan pieni kaupunki. Eli asiat tapahtuu nopeasti, on suhteellisen joustava liikkua, ei oo liikenneruuhkia, monipuoliset koulutusmahollisuudet, ihan eri kieli kansainvälisestä koulutuksesta yliopistokoulutukseen, peruskoulutuksesta yliopistokoulutukseen saakka. Suurten kaupunkien ongelmilta on suurilta osin välttytty.”

Media ja tiedotusalan haastateltava näkee mahdollisuuksia: *”No kyllähän*

mahdollisuudet on, että itseasias mie oon sitä mieltä että mie vastaan tohon 4. Tää tulee siitä et täähän on nii kun, tää on loistavien mahdollisuuksien maa. Tässä on tää kansainvälinen ulottuvuus, joka on meille niin kun ihan siis huippu mahdollisuus ja extra juttu, että meiän pitää vaan oppia noita meiän naapureita nii kun mielummin rakastamaan ku vihaamaan. Et nii kun sanon nii ei se nyt oo ku pieni marginaali, joka heitä nyt enää vihaa. Toinen asia mikä meil on nii on toi luonto, joka on nii kun ihan huippu juttu, jota toivottavasti opitaan enemmän kunnioittamaan ku tuhoamaan. Eikä sekään oo enää sellasta niin kun. Sit nääkin mitä täs on näit negatiivisii asioita lueteltu nii näähän on meiän itsemme asenteessa ja meiän pitää vaan päättää ne jutut tosiaan ja näin nii hyvä siitä tulee. Tääl on tätä historiaa, et meille on annettu tänne vähän liian hyviä ku näit taloudellisii asioit, näit metsäteollisuutta ja näitä. Ne ei oo tarvinnu olla luovia ja näin, et me ollaan oltu hirveen passiivisia.”

Yritys- ja liike-elämän edustaja uskoo maakuntaan: *”Mahdollisuudet. Tarpeet, joita on, tarjonta, jota on kyllä. Itsestään nää kaikkia asiat on aina kiinni. Sitte ku ajatellaan vie niin, että ehkä tässä ei pidä liikaa sitte kuitenkaan itteään sitoo työn rajojen sisälle. Se että asut Etelä-Karjalassa, niin samalla mahdollistaa sen, että voit käydä kulttuuripalveluita nauttimassa pääkaupunkiseudulla vaik päiväselään, iltaseltaan onnsituu. Et et sillä tavalla oo kiinni siinä omas maakunnassa.”*

Kunnallisten kulttuuripalvelujen edustaja katsoo, että se on itestä kiinni: *”Nii, no ko se on ny taas kato mie katon sitä niin kun omalta kantilta ja siun kantilta nii ku kaltaistemme kantilta ni ehdottomasti 4, koska se on. Kaikki mahdollisuudet se on itsestä kiinni se on ku menee ja touhuua vaan. Mut sit jos kattoo niin kun sieltä toiselta kantilta nii se ei oookaa enää niin. Onks se sit kolmonen vai nelonen et mihis tää nyt*

tää paino pistetää. Pakko laittaa kolmonen, koska ei voi niin itsekäs olla et aina aattelee vaan omista lähtökohdista.”

Asetettu väittämä on tarkoitettu parhaimmillaan yhteenvedon omaisesti kokoamaan kaiken edellä olevan tässä viimeisessä väittämässä. Tähän näkemykseen viittaa myös vastauskohdan alkuun kirjattu Antti Hautamäen näkemys siitä, että innovaatioiden ekosysteemi ei tuota vain hyvää taloutta, vaan hyvää elämää ihmisille.

Jos tulkitaan saatuja vastauksia tähän viimeiseen väittämään, niin vastaajat näyttäisivät jakaantuvan ainakin kahteen pääleiriin. Kun arvioidaan nykyisen maakunnan kykyä tarjota asukkailleen hyvät mahdollisuudet laadukkaaseen elämään, vireään vuorovaikutukseen ja monipuoliseen aktiiviseen toimintaan, niin vastaajissa toisaalla on julkishallinto ja sitä lähellä olevat kasvatus ja opetustoimi, kunnalliset kulttuuripalvelut ja toisaalla näyttäisi olevan kolmas sektori. Julkishallinto ja sen lähellä toimivat näyttäisivät uskovan positiivisemmin maakunnan nykyiseen toimintaprofiiliin. Kolmannen sektorin toimijat ovat selkeästi kriittisempiä siihen, miten maakunta nykyisellään voisi vastata tutkimuksen väittämässä asetettuihin tavoitteisiin. Yritys- ja liike-elämä sekä media näyttäisivät jäävän tässä keskustelussa sivustakatsojan rooliin.

Toinen mahdollinen tulkinta on se, että kaikki osapuolet ovat esitetystä väittämästä pääosin sitä mieltä, että hyvältä kuulostavaa asiaa kannatta ainakin edes osin kannattaa. Näin on varmaan tulkittavissa ainakin tuon ”osin samaa mieltä” – vastausten suuri määrä.

Kolmas tulkinta keskittyy pelkästään kolmannen sektorin vastaajiin. Väittämien muodossa tutkimuksessa käsiteltävä asia on ollut kolmannen sektorin toimijoiden kannalta aiheeltaan heitä ehkä kaikkein lähimpänä. Monet vastaajina olevat toimijat ovat arvomaailmaltaan ja elämäkatsomukseltaan erittäin sitoutuneita kulttuuriin ja sen ympärillä oleviin arvoihin. Kolmannen sektorin toimijoille tärkeä oma asia vaatii esille tuomista ja tässä tilanteessa tarjoutuu yksi mahdollisuus esittää tyytymättömyytensä maakunnan asenneilmapiiriin.

Neljäs mahdollinen tulkinta on sukua edelliselle ja se lähtee vallan ja ihmisten välisestä jännitteestä. Saksalainen filosofi ja yhteiskuntateoreetikko Jürgen Habermas on tuonut kriittisessä teoriassaan esille käsitteen elämismaailma ja systeemimaailma ja niiden

välisen suhteen. (*Theorie des kommunikativen Handelns* 1981). Habermasin teoriassa kansalaisjärjestöt elävät ihmisten lailla arjen merkitysten kudelmassa. Elämykset, merkitykset, yhteisyys ja solidaarisuus ovat niitä arvoja, jotka syntyvät elämismaailmassa. Valta ja vallanpitäjät perustavat toimintansa institutionaaliseen hallintajärjestelmään, joka tuottaa hallintoa, säätelyvaltaa, välitysmekanismeja sekä lakeja, normeja ja sääntöjä. Nämä kaksi maailmaa kohtaavat yhteiskunnassa ja saavuttavat tasapainotilan demokratiassa. Kansalaisten ja hallinnon välillä on aina jännite, joka toimii myös yhteiskunnan eteenpäin vievänä voimana. Tämä tilanne tuottaa kuitenkin erilaisia arvioita todellisuudesta missä elämme. (Habermas 2001)

Richard Florida toteaa: ”Pelkästään uusien luovien teollisuudenalojen ja luovien ihmisten synnyttäminen ei enää riitä. Kaikkein menestyvimpien paikkojen pitää pystyä sopeutumaan yhteiskunnallisesti, jotta ne voivat olla etulinjassa innovatiivisilla teollisuudenaloilla, mutta samalla tehokkaasti torjua epätasa-arvoa, asunto-ongelmia, epätasaista kehitystä ja ihmisten kykyjen alikäyttöä. Ennen kaikkea näiden ratkaisujen pitää pystyä tähän siten, että ne rohkaisevat yksilöiden yrittäjyyttä ja levittävät luovan talouden hyötyä. Kehittyvien alueiden pitää muuttua teollisista alueista luoviksi sijoittamalla kansalaisiinsa, kokoamalla luovaa pääomaa sekä pysymällä avoimina ja suvaitsevaisina. Tämä ei ole vain niiden oma etu. Meillä on mahdollisuus ehkä historiamme ensimmäisen kerran yhdistää taloudellinen etu ja inhimillinen etu molempia hyödyttävällä tavalla ja saavuttaa sillä voittoa. Sijoitukset luovaan infrastruktuuriin tarkoittavat muutakin kuin suurempia tutkimus- ja tuotekehityspanoksia. Niihin pitää liittyä suuria julkisen ja yksityisen sektorin lisäpanostuksia taiteeseen, kulttuuriin sekä kaikkiin innovatiivisuuden ja luovuuden muotoihin. Me alamme hyödyntää edes murto-osaa piilevästä inhimillisestä pääomastamme vasta sitten kun alamme nähdä tieteelliset, taloudelliset, taiteelliset, kulttuuriset ja muut investoinnit saman kulttuurisen kokonaisuuden toisiaan vahvistavina osasina”.(Florida 2006:256-265)

4.2.8 Uudet hanke- tai toimintamalliehdotukset maakunnan luovuuden ja innovatiivisuuden vahvistamiseksi

Kysymyslomakkeen lopuksi vastaajilta pyydettiin osoittamaan myös omaa innovatiivisuuttaan ja tekemään ehdotuksia maakunnan luovuuden kehittämiseksi ja

innovatiivisuuden vahvistamiseksi. Ehdotuksia tehtiin yhteensä 11 kpl ja ne koottiin tähän yhteenvedon omaisesti ryhmiteltynä. Ehdotuksissa korostuvat osin kyselylomakkeen teemat ja sen innostamina nousseet tai siitä harmistuneena syntyneet ajatukset. Mukaan on mahtunut muutama jo pitempään julkisuudessa esitetty hanke. Ehdotuksissa on mukana käyttökelpoisia ideoita yhteisöllisyyden kasvattamiseksi, maakunnalliseen yhteistyöhön sekä uudenlaiseen tapaan ajatella julkisia palveluja ja kulttuuriryötä.

Kaikki tehdyt ehdotukset on koottu viiteen ryhmään seuraavasti: 1. Tiloihin kohdistuvat ehdotukset, 2. Eri toimijoiden yhteistyötä lisäävät hankkeet, 3. Ei mitään uutta toimintaa - entisissäkin on tekemistä, 4. Maakunnan asenneilmapiiriä kehittämään ja 5. Saimaan Sinfonietta.

TILOIHIN KOHDISTUVAT EHDOTUKSET:

Ehdotus 1: Linnoitukseen tapahtumakeskus, jonka ympärille rakentuu yleisöä kiinnostava luovien alojen eri toimijoiden keskittymä.

Ehdotus 11: Kunnollinen kulttuuritalo jossain vanhassa rakennuksessa, esimerkiksi vanha rautatieasema.

Ehdotus 10: Julkiset tilat (koulut ym.) voisivat olla iltaisin ihmisten harrastuskäytössä ilmaiseksi tai ainakin paljon nykyistä keveämmin maksuin, kunhan olisi toimiva koordinaatiojärjestely, jolla mahdollistettaisiin eri harrastusryhmien tasapuoliset mahdollisuudet. Kuntien kulttuuriyhteistyötä pitäisi sysätä käyntiin ja luoda pysyviä yhteistoimintamalleja ja -organisaatioita kuntien kesken. Vapaaehtoisille harrastajaryhmille pitäisi antaa huomattavasti nykyistä tuntuvampaa kunnallista tukea, sekä taloudellista että henkistä.

Ehdotus 3: Kolmannen sektorin toimijoille suuri tila tai tiloja, jonka katon alla voisi olla yksityisiä työtiloja, yhteisiä näyttelytiloja, esitystila ja niin edelleen. ja nimen omaan ammattitaiteilijoille. Välillä tuntuu, että harrastajista ollaan enemmän huolissaan. Paikkakunnalle ei saada ammattilaisia ellei ole mihin tulla, ellei ole tiloja tai työmahdollisuuksia.

ERI TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖTÄ LISÄÄVÄT HANKKEET

Ehdotus 5: Eri alojen toimijoita olisi saatettava yhteen konkreettisten kehittämisprojektien kautta. Uudet, innovatiiviset rakenteet syntyvät mielekkääksi ja tulokselliseksi koetun toiminnan kautta. Kulttuurin ja luovan toimialan mahdollisuuksia

ja aikaansaannoksia on tehtävä näkyväksi ja samalla rakennettava kaikkia osapuolia hyödyttäviä toimintamalleja.

Ehdotus 2: Nuorten tilojen suunnittelu yhdessä nuorten kanssa

Esimerkiksi nuorten tiloja tulisi olla aina suunnittelemassa myös nuoria. Tilojen rakentamista ja korjaamista voisi olla toteuttamassa ammatillisten koulujen oppilaita yhteistyössä ammattilaisten kanssa. Yhteisten julkisten tilojen (torit, kaupunkirakentaminen, aukiot, puistot, kadut) suunnitelmien tulisi tähdätä kestävään rakentamiseen. Suunnitelmien tulisi sisältää kokonaisuuksia koko alueen osalta, vaikka toteuttamisaikataulu olisikin 20-40 vuotta. Kaupunkitilojen tulisi koostua useista kerroksista historian eri aikakausilta. Näen aika merkityksellisenä esimerkiksi tulevaisuudenuskolle, mielikuvitukselle ja innostuneisuudelle sen, millaisessa ympäristössä ihminen elää. Opetusryhmien tulisi olla pienempiä ja opetus suunnittelun tähdätä enemmän yksilölliseen kehitykseen. Luovuuttahan ei voi opettaa, mutta sen voi kyllä tappaa. Muutos pitäisi aloittaa lapsista ja nuorista, sillä aikuiset alkavat olla jo "lost case". Opetussuunnitelmaan voisi ottaa aineeksi Pohdiskelun ja kyseenalaistamisen.

EI UUTTA TOIMINTAA - ENTISISSÄKIN ON TEKEMISTÄ

Ehdotus 4: Parantamalla nykyisiä toimintamalleja ja käytäntöjä saavutetaan ehkä enemmän kuin uusia hankkeita kehittämällä

Ehdotus 7: Vähemmän hankkeita ja enemmän rahaa todelliseen toimintaan. Samoin työrauhaa koko ajan kasvavan työmäärän hoitamiseen. Lähes kaikilla työpaikoilla tekee pienenevä joukko ihmisiä suurempaa ja suurempaa työmäärää. Pilipalihankkeet syövät työajasta karhunannoksen, eikä niistä useinkaan tule kuin hankkeen käynnistäjälle/vetäjälle hyvä mieli. Niihin myös kaadetaan rahoitusta suhteettoman suuressa määrin verrattaessa tuloksiin. Vähemmän on enemmän! Perustoiminnot kunniaan!

MAAKUNNAN ASENEILMAPIIRIÄ KEHITTÄMÄN

Ehdotus 6: Koko maakunnan asenneilmapiiriä muutettava; nykyisin valittaminen on hyve, jota ruokkii myös paikallinen lehdistö - yhteiseen nuotioon kusemisesta kärsii koko maakunta, nuoret äänestävät jaloillaan - eri toimijoiden taholta (kaupunki, kunnat, yliopisto, lehdistö ynnä muut) pitäisi laittaa liikkeelle yhteinen hanke, jonka puitteissa tuomitaan nämä yhteiskuntaterroristit ja otetaan uusi ryhti tekemiseen kaikilla tasoilla

Ehdotus 8: Yhteistyötä, suvaitsevaisuutta eri näkökulmia kohtaan, perusteellista suunnittelua, perusteellista rahoitusratkaisujen punnitsemista, pyrkimystä yhteiseen päämäärään... TÄLLÄ HETKELLÄ eri toimijat riitelevät keskenään, vetävät kukin omaksi hyväkseen ja taloudelliseksi edukseen ristiriitatilanteissa, kaikkinaisen yhteinen suunnittelu puuttuu! Papukaijamerkki sille, joka saa yhteistyön lisääntymään ja paremman suunnitelmallisuuden aikaiseksi kulttuuri- ja muussa kaupungin kehittämistyössä.

SAIMAA SINFONIETTA

Ehdotus 9: Saimaa Sinfonietta koko alueen vetovoimaiseksi orkesteriksi, kuntien yhteisomistuksessa. Paras mahdollinen valtti viedä musiikin kautta sanomaa maakunnasta Eurooppaan ja Venäjälle yhdessä matkailun ja elinkeinoelämän markkinoinnin kera.

5. TUTKIMUKSEN TULOSTEN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa kokoan yhteen tutkimukseni tulokset sekä lähdekirjallisuuden teoriapohjan. Liitän johtopäätösten arviointiin oman ammatillisen osaamiseni, arvioin lopputulosta ja teen ehdotuksen jatkotutkimuksesta.

5.1 Opinnäytetyön lähtökohta, tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli selvittää kyselyselvityksen pohjalta maakunnan eri toimijoiden käsityksiä Antti Hautamäen kokoaman innovaatioiden ekosysteemin teorian mukaisten alueeseen tai kaupunkimaiseen yhteisöön liittyvien osatekijöiden ilmenemisestä ja tunnistettavuudesta maakunnassa sekä maakunnan toimijoiden halusta kehittää näitä osatekijöitä. Koska luovuus ja kulttuuri sijoittuvat Antti Hautamäen luoman innovaatioiden ekosysteemi -käsitteen teoreettiseen ytimeen, niin samalla opinnäytetyöni hahmotti vastaajieni ja haastateltavieni käsityksiä maakunnan kulttuurista. Samalla kun opinnäytetyöni kartoitti kulttuurin ja taiteen asenneilmapiiriä maakunnassa yleensä, se selvitti myös kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia olla kehittämässä maakuntamme taloutta ja luovuutta.

Mitä laajemmin ja syvällisemmin maakunnan toimijat tiedostavat luovuuden ja kulttuurin tärkeän merkityksen yhtenä innovaatioiden ekosysteemiin vaikuttavana keskeisenä tekijänä hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle ja taloudelliselle kasvulle, niin sitä enemmän löytyy ymmärrystä myös ideoille, joilla edistetään luovuuden ja kulttuurin toimintamahdollisuuksia ja vaikuttavuutta maakunnassa. Opinnäytetyöni toinen tavoite oli koota maakunnan eri alojen toimijoilta tietoa ja näkemystä siitä, miten Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksesta kehitetään koko maakuntaa palveleva palveluorganisaatio, joka edistää kulttuuria ja taidetta, asukkaiden onnellisuutta sekä henkistä ja taloudellista hyvinvointia.

Opinnäytetyöni tutkimusongelmaksi asetin Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvityksen näkökulmasta nousevat kolme kysymystä:

- miten perustamisselvitys vastaa olemassa olevaan tarpeeseen?
- miten perustamishanke voi hyödyntää tunnistettuja vahvuuksia?

- mitä tarpeelliseksi koettuja uusia työskentelymuotoja ja palveluja hanke voi tuottaa?

5.2 Johtopäätösten muodostamiseen käyttämäni menetelmä

Haen vastauksia tässä opinnäytetyössä asettamiini tutkimuskysymyksiin opinnäytetyöni teoreettisen perustan, toteuttamani kysely- ja haastatteluselvityksen tulosten sekä oman pitkän työkokemukseni pohjalta.

Pohdin ensimmäistä tutkimuskysymystä ”miten perustamisselvitys vastaa olemassa olevaan tarpeeseen” ensin innovaatioiden ekosysteemiä kartoittavan kyselyselvitykseni tulosten pohjalta lomakkeen rakenteen mukaisessa järjestyksessä. Tämän jälkeen listaan ja numeroin tällä menetelmällä syntyneet maakunnan tunnistettuun vahvuuteen liittyvät kehittämissuhteet sekä tarpeelliseksi koetut uudet työskentelymuodot. Tällä menetelmällä olen tuottanut opinnäytetyöni johtopäätösosaan yhdeksän maakunnan tunnistettuihin vahvuuksiin liittyvää hyödyntämishdotusta sekä kolmetoista uutta työskentelymuotoa ja palvelua koskevaa ehdotusta Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskukseen.

5.3 Miten Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus vastaa tässä opinnäytetyössä tunnistettuihin taide- ja kulttuuripalvelujen tarpeisiin sekä niiden maakunnalliseen tuottamiseen?

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvitystyö lähti tarpeesta tuotteistaa Etelä-Karjalan kulttuuristrategia – ohjelman strategisia tavoitteita. Perustamishanke perustui kulttuuristrategiassa asetettuihin strategisiin tavoitteisiin: ”Kulttuuri ja hyvinvointi kulkevat käsi kädessä” sekä ”Luova talous ja kulttuuriyrittäjyys”. Näiden otsikoiden alla maakunnan kulttuuristrategia hahmottelee kulttuuripalvelujen tuottamiseen laajempaa yhteistyötä sekä uudenlaisia tapoja palvelujen organisoimiseen.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskukseen on perustamisselvityksessä asetettu kriittisiksi menestystekijöiksi (1) verkon rahoitus ja hankeosaaminen, (2) verkon toimijoille tarjottavat tiedotus, neuvonta ja koulutuspalvelut, (3)

käytäntöyhteisöjen kehittäminen sekä (4) palvelumuotoilu verkon toimijoiden osaamisen tuotteistamisessa.

Luovuus ja kulttuuri koetaan maakunnassa maakunnan kehittämistyössä selkeästi kaikissa vastaajaryhmissä tärkeäksi asiaksi. Tästä vastaajat ovat pääosin olleet täysin samaa mieltä. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen maakunnan luovuutta ja kulttuuria kehittävät uudet hankkeet sopivat hyvin vastaajien näkemyksiin.

Maakunnan kulttuuri- ja taidelaitosten koettiin olevan tila- ja resurssipulassa. Toimintaan vuosittain käytettävissä olevat määrärahat, ja usein myös toimintatilat eivät aina mahdollista laitosten taiteellisten ja kulttuuristen tavoitteiden saavuttamista. Uusien toimijoiden tulo jakamaan tämän toimintaympäristön niukkoja resursseja, ei ole ongelmatonta. Kulttuurin peruspalvelut, kirjasto ja yleinen kulttuuritoiminta, tulee turvata kaikissa kunnissa. Kaupunkikeskuksissa myös museo, teatteri ja orkesteri, ovat tärkeä osa tuotettuja kulttuuripalveluja. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen tulee toimia ”liimaajana” kulttuuri-instituutioiden ja kolmannen sektorin välillä. Osaamiskeskus auttaa laitoksia verkostoitumaan sekä rahoittaa hankkeita, joissa kolmannen sektorin toimijat tekevät yhteistyötä kulttuuri-instituutioiden kanssa.

Vastaajat tunnistivat ja ehdottivat eri alojen osaajia yhdistäviksi käytäntöyhteisöiksi maakunnassa monia toimijoita. Etelä-Karjalan lasten ja nuorten kulttuurikeskus nähtiin useimmin tällaiseksi käytäntöyhteisöksi, mutta myös taiteen perusopetusyksiköt sekä tapahtumatuottajat ja jotkut tapahtumat, toivat vastaajien mielestä eri alojen osaajia yhteen. Globaalia tietoa soveltavien sekä uutta paikallista ”hiljaista tietoa” tuottavien innovatiivisten käytäntöyhteisöjen kehittäminen on maakunnan kulttuuriryön kehittämisen kannalta erittäin tärkeää. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen kriittiseksi menestystekijäksi on kirjattu uusien käytäntöyhteisöjen synnyttäminen. Opinnäytetyön tutkimus osoittaa että tämä tavoite on tarpeellinen.

Kaupunkiseuduilla taiteen perusopetuksen tarjonnan ja toiminnan laatu vastaa valtakunnallista tasoa, mutta kun palvelua tarkastellaan maakunnan näkökulmasta, niin ne keskittyvät vain kasvukeskuksiin. Taiteen perusopetuksen piirissä kaupunkialueilla on vain pieni osa toiminnan kohteena olevista lapsista ja heidän perheistään. Maaseutualueilla määrä on huomattavasti pienempi. Korkeat lukukausimaksut rajoittavat myös perheiden mahdollisuutta käyttää palvelua. Etelä-Karjalan taide ja

kulttuuri tekee taiteen perusopetusyksiköiden kanssa verkostoyhteistyötä ja etsii uutta hankerahoitusta, tuodakseen taideopetusta yhä useamman lapsiperheen ulottuville. Kolmannen sektorin kulttuuritoimijoiden näkökulmasta tarvittaisiin uudenlaista ajattelua toiminnan kehittymistä estävien ongelmien poistamiseksi. Kolmannen sektorin toimijoilla on ongelmia erityisesti tilojen ja rahoituksen kanssa. Nämä tekijät vaikeuttavat sektorin potentiaalisen palvelutuotannon muodostumista ja kehittymistä. Kolmannen sektorin toiminnan kehittämistä rajoittavat tekijät estävät myös sektorin mahdollisuuksia ottaa nykyistä suurempi ja ammattimaisempi ote kulttuuripalvelujen tuottamisessa. Heikko asema estää myös mahdollisuutta tuottaa uudenlaisia palveluinnovaatioita maakunnan kulttuuripalvelujen kehittämiseksi. Kulttuuritoimijoiden verkostot eivät toimi vielä riittävän hyvin. Sonja Tammelan tanssiopiston ja Lappeenrannan kaupunginteatterin balettiproduktioiden kaltaisia hyviäkin esimerkkejä pitkäaikaisesta yhteistyöstä on muitakin. Taide- ja kulttuurilaitosten laajempi verkottuminen ja parempi kiinnittyminen osaksi yhteisöään odottaa edelleenkin tulemistaan. Yhteistyön organisoiminen ja kulttuurisen liiman kehittäminen taidelaitosten ja kolmannen sektorin välille on Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen palvelumuotoilun, palvelutuotannon sekä koko maakunnan kulttuurielämän ja luovuuden kehittämisen kannalta tärkeää.

Taiteen ja kulttuurin tutkimustoiminta on eräs maakunnan suurimpia puutteita ja esteitä kulttuurityön kehittämisessä. Maakunnasta nuorisokoulutuksen piiristä poistuva Humakin Lappeenrannan kampus, jättää ison aukon kulttuuri- ja taidetyön käytäntö- ja työelämälähtöiseen tutkimiseen, kehittämiseen ja soveltamiseen. Kulttuuritutkimuksen vaativan tehtävän hoitamisesta vastuu lankeaa Etelä-Karjala-instituutille sekä Saimaan Ammattikorkeakoulun kuvataiteen ja muotoilun yksiköille. Sektorikohtaista tutkimusta toteutetaan myös maakunnan kulttuuri-instituutioissa. Maakunnan ulkopuolella opiskelevien nuorten päättö- ja pro gradu työt voivat oikein ohjattuina hyödyntää myös maakuntaa. Maakuntaa palvelevan taiteen ja kulttuurin tutkimuksen koordinointi on tarpeellista. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri toteuttaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa maakunnan kulttuurin ja taiteen tutkimustoiminnan kehittämiseen liittyvää koordinointia, ohjausta sekä tukemista.

Maakunnassa ei ole riittävästi taiteen ja kulttuurin palveluja tuottavia yrityksiä ja yhteisöjä. Maakunnan väestömäärään nähden, palvelutuottajia ei voi nykyisillä toiminta-alueilla kasvattaa. Kolmannen sektorin innovatiivisia ja uusia palveluja

tarvitaan maakunnan matkailu-, viihde- ja tapahtumatuotannossa sekä kasvatusta ja hoivatyössä. Innovatiivinen ja kehityksen heikkoja signaaleja hyödyntävä kolmannen sektorin palvelutuotanto on tarpeellinen lisä maakunnan kulttuuritarjonnassa. Kolmannen sektorin toimijat laajentavat ja monipuolistavat kasvukeskusten laitoskeskeistä kulttuuriprofilia. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus kehittää yhteistyössä maakunnan kulttuuritoimijoiden kanssa maakuntaan monimuotoista kulttuuripalvelua. Kolmas sektori tarvitsee palvelutuotantonsa kehittämiseen toimivia käytäntöyhteisöjä, yhteisiä tiloja, tarpeellisia tukipalveluja sekä yritysrahoitusta.

Maakunnan suvaitsevaisuus, myönteinen suhtautuminen ulkomaalaisiin ja aktiivinen kansainvälisyys elävät kahta todellisuutta. Toisaalla ovat näkemykset siitä, että kahden kulttuurin välimaastossa elävä maakunta on luonnostaan kansainvälinen ja avoin. Toisaalla ovat ne käsitykset, että ulkomaalaisviha elää pinnan alla ja maakunta ei ole riittävän proaktiivinen suhteessa ulkomaalaisiin ja tarjolla oleviin mahdollisuuksiin. Pelkkä suvaitsevaisuus ei enää riitä. Hyvän elämän ja kilpailukyvyyn lisäämiseksi, maakunnassa tulee aktiivisesti hyödyntää kaikkia mahdollisuuksia luoda suhteita ja verkostoja maailmalle – lähellä ja kaukana. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus kehittää kulttuurista vuoropuhelua maakunnassa monikulttuurisuutta edistävien hankkeiden kehittämiseksi yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Maakunnan suurin ongelma on luottamuspula. Vain käytännön yhteistyön sekä onnistuneiden kokemusten kautta tilanteeseen voi tulla korjausta. Monet maakunnassa käynnistetyt kehittämishankkeet (Saimaan kaupunki) ovat kokeneet tappioita ja uusia epäonnistumisia saattaa olla tulossa. Maakunnan yhteisten selkeiden visioiden ja konkreettisten kehittämistavoitteiden asettaminen sekä vetovastuusta ja rahoituksesta sopiminen koetaan ongelmiksi. Toimintakulttuurin tulisi muuttua ja luottamuksen ilmapiirin kehittämiseksi pitäisi tehdä työtä. Niin kauan kun maakunta ei ryhdy tekemään jotain ongelmalleen, sitä kauemmaksi siirtyy myös ongelman ratkaiseminen. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri tuottaa hankkeita joiden tavoitteena on luottamuksen ja yhteisöllisyyden lisääminen maakunnassa. Erillisten toteutettavien projektien lisäksi toiminta integroidaan myös osaamiskeskuksen muuhun toimintaan.

Maakunta koetaan yrittäjäväliseksi paikaksi. Yrittäjäkulttuurin saama myönteinen arvio saattaa perustua maakunnan perinteeseen ja asukkaiden keskuudessa olevaan

hiljaiseen tietoon. Prosessiteollisuuden varjossa ja varassa elänyt maakunta saattaa kätkeä, ainakin asennetasolla, merkittävän yrittäjäystävällisen potentiaalin. Tätä voimavaraa tulisi vaalia ja kehittää. Kolmannen sektorin kulttuuripalvelutuotannon osalta tässä on mahdollisuus. Tutkimus ja kehittämistoimintaa tulee aktiivisesti suunnata maakunnan yrittäjäystävällisen perustan vahvistamiseen sekä uusien ja innovatiivisten kulttuuri ja taidetuotteiden, palvelujen ja toimintamahdollisuuksien synnyttämiseen. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri perustaa kulttuuriyrittäjäshautomon ja toiminta liitetään osaksi verkon kriittisiä menestystekijöitä.

Maakunnan julkiset palvelut saavat tutkimuksessa kohtuullisen hyvän palautteen. Erityisesti koulutuspalveluihin ollaan tyytyväisiä vaikka kouluverkon muutoksiin ollaankin tyytymättömiä. Maakunta tarjoaa hyvät mahdollisuudet peruskoulusta aina yliopistolliseen opiskeluun saakka. Sosiaali- ja terveyspalvelut saavat myös myönteisen palautteen ja tämä johtunee toimintansa aloittaneesta maakunnallisesta sosiaali- ja terveystieteiden ja siihen ladatuista myönteisistä odotuksista. Muut julkiset palvelut jakavat mielipiteitä enemmän. Asukkaiden omaa elämänhallintaa vahvistavien palvelujen kehittäminen edellyttää ihmisten omatoimisuuden vahvistamista. Tässä työssä uusilla kulttuuripalveluilla ja palvelumuotoilulla tulee olemaan mahdollisuus. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen kriittisenä menestystekijänä on monimuotoisen kulttuuripalvelutuotannon kehittäminen sekä palvelumuotoilulla tuotettavien uusien palveluinnovaatioiden luominen.

Laadukas ja edullinen asuminen, viihtyisät ja asukkaiden vuorovaikutusta edistävät asuma-alueet sekä alueilla toimivat hyvät koulut, luovat vireään ja aktiivista elämää. Asuma-alueiden suunnittelu ja toteuttaminen perustuu kuntien harjoittamaan ja ohjaamaan kaavoitus- ja rakennustoimintaan. Näitä kysymyksiä on aiemmin tarkasteltu pääosin asukkaiden viihtyvyyden kannalta. Nyt ymmärretään, että viihtyvyyden ja kilpailukykyyn lisäksi asumisella ja ympäristön suunnittelulla on vaikutusta ihmisten aktiivisuuteen ja luovuuteen. Hyvät olosuhteet parantavat maakunnan vetovoimaisuutta ja asukkaiden onnellisuutta sekä sen seurauksena maakunnan kilpailukykyä. Myös toimiva julkinen tila (torit, aukiot, puistot sekä julkiset rakennukset) ovat tärkeä osa luovaa ja innovatiivista yhteisöä. Ne luovat kohtaamismahdollisuuksia ja edistävät luonnollisella tavalla innovatiivisuudelle ja luovuudelle tärkeää ihmisten vuorovaikutusta. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri toteuttaa yhdessä kuntien ja asukkaiden kanssa taiteen keinoin toteutettuja suunnitteluprosesseja, joilla kehitetään

maakunnassa hyvää asumista, hyvää julkista tilaa ja asukkaille onnellisen elämän mahdollistavaa elinpiiriä. Tällaisia hankkeita voivat olla lasten ja nuorten arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatushankkeet sekä tässä tutkimuksessa innovatiivisena ideana ehdotettu nuorten kanssa yhdessä toteutetut alueiden ja toimintatilojen kunnostus ja kehittämishankkeet.

Ihmisen onnellisuuteen ja hyvään elämään tähtäävä toiminta tuottaa tutkijoiden mielestä myös merkittävää taloudellista hyötyä ja kilpailukykyä alueelle. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen toiminnan päämääränä on tuottaa maakunnassa sen asukkaille hyvää elämänlaatua. Osaamiskeskukselle on välttämätöntä saada laaja tuki ja luoda yhteiset tavoitteet maakunnassa tarvittavista konkreettisista asioista ja tehtävistä. Selkeä yhteistyö ja työnjako tulee löytää taidelaitosten, kuntien ylläpitämien taide ja kulttuuripalvelujen sekä kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri kehittää maakunnassa uusia, innovatiivisia, luovia, joustavasti toteutettuja sekä myös uusille kohderyhmille suunnattuja kulttuuri- ja taidepalveluja. Nämä palvelut täydentävät maakunnan nykyisiä institutionaalisia palveluja ja kuntien omia palveluja. Uusien innovaatioiden yhteydessä esitettyä Saimaa Sinfonietta hanketta, tulee tutkia maakunnallista brändiä tuottavana, korkeatasoisena klassisen musiikin hankkeena. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus luo yhdessä maakunnan kulttuuri- ja taidetoimijoiden kanssa uudella tavalla organisoidun, ammattimaisesti toteutetun, helposti saavutettavissa olevan, myös uusia taidesuuntauksia ja kulttuurituottamisen muotoja heijastelevan sekä ihmisen oman elämän hallintaa parantavan palvelukokonaisuuden.

5.4 Miten Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus voi hyödyntää opinnäytetyössä esille nostettuja maakunnan vahvuuksia ja ongelmia?

Maakunnan vahvuutena on laaja yleinen käsitys luovuuden ja kulttuurin tärkeästä asemasta maakunnan kehittämistyössä.

Esitys 1) Hanke korostaa maakunnan yhtenäistä tahtoa ja näkemystä luovuuden ja kulttuurin maakuntaa kehittävästä mahdollisuudesta.

Kulttuuri- ja taidelaitokset ovat maakunnassa niukoilla resursseilla toimivia, mutta niillä on pitkät perinteet ja niissä on osaavaa työvoimaa.

Esitys 2) Hanke verkottuu maakunnan kulttuuri-instituutioiden kanssa, toimii "liimaajana" kolmannen sektorin ja kulttuuri-instituutioiden välillä sekä etsii hankerahoitusta erilaisten yhteistyöhankkeiden rahoittamiseksi.

Taiteen perusopetus on maakunnassa korkeatasoista ja erityisesti taiteen laaja-alaista opetusta annetaan Lappeenrannan musiikkiopistossa, Imatran musiikki-instituutissa, Lappeenrannan lasten ja nuorten kuvataidekoulussa, Sonja Tammelan tanssiopistossa sekä Taidekoulu Estradissa ja Saimaan Ammattikorkeakoulun Imatran/Lappeenrannan kuvataiteen ja muotoilun opintolinjoilla.

Esitys 3) Hanke etsii uusia mahdollisuuksia ja muotoja yhdessä taideopetusyksiköiden kanssa erilaisten taidekasvatushankkeiden laajentamiseksi kaupunkiseutujen ulkopuolelle sekä tarjota yhteistyössä koulujen kanssa taidekasvatusta kaikille peruskoululaisille.

Maakunnassa on hyviä toimivia käytäntöjä taidelaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden verkostoyhteistyöstä muun muassa Lappeenrannan teatterin ja Sonja Tammelan tanssiopisto pitkät perinteet omaavissa produksioissa. Muitakin produksioita on toteutettu satunnaisesti.

Esitys 4) Hanke etsii yhdessä kulttuuritoimijoiden kanssa yksityistä sponsori- ja julkista hankerahoitusta rahoitusta maakunnan kulttuuri-instituutioiden ja kolmannen sektorin maakunnallisten yhteistyöhankkeiden rahoittamiseksi.

Tutkimustoiminnassa Etelä-Karjala-instituutti mahdollistaa laaja-alaisen humanistisen tutkimustoiminnan ja Saimaan Ammattikorkeakoulun Imatran/Lappeenrannan kuvataiteen ja muotoilun opintolinjat mahdollistavat myös kuvataiteen tutkimustyön.

Esitys 5) Hanke rakentaa yhdessä maakunnallisten ja valtakunnallisten koulutus- ja tutkimusyksiköiden kanssa tutkimusverkoston, joka tiedottaa, koordinoi, ohjaa ja tukee maakunnan kulttuuri ja taidetoimintaa kehittävää tutkimustoimintaa.

Maakunnan sijainti itäisen ja läntisen kulttuurin rajamailla, antaa mahdollisuuksia käyttää ja hyödyntää monimuotoista kulttuurista vuoropuhelua ja kansainvälisyyttä käytännön arjessa.

Esitys 6) Hanke rakentaa kansainvälistä yhteistyöverkostoa ja käy aktiivista vuoropuhelua alueellisesti toimivien kulttuuri ja taidepalveluja tuottavien toimijoiden kanssa Euroopassa ja Venäjällä.

Maakunnassa tunnistettu luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiriongelma

Esitys 7) Hanke tuottaa maakunnalle pitkäjänteistä toimintaprojektia, jolla vastataan kulttuurin ja taiteen keinoin maakunnan luottamuksen ja itsetunnon ongelmiin. Toiminta integroidaan koko osaamiskeskuksen työhön ja tämän lisäksi hanke tuottaa teemasta itsenäisiä projekteja.

Julkisia palveluja arvostetaan maakunnassa

Esitys 8) Hanke vahvistaa julkisten palvelujen palvelutuotantoa asukkaiden oman elämänhallinnan ja elämänilon sekä onnellisuuden lisäämiseksi taiteen ja kulttuurin keinoin.

Laadukas asuminen ja toimivan julkisen tilan kehittäminen.

Esitys 9) Hanke aloittaa kuntien ja maakunnan asukkaiden kanssa toteutettavat toimintaprojektit, joissa taiteen keinoin tuotetaan asukkaiden oman elinpiirin kehittämiseen tähtäävää suunnittelua ja kehittämistyötä. Hankkeiden tavoitteena on tuottaa parempaa elinympäristöä ja toimivampaa julkista tilaa yhteistyössä kunnallisten päättäjien ja toimijoiden kanssa.

5.5 Mitä opinnäytetyön tuloksista johdettavia uusia työskentelymuotoja ja palveluja Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus voi maakunnalle ja kunnille tuottaa?

Esitys 1) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen maakunnan luovuutta ja kulttuuria kehittävät uudet hankkeet sopivat hyvin tutkimuksen vastaajien näkemyksiin.

Esitys 2) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus toimii ”liimaajana” kulttuuri-instituutioiden ja kolmannen sektorin välillä. Osaamiskeskus auttaa laitoksia verkostoitumaan sekä rahoittaa hankkeita missä kolmannen sektorin toimijat tekevät yhteistyötä kulttuuri-instituutioiden kanssa.

Esitys 3) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri tekee taiteen perusopetusyksiköiden kanssa verkostoyhteistyötä ja etsii uutta hankerahoitusta, tuodakseen taideopetusta yhä useamman lapsiperheen ulottuville.

Esitys 4) Yhteistyön organisoiminen ja kulttuurisen liiman kehittäminen taidelaitosten ja kolmannen sektorin välille on Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –osaamiskeskuksen palvelumuotoilun, palvelutuotannon sekä koko maakunnan kulttuurielämän ja luovuuden kehittämisen kannalta tärkeää.

Esitys 5) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri toteuttaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa maakunnan kulttuurin ja taiteen tutkimustoiminnan kehittämiseen liittyvän koordinoinnin, ohjauksen sekä tukemisen.

Esitys 6) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –osaamiskeskus kehittää yhteistyössä maakunnan kulttuuritoimijoiden kanssa maakuntaan monimuotoista kulttuuripalveluprofiilia. Kolmas sektori tarvitsee palvelutuotantonsa kehittämiseen toimivia käytäntöyhteisöjä, yhteisiä tiloja, tarpeellisia tukipalveluja sekä yritysrahoitusta.

Esitys 7) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus kehittää kulttuurista vuoropuhelua maakunnassa monikulttuurisuutta edistävien hankkeiden kehittämiseksi yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Esitys 8) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri tuottaa hankkeen missä prosessoidaan maakunnassa vallitsevaa luottamuksen ja itsetunnon ongelmaa tavoitteena luottamuksen, yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman lisääminen maakunnassa. Erillisten toteutettavien projektien lisäksi toiminta integroidaan myös osaamiskeskuksen muuhun toimintaan.

Esitys 9) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri perustaa kulttuuriyrittäjäryhmän ja toiminta liitetään osaksi verkon kriittisiä menestystekijöitä.

Esitys 10) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –osaamiskeskuksen kriittisenä menestystekijänä on monimuotoisen kulttuuripalvelutuotannon kehittäminen sekä palvelumuotoilulla tuotettavien uusien palveluinnovaatioiden luominen

Esitys 11) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri toteuttaa yhdessä asukkaiden kanssa taiteen keinon suunnitteluprosesseja millä kehitetään maakunnassa hyvää asumista, hyvää julkista tilaa ja asukkaille onnellisen elämän mahdollistavaa elinpiiriä.

Esitys 12) Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri kehittää maakunnassa uusia, innovatiivisia, luovia, joustavasti toteutettuja sekä myös uusille kohderyhmille suunnattuja kulttuuri- ja taidepalveluja.

Esitys 13) Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskus luo yhdessä maakunnan kulttuuri- ja taidetoimijoiden kanssa uudella tavalla organisoidun, ammattimaisesti toteutetun, helposti saavutettavissa olevan, myös uusia taidesuuntauksia ja kulttuurituottamisen muotoja heijastelevan sekä ihmisen oman elämän hallintaa parantavan palvelukokonaisuuden.

5.6 Loppuyhteenveto ja esitys jatkotutkimuksesta

Opinnäytetyö onnistui tavoitteessaan selvittää professori Antti Hautamäen innovaatioiden ekosysteemin alueeseen liittyviä osatekijöitä Etelä-Karjalassa. Opinnäytetyön e-lomakevastaajat ja haastateltavat pystyivät arvioimaan osatekijöiden esiintymistä, vaikuttavuutta ja kehittämismahdollisuuksia. Opinnäytetyö onnistui lisäksi myös kokoamaan uutta tietoa Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen kehittämishankkeelle sekä kehittämään hankesuunnitelman kriittisiä menestystekijöitä ja tavoitteita.

Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemin toiminnan kokonaisvaltaisempi ymmärtäminen vaatii tutkimuksen, jossa huomioidaan laajemmin koko innovaatioiden ekosysteemiin vaikuttavat kaikki osatekijät. Aihetta käsittelevän uuden tutkimuksen tulee ottaa tutkimukseen mukaan myös alueen yliopiston, tutkimuslaitosten, kouluttajien, t&k-toiminnan ja sen rahoittajien, pääomasijoittajien, osaamisperustaisten yritysten, rahoituksen, erikoistuneiden yrityspalvelujen, johtamisen, kiinteistöpalvelujen, muotoilun, yrityshautomojen, työvoimatarjonnan sekä alueella toimivien kansainvälisten yritysten vaikutukset.

LÄHTEET:

Aarniokoski-Joenpolvi Riitta (2003): Vapaapalokunnasta asiantuntijuuteen - kunnallisen kulttuurityön muutoksista 1990-luvulla.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvitys (Jorma Kallio 2010)

Etelä-Karjalan kulttuuristrategia: ”Luovuus sitoo sirpaleita”, Etelä-Karjala –instituutti (2007)

Etelä-Karjalan liitto - EK:n taskutieto 2009

Florida Richard: Luovan luokan pako (Talentum 2006)

Habermas, Jürgen: *Julkisuuden rakennemuutos: Tutkimus yhdestä kansalaisyhteiskunnan kategoriasta.* (Strukturwandel der Öffentlichkeit: Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft, 1962.) Suomentanut Veikko Pietilä. Tampere: Vastapaino, 2004.

Hautamäki Antti: Innovaatioiden ekosysteemi ja Helsingin seutu. Maailmanluokan innovaatioekologia rakentamien lähtökohtia. Tutkimuskatsauksia 2007:1, Helsingin kaupungin tietokeskus

Hautamäki Antti: Kestävä innovointi. Innovaatiopolitiikka uusien haasteiden edessä. Sitran raportti 76

Hautamäki Antti: Luova talous ja kulttuuri innovaatiopolitiikan ytimessä, artikkeli. Opetusministeriön julkaisuja 2009:30.

Himanen Pekka: Kukoistuksen käsikirja, WSOY 2010

Jyväskylän yliopisto. Tutkimusportaali. Kolmas sektori ja uusi kolmas sektori artikkeli. Aineisto saatavista osoitteesta:
<http://kas.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/uusi-kolmas-sektori>

Liikanen Hanna-Liisa: Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia Opetusministeriön julkaisuja 2010:1

Möller Kristian, Rajala Arto ja Svahn Senja.: Tulevaisuutena liiketoimintaverkot – johtaminen ja arvonluonti (Teknologia teollisuus ry. 2004).

Opetusministeriön julkaisuja 2009:57. Vaikuttavuusindikaattorit kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajina.

Saukkonen Pasi ja Ruusuvirta Minna Toiveet, tavoitteet ja todellisuus Tutkimus kulttuuripolitiikasta 23 kaupungissa. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätö. Cupore julkaisuja 15/2009

Saukkonen Pasi ja Herranen Kaisa: Kuntien kulttuuritoiminnan seuranta ja vaikutusten arviointi: esiselvitys 21 kaupungista RAPORTTI 14.9.2009. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö CUPORE

Sydänmaanlakka Pentti: Jatkuva uudistuminen. Luovuuden ja innovatiivisuuden johtaminen (Talentum 2009)

Tilastokeskus. Tilastollinen katsaus. Kulttuuria alueittain: Kulttuuri ja viestintä 2007

LIITEET (6 KPL)

LIITE 1.

Lomakkeen yläreuna
INNOVAATIOIDEN EKOSYSTEEMIKARTOITUS ETELÄ-KARJALASSA -
kyselylomake

Hyvä vastaaja!

Tämä kysely liittyy Etelä-Karjalan liiton kulttuuristrategian pohjalta laadittavaan Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvitykseen. Selvitystyön yhtenä tavoitteena on kartoittaa Etelä-Karjalan innovaatioympäristöjä ja nostaa esille mahdollisia käytäntöyhteisöjä. Kyselylomakkeessa esittämäni väittämät ovat luonteeltaan yleisiä, koska tarkoituksena ei ole kerätä yksittäistä tietoa, vaan kartoittaa vastaajien yleistä mielikuvaa asioista. Ennen kuin vastaatte kysymyksiini, niin pyydän, että lukisitte kahden talouskasvua tutkivan tiedemiehen tämän kyselyn aiheeseen liittyvät tiivistämäni väittämät ja määritelmät.

Toronton yliopiston professori **Richard Floridan** mukaan, ihmisten luovuutta tulisi ajatella suurena ekosysteeminä, missä yhden ihmisen taipumukset täydentävät ja toimivat vuorovaikutuksessa toisen ihmisen taitojen kanssa. Luonnossa monimuotoisuuden merkitys terveelle ekosysteemille on ymmärretty jo pitkään, mutta sama pätee myös ihmisyyhteisöön. Avoimet, suvaitsevat, kiinnostavat ja elinvoimaisimmat alueet ja kaupungit menestyvät luovien ihmisten houkuttelemisessa ja nämä alueet pärjäävät parhaiten myös kilpailutilanteessa.

Sitran johtaja, Jyväskylän Yliopiston innovaatioprofessori **Antti Hautamäen** mukaan, innovaatioilla on keskeinen merkitys kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin edistäjinä. Hautamäen "innovaatioiden ekosysteemi" - tarkoittaa itseohjautuvaa ja itseään uudistavaa dynaamista järjestelmää mikä sisältää riittävästi innovaatioita ruokkivia ja kiihdyttäviä aineksia.

Innovaatiot ovat uudistuksia, jotka syntyvät yhdistelemällä uusilla tavoilla olemassa olevia resursseja ja ne tuovat taloudellista ja yhteiskunnallista hyötyä (tuotteet, palvelut, prosessit, toimintatavat, sosiaaliset innovaatiot jne.). Innovaatiot syntyvät tiiviisti yhdessä toimivien ihmisten vuorovaikutuksen tuloksena.

Käytäntöyhteisössä eri alojen osaajista kootut ja käytännön työhön toimintansa perustavat henkilöt työskentelevät yhdessä "kasvokkain" yhteisen ongelman parissa. Käytäntöyhteisössä toimivat nojautuvat ongelmanratkaisussa sekä yleiseen tietoon että kokemuksen kautta hankkimaansa hiljaiseen tietoon.

0. VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

VASTAJAN TYÖ TAI TOIMINTAYHTEISÖN TOIMIALA (valitse yksi)

VASTAAJAN TYÖ- TAI TOIMINTAYHTEISÖN SIJAINTI: (kirjoita postinumero)

1. LUOVUUS JA KULTTUURI

Luovuus ja kulttuuritoiminta muodostuvat sekä kovista että pehmeistä osa-alueista. Tarvitaan sekä rakennuksia että rakenteita, mutta myös toimintaa kasvatusten sekä luovuutta edistävää ideoiden virtaa ihmisten ja instituutioiden välillä.

VÄITTÄMÄ 1.1: MIELESTÄNI LUOVUUDELLA JA KULTTUURILLA ON TÄRKEÄ MERKITYS MAAKUNNAN KEHITTÄMISESSÄ.

Vastaus 1.1

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.1:

VÄITTÄMÄ 1.2: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA KULTTUURI- JA TAIDELAITOKSET (kirjastot, museot, teatterit, orkesterit) TOIMIVAT HYVIN JA NIILLÄ ON RIITTÄVÄT TILAT JA RESURSSIT

Vastaus 1.2

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.2:

VÄITTÄMÄ 1.3: MIELESTÄNI TAITEEN AMMATILLINEN OPETUS, TAITEEN PERUSOPETUS SEKÄ TAIDEOPETUKSEN TARVITSEMAT TILAT ON MAAKUNNASSA JÄRJESTETTY HYVIN.

Vastaus 1.3

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.3:

VÄITTÄMÄ 1.4: MIELESTÄNI KOLMANNEN SEKTORIN KULTTUURITOIMIJOILLE ON MAAKUNNASSA RIITTÄVÄSTI NIIDEN OMAA TOIMINTAA SEKÄ KESKINÄISTÄ YHTEISTYÖTÄ EDISTÄVIÄ HARJOITUS-, ESITYS-, NÄYTTELY-, TYÖSKENTELY- JA MUITA TOIMINTATILOJA .

Vastaus 1.4

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.4:

VÄITTÄMÄ 1.5: MIELESTÄNI KULTTUURI- JA TAIDELAITOKSILLA SEKÄ KOLMANNEN SEKTORIN KULTTUURI- JA TAIDETOIMIJOILLA ON

MAAKUNNASSA TOIMIVAT YHTEISTYÖVERKOSTOT JA HYVÄ KESKINÄINEN YHTEISTYÖ.

Vastaus 1.5

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.5:

VÄITTÄMÄ 1.6: MIELESTÄNI TAITEEN JA KULTTUURIN TUTKIMUSTOIMINTA ON MAAKUNNASSA KATTAVAA JA TUTKIMUSTOIMINNAN TULOKSIA SOVELLETAAN KÄYTÄNTÖÖN.

Vastaus 1.6

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.6:

VÄITTÄMÄ 1.7: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA ON RIITTÄVÄSTI JA MONIPUOLISESTI KULTTUURIALAN PALVELUJA TUOTTAVIA YRITYKSIÄ JA YHTEISÖJÄ.

Vastaus 1.7

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 1.7:

2. TOIMIVA INNOVAATIOYMPÄRISTÖ

Monipuoliset käytäntöyhteisöt ja verkostot luovat toimijoidensa keskuudessa yhteistyökenttää, synnyttävät uutta tietoa ja osaamista, ruokkivat luovuutta ja kanavoivat ne innovaatioiksi (taloudellista tulosta tai yhteiskunnallista hyötyä tuottaviksi keksinnöiksi, uusiksi palveluiksi tai uusiksi tavoiksi toimia).

TEHTÄVÄ 2.1: NIMEÄ MAAKUNNASSA / KUNNASSA JO NYKYÄÄN TOIMIVIA HANKKEITA TAI VERKOSTOJA JOTKA VOISIVAT OLLA MIELESTÄSI ESIMERKKI KÄYTÄNTÖYHTEISÖSTÄ.

Vastaus 2.1 Nimeä toimivia käytäntöyhteisöjä (1-5 kpl) Etelä-Karjalassa (myös omia yhteisöjä voi esittää)

	Yhteisön / verkoston / hankkeen nimi:	Lyhyt perustelu:	Yhteystiedot / vetäjä:
Ehdotus 1.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ehdotus 2.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ehdotus 3.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ehdotus 4.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Ehdotus 5.

VÄITTÄMÄ 2.2: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA SUHTAUDUTAAN MYÖNTEISESTI ULKOMAALAIISIIN JA KANSAINVÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ TEHDÄÄN AKTIIVISESTI

Vastaus 2.2

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.2:

VÄITTÄMÄ 2.3: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA VALLITSEE HYVÄ KESKINÄISEN LUOTTAMUKSEN JA YHTEISTYÖN ILMAPIIRI

Vastaus 2.3

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.3:

VÄITTÄMÄ 2.4: MIELESTÄNI MAAKUNTAAN ON YHDESSÄ KYETTY LUOMAAN SELKEÄ TULEVAISUUDEN VISIO JA KONKREETTISET KEHITTÄMISTAVOITTEET

Vastaus 2.4

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.4:

VÄITTÄMÄ 2.5: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA HANKKEIDEN VETOASTUUSTA JA OSAPUOLTEN YHTEISTYÖSTÄ ON SELKEÄSTI SOVITTU.

Vastaus 2.5

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.5:

VÄITTÄMÄ 2.6: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA PYSTYTÄÄN SOPIMAAN HANKKEIDEN YHTEISESTÄ RAHOITUKSESTA.

Vastaus 2.6

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.6:

VÄITTÄMÄ 2.7: MIELESTÄNI VIREÄ JA ROHKEA ELINKEINOTOIMINTA MAAKUNNASSA / KUNNASSA LUO YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISTÄ ILMAPIIRIÄ

Vastaus 2.7

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.7:

VÄITTÄMÄ 2.8: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA ON MONIPUOLISTA TUTKIMUS JA KEHITTÄMISTOIMINTAA JA UUSIA INNOVAATIOITA SOVELLETAAN AKTIIVISESTI KÄYTTÖÖN

Vastaus 2.8

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 2.8:

3. HYVÄT JULKISET PALVELUT

Julkiset palvelut (sosiaali- ja terveys-, koulutus-, vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut jne...) luovat innovatiivisen perustan koko yhteisölle ja tukevat sen luovuutta.

VÄITTÄMÄ 3.1: MIELESTÄNI SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT ON MAAKUNNASSA / KUNNASSA TOTEUTETTU HYVIN JA ASUKKAAT SAAVAT TARVITSEMANSA LAADUKKAAT PALVELUT

Vastaus 3.1

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 3.1:

VÄITTÄMÄ 3.2: MIELESTÄNI LAPSET JA NUORET SAAVAT MAAKUNNASSA / KUNNASSA LAADUKASTA PERUSOPETUSTA JA HEILLE ON TARJOLLA HYVÄT MAHDOLLISUUDET MONIPUOLISEEN JATKO-OPISKELUUN

Vastaus 3.2

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 3.2:

VÄITTÄMÄ 3.3: MIELESTÄNI MAAKUNNAN / KUNNAN MUUT JULKISEN HALLINNON PALVELUTUOTTAJAT (nuoriso, liikunta, kulttuuri, kaavoitus, hallinto jne...) TOIMIVAT HYVIN JA VAHVISTAVAT ASUKKAIDEN OMAA ELÄMÄNHALLINTAA

Vastaus 3.3

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 3.3:

4. LAADUKAS ASUMINEN

Hyvä ja laadukas asuminen on ihmisten tärkeimpiä odotuksia ja vahvistaa alueiden kilpailukykyä. Tietotekniikka ja uudet työskentelymuodot ovat luoneet mahdollisuuden sille, että luovat ja hyvin koulutetut ihmiset valitsevat itselleen ensin kiinnostavan asumispaikan ja ryhtyvät vasta sen jälkeen kartoittamaan työskentelymahdollisuuksiaan.

VÄITTÄMÄ 4.1: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA / KUNNASSA ON TARJOLLA VIIHTYISIÄ ASUMA-ALUEITA JOTKA EDISTÄVÄT ASUKKAIDEN VUOROVAIKUTUSTA, VIREÄÄ ELÄMÄÄ JA HARRASTUSTOIMINTAA

Vastaus 4.1

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 4.1:

VÄITTÄMÄ 4.2: MIELESTÄNI MAAKUNNASSA / KUNNASSA ON TARJOLLA EDULLISIA JA MONIPUOLISIA ASUMISVAIHTOEHTOJA JOTKA HELPOTTAVAT MUUTTAJIEN ASETTUMISTA PAIKKAKUNNALLE

Vastaus 4.2

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 4.2:

VÄITTÄMÄ 4.3: MIELESTÄNI PERUSKOULUOPETUKSEN KORKEA JA TASAINEN LAATU YLLÄPITÄÄ JA EDISTÄÄ KOKO MAAKUNNAN JA KUNTIEN ERI ASUMA-ALUEIDEN TASAPUOLISTA KEHITTYMISTÄ.

Vastaus 4.3

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 4.3:

5. TOIMIVA JULKINEN TILA

Julkiset alueet, -rakennukset ja -tilaratkaisut edistävät ihmisten vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistavat luovuuden ilmapiiriä.

VÄITTÄMÄ 5.1: MIELESTÄNI TAAJAMIEN ASEMAKAAVA- JA YMPÄRISTÖSUUNNITTELU ON TUOTTANUT TOIMIVIA JA ASUKKAITA HYVIN PALVELEVIA VIIHTYISIÄ TOREJA, AUKIOITA, PUISTOJA SEKÄ JULKISIA RAKENNUKSIA.

Vastaus 5.1

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 5.1:

6. TOIMIVA LOGISTIikka

Toimiva julkinen liikenne kokoaa ihmisiä yhteen ja lisää yhteisöllisyyttä. Hyvin suunniteltu kaupunkirakenne ja sen logistiikka edistävät ekologisia kestäviä arvoja ja lisäävät luovien ihmisten kiinnostusta aluetta kohtaan.

VÄITTÄMÄ 6.1: MIELESTÄNI JULKINEN LIIKENNE ON MAAKUNNASSA / KUNNASSA JÄRJESTETTY HYVIN JA SE PALVELEE ASUKKAITA KODIN, TYÖN, PÄIVITTÄISEN ASIOINNIN SEKÄ HARRASTAMISEN OSALTA.

Vastaus 6.1

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 6.1:

7. ELÄMÄNLAATU

Toimivassa innovaatioekosysteemissä ei ole kysymys vain elinkeinotoiminnasta, vaan paremman elämänlaadun ja vireän vuorovaikutuksen muodostamasta kokonaisuudesta.

VÄITTÄMÄ 7.1: MIELESTÄNI ETELÄ-KARJALA TARJOAA ASUKKAILLEEN HYVÄT MAHDOLLISUUDET LAADUKAASEEN ELÄMÄÄN, VIREÄÄN VUOROVAIKUTUKSEEN JA MONIPUOLISEEN AKTIIVISEEN TOIMINTAAN.

Vastaus 7.1

täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	osin erimieltä	täysin erimieltä	En osaa sanoa
Olen ☐	☐	☐	☐	☐

Perustele jos haluat 7.1:

8. LOPUKSI

EHDOTA UUTTA HANKETTA TAI TOIMINTAMALLIA MILLÄ VAHVISTETAAN MAAKUNNAN LUOVUUTTA JA INNOVATIIVISUUTTA.

Kirjoita ehdotuksesi tähän:

Osittainen tallennus

Tahdon tallentaa täyttämäni tiedot ja jatkaa myöhemmin linkistä, joka lähetetään antamaani osoitteeseen.

Sähköpostiosoite

Tietojen lähetys

1266783755.585	1	1557	true
----------------	---	------	------

Lomakkeen alareuna

Kiitos vastauksestasi!

LIITE 2.

E-lomakkeen saajien sähköpostisaate:

Arvoisa vastaanottaja!

Lappeenrannan kulttuuritoimisto lähetti Teille viime tiistaina ennakkoviestin missä kerroimme lähettävämme lähiaikoina Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemiä ja käytäntöyhteisöjä maakunnassamme kartoittavan sähköisen e-kyselylomakkeen. Olemme valinneet Teidät tarkkaan kartoitetusta 60 henkilön eri toimialoja maakunnassamme edustavasta joukosta. Kokoamamme vastaajajoukon osoitetiedot olemme saaneet kulttuuritoimiston omista asiakastiedoista sekä internetistä. Pyydämme, että lähettäisitte lomakkeen meille täytettynä noin viikon sisällä.

Lomakkeen täyttäminen ja kyselyyn vastaaminen on helppoa ja vie nopeimmillaan vain muutaman minuutin. Klikkaatte vain tämän sähköpostin mukana lähettämäni linkkiä ja otatte kantaa lomakkeessa esittämiini väittämiin. Tässä kyselyssä Teille tarjoutuu oiva mahdollisuus myös tuoda esille oma arvokas tietonne maakunnassamme mahdollisesti toimivista käytäntöyhteisöistä ja voitte myös ehdottaa hanketta millä vahvistetaan maakuntamme luovuutta ja innovatiivisuutta.

Täyttäkää lomakkeen kaikki vastauskohdat ja lopussa sitten vain painatte TIETOJEN LÄHETYS -kohdassa "TALLENNA" -nappia ja vastauksenne lähtee automaattisesti meille. Jos ette ehdi kerralla täyttämään koko lomaketta, niin lomakkeelle on mahdollista tehdä myös tietojen osittainen tallennus ja lähettää se itselleen sähköpostilla siirrettyä käsittelyä varten. Siirrettyssäkin käsittelyssä on lomakkeen lopussa painettava "TALLENNA" -nappia jotta vastauksenne tulisivat meille. Vastatkaa kaikkiin kysymyksiin, sillä lomake ei lähde ennen kuin olette antaneet joka kohtaan edes jokinlaisen vastauksen.

Mikäli Teillä on jotain tähän lomakkeeseen tai Etelä-Karjalan liiton kulttuuriryöryhmän osalta tähän selvitystyöhön liittyvää kysyttävää, niin pyydän Teitä olemaan yhteydessä allekirjoittaneeseen tai toimistomme kulttuurituottaja harjoittelijaan Vilja Karhiin. Kaikissa vastauksiinne ja lomakkeen käyttöön liittyvissä pulmissanne voitte huoletta kääntyä puoleemme.

VASTAUSLOMAKKEENNE LÖYTYY TÄSTÄ LINKISTÄ:

<https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/1557/lomake.html>

Kiittäen ja yhteistyöterveisin:

Jorma Kallio
kulttuurisihteeri
Lappeenrannan kaupunki
+358 400 155 597
jorma.kallio@lappeenranta.fi

Vilja Karhi
Kulttuurituottaja harjoittelija
Lappeenrannan kulttuuritoimisto
vilja.karhi@lappeenranta.fi

LIITE 3.

E-lomakkeen saajien muistutusviesti:

Arvoisa vastaanottaja!

Tämä on viimeinen muistutus Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemiä kartoittavan sähköisen e-kyselylomakkeen vastaajille.

Jos ette ole vielä vastanneet kyselyyymme, tehkää se pikaisesti, sillä vastausaika päättyy tämän viikon perjantaina 19.3.!

14.3. mennessä kyselyyn on vastannut yhteensä 55%. Vastaaajaryhmittäin prosenttiluvut jakautuvat seuraavasti: julkishallinto 56%, kasvatus- ja opetustoimi 75%, yritys- ja liike-elämä 36%, kunnalliset kulttuuripalvelut 100%, kolmas sektori 53% sekä media ja tiedotusala 17%.

Vastausmateriaali olisi mittaavampi mikäli kokonaisvastausmäärä saataisiin nousemaan yli 60% ja kustakin ryhmästä vastauksia saataisiin vähintään 50%.

Lomakkeen täyttäminen ja kyselyyn vastaaminen on helppoa ja vie nopeimmillaan vain muutaman minuutin. Täyttäkää lomakkeen kaikki vastauskohdat ja lopuksi vain painatte TIETOJEN LÄHETYS- kohdassa "TALLENNA" -nappia ja vastauksenne lähtee automaattisesti meille. Vastatkaa kaikkiin kysymyksiin, sillä lomake ei lähde ennen kuin olette tehneet joka kysymyskohtaan edes jonkinlaisen merkinnän.

VASTAUSLOMAKKEENNE LÖYTYY TÄSTÄ LINKISTÄ:

<https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/1557/lomake.html>

Jorma Kallio
kulttuurisihteeri
Lappeenrannan kaupunki
+358 400 155 597
jorma.kallio@lappeenranta.fi

Vilja Karhi
kulttuurituottaja harjoittelija
Lappeenrannan kaupunki
vilja.karhi@lappeenranta.fi

LIITE 4.

Haastattelulomake

Haastattelu: 2010-03-29 – klo 10.30-11.30
Haastattelija: Kallio Jorma, kulttuurisihteeri
Haastateltava: Päivi Parviainen, kirjastotoimenjohtaja
Haastattelupaikka: kirjastotoimenjohtajan työhuone

Teille on toimitettu ennakoon tutkimukseni teoriapohjaa käsittelevä laatimani yhteenveto

Tutkimukseeni liittyvä Etelä-Karjalan innovaatioiden ekosysteemiä kartoittavien osatekijöiden selvitystyö muodostuu 60 vastaajalle lähetetyllä e-lomakkeella tehdystä kyselystä ja kuuden henkilön haastattelusta. Olen jakanut e-lomakkeella ja tässä haastattelussa vastaajat 6 ryhmään ja muodostetut ryhmät ovat julkishallinto, kasvatus- ja opetusala, yritys- ja liike-elämä, kunnalliset kulttuuripalvelut, kolmas sektori sekä media- ja tiedotusala.

Te edustatte tutkimuksessani ryhmää: kunnalliset kulttuuripalvelut ja olen nyt antanut Teille tämän haastattelun strukturoidut kysymykset. Väittämiin ja kysymyksiin antamienne vastausten lisäksi olen erityisesti kiinnostunut vastausten perusteluista.

HAASTATTELUKYSYMYKSET**1. LUOVUUS JA KULTTUURITOIMINTA**

Luovuus ja kulttuuritoiminta muodostuvat sekä kovista että pehmeistä osa-alueista. Tarvitaan sekä rakennuksia että rakenteita, mutta myös toimintaa kasvotusten sekä luovuutta edistävää ideoiden virtaa ihmisten ja instituutioiden välillä.

- kovat infrastruktuuriset elementit (rakennukset, instituutiot)
- pehmeät infrastruktuuriset elementit (ihmisten toimintaa ja yhteistyötä edistävä ilmapiiri, sosiaaliset verkostot ja niitä tukevat menettelytavat)

VASTAUSVAIHTOEHDOT:

täysin erimieltä,
 osin erimieltä,
 osin samaa mieltä,
 täysin samaa mieltä

VÄITTÄMÄT:

Luovuudella ja kulttuurilla on tärkeä merkitys maakunnan/kunnan kehittämisessä

Maakunnan/kunnan kulttuuri- ja taidelaitoksilla on (kirjastot, museot, teatterit, orkesterit) on riittävät tilat ja resurssit

Taiteen ammatillinen opetus, taiteen perusopetus sekä taideopetuksen tarvitsemat tilat on järjestetty maakunnassa/kunnassa hyvin

Kolmannen sektorin kulttuuritoimijoille on maakunnassa/kunnassa riittävästi niiden omaa toimintaa sekä keskinäistä yhteistyötä edistäviä harjoitus-, esitys-, näyttely-, työskentely- ja muita toimintatiloja

Kulttuuri- ja taidelaitoksilla sekä kolmannen sektorin kulttuuri- ja taidetoimijoilla on maakunnassa toimivat yhteistyöverkostot ja hyvä keskinäinen yhteistyö

Taiteen ja kulttuurin tutkimustoiminta on maakunnassa kattavaa ja tutkimustoiminnan tuloksia sovelletaan aktiivisesti käytäntöön

Maakunnassa on riittävästi monipuolisia kulttuurialan palveluja tuottavia yrityksiä ja yhteisöjä

TOIMIVA INNOVAATIOYMPÄRISTÖ

Monipuoliset käytäntöyhteisöt ja verkostot luovat toimijoidensa keskuudessa yhteistyökenttää, synnyttävät uutta tietoa ja osaamista, ruokkivat luovuutta ja kanavoivat ne innovaatioiksi (taloudellista tulosta tai yhteiskunnallista hyötyä tuottaviksi keksinnöiksi, uusiksi palveluiksi tai uusiksi tavoiksi toimia).

Nimetkää Etelä-Karjalasta Antti Hautamäen määritelmän pohjalta löytyviä käytäntöyhteisöjä tai toimivia innovaatioympäristöjä (myös omia yhteisöjä voi ehdottaa)

Yhteisön / verkoston / hankkeen nimi

lyhyt perustelu

Vetäjä / yhteystiedot

Antakaa arvionne yhteistyön ilmapiiristä maakunnassa / kunnassanne. Arvioikaa ilmapiiriä alla olevilla kriteereillä.

myönteinen asenne ulkomaalaisiin	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
aktiivinen kansainvälinen toiminta	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
hyvä luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
yhteinen selkeä visio ja kehittymistavoite	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
hyväksytyt johtajuus ja vetovastuu	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
yhteisten kustannusten jaosta kyetään sopimaan	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
vireä ja kannustava yrittäjäilmapiiri	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
t&k toimintaa sovelletaan aktiivisesti käytäntöön	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
toimivia verkostoja	(huono) 1-2-3-4 (hyvä)

3. HYVÄT JULKISET PALVELUT

Julkiset palvelut (sosiaali- ja terveys-, koulutus-, vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut jne...) luovat innovatiivisen perustan koko yhteisölle, tukevat sen luovuutta ja vahvistavat asukkaiden elämänhallintaa.

Miten kunnan nykyiset julkiset sosiaali- ja terveys-, perus- ja jatko-opetus sekä vapaa-ajanpalvelut vastaavat näkemystänne niiden tavoitetasosta ja miten niitä aiotaan jatkossa kehittää?

sosiaali- ja terveys

(huono) 1-2-3-4 (hyvä)

miten jatkossa kehitetään

kasvatus ja opetus

(huono) 1-2-3-4 (hyvä)

miten jatkossa kehitetään

liikunta- ja nuoriso
(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
miten jatkossa kehitetään

kulttuuri
(huono) 1-2-3-4 (hyvä)
miten jatkossa kehitetään

4. LAADUKAS ASUMINEN

Hyvä ja laadukas asuminen on ihmisten tärkeimpiä odotuksia ja vahvistaa alueiden kilpailukykyä. Tietotekniikka ja uudet työskentelymuodot ovat luoneet mahdollisuuden sille, että luovat ja hyvin koulutetut ihmiset valitsevat itselleen ensin kiinnostavan asumispaikan ja ryhtyvät vasta sen jälkeen kartoittamaan työskentelymahdollisuuksiaan.

Miten kuntanne suunnitelmat asumisalueiden, asukkaiden paikkakunnalle muuttoa helpottavien monipuolisten asumisvaihtoehtojen ja asukkaita monipuolisesti palvelevien asuma-alueiden kehittämiseksi ovat toteutuneet ja mitä näille asioille aiotaan tehdä jatkossa?

meillä on viihtyisät asuma-alueet jotka edistävät asukkaiden vuorovaikutusta, vireää elämää ja harrastustoimintaa

täysin erimieltä

osin erimieltä

osin samaa mieltä

täysin samaa mieltä

miten jatkossa kehitetään

meillä on tarjolla edullisia ja monipuolisia asumisvaihtoehtoja jotka helpottavat muuttajien asettumista paikkakunnalle

täysin erimieltä

osin erimieltä

osin samaa mieltä

täysin samaa mieltä

miten jatkossa kehitetään

asuma-alueiden tasapuolista kehittymistä maakunnan/kuntien eri osissa tukee niissä hyvin järjestetty perusopetus.

täysin erimieltä

osin erimieltä

osin samaa mieltä

täysin samaa mieltä

miten jatkossa kehitetään

5. TOIMIVA JULKINEN TILA

Julkiset alueet, -rakennukset ja -tilaratkaisut edistävät ihmisten vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistavat luovuuden ilmapiiriä.

taajamien asemakaava- ja ympäristösuunnittelu ja kunnan oma rakentaminen on tuottanut toimivia ja asukkaita hyvin palvelevia viihtyisiä toreja, aukioita, puistoja sekä julkisia rakennuksia?

täysin erimieltä
osin erimieltä
osin samaa mieltä
täysin samaa mieltä

miten jatkossa kehitetään

6. TOIMIVA LOGISTIIKKA

Toimiva julkinen liikenne kokoaa ihmisiä yhteen ja lisää yhteisöllisyyttä. Hyvin suunniteltu kaupunkirakenne ja sen logistiikka edistävät ekologisia kestäviä arvoja ja lisäävät luovien ihmisten arvostusta ja kiinnostusta aluetta kohtaan.

alueen julkinen liikenne on järjestetty hyvin ja se palvelee asukkaita kodin, työn, päivittäisen asioinnin sekä harrastamisen osalta?

täysin erimieltä
osin erimieltä
osin samaa mieltä
täysin samaa mieltä

miten jatkossa kehitetään

7. ELÄMÄN LAATU

Toimivassa innovaatioekosysteemissä ei ole kysymys vain elinkeinotoiminnasta, vaan paremman elämänlaadun ja vireän vuorovaikutuksen muodostamasta kokonaisuudesta.

Asukkailla hyvät mahdollisuudet laadukkaaseen elämään, vireään vuorovaikutukseen ja monipuoliseen aktiiviseen toimintaan

täysin erimieltä
osin erimieltä
osin samaa mieltä
täysin samaa mieltä

miten jatkossa kehitetään

.

LIITE 5.

Haastattelulomakkeen saajille lähetetty tiivistelmä:
 päätoimittaja Pekka Lakka
 Sanomalehti Etelä-Saimaa

Olemme sopineet haastattelua varten ehdotuksenne mukaisesti tapaamisajan Teidän toimipisteessänne 29.3.2010 klo 13.00-14.00.

Kiitos, että löysitte aikaa tähän haastatteluun joka on osa Etelä-Karjalan Liiton kulttuuristrategian pohjalta laadittavaa Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – osaamiskeskuksen perustamisselvitystä. Hankkeen yhtenä tavoitteena on myös kartoittaa innovaatioympäristöjä ja nostaa esille mahdollisia käytäntöyhteisöjä. Tältä osin selvitystyö on osa YAMK -tutkintoon johtavaa päättötyötäni.

Tässä haastattelussa en hae niinkään yksittäistä tietoa, vaan yleistä näkemystäni ja mielikuvaa asioista. Ennen tapaamistamme, toivon että lukisitte alla olevat kahden talouskasvua tutkivan tiedemiehen tätä selvitystyötä varten tiivistämäni väittämät. Toronton yliopiston professori Richard Floridan mukaan, ihmisten luovuutta tulisi ajatella suurena ekosysteeminä, missä yhden ihmisen taipumukset täydentävät ja toimivat vuorovaikutuksessa toisen ihmisen taitojen kanssa. Avoimet, suvaitsevat, kiinnostavat ja elinvoimaisimmat alueet ja kaupungit menestyvät luovien ihmisten houkuttelemisessa ja nämä alueet pärjäävät parhaiten myös taloudellisessa kilpailutilanteessa.

Sitran johtaja, Jyväskylän Yliopiston innovaatioprofessori Antti Hautamäen mukaan, innovaatioilla on keskeinen merkitys kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin edistäjänä. Parempaa elämänlaatua ja vireää vuorovaikutusta tuottava innovaatioiden ekosysteemi edellyttää seuraavia osatekijöitä:

LUOVUUS JA KULTTUURITOIMINTA: kovat infrastruktuuriset elementit (instituutiot (kulttuurilaitokset, oppilaitokset, opetus ja tutkimus) ja pehmeät infrastruktuuriset elementit (luovuutta kannattava ideoiden virta ihmisten ja instituutioiden välillä)

TOIMIVA INNOVAATIOYMPÄRISTÖ: prosessit jotka ruokkivat luovuutta ja kanavoivat sen innovaatioiksi (tutkimus- ja kehitystyö, kansainvälinen vuorovaikutus, yrittäjyyskulttuuri, verkostoyhteistyö, osaava työvoima, ideavirrat) sekä käytäntöyhteisöt jotka soveltavat globaalia tietoa luomaansa paikalliseen tietoon

HYVÄT JULKISET PALVELUT: koulutus- sekä sosiaali- ja terveyspalvelut, elinkeinopolitiikka ja ihmisten elämänhallintaa vahvistavat palvelut (liikunta, nuorisotoiminta, taide- ja kulttuuri).

LAADUKAS ASUMINEN: viihtyisät asumisalueet, asuntojen edullinen hintataso, asuntoalueiden väestörakenne, koulujen taso asuntoalueilla

TOIMIVA JULKINEN TILA: torit, aukiot, puistot, kadut, julkiset rakennukset (kirjastot, kulttuuritalot)

TOIMIVA LOGISTIIKKA: julkinen liikenne, kaavoitus, asuminen, pysäköinti, kevyt liikenne

Innovaatiot ovat uudistuksia, jotka syntyvät yhdistelemällä uusilla tavoilla olemassa olevia resursseja ja ne tuovat taloudellista ja yhteiskunnallista hyötyä (tuotteet, palvelut, prosessit, toimintatavat, sosiaaliset innovaatiot jne.). Innovaatiot syntyvät tiiviisti yhdessä toimivien ihmisten vuorovaikutuksen tuloksena.

Käytäntöyhteisössä eri alojen osaajista kootut ja käytännön työhön toimintansa

perustavat henkilöt työskentelevät yhdessä "kasvokkain" yhteisen ongelman parissa.

Käytäntöyhteisössä toimivat nojautuvat ongelmanratkaisussa sekä yleiseen tietoon että kokemuksen kautta hankkimaansa hiljaiseen tietoon.

Jorma Kallio
kulttuurisihteeri

LIITE 6

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri -verkostosuunnitelma

TAUSTA

Etelä-Karjalan liiton kulttuuriryöryhmä valmisti yhdessä Etelä-Karjala-instituutin kanssa vuonna 2007 Etelä-Karjalan kulttuuristrategian ”Luovuus sitoo sirpaleita. Strategian myötä syntyi Etelä-Karjalan liiton kulttuuriryöryhmälle ja Lappeenrannan kaupungille tarve ryhtyä konkretisoimaan strategian tavoitteiden ja ehdotusten mukaisia hankkeita.

VERKOSTOHANKKEEN VALMISTELUN ALOITTAMINEN

Lappeenrannan kaupunki haki syksyllä 2009 maakunnan kehittämisrahaa hankkeeseen, jonka tavoitteena on synnyttää Etelä-Karjalaan vahva maakunnallinen taiteen ja kulttuurin toimijaorganisaatio. Toimenpiteenä on laatia Etelä-Karjalan Taide ja kulttuuri -osaamiskeskuksen perustamisselvitys maakunnallisen kulttuuristrategian tuotteistusseminaarin suositusten mukaisesti.

Suunniteltavan osaamiskeskuksen tehtävänä on 1) toimia osajana suurissa kansallisissa ja eurooppa-mittaisissa taide- ja kulttuurihankkeissa, 2) aktivoita ja osallistaa kansalaisia taiteen keinoin, 3) kehittää taide- ja kulttuuripalveluja, 4) työllistää taiteilijoita ja kehittää taiteen yritystoimintaa, 5) toimia maakunnallisena kulttuuriklusterina ja tietokeskuksena, 6) lisätä innovatiivista ja monimuotoista taiteen käyttöä, 7) hankkia resursseja kulttuuri- ja taidetoimintaan, 8) organisoida maakunnallisia kulttuuripalveluja eri väestöryhmille sekä 9) Selvittää suunniteltavan kulttuuriklusterin toiminnan sisällön ja niihin soveltuvien mahdollisten tilojen suhdetta kansallisen ja eurooppalaisia kulttuuritiloja käsittävän selvityksen kautta.

VERKOSTOITUMISSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN

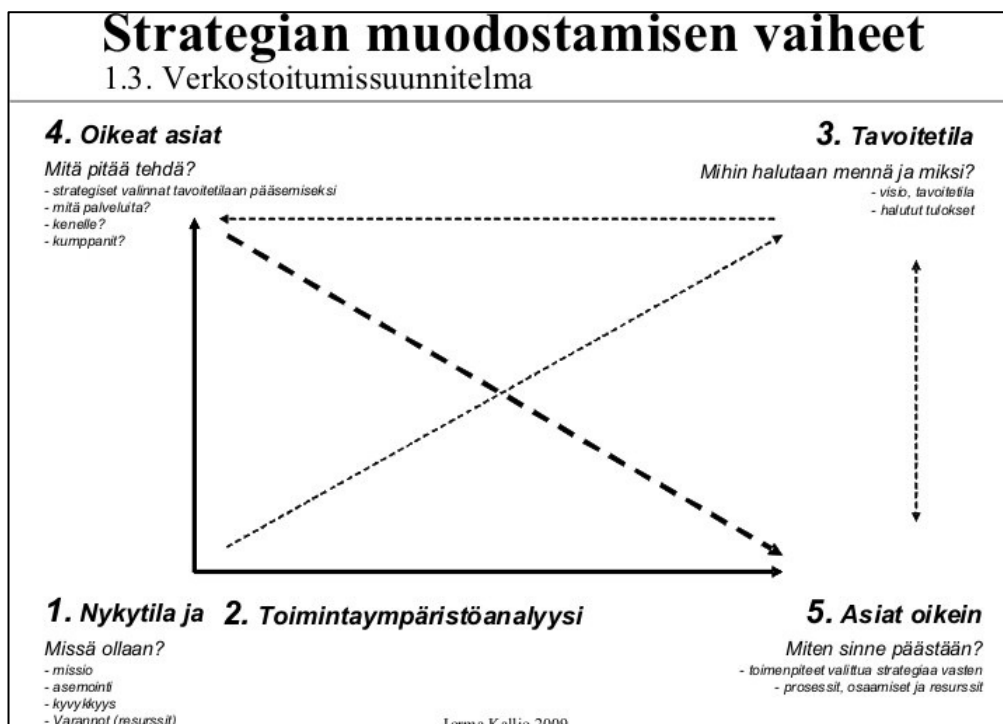
Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – hankkeen verkostoitumissuunnitelman toteuttaminen edellyttää perustamisselvityskohteena olevan hankkeen strategisen suunnitteluprosessin rakentamista.

Verkostoitumissuunnitelmassa kuvataan ensin lyhyesti hankkeen strateginen suunnitteluprosessi ja käydään läpi organisaation perustamisselvityksen osa-alueet. Nykytilan ja toimintaympäristön analyysin pohjalta määritetään hankkeen tavoitetila, johdetaan tavoitetilan pohjalta tehtävät strategiset valinnat ja määritetään lopuksi miten valitut oikeat asiat toteutetaan.

Kehittämiskohteena olevan Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaation verkostoitumissuunnitelma tukee hankkeen koko strategista suunnittelua ja tuottaa verkostomallinnuksen hankkeen suunnittelu-, päätöksenteko- ja tuotantovaiheille.

STRATEGIAN MUODOSTAMISEN VAIHEET

Strategian muodostamisen lähtökohdaksi olen ottanut ns. kirjekuorimallin missä strategiaprosessi toteutetaan nykytilan- ja toimintaympäristöanalyysin kautta tavoitetilaan, sen pohjalta määriteltäviin asioihin mitä pitää tehdä ja lopulta niihin konkreettisesti toteutettaviin tehtäviin joilla päästään tavoitetilaan.

(strategian muodostamisen prosessikuvaus)

VERKOSTO TÄNÄÄN

Etelä-Karjala-instituutin laatiman Etelä-Karjalan kulttuuristrategian, ”Luovuus sitoo sirpaleita”, valmistumisen jälkeen liitto järjesti maakunnallisen työseminaarin Imatran kulttuurikeskuksessa tavoitteenaan kulttuuristrategian konkretisointi ja hankkeistaminen. Tilaisuuteen oli kutsuttu maakunnan kulttuuritoimijoita, kuntien edustajia, taiteilijoita, kulttuuri-, taide- ja perinnejärjestöjen edustajia.

NYKYTILA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Osanottajat ryhmittäytyivät neljään pöytäkuntaan, joista kukin valitsi strategiassa esitetyn swot-analyysin (vahvuudet / heikkoudet / mahdollisuudet / uhat) yhdeltä lohkolta 4-5 tärkeimpänä / ajankohtaisena pitämäänsä asiaa. Kunkin pöytäryhmän esitykset asetettiin vielä yhdessä pisteyttämällä (+) tärkeysjärjestykseen. jolloin saatiin seuraavat tulokset:

Plussat (+) tulivat muilta kuin listan laatineelta pöytäjoukkueelta tärkeimpänä pidetyille ehdotukselle. Punainen plussa tärkeimmälle ja sininen plussa toiseksi tärkeimmälle ehdotukselle. Plussia kertyi kummallakin kerralla kolme.

VAHVUUDET

Sijainti ja monikulttuurisuus (kulttuurinen monimuotoisuus) ++

Historia - raja

Väestön rakennemuutos

Uuden löytäminen

Taiteen perusopetus ++

Kuvataide, musiikki, tanssi, sirkus, näyttämötaide, käsityö

Työllistäjä
Taidekasvattaja
Taideopetuksen kehittäjä

Ammatilliset taidelaitokset ++
Institutionaalinen perusta
Perustarjonta
Kulttuurin työpaikat
Palvelee koko maakuntaa
Identiteetti
Matkailu

Kulttuuritapahtumat
Tarjonnan monipuolistajia
Paikallinen identiteetti
Kustannustehokas
Aluetalousvaikutukset
Matkailu

HEIKKOUEDET

Kulttuurin arvostaminen ja huomioiminen päätöksenteossa +++
Kolmannen sektorin hanke- ja talousosaamisen heikko taso ++
Hajaantunut maakunnallinen kulttuuri-identiteetti +
Kulttuurialan tutkimuksen ja sisällöntuotannon vähäinen määrä

MAHDOLLISUUDET

Maakunnallinen / kuntien välinen yhteistyö ++
Lastenkulttuurikeskushanke METKU
Sanataiteen opetuksen kehittäminen (lapset ja aikuiset)
Toimivien taiteenalojen tukeminen, esim. musiikki ja kuvataide

Koulutoimen ja kulttuurisektorin yhteistyö +++
Kulttuurin opetussuunnitelma koulun OPS:n sisälle

Maakunnan kulttuuriperinnön hyödyntäminen +
Yhteismarkkinointi ulospäin
Saada kulttuurikohteet elämään. Kohteet eläviksi eteläkarjalaisille (paikka+esittely)

UHAT

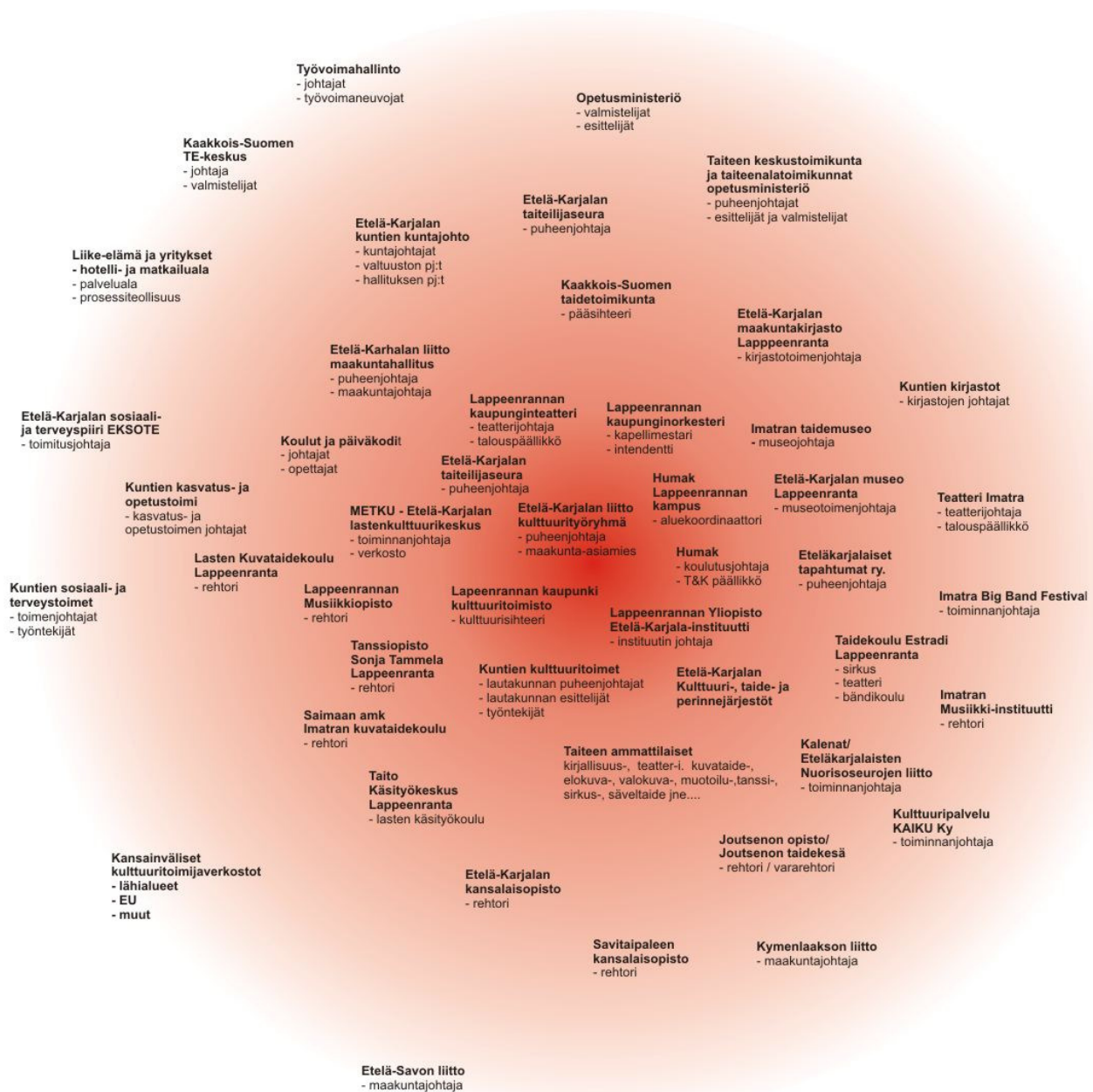
Kulttuurikasvatuksen vähentyminen ++
Kulttuurin merkityksen ja arvostuksen väheneminen ++
(puuttuminen)
Kuntien heikko talous +
Kyvyttömyys yhteistyöhön

ETELÄ-KARJALAN TAIDE JA KULTTUURI - VERKOSTOPOHJA

Verkoston pohjan olen laatinut kokoamalla hankkeen keskeisimmät toimijat verkoston ytimeen ja laajentamalla siitä kehämuotoisesti painottaen osallistujien roolia verkostossa. Laatimassani verkostopohjassa olen sijoittanut toimijoita omiin

luonnollisiin ryhmiinsä sen mukaan miten koen niiden roolin suhteessa hankkeen tavoitteeseen. Verkoston ytimessä ovat hankkeen strategiset yhteistyökumppanit ja ne jotka ovat ohjausryhmässä (omistajat). Välimaastoon sijoittuvat ne toimijat, jotka ovat todennäköisimpiä palvelujen tuottajia ja/tai yhteistyöosapuolia (kumppanit). Kehän ulkoreunalla ovat sekä hankkeen potentiaaliset rahoittajat ja/tai palvelujen ostajat (asiakkaat).

Verkoston kontaktit, vaikutussuhteet sekä viestin kulku tarkentuvat verkostoa työstettäessä strategiseksi verkoksi. Verkostoitumissuunnitelman jatkotyöstäminen tulee vaikuttamaan nimettyjen toimijoiden määrään ja sijoittumiseen tässä verkostopohjassa. Mukaan voi tulla kokonaan uusia toimijoita ja myös nyt nimettyjä toimijoita voi jäädä kokonaan pois. Myös toimijoiden rooli voi verkostossa muuttua omistajuuden, kumppanuuden ja asiakkuuden välillä.

VERKOSTO HUOMENNA

Verkoston kehittämistavoitteissa muotoilen Etelä-Karjalan kulttuuristrategia asiakirjan, strategiatyön tuottaman swot-analyysin sekä strategiaseminaarin materiaalin pohjalta tavoitetilan eteläkarjalaiselle kulttuurityölle. Tästä tavoitetilan kuvauksesta, sen pohjalta johdetuista oikeista asioista ja lopulta asioista jotka tehdään oikein, muodostuu keskeinen sisältö myös Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaatiolle ja sen verkostotyölle.

TAVOITETILA

Etelä-Karjalan liiton strategiaseminaarin laatiman SWOT –analyysin voimavarojen ja mahdollisuuksien pohjalta on maakunnan kulttuurinen tavoitetila määriteltävissä seuraavasti:

Etelä-Karjala on kulttuurimaakunta joka hyödyntää sijaintiaan ja historiallista rajaansa väestön positiivisen kasvun ja rakennemuutoksen luoman uuden löytämisen kautta. Maahanmuuton ja monikulttuurisuuden myötä vahvistuu kulttuurinen monimuotoisuus ja se vahvistaa edelleen maakunnan luovuutta, taideosaamista ja taidekasvatusta. Taidekasvatus kehittyy kuvataiteen, musiikin, tanssin, sirkuksen, näyttämötaiteen ja käsityön alueilla ja lisää maakunnan luovien alojen osaajien työmahdollisuuksia. Kulttuurin vaikuttavuus tulee näkyväksi osaksi koko maakunnan kehittämistyötä. Kulttuuri, kulttuuripalvelut ja kulttuurimiljöö houkuttelevat maakuntaan uutta elinkeinotoimintaa ja haastavat sitä kehittymään kestävän kehityksen arvojen pohjalta.

Maakunnan vahvuutena ovat myös sen ammatilliset ja kulttuurin institutionaalista perustaa luovat taidelaitokset: kirjastot, teatterit, orkesterit ja museot sekä kolmannen sektorin kuvataiteen, muotoilun ja valokuvataiteen toimijat. Nämä taideinstituutiot vahvistavat maakunnallista identiteettiä, palvelevat matkailua ja työllistävät ammattitaiteilijoita.

Maakunnan kolmas vahvuus on sen rikas ja monipuolinen kulttuuritapahtumien kirjo. Maakunnan rikasta kulttuuriperintöä elävöitetään ja hyödynnetään tuottamalla asukkaille ja matkailijoille taiteen ja kulttuurin keinoin elävää historiaa. Kulttuuritapahtumat monipuolistavat maakunnan kulttuuritarjontaa, ovat kustannustehokkaita ja vaikuttavat myönteisesti alueen talouteen sekä matkailuun. Taloudellisten vaikutustensa lisäksi kulttuuritapahtumilla on myös sosiaalisia ja henkisiä vaikutuksia sekä suuri merkitys maakunnan imagolle. Kulttuuritapahtumat lisäävät alueen vetovoimaisuutta, antavat uusia virikkeitä ja vahvistavat asukkaiden yhteenkuuluvuutta.

Kulttuuritoimijoiden yhdessä kasvatus ja opetustoimen kanssa organisoima maakunnan kuntien yhteinen lastenkulttuurityö luo vahvan perustan koko maakunnan kulttuurityölle. Kulttuuri- ja taidepainotteinen luovuuskasvatus ovat tärkeä osa koulujen opetussuunnitelmia ja päivähoidon kasvatustyötä.

Maakunta kokoaa luovien alojen osaajia, taiteilijoita sekä kolmannen sektorin kulttuuritoimijoita verkostomaiseen yhteistoimintaan ja kehittää sekä hankkeistaa innovatiivista, luovaan talouteen ja uuteen ansaintalogiikkaan perustuvaa liiketoimintaa. Luovat alat ja luovuutta hyödyntävät palvelualat korvaavat jatkossa yhä suuremman osan maakunnasta poistuvasta vanhasta prosessiteollisuudesta.

OIKEAT ASIAT

Etelä-Karjalan liiton kulttuuristrategiaa ”Luovuus sitoo sirpaleita” – toteutetaan osana Etelä-Karjalan liiton ja maakunnan kuntien strategisia kehittämishankkeita. Keskeisenä strategisena kehittämishankkeena Etelä-Karjalan liitto valmistelee maakunnan kuntien ja kulttuuritoimijoiden yhteisen Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaation perustamista. Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaatio perustuu strategiseen verkostotyöskentelyyn ja sen tehtävänä on koota ja vahvistaa maakunnan luovien osaajien ja organisaatioiden toimintamahdollisuuksia hankeosaamisen, palvelumuotoilun, tiedotuksen ja neuvonnan, toimitilojen sekä verkossa kehitettävän palvelutuotannon osa-alueilla.

Tavoitteena on luoda Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaatiolle maakunnan luovia voimavaroja kokoava ja innostava toimintamalli, mikä perustuisi maailmantalouden kehittymisen uusille suuntauksille sekä huomioisi luovan talouden ja kestävän innovaation tarjoamat mahdollisuudet hyvän elämän edistäjänä ja pääomien uusintajana. Selvitystyön lähtökohtana on, että asetettu tavoite toteutuu yhdistelemällä Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaatioon, luovan talouden tuotantomallien lisäksi johtamisen ja tiimityön strategisen suunnittelun sekä tulevaisuuden heikkojen signaalien tuottamaa uusinta tietoa.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri - kehittämishankkeen toteuttamiseen liittyy strateginen verkostosuunnitelma mikä sijoittuu luovuuden kulttuurin piiriin sekä luovan talouden alueelle. Perustamisselvityksen kohteena olevan organisaation käyttövoimana on kulttuuri ja taide. Toimintamallina on luoda kestäväillä innovatiivisilla ratkaisuilla uudenlaista taloudellista toimintaa sekä soveltaa tässä toiminnassa uudenlaista ansaintalogiikkaa. Päämääränä on hyvinvoinnin ja hyvän elämän osatekijöiden lisääminen maakunnassa.

Perustamisselvitystyön kohteena oleva Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri - organisaatio, tuottaa toimintaan osallistuvien kontribuuttorien panoksella arvoketjua yhteistyön ja yhteishyvän areenalle. Perustamisselvitys tuottaa strategisen suunnitteluprosessin kautta verkostotuottamismuodon mallinnuksen missä yhdistyvät sekä toiminnassa mukana olevien kontribuuttorien, että tuotettujen palvelujen tarvitsijoiden edut ja tarpeet. Yhteisten tavoitteiden löytämisen lisäksi tässä kehittämistyössäni tulee olemaan haasteellista verkoston luovien alojen toimijoiden asettamat vaateet tuottajaosaamiselle sekä oikeanlaisen verkostomaisen toimintamuodon ja tähän toimintaan soveltuvan arvo- ja organisaatiopohjan löytäminen.

Luovan talouden tuotantomallissa ei ole ensisijaisena tavoitteena liiketaloudellisen voiton tuottaminen, vaan liiketaloudellisen ja toiminnallisen tehokkuuden hakeminen yhdistettynä kulttuurin ja taiteen edistämiseen ja lopulta sellaisten palvelujen tuottamiseen mitkä lisäävät hyvinvointia ja kestävää onnellisuutta ihmisten elämässä. Kehittämishanke tarvitsee tietoa siitä miten hyödyntää kulttuurisen- ja inhimillisen pääoman osuutta perinteisten taloudellisen ja teollisen pääoman lisäksi tuotannollisessa uusintamisprosessissa.

ASIAT OIKEIN

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaation perustamisselvityksen osa-alueet:
oman liikeidean selkiinnyttäminen

strategisen kumppanuuden kartoittaminen toimintaympäristössä
 yhteisen edun etsiminen
 verkoston osaamistarpeen selvittäminen
 myönteisen ja tehokkaan ilmapiirin luominen
 verkoston hallinnoinnin ja toimintatapojen suunnittelu
 sopimusten tekeminen

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –
 sisäisen ja ulkoisen liikeidean rakentaminen ja osa-alueiden tunnistaminen:
 palvelun erikoistumisalueet ja toiminnan laaja-alaisuus
 kilpailukyvyyn luominen ja edelleen parantaminen
 erottuminen ja erilaisuus muusta palvelutarjonnasta
 kilpailuedun luominen
 itsenäisen toimintalinjan ja toimivan yhteistyöverkoston löytäminen
 osaamisen ja oppimisen kehittäminen
 alueellinen työnjako ja verkostoyhteistyö
 tulevaisuuden varmistaminen
 toimintaa ohjaavien yhteisten arvojen muodostaminen
 tahtotila ja toiminta-ajatus

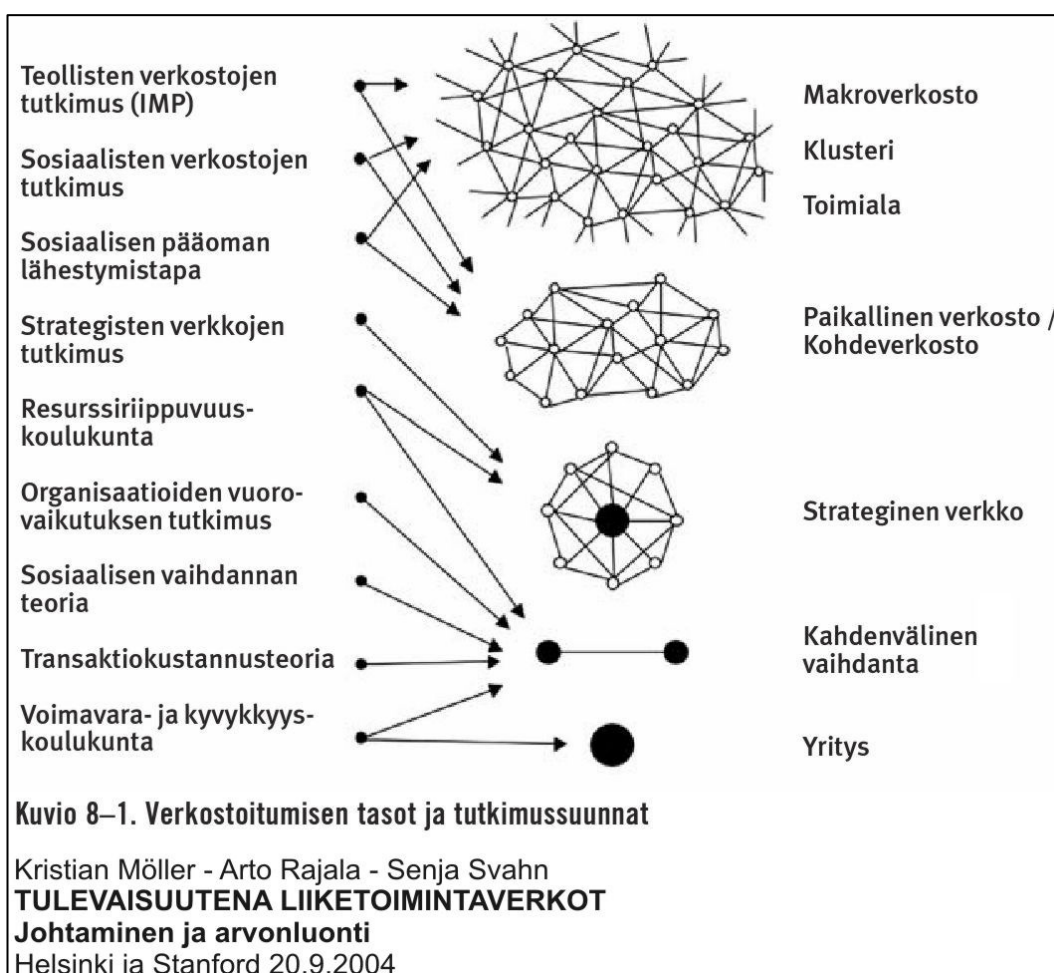
Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –
 verkostoitumissuunnitelman sisällöt:
 nykyisten ja uusien verkostosuhteiden analysointi, määrittely ja kuvaus (ryhmittely,
 nykytila-analyysi, verkostokartta)
 tavoitteet ja tahtotila verkkojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi
 keinot ja toimenpiteet kehittämisen toteuttamiseksi

Etelä-karjalan taide ja kulttuuri -
 Verkostoitumissuunnitelman kartoituksen osatekijät
 tiedon keruu ja analyysit
 luodaan visio, asetetaan päämäärät: mitä teemme nyt/huomenna?
 strategisten valintojen tekeminen

nykyisten verkostosuhteiden analyysi (ryhmittely, nykytila-analyysi, verkostokartta)
 luodaan verkostostrategia ja asetetaan visio
 asetetaan konkreettisen tavoitteet verkostostrategialle
 ryhdytään toteuttamaan strategiaa
 seurataan toiminnan tuloksia, arvioidaan ja tehdään muutoksia

TOTEUTUKSEN KUVAUS

Verkostosuunnitelman toteutuksen kuvaus muodostuu Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – perustamisselvityksen pohjalta hankkeen eri etenemisvaiheiden edellyttämien erilaisten verkkojen ja toimijoiden analyysistä. Verkostoanalyysissäni olen käyttänyt pohjana Kristian Möller - Arto Rajala - Senja Svahn: Tulevaisuutena liiketoimintaverkot – johtaminen ja arvonaluonti (Teknologia teollisuus ry. 2004) kirjan verkko- ja verkostomalleja.

Tulevaisuutena liiketoimintaverkot –kirjassa Möller, Rajala ja Svahn määrittelevät verkon ja verkoston seuraavasti:

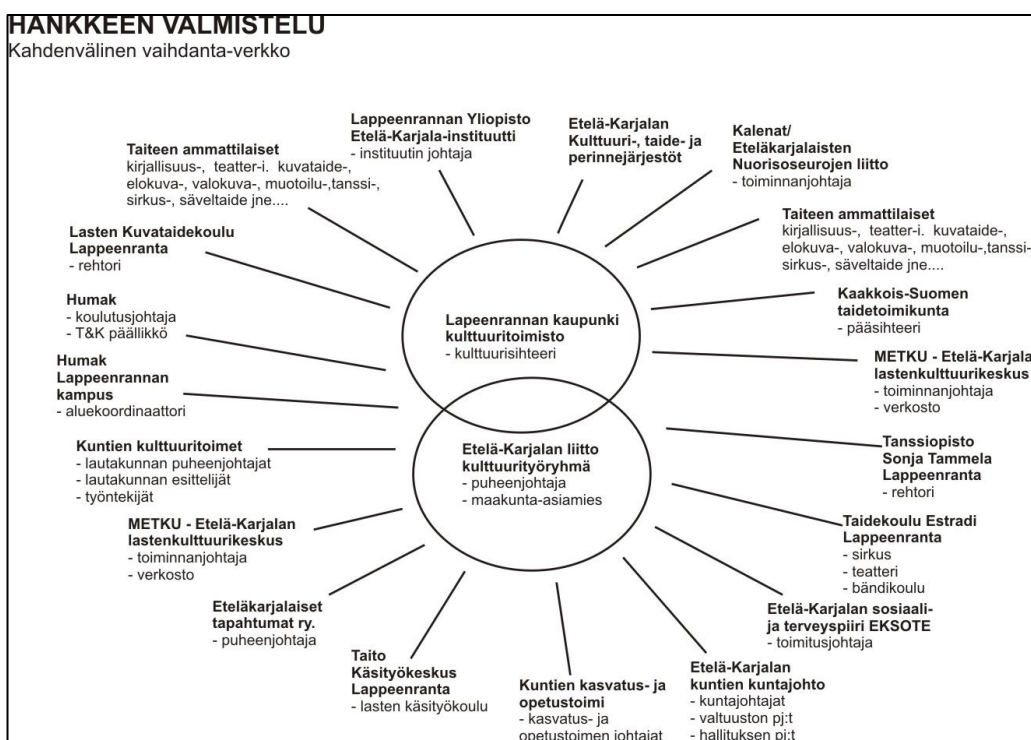
VERKKO(”net”, liiketoimintaverkko, strateginen verkko) on tietyn yritysjoukon – mukana voi olla myös muita organisaatioita – muodostama verkko-organisaatio, joka rakennetaan tietoisesti ja tavoitehakisesti. Verkolla on päämäärä(t), joka ohjaa sen kehittämistä ja toimintaa. Kullakin jäsenellä on myös omat tavoitteensa. Verkon jäsenillä on sovitut roolit, joihin liittyvät vastuut sovitusta toiminnoista ja yleensä myös riskinotosta ja ansaintalogiikasta.

VERKOSTO(”network, industries as networks”, yritysverkosto, verkostoympäristö, makroverkosto, toimialaverkostot) on yritysten ja muiden organisaatioiden välisten suhteiden muodostama, toimialat ylittävä verkostokudos, joka on periaatteessa rajaton.

HANKKEEN VALMISTELUVAIHEEN VERKKO

Hankkeen valmisteluvaihe edellyttää tietojen kokoamista verkostossa toimivilta osapuolilta hankkeen jatkosuunnittelua varten. Tähän työskentelyyn tarkoituksenmukaisin verkkomalli on organisaatioiden vuorovaikutussuhteeseen perustuva kahdenvälinen vaihdanta verkko. Tässä mallissa verkon ytimessä toimivat Etelä-Karjalan kulttuuriyöryhmä ja sen perustama Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – hankkeen ohjausryhmä sekä kehittämishanketta valmisteleva Lappeenrannan kaupungin kulttuuritoimisto.

Hankkeen perustamista valmisteleva vaihe käy haastattelun ja sen pohjalta laadittavan analyysin perusteella yksityiskohtaisesti läpi tulevan verkon keskeisiä horisontaalisia ja vertikaalisia toimijoita. Tässä vaiheessa analysoidaan tulevan verkon toimintaympäristöä, valmistellaan toiminta-ajatusta ja arvoja sekä suunnataan strategisesti toimintaa, kehitetään johtamisjärjestelmää ja ihmisten johtamista. Hankkeen valmisteluvaiheessa verkossa käydään aktiivista vuoropuhelua koko toimialan verkoston ja toimintaympäristön kanssa.

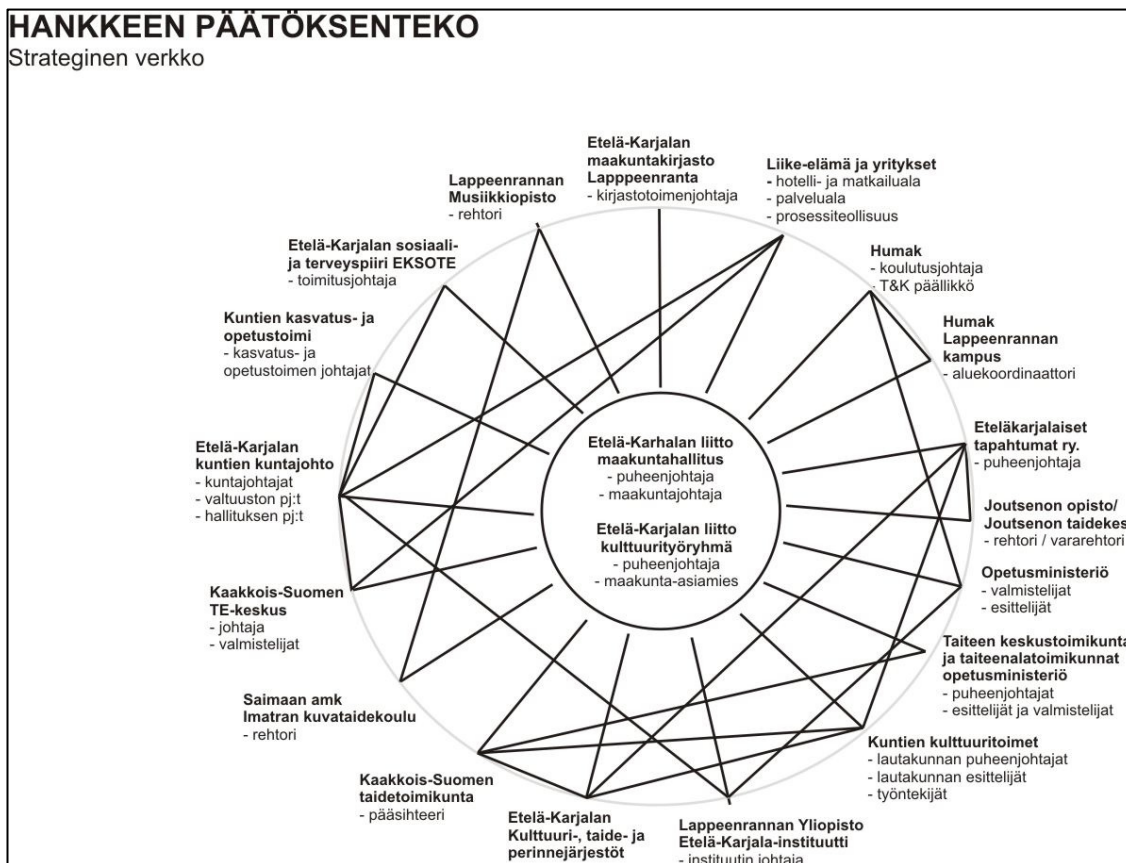

HANKKEEN PÄÄTÖKSENTEKOVAIHEEN VERKKO

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – perustamisselvityksen edettyä tietojen kokoamisen, analyysin ja toimintamalliehdotuksen laatimisen jälkeen varsinaiseen päätöksentekovaiheeseen, on tarkoituksenmukaisin verkkomalli monipuolisempaan vuorovaikutukseen perustuva strateginen verkko. Tämä toimintamalli tarjoaa hankkeen vetäjälle ja hankkeen yhteistyökumppaneille päätöksentekoa varten monimuotoisemman mahdollisuuden hankkeesta käytävän keskustelun koordinointiin,

vuoropuheluun ja toimintamallin arviointiin. Graafisessa kuvassa verkostosuhteita ja ajateltua viestin kulkua verkostossa kuvaavat toimijoita yhdistävät viivat.

Hankkeen päätöksentekovaiheessa hiotaan selvitysvaiheen strategiamuodostuksen yksityiskohtaisia tavoitteita yhdessä verkon ja koko toimialan verkoston keskeisten toimijoiden kanssa.

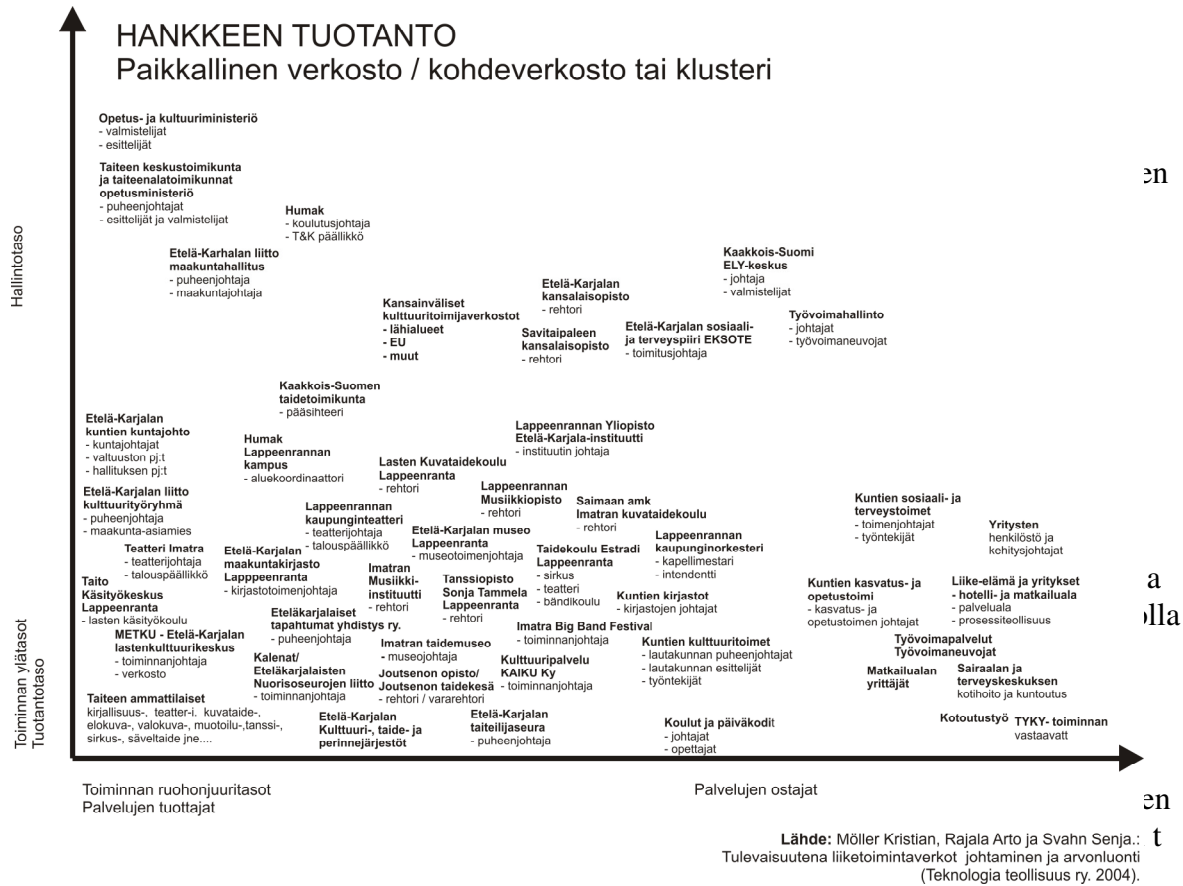
HANKKEEN TUOTANTOVAIHEEN VERKOSTO / VERKKO

Hankkeen tuotantovaiheen toimivien mallien löytyminen paikallisen verkoston / kohdeverkoston / strategisen verkon malleista.

Oheisessa kaaviokuvassa olen analysoinut koko toimialan verkoston toimijoita horisontaalisesti ja vertikaalisesti sekä sen mukaan mikä on kunkin toimijan suhde itse verkon toimintaan ja sen tuottamiin palveluihin.

Suhteessa järjestämäänsä toimintaan, perustettava organisaatio on toimijoidensa keskuudessa selkeästi rajautuva paikallinen verkosto tai strateginen verkko. Suhteessa toimialansa innovatiiviseen kehittämiseen, verkosto on luonteeltaan myös maailmalta aktiivisesti alan tietoa kokoava ja toimintaansa sitä innovatiivisesti soveltava makroverkko (kohdeverkosto / klusteri).

Strategisesti johdettuna verkkona Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri - organisaatio käy jatkuvaa vertailevaa arviointia määrittämässään tavoitteen ja toteuttamiensa asioiden välillä.

ähän asti määritelty. Tutkimuksessaan Järvensivu ehdottaakin, että arvolähtöinen verkostojohtaminen tulisi määritellä keinovalikoimaksi, jonka avulla verkoston johto pyrkii lisäämään verkoston jäsenten tietämystä ja ymmärrystä verkoston eri toimijoiden arvoista ja siitä miten näillä arvoilla voi olla vaikutusta verkoston toimivuuteen. Järvensivun tutkimuksen johtopäätöksensä on että arvolähtöisen johtamisen päämääränä ei tulisi olla arvojen yhtenäisyyden kasvattaminen, vaan arvoihin liittyvän tietämyksen ja ymmärryksen kasvattaminen verkoston jäsenten keskuudessa.

STRATEGINEN VERKKO JA PROSESSIEN MATRIISIOHTAMINEN

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – organisaation tehtävänä on tuottaa uutta ja innovatiivista kulttuurin ja taiteen arvoketjua. Arvotoiminnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joita tarvitaan tietyn tuotteen tai palvelun tuottamiseen ja saattamiseen loppuasiakkaan hyödynnettäväksi. (Möller – Rajala – Svahn 2004). Innovaatio voidaan määritellä tuotteeseen, palveluun tai muuhun toimintaa liittyväksi uudistukseksi, jolla on arvoa kilpailutilanteessa (Brunila & Vihriälä 2004, 50)

Talouden lisäksi yhteiskunnat ovat verkottumassa laajemminkin. Poliittisilla, taloudellisilla ja sosiaalisilla verkostoilla on yhä merkittävämpi rooli yhteiskunnan toiminnassa. Castellsin (1996) sanoin, olemme muuttumassa verkostoyhteiskunnaksi, jossa verkostojen luonteen ja dynamiikan ymmärtäminen ja verkostosuhteet ovat keskiössä.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – verkon toimijoita yhdistäviä prosesseja ovat: hankeosaaminen, palvelumuotoilu, tiedotus- ja neuvonta, toimitilat ja resurssit sekä

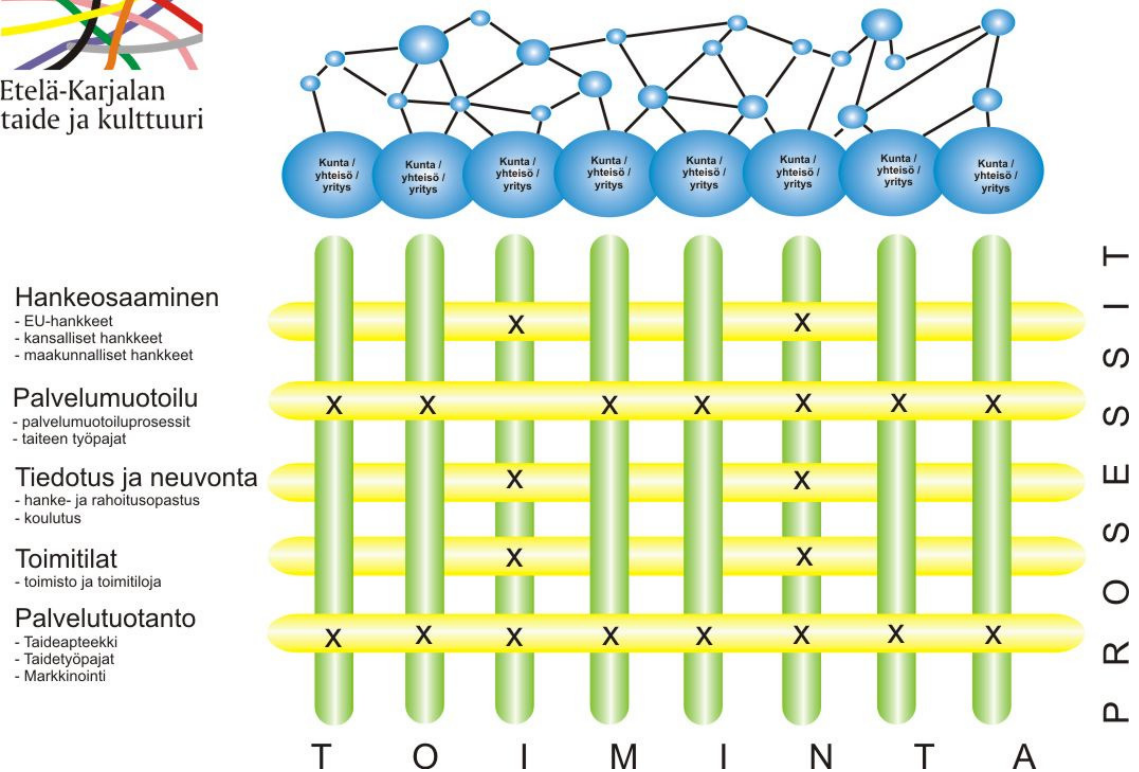
palvelutuotanto. Verkon jäsenet osallistuvat itsenäisinä toimijoina verkon työskentelyyn yhteisesti sovitulla tavalla. Kullakin verkkotoimijalla on oman missionsa lisäksi myös omat yksilölliset perusteensa osallistumiselleen. Kunkin verkkotoimijan kanssa määritetään sopimuksin tarkemmin mitä kukin tarvitsee verkolta ja mitä he vastavuoroisesti ovat valmiita antamaan kontribuutiona verkolle.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri – verkostohankkeen innovaationa on yhdistää arvoketjun tuottamiseen soveltuva strategisen verkon malli hankkeen prosessien johtamiseen soveltuvaan matriisijohtamiseen.

Etelä-Karjalan
taide ja kulttuuri

STRATEGISEN VERKON TUOTANTOMATRIISI

JATKOTOIMENPITEET

Koulutuksen eri osa-alueiden erilaisesta aikataulusta ja etenemisjärjestyksestä johtuen verkostosuunnitelman toteutus ei ehtinyt edetä konkreettiselle tasolle.

Verkostosuunnitelman toteutuksen kirjallisessa raportissa esitetyt toimenpiteet konkretisoituvat vasta Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –hankkeen ohjausryhmän, Etelä-Karjalan liiton kulttuuriryhmän sekä Lappeenrannan kaupungin kulttuuritoimen tulevien toimenpiteiden myötä.

Etelä-Karjalan taide ja kulttuuri –perustamisselvitys valmistuu maaliskuun 2010 loppuun mennessä. Perustamisselvitys tuottaa Etelä-Karjalan liitolle tiekartan jonka pohjalta edetään Etelä-Karjalan kulttuuristrategian pohjalta asetettuun tavoitteeseen: ”Maakunta kokoaa luovien alojen osaajia, taiteilijoita sekä kolmannen sektorin kulttuuritoimijoita verkostomaiseen yhteistoimintaan ja kehittää sekä hankkeistaa innovatiivista, luovaan talouteen ja uuteen ansaintalogiikkaan perustuvaa liiketoimintaa”.

Jorma Kallio
kulttuurituottaja (yamk) opiskelija

Metropolia

LÄHTEET:

Luovuus sitoo sirpaleita – Etelä-Karjalan kulttuuristrategia. Etelä-Karjala-instituutti, raportti 5 (Lappeenrannan teknillinen yliopisto 2007)

Etelä-Karjalan liiton kulttuurityöryhmän kulttuuritoimijoiden työseminaari Etelä-Karjalan kulttuuristrategian ”Luovuus sitoo sirpaleita” tuotteistamiseksi 20.5.2008 Imatran kulttuurikeskuksessa. (työseminaarin asiakirjamateriaali ja muistio).

Suunnanmuutoksia – Luova, innovatiivinen ja hyvinvoiva Etelä-Karjala. Etelä-karjala-instituutti: Raportti 12 (Lappeenrannan teknillinen yliopisto 2009)

Tuomas Rohweder / Metropolia: Kulttuurituotannon ylemmän korkeakoulututkinnon ”Johtaminen ja tiimityö kulttuurialalla” – kurssin luennot syksy 2009.

Luova talous ja kulttuuri innovaatiopolitiikan ytimessä. Opetusministeriön julkaisuja 2009:30

Tulevaisuutena liiketoimintaverkot – johtaminen ja arvonluonti. Kristian Möller - Arto Rajala - Senja Svahn: (Teknologia teollisuus ry. 2004)

”Values-Driven Management In Strategic Networks. Timo Järvensivun tutkimus (Helsinki School of Economics 2007)

Regional Economic Structures in Finland – Analyses of Location and Regional Economic Impact. Timo Tohmo: University of Jyväskylä 2007)

LIITE 7.

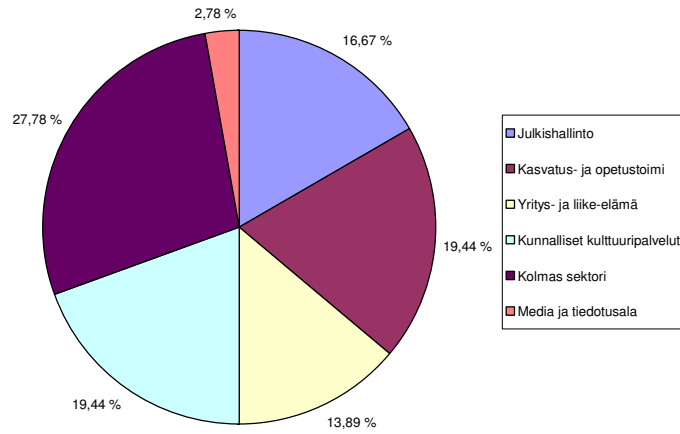
Tutkimuksen graafit

INNOVAATIOIDEN EKOSYSTEEMIKARTOITUS ETELÄ-KARJALASSA –
E-kyselylomakkeen graafit

0. VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

VASTAAJAN TYÖ- TAI TOIMINTAYHTEISÖN TOIMIALA (valitse yksi):

VASTAUKSET VASTAAJARYHMITÄIN

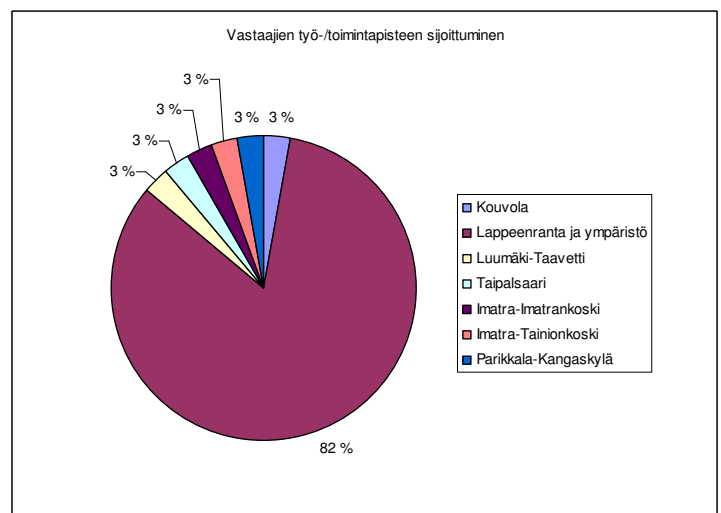
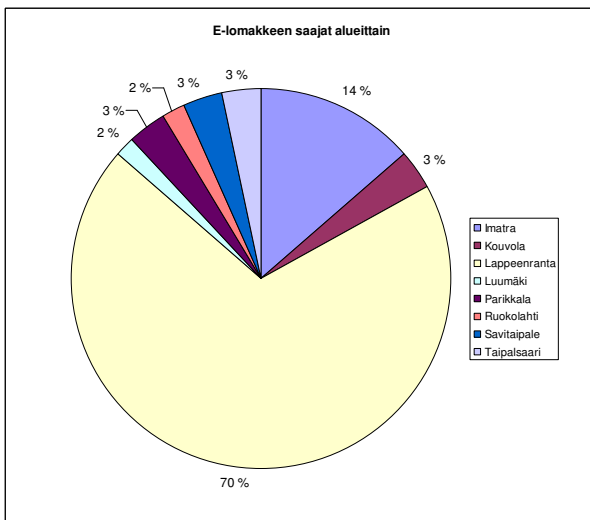
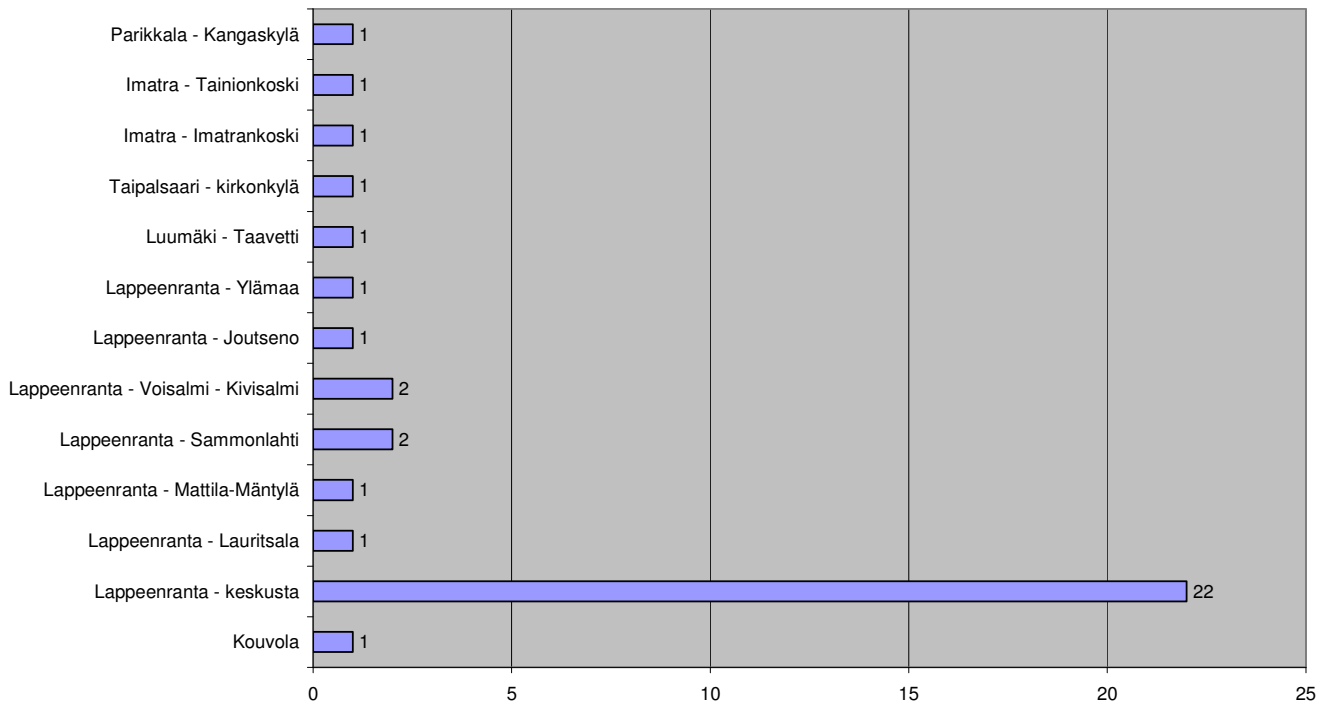
VASTAAJAT RYHMITÄIN (KPL)

Vastausten tallennusajat: 24.2. - . 24.3.2010

VASTAAJAN TYÖ- TAI TOIMINTAYHTEISÖN SIJAINTI: (kirjoita postinumero)

VASTAAJAN TYÖ- / TOIMINTAYHTEISÖN SIJAINTI

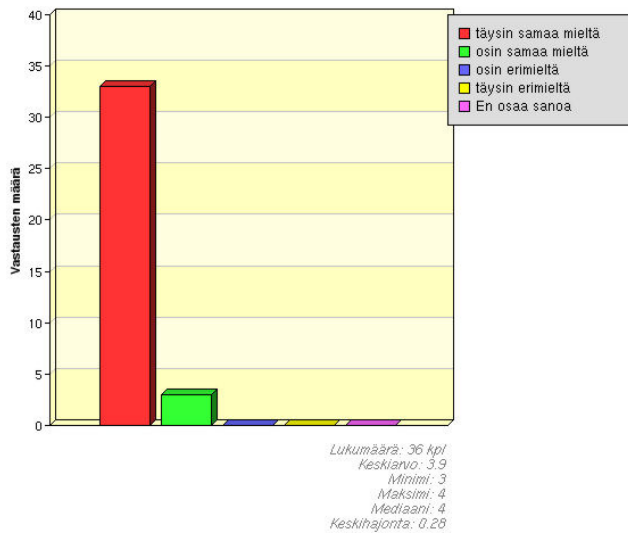
1. LUOVUUS JA KULTTUURI

Luovuus ja kulttuuritoiminta muodostuvat sekä kovista että pehmeistä osa-alueista. Tarvitaan sekä rakennuksia että rakenteita, mutta myös toimintaa kasvotusten sekä luovuutta edistävää ideoiden virtaa ihmisten ja instituutioiden välillä.

VÄITTÄMÄ 1.1: LUOVUUDELLA JA KULTTUURILLA ON TÄRKEÄ MERKITYS MAAKUNNAN KEHITTÄMISESSÄ.

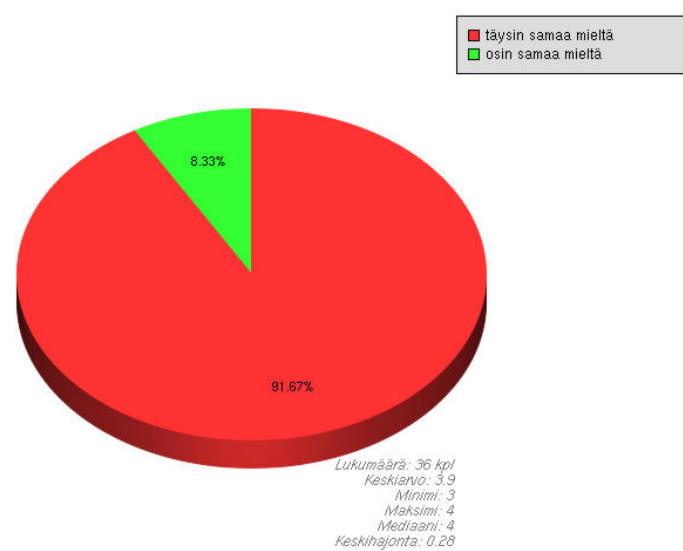
Vastaus 1.1
1.1

Vastausten absoluuttinen jakauma

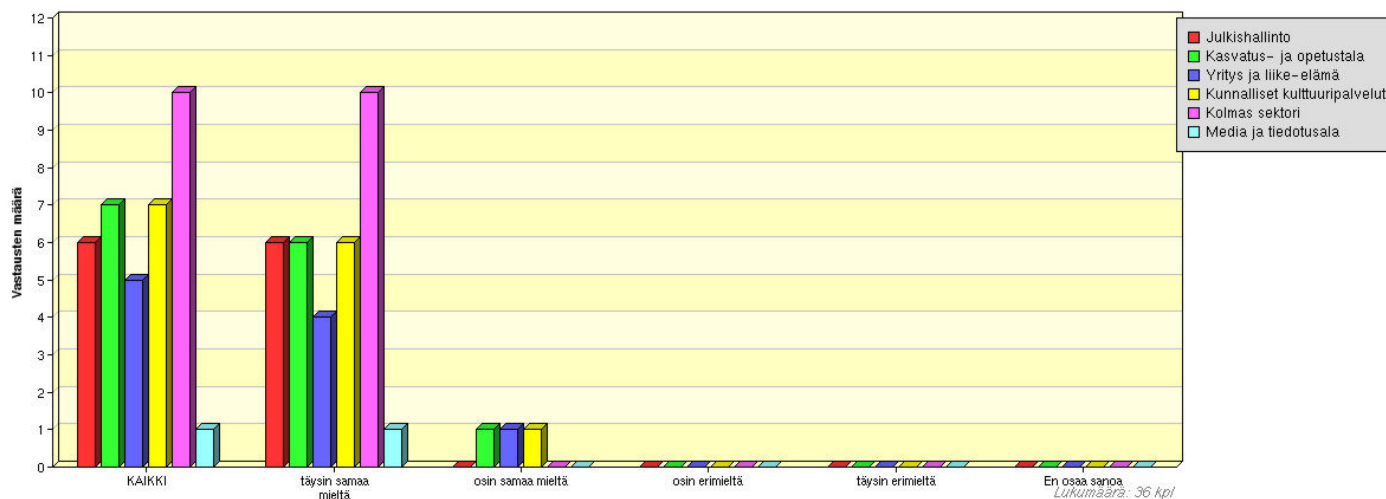
Vastaus 1.1
1.1

Vastausten suhteellinen jakauma

VASTAJAN TYÖ TAI TOIMINTAYHTEISÖN TOIMIALA (valitse yksi)

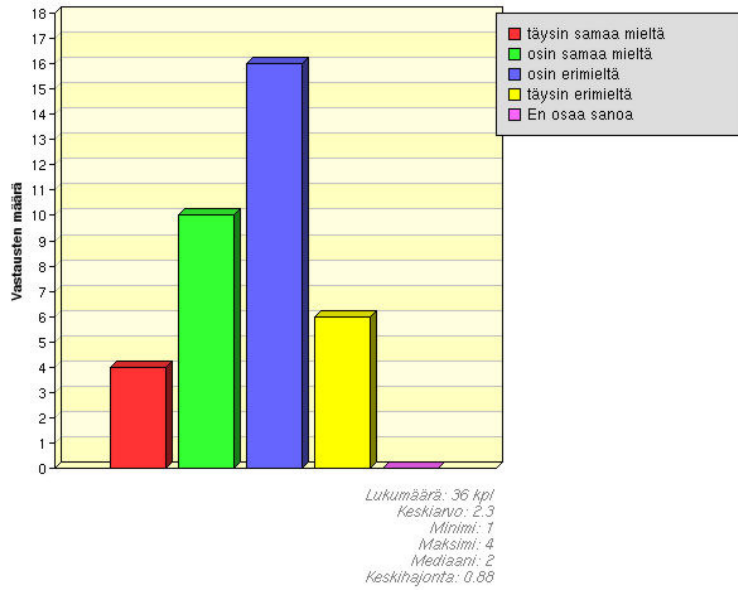
Vastausten absoluuttinen jakauma

VÄITTÄMÄ 1.2: MAAKUNNASSA KULTTUURI- JA TAIDELAITOKSET (kirjastot, museot, teatterit, orkesterit) TOIMIVAT HYVIN JA NIILLÄ ON RIITTÄVÄT TILAT JA RESURSSIT

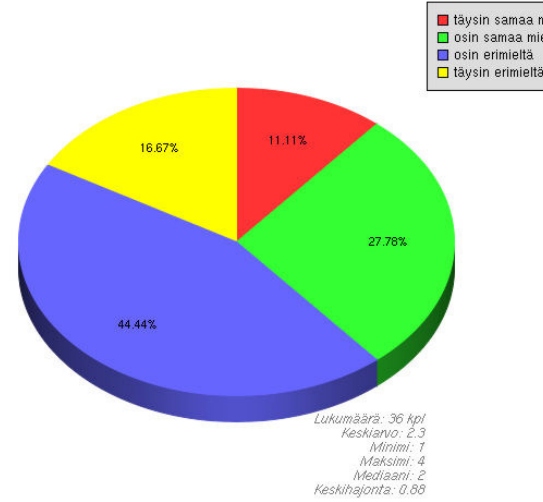
**Vastaus 1.2
1.2**

Vastausten absoluuttinen jakauma

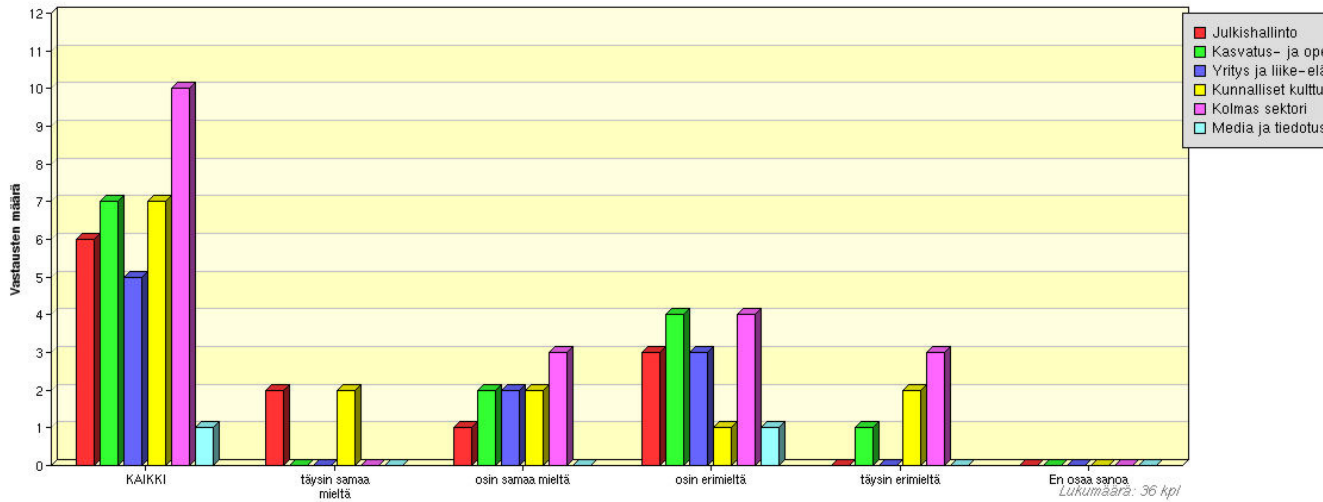
**Vastaus 1.2
1.2**

Vastausten suhteellinen jakauma

VASTAJAN TYÖ TAI TOIMINTAYHTEISÖN TOIMIALA (valitse yksi)

Vastausten absoluuttinen jakauma

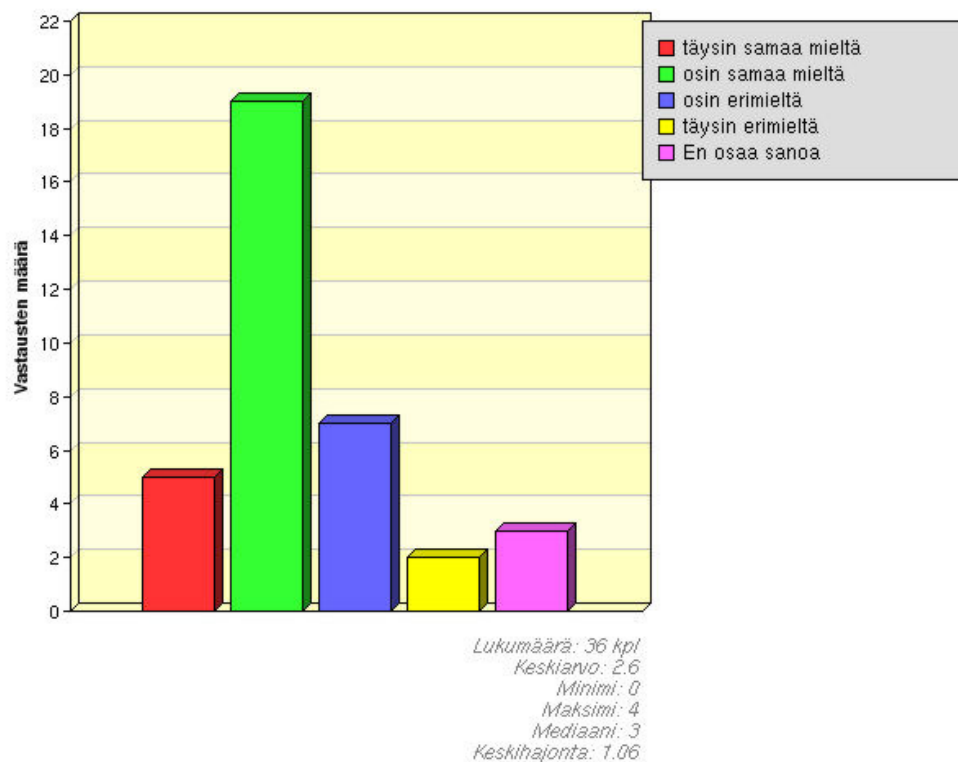

VÄITTÄMÄ 1.3: TAITEEN AMMATILLINEN OPETUS, TAITEEN PERUSOPETUS SEKÄ TAIDEOPETUKSEN TARVITSEMAT TILAT ON MAAKUNNASSA JÄRJESTETTY HYVIN.

Vastaus 1.3

1.3

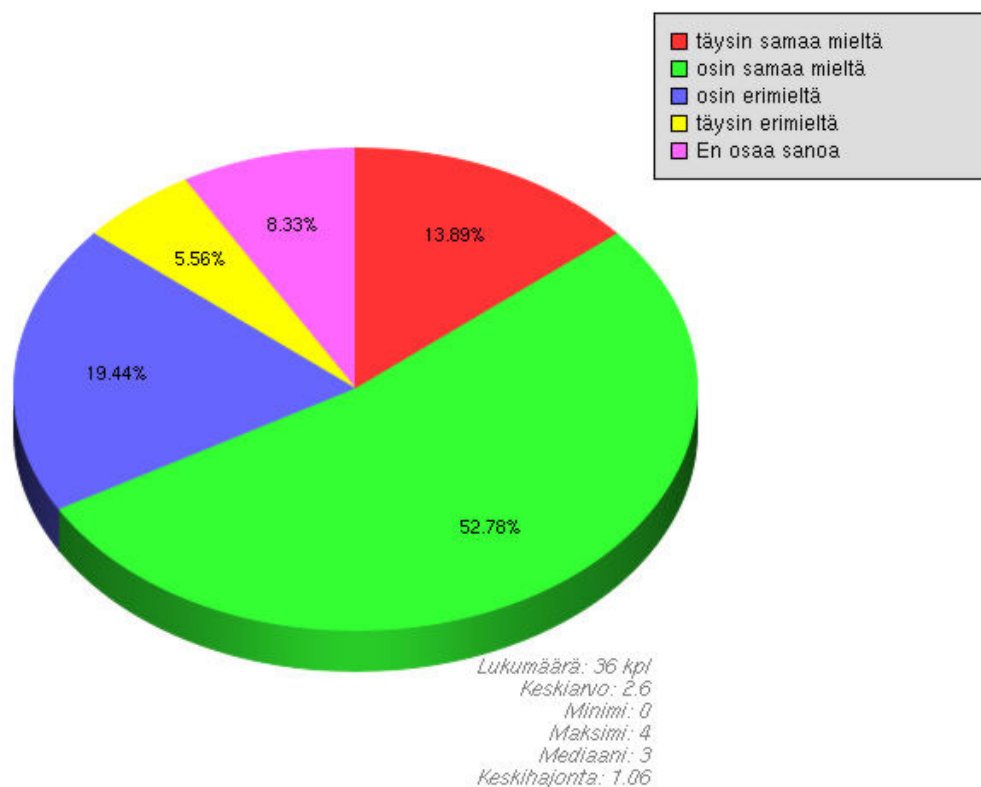
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 1.3

1.3

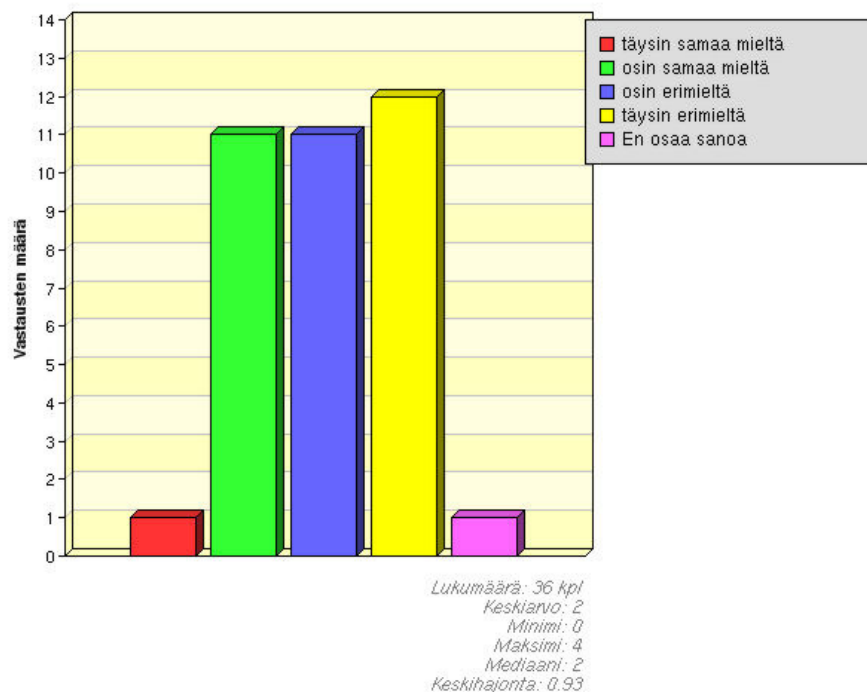
Vastausten suhteellinen jakauma

VÄITTÄMÄ 1.4: KOLMANNEN SEKTORIN KULTTUURITOIMIJOILLE ON MAAKUNNASSA RIITTÄVÄSTI NIIDEN OMAA TOIMINTAA SEKÄ KESKINÄISTÄ YHTEISTYÖTÄ EDISTÄVIÄ HARJOITUS-, ESITYS-, NÄYTTELY-, TYÖSKENTELY- JA MUITA TOIMINTATILOJA .

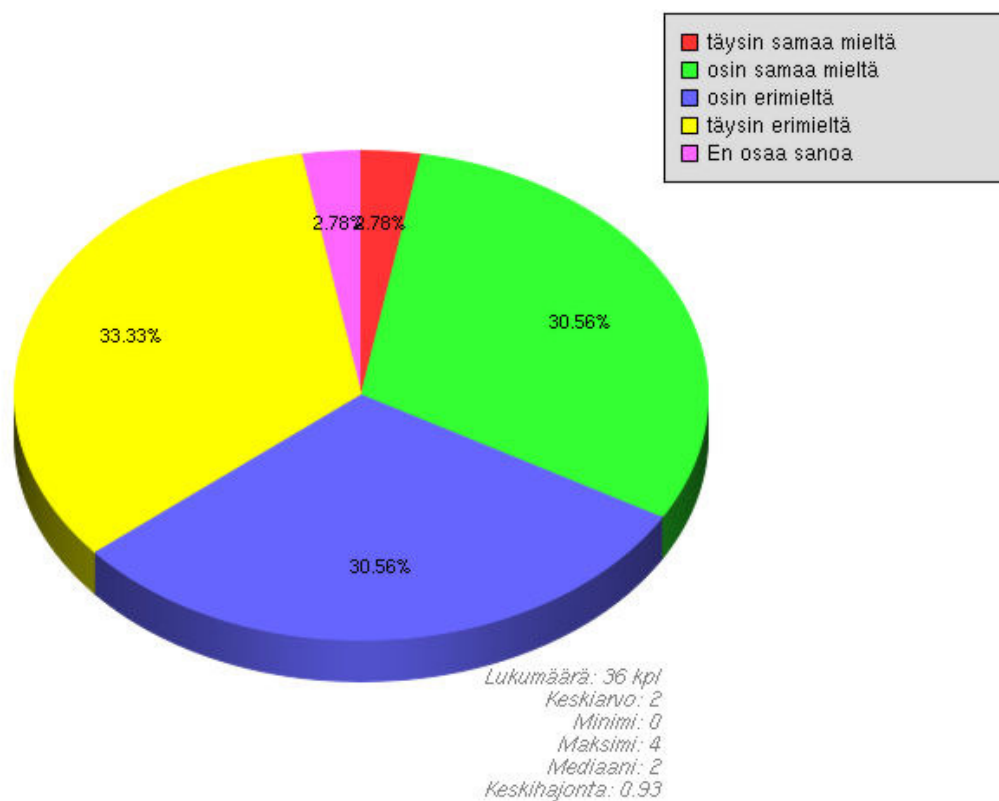
Vastaus 1.4
1.4

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 1.4
1.4

Vastausten suhteellinen jakauma

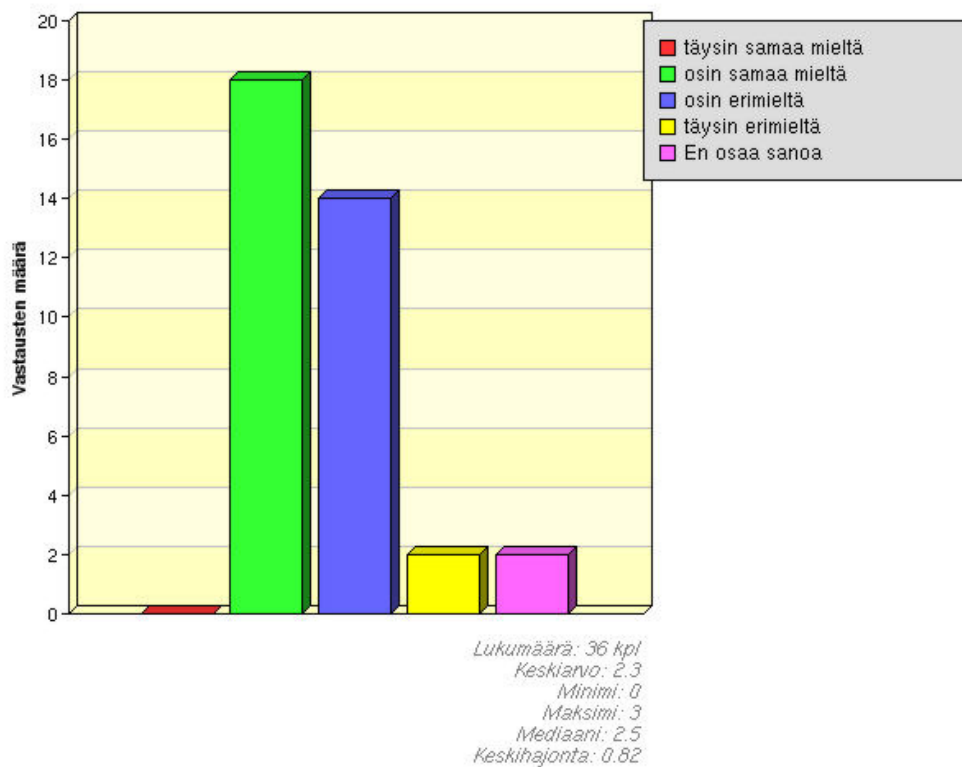

VÄITTÄMÄ 1.5: KULTTUURI- JA TAIDELAITOKSILLA SEKÄ KOLMANNEN SEKTORIN KULTTUURI- JA TAIDETOIMIJOILLA ON MAAKUNNASSA TOIMIVAT YHTEISTYÖVERKOSTOT JA HYVÄ KESKINÄINEN YHTEISTYÖ.

Vastaus 1.5

1.5

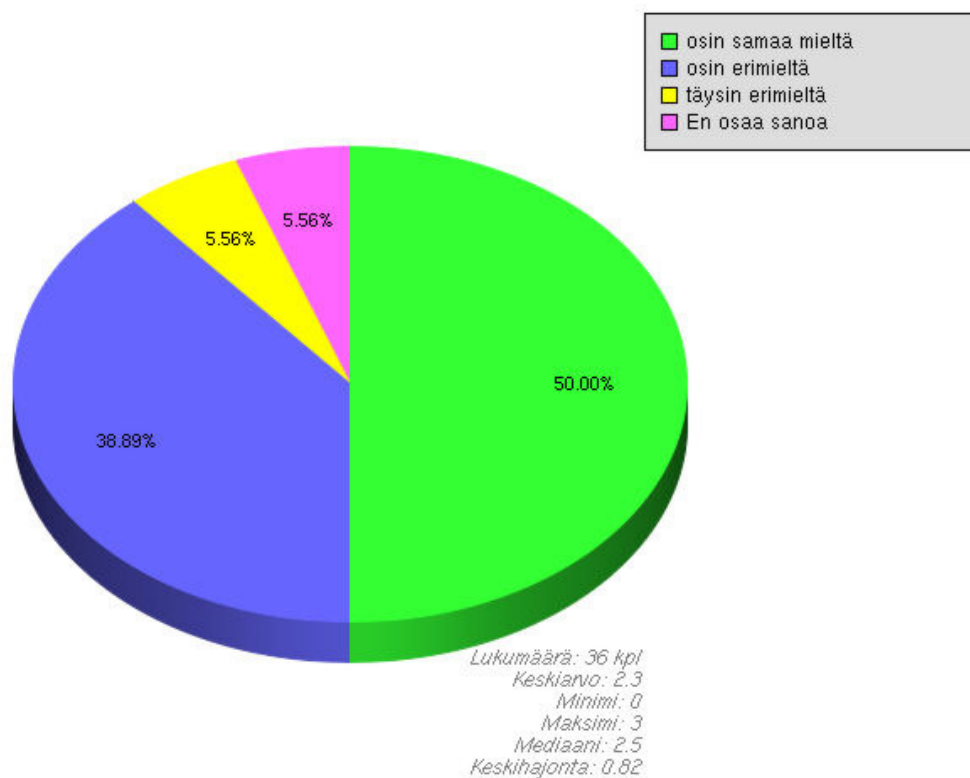
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 1.5

1.5

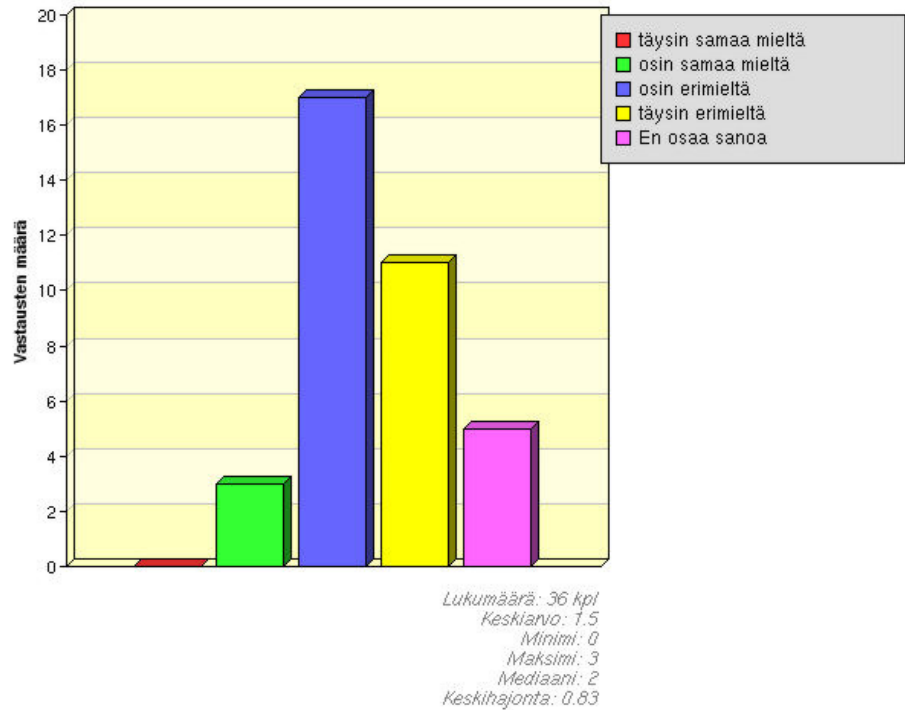
Vastausten suhteellinen jakauma

VÄITTÄMÄ 1.6: TAITEEN JA KULTTUURIN TUTKIMUSTOIMINTA ON MAAKUNNASSA KATTAVAA JA TUTKIMUSTOIMINNAN TULOKSIA SOVELLETAAN KÄYTÄNTÖÖN.

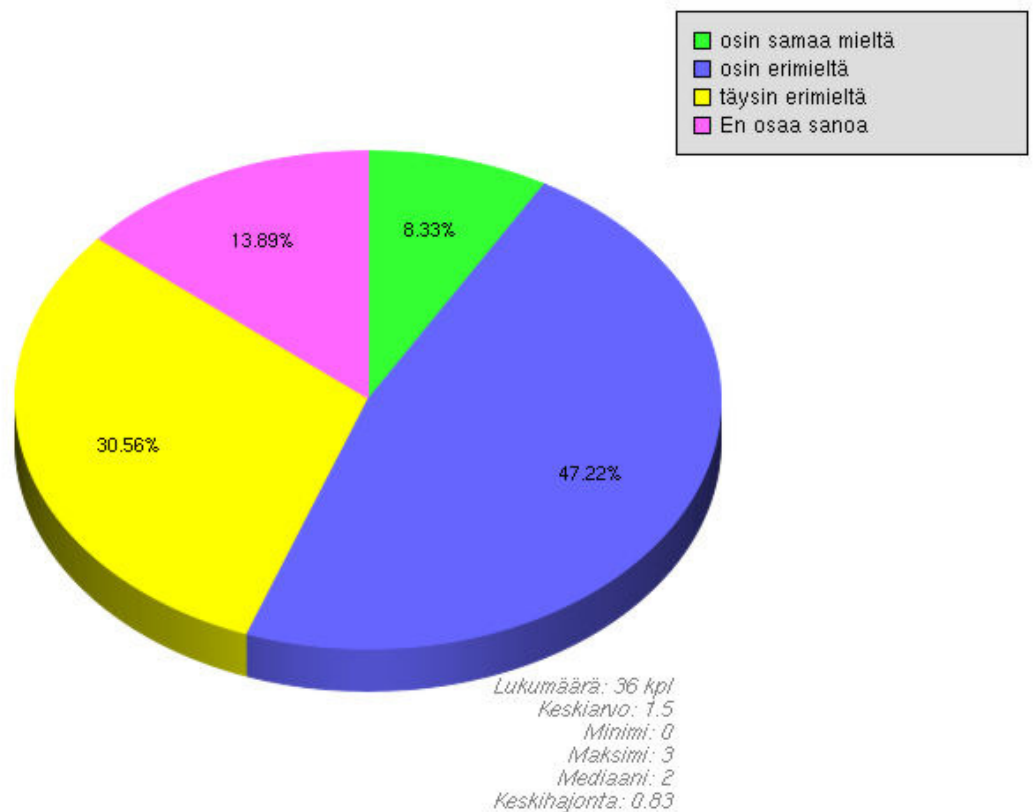
Vastaus 1.6
1.6

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 1.6
1.6

Vastausten suhteellinen jakauma

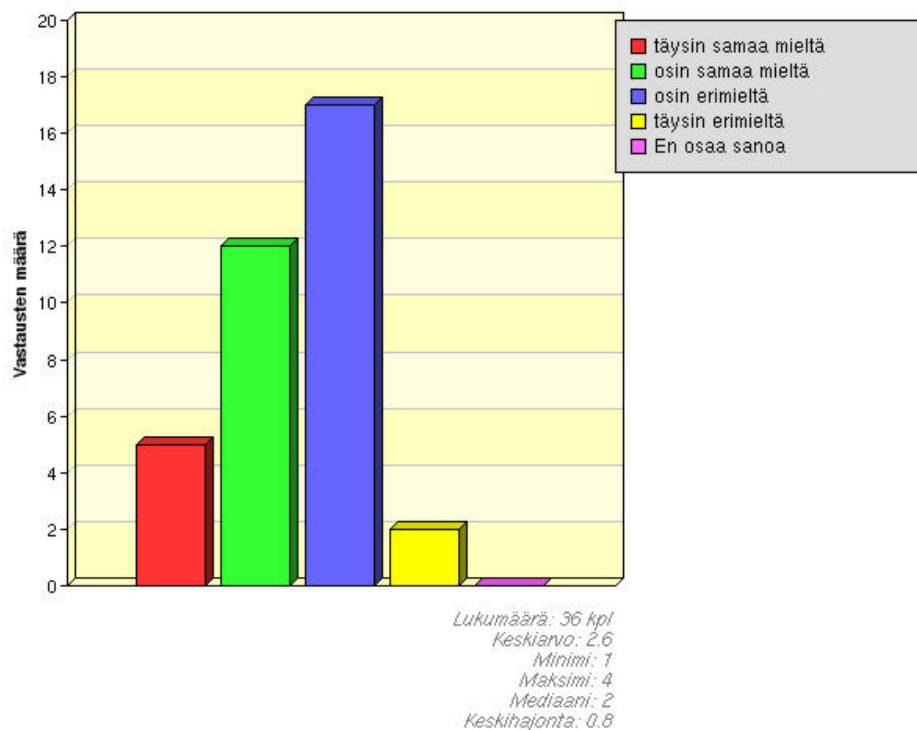

VÄITTÄMÄ 1.7: MAAKUNNASSA ON RIITTÄVÄSTI JA MONIPUOLISESTI KULTTUURIALAN PALVELUJA TUOTTAVIA YRITYKSIÄ JA YHTEISÖJÄ.

Vastaus 1.7

1.7

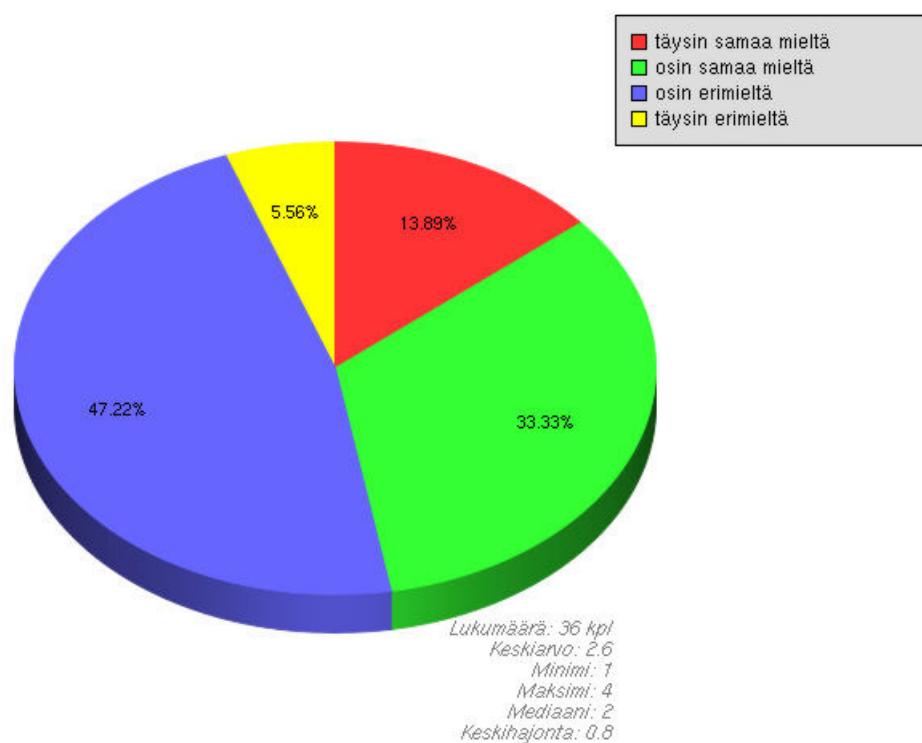
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 1.7

1.7

Vastausten suhteellinen jakauma

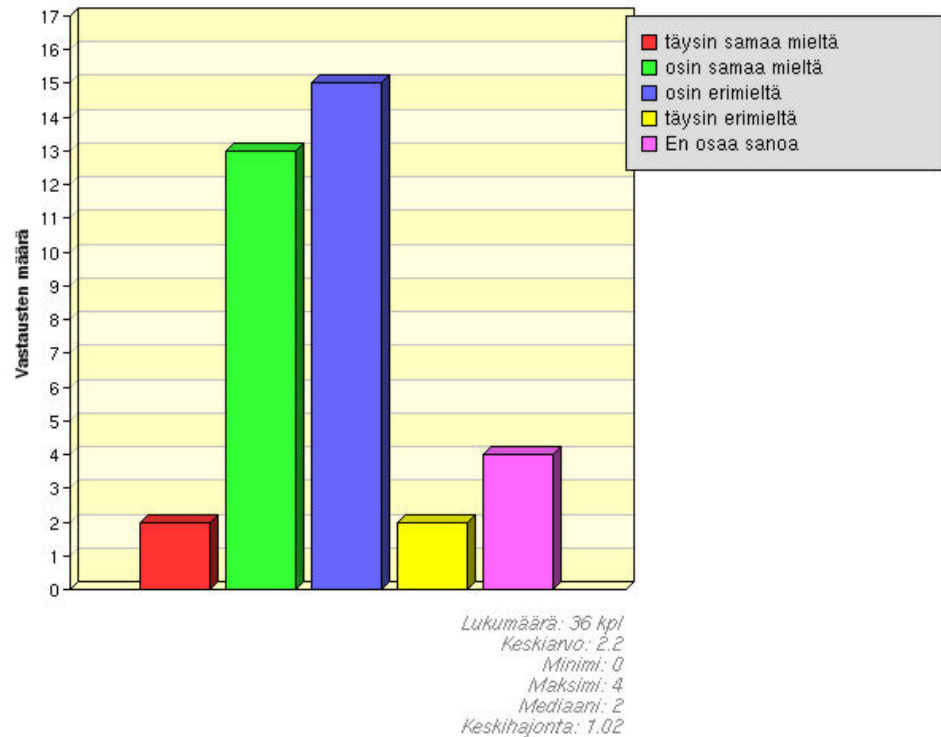
2. TOIMIVA INNOVAATIOYMPÄRISTÖ

Monipuoliset käytäntöyhteisöt ja verkostot luovat toimijoidensa keskuudessa yhteistyökenttää, synnyttävät uutta tietoa ja osaamista, ruokkivat luovuutta ja kanavoivat ne innovaatioiksi (taloudellista tulosta tai yhteiskunnallista hyötyä tuottaviksi keksinnöiksi, uusiksi palveluiksi tai uusiksi tavoiksi toimia).

VÄITTÄMÄ 2.2: MAAKUNNASSA SUHTAUDUTAAN MYÖNTEISESTI ULKOMAALAIISIIN JA KANSAINVÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ TEHDÄÄN AKTIIVISESTI

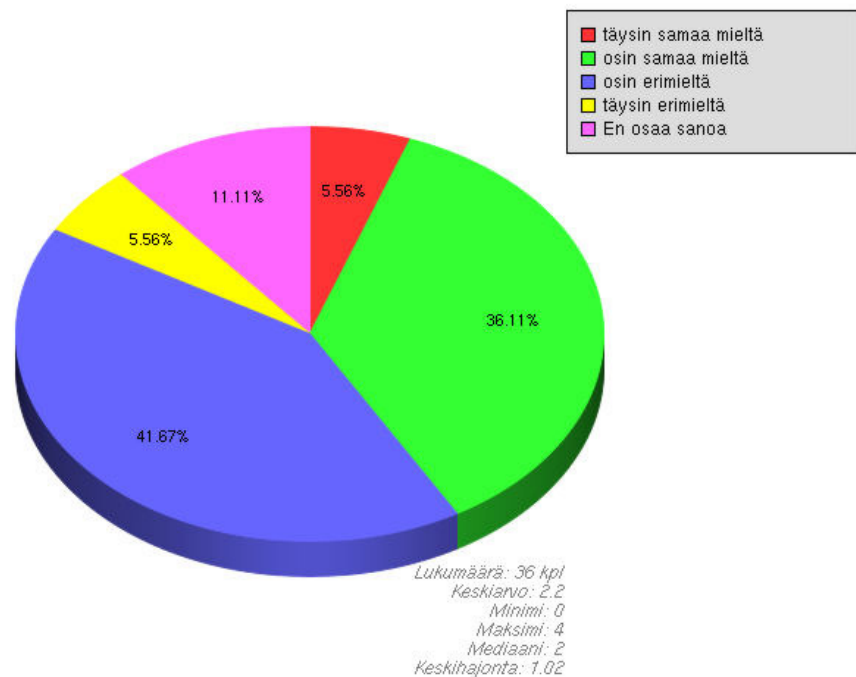
Vastaus 2.2 2.2

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 2.2 2.2

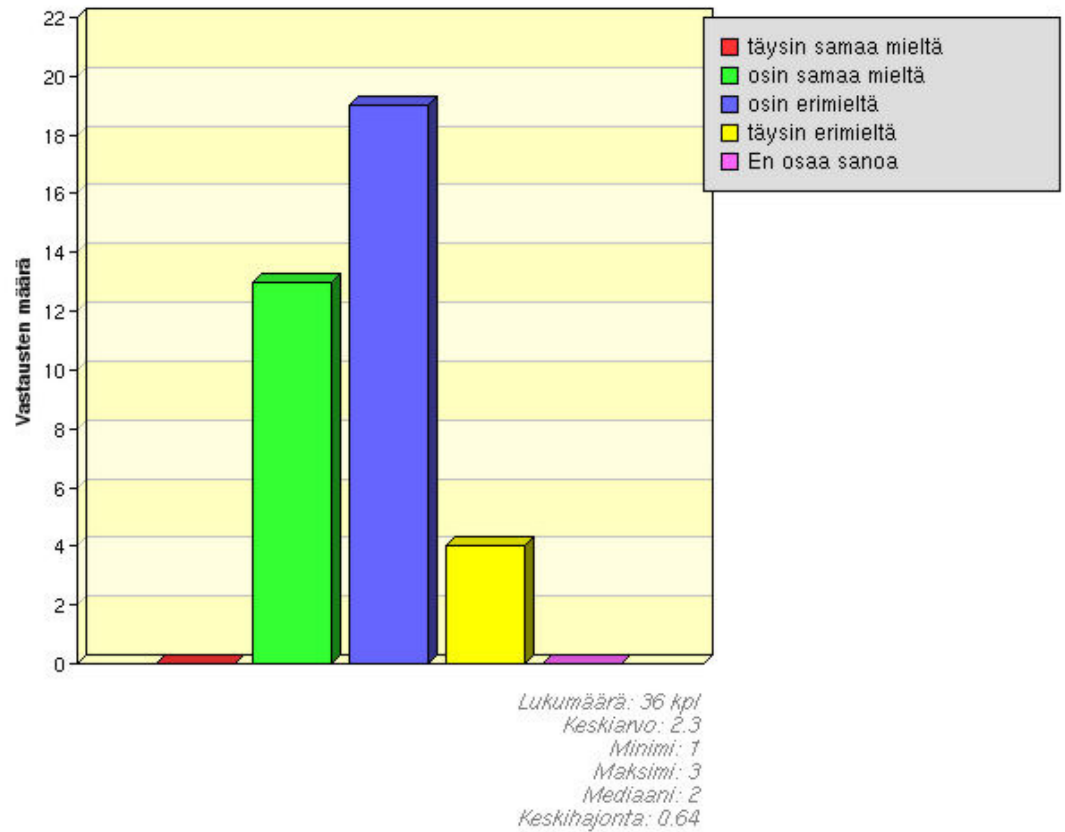
Vastausten suhteellinen jakauma

**VÄITTÄMÄ 2.3: MAAKUNNASSA VALLITSEE HYVÄ LUOTTAMUKSEN JA YHTEISTYÖN
ILMAPIIRI**

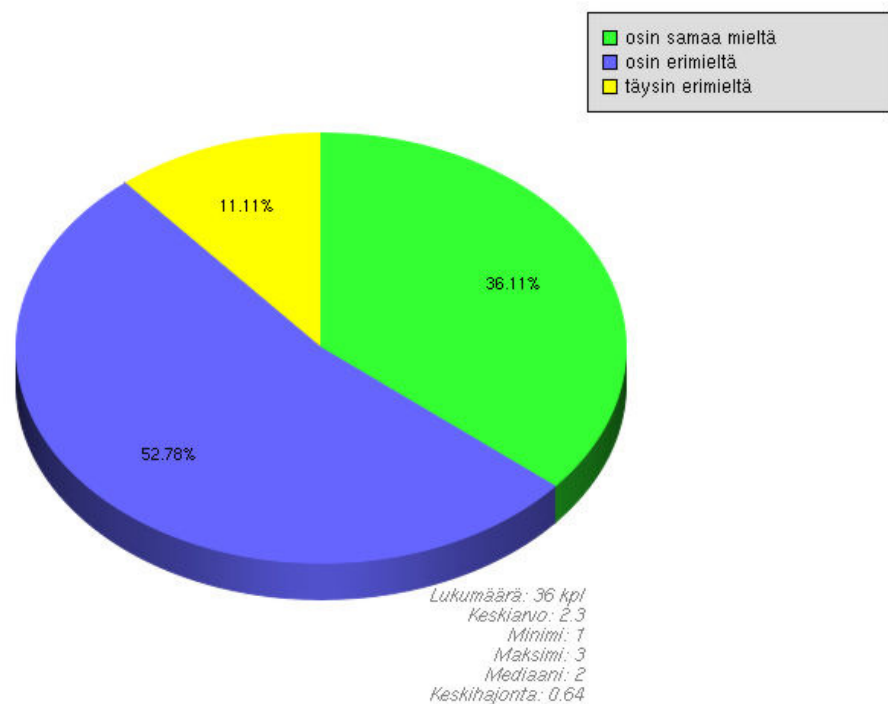
**Vastaus 2.3
2.3**

Vastausten absoluuttinen jakauma

**Vastaus 2.3
2.3**

Vastausten suhteellinen jakauma

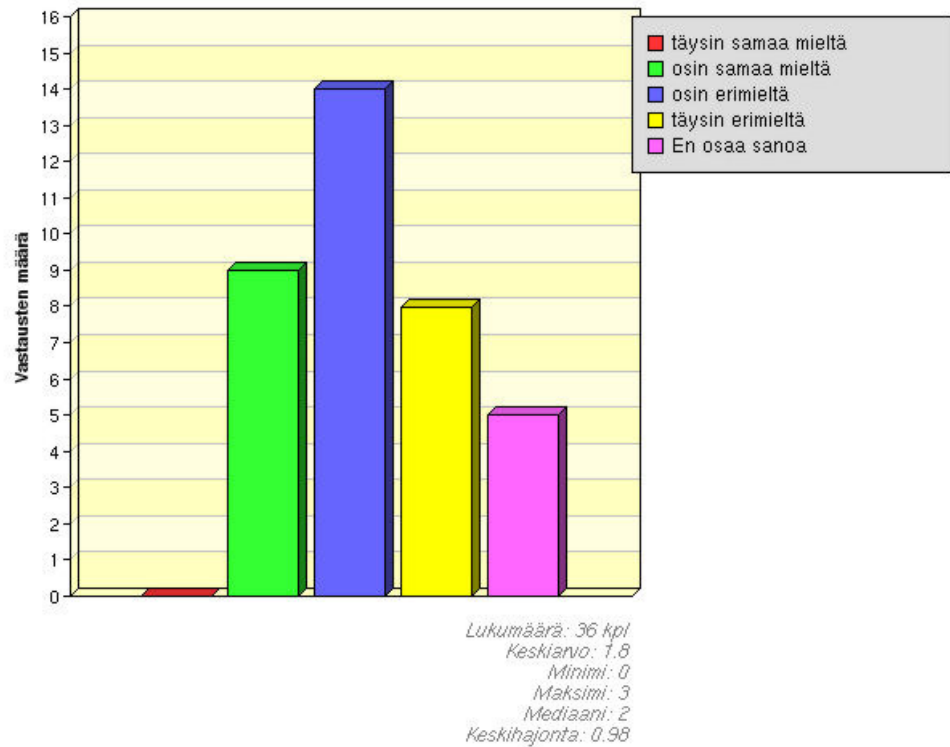

VÄITTÄMÄ 2.4: MAAKUNTAAN ON YHDESSÄ LUOTU SELKEÄT VISIOT JA ASETETTU KONKREETTISET KEHITTÄMISTAVOITTEET

Vastaus 2.4

2.4

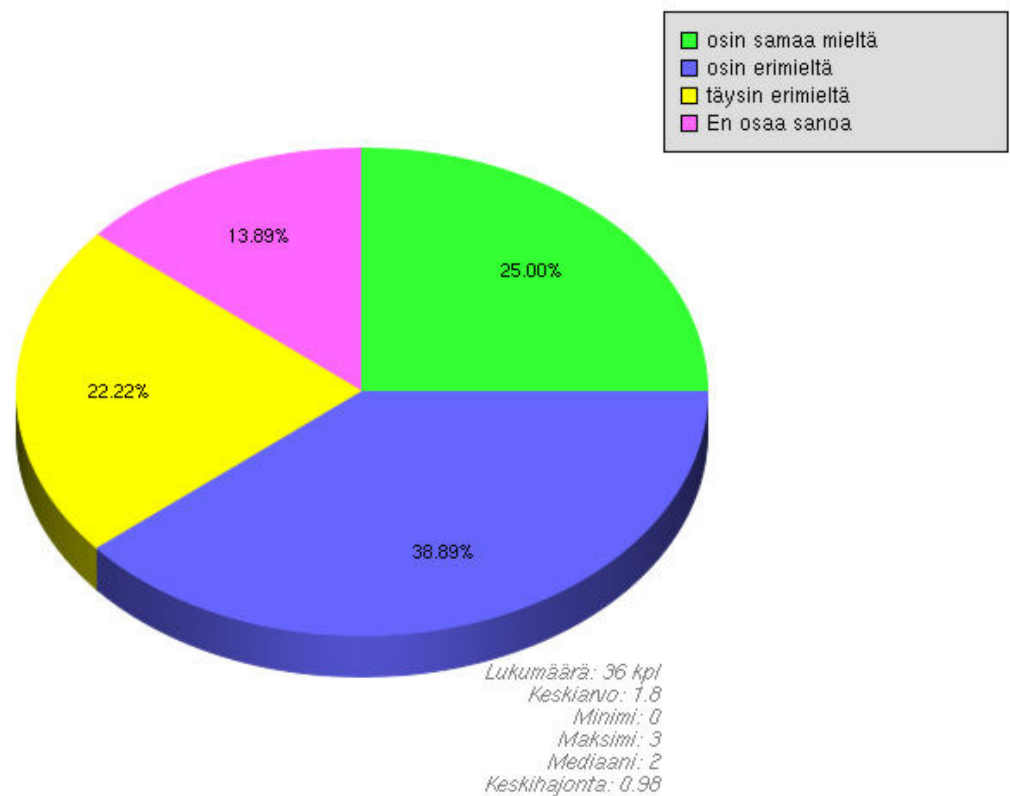
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 2.4

2.4

Vastausten suhteellinen jakauma

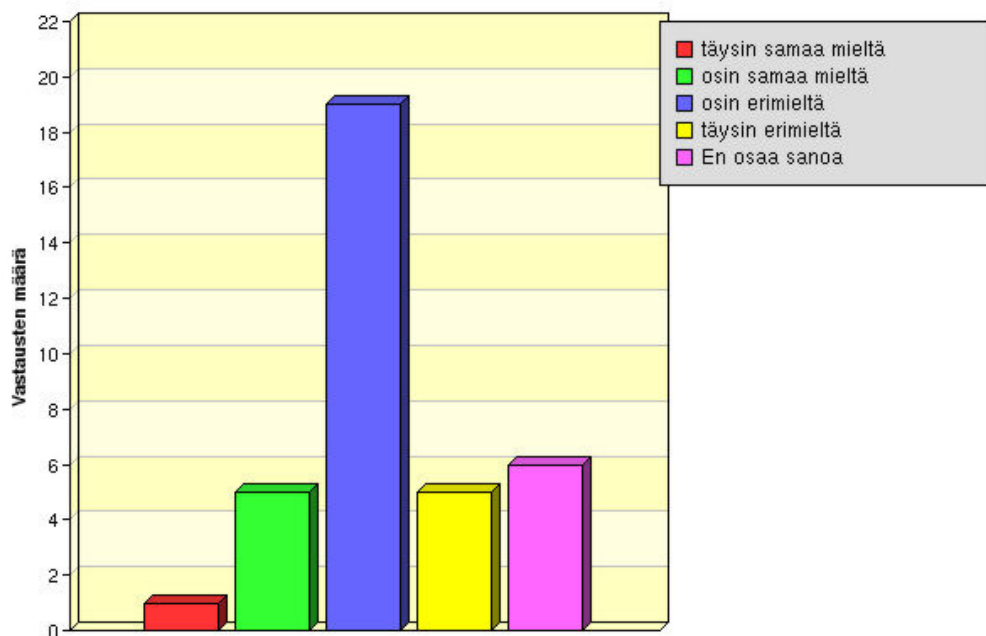

VÄITTÄMÄ 2.5: MAAKUNNASSA HANKKEIDEN VETOVASTUUSTA JA OSAPUOLTEN YHTEISTYÖSTÄ ON SELKEÄSTI SOVITTU.

Vastaus 2.5

2.5

Vastausten absoluuttinen jakauma

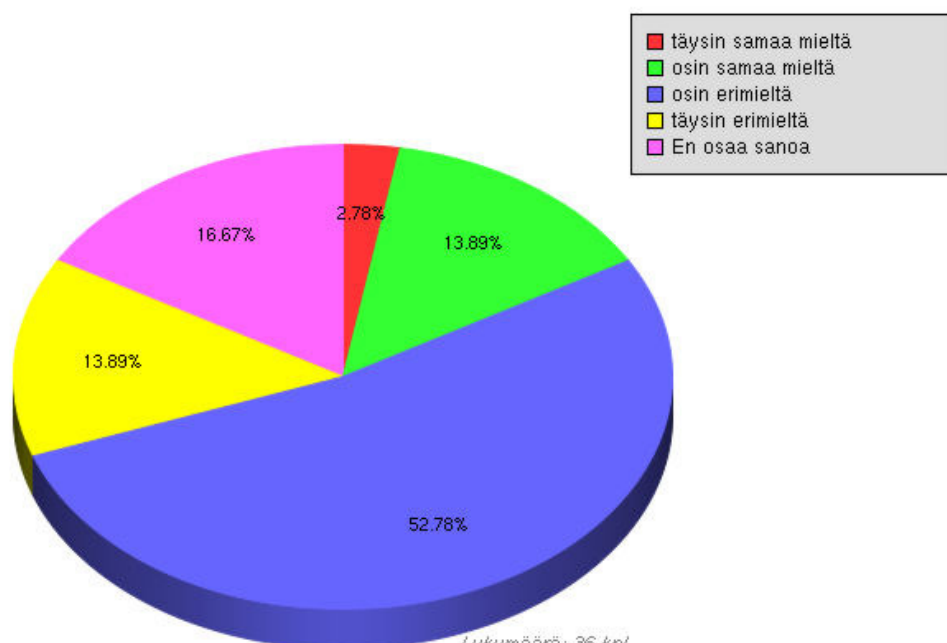

Lukumäärä: 36 kpl
 Keskiarvo: 1.7
 Minimi: 0
 Maksimi: 4
 Mediaani: 2
 Keskihajonta: 0.99

Vastaus 2.5

2.5

Vastausten suhteellinen jakauma

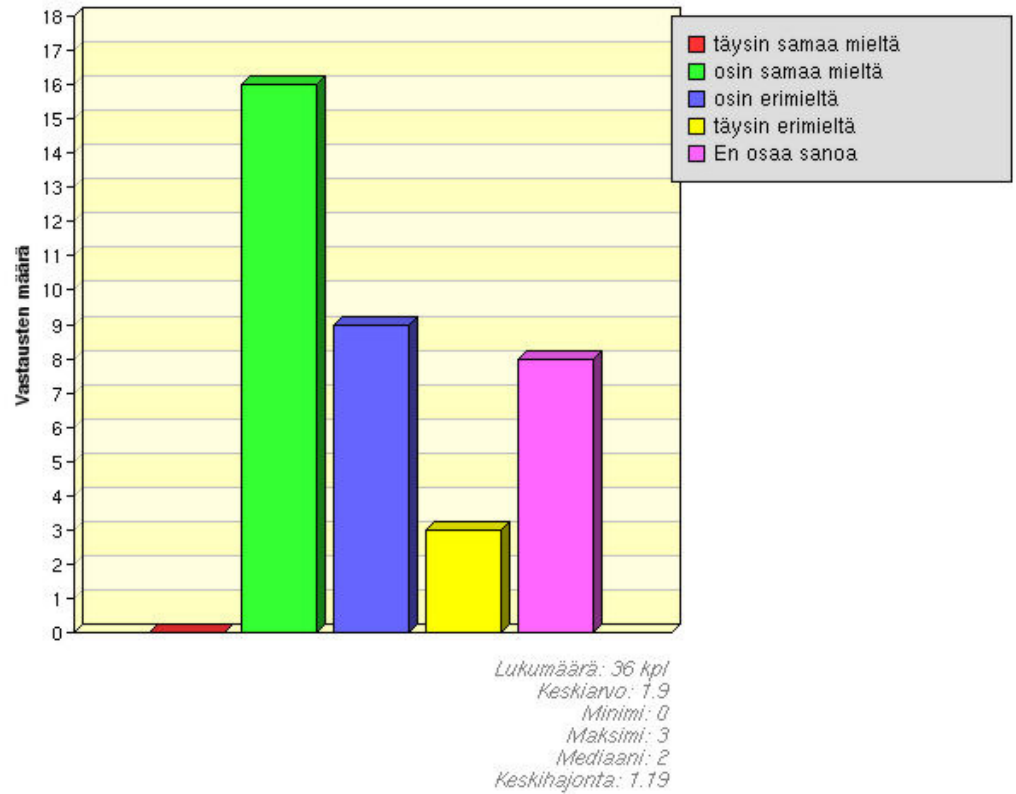
Lukumäärä: 36 kpl
 Keskiarvo: 1.7
 Minimi: 0
 Maksimi: 4
 Mediaani: 2
 Keskihajonta: 0.99

VÄITTÄMÄ 2.6: MAAKUNNASSA PYSTYTÄÄN SOPIMAAN HANKKEIDEN YHTEISESTÄ RAHOITUKSESTA.

Vastaus 2.6

2.6

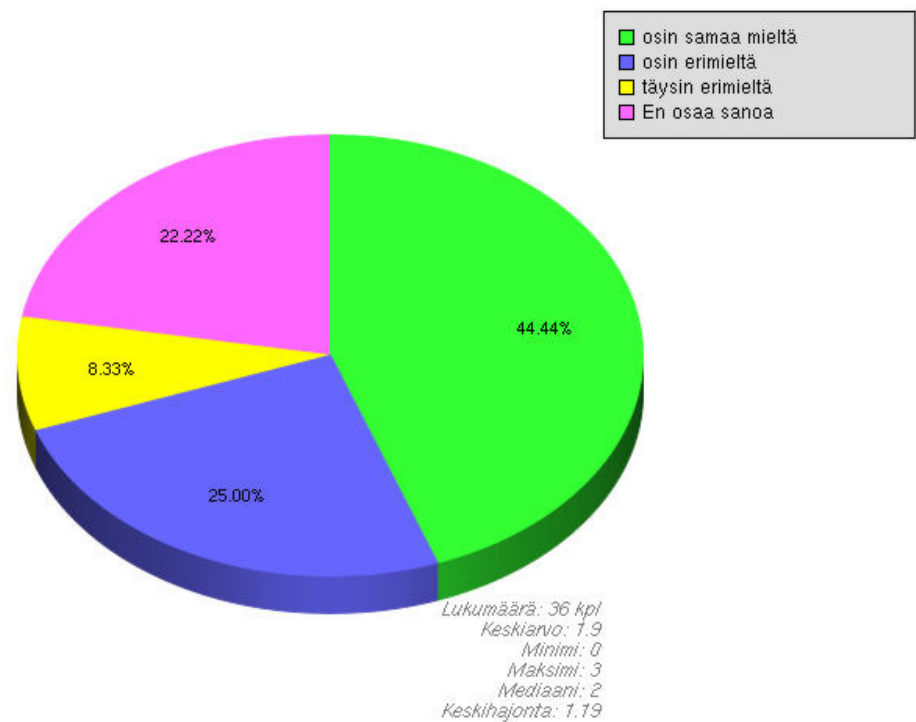
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 2.6

2.6

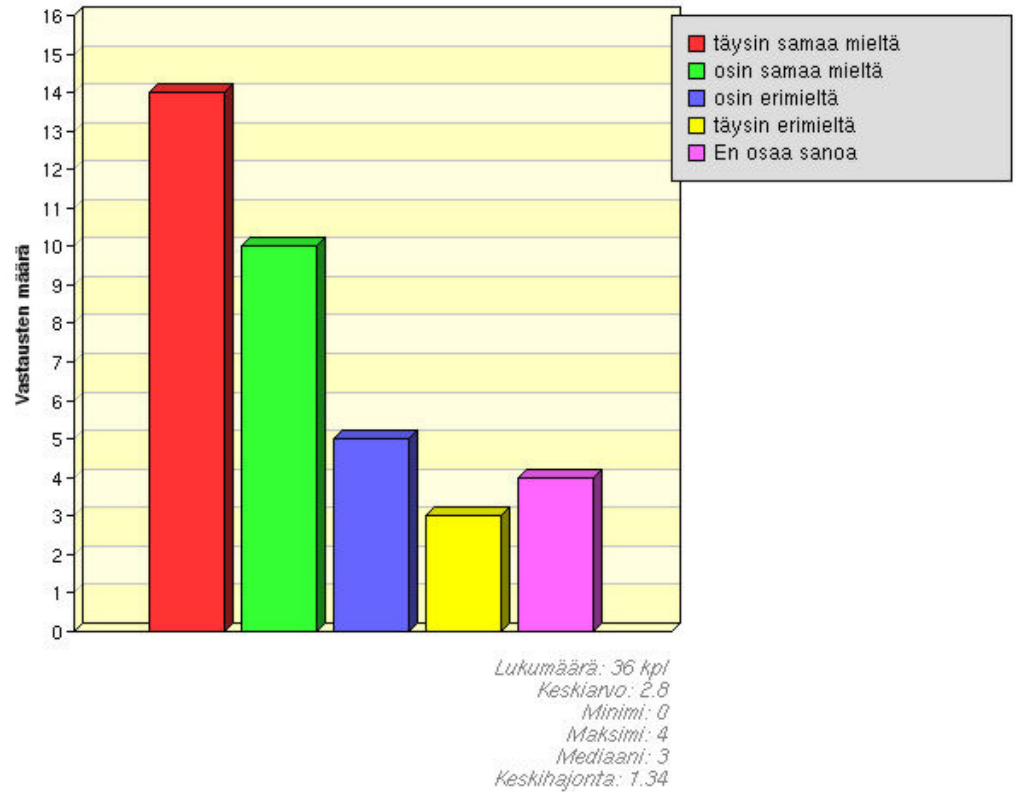
Vastausten suhteellinen jakauma

**VÄITTÄMÄ 2.7: VIREÄ JA ROHKEA ELINKEINOTOIMINTA MAAKUNNASSA / KUNNASSA
LUO YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISTÄ ILMAPIIRIÄ**

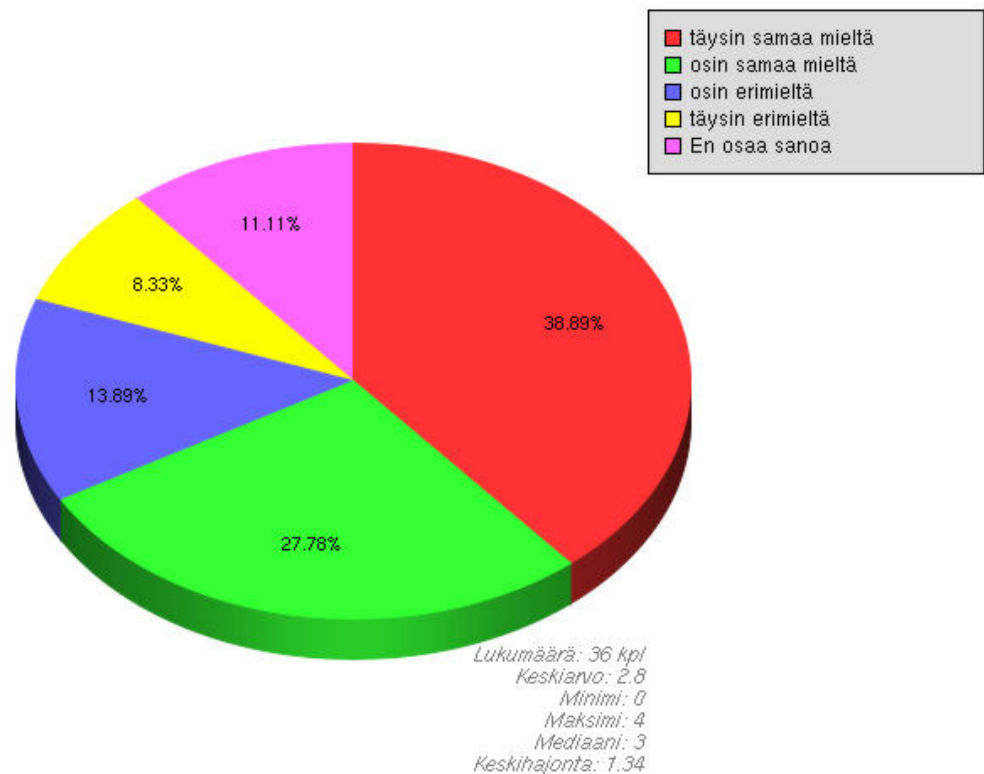
**Vastaus 2.7
2.7**

Vastausten absoluuttinen jakauma

**Vastaus 2.7
2.7**

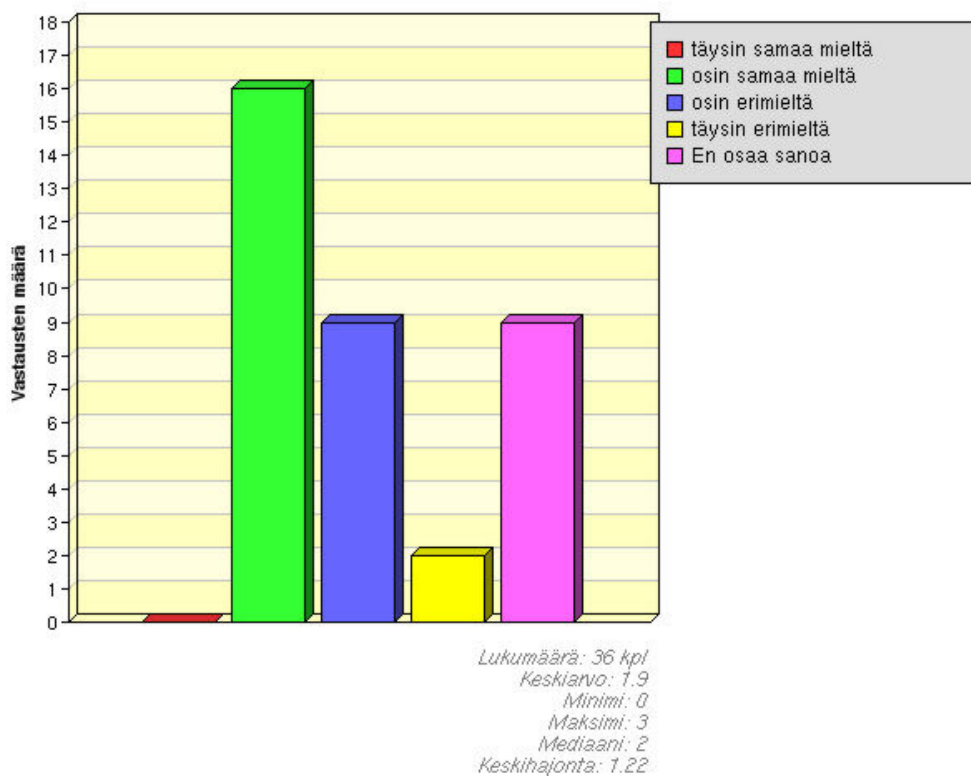
Vastausten suhteellinen jakauma

VÄITTÄMÄ 2.8: MAAKUNNASSA ON MONIPUOLISTA TUTKIMUS JA KEHITTÄMISTOIMINTAA JA UUSIA INNOVAATIOITA SOVELLETAAN AKTIIVISESTI KÄYTTÖÖN

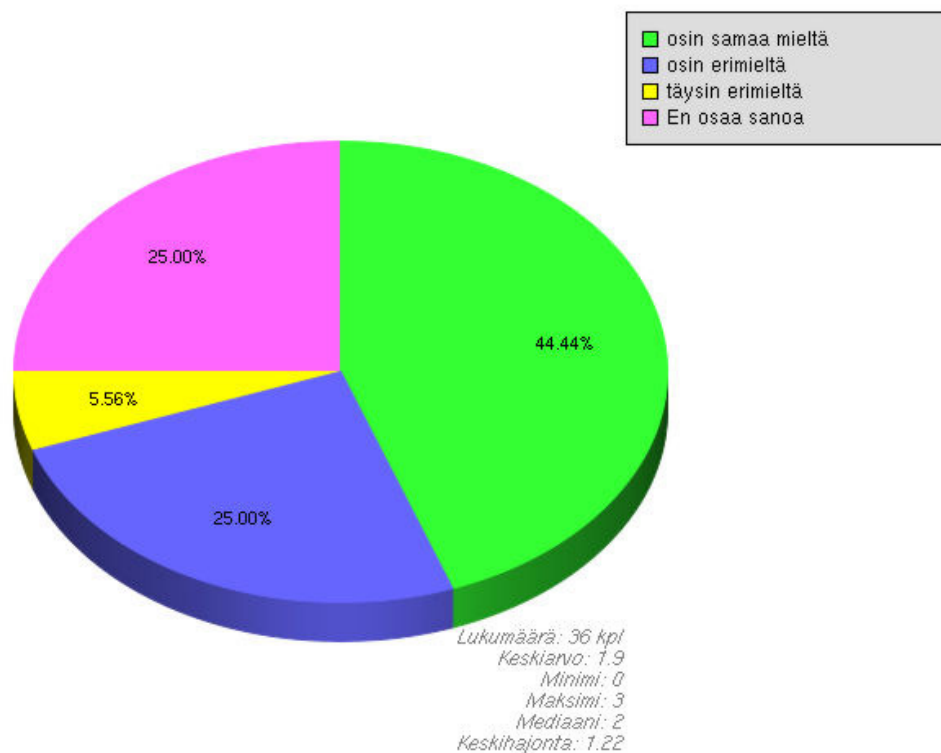
Vastaus 2.8
2.8

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 2.8
2.8

Vastausten suhteellinen jakauma

3. HYVÄT JULKISET PALVELUT

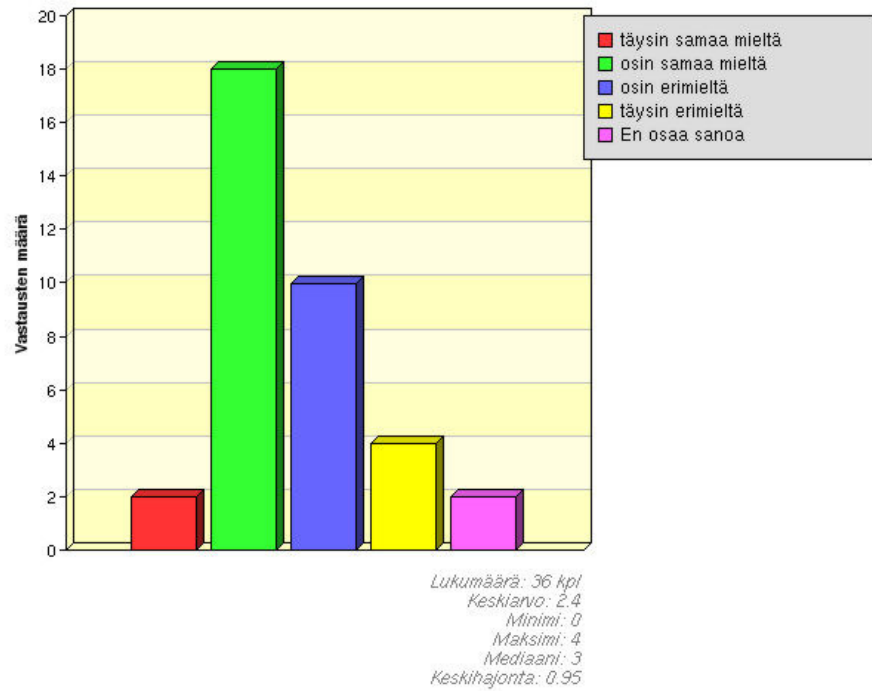
Julkiset palvelut (sosiaali- ja terveys-, koulutus-, vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut jne...) luovat innovatiivisen perustan koko yhteisölle ja tukevat sen luovuutta.

VÄITTÄMÄ 3.1: SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT ON MAAKUNNASSA / KUNNASSA TOTEUTETTU HYVIN JA ASUKKAAT SAAVAT TARVITSEMANSA LAADUKKAAT PALVELUT

Vastaus 3.1

3.1

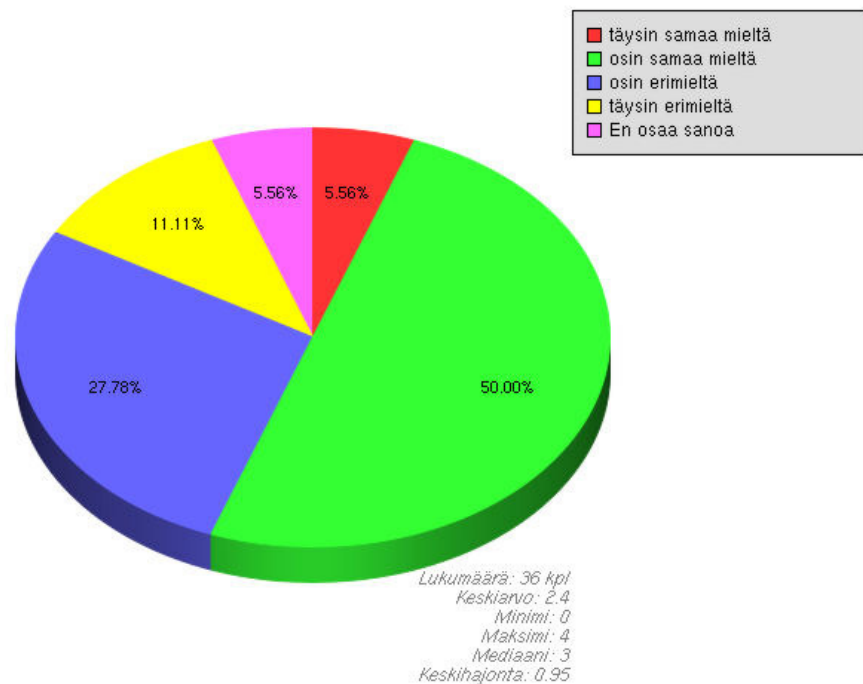
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 3.1

3.1

Vastausten suhteellinen jakauma

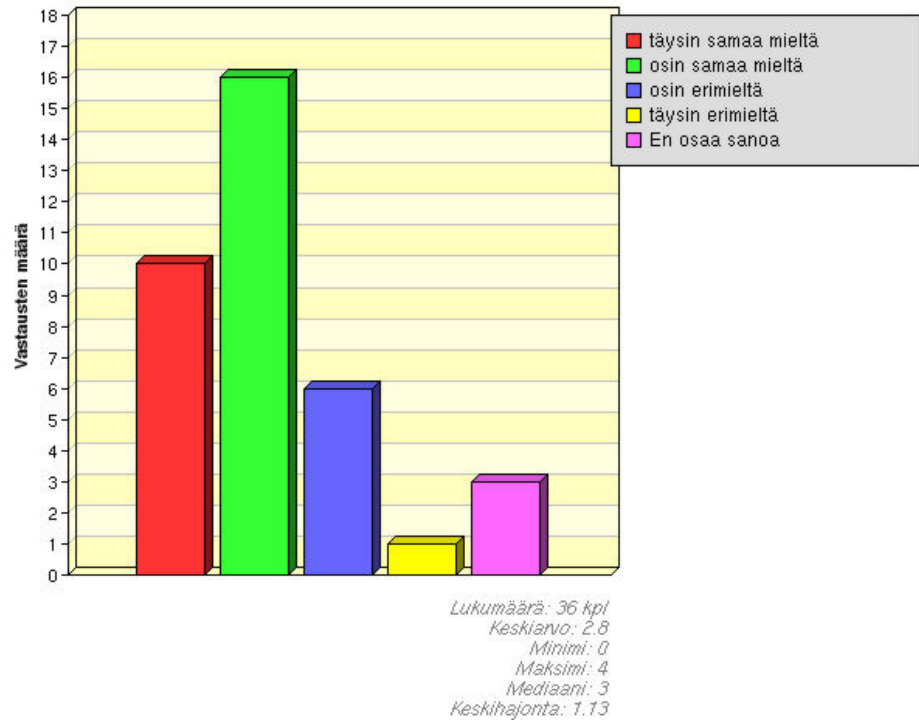

VÄITTÄMÄ 3.2: LAPSET JA NUORET SAAVAT MAAKUNNASSA / KUNNASSA LAADUKASTA PERUSOPETUSTA JA HEILLE ON TARJOLLA HYVÄT MAHDOLLISUUDET MONIPUOLISEEN JATKO-OPISKELUUN

Vastaus 3.2

3.2

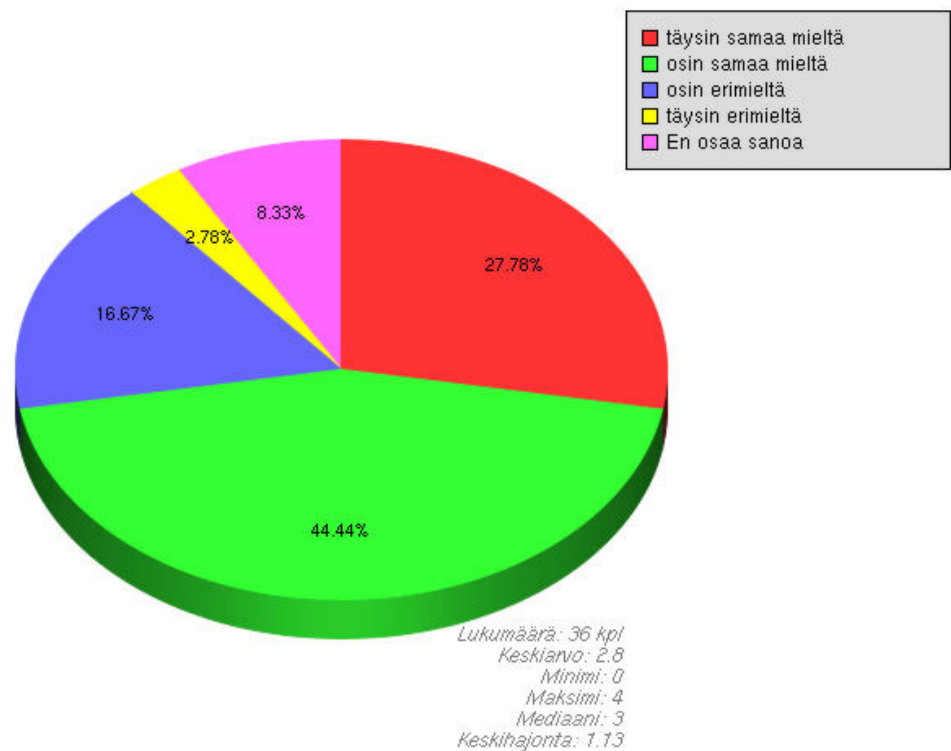
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 3.2

3.2

Vastausten suhteellinen jakauma

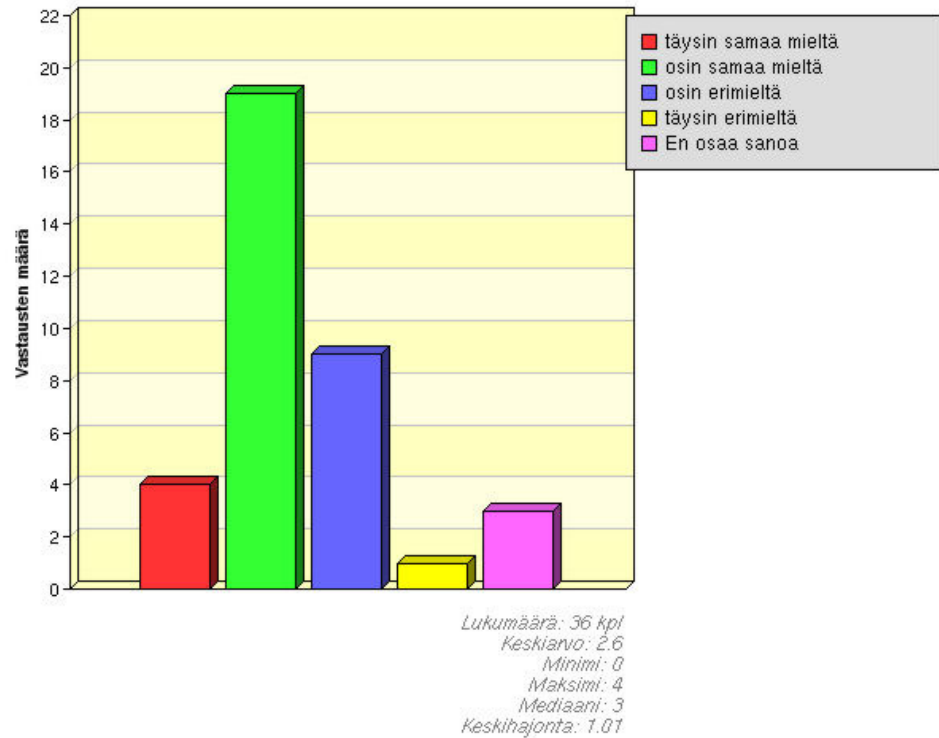

VÄITTÄMÄ 3.3: MAAKUNNAN / KUNNAN MUUT JULKISEN HALLINNON PALVELUTUOTTAJAT (nuoriso, liikunta, kulttuuri, kaavoitus, hallinto jne...) TOIMIVAT HYVIN JA VAHVISTAVAT ASUKKAIDEN OMAA ELÄMÄNHALLINTAA

Vastaus 3.3

3.3

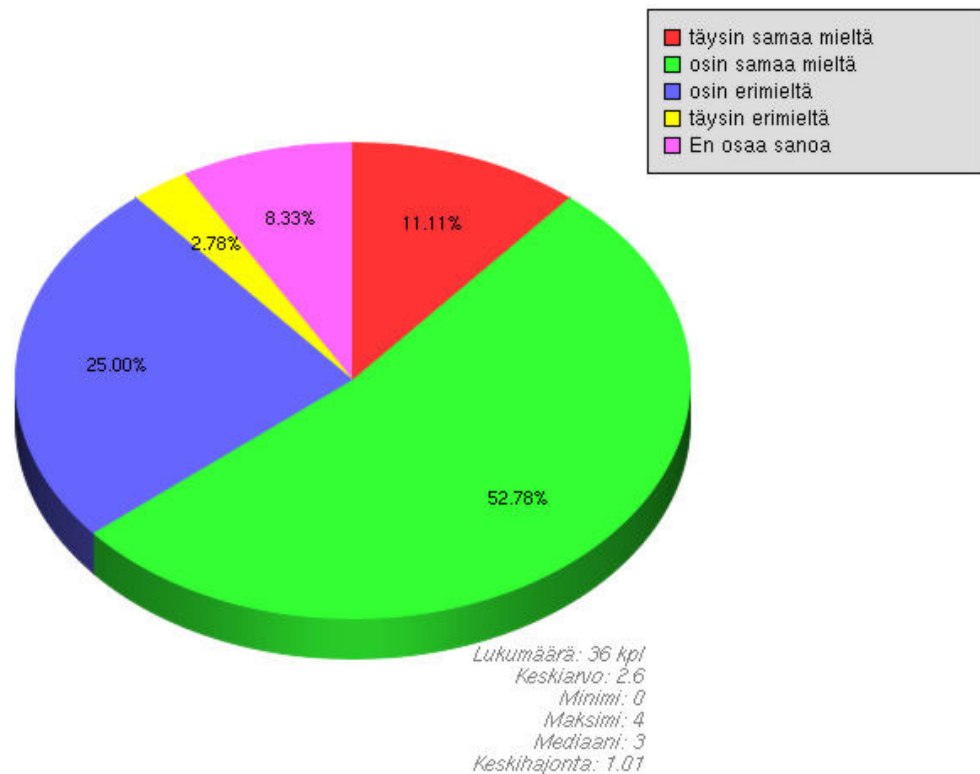
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 3.3

3.3

Vastausten suhteellinen jakauma

4. LAADUKAS ASUMINEN

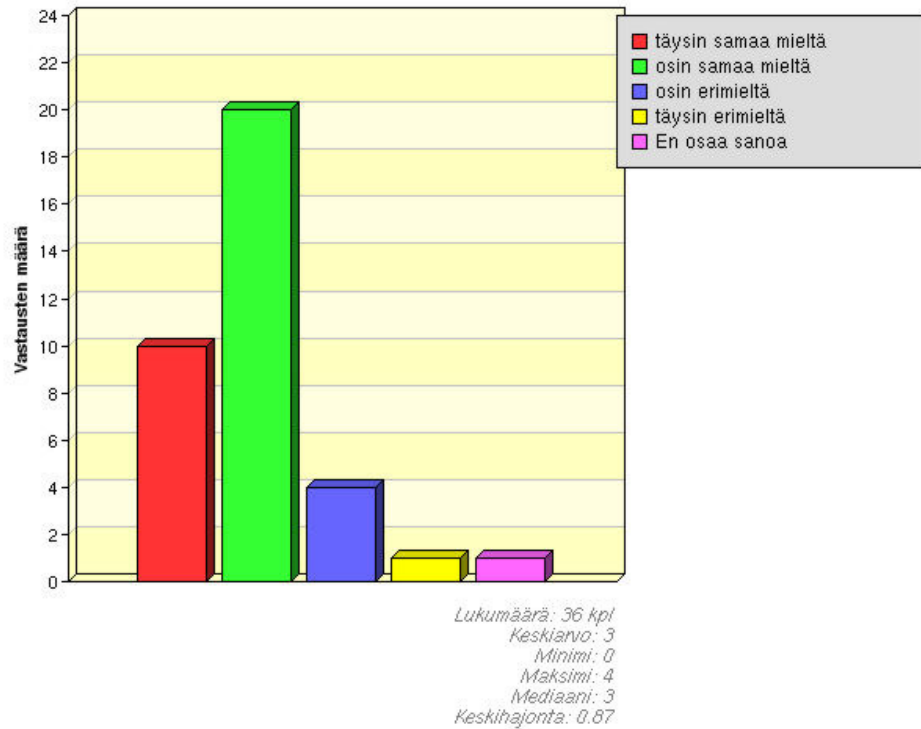
Hyvä ja laadukas asuminen on ihmisten tärkeimpiä odotuksia ja vahvistaa alueiden kilpailukykyä. Tietotekniikka ja uudet työskentelymuodot ovat luoneet mahdollisuuden sille, että luovat ja hyvin koulutetut ihmiset valitsevat itselleen ensin kiinnostavan asumispaikan ja ryhtyvät vasta sen jälkeen kartoittamaan työskentelymahdollisuuksiaan.

VÄITTÄMÄ 4.1: MAAKUNNASSA / KUNNASSA ON TARJOLLA VIIHTYISIÄ ASUMA-ALUEITA JOTKA EDISTÄVÄT ASUKKAIDEN VUOROVAIKUTUSTA, VIREÄÄ ELÄMÄÄ JA HARRAST

Vastaus 4.1

4.1

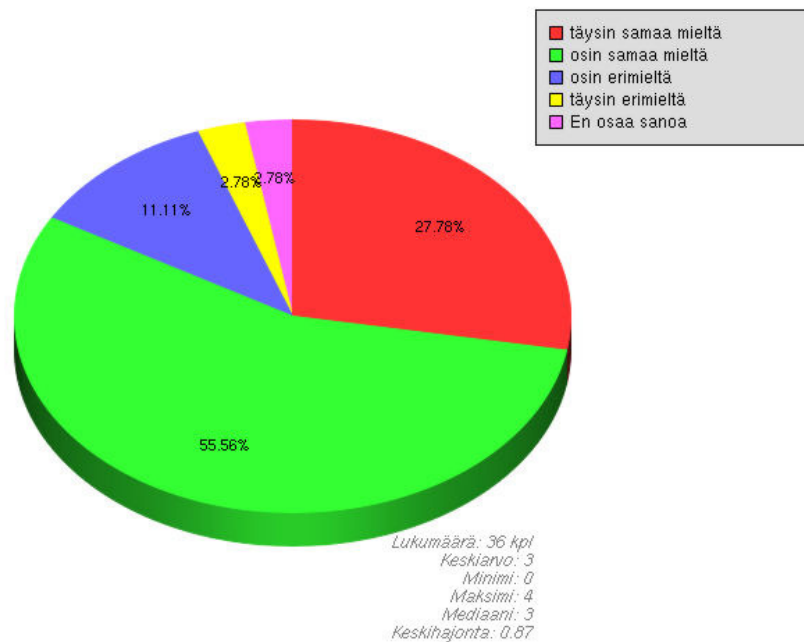
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 4.1

4.1

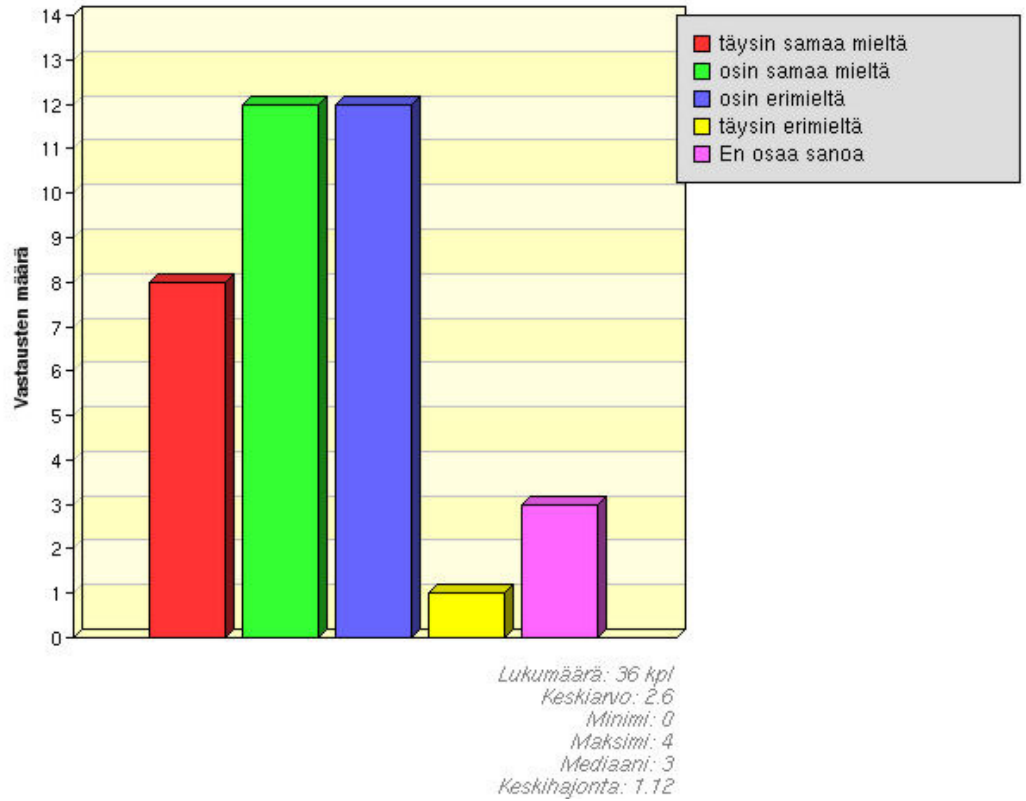
Vastausten suhteellinen jakauma

VÄITTÄMÄ 4.2: MAAKUNNASSA / KUNNASSA ON TARJOLLA EDULLISIA JA MONIPUOLISIA ASUMISVAIHTOEHTOJA JOTKA HELPOTTAVAT MUUTTAJIEN ASETTUMISTA PAIKKAKUNNALLE

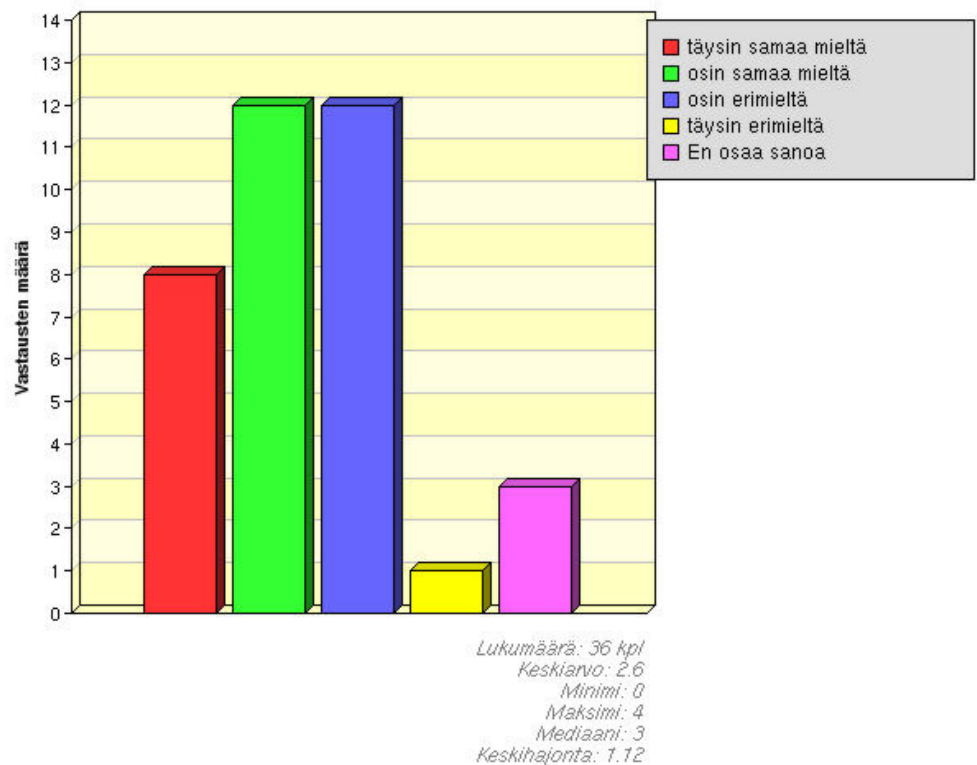
Vastaus 4.2
4.2

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 4.2
4.2

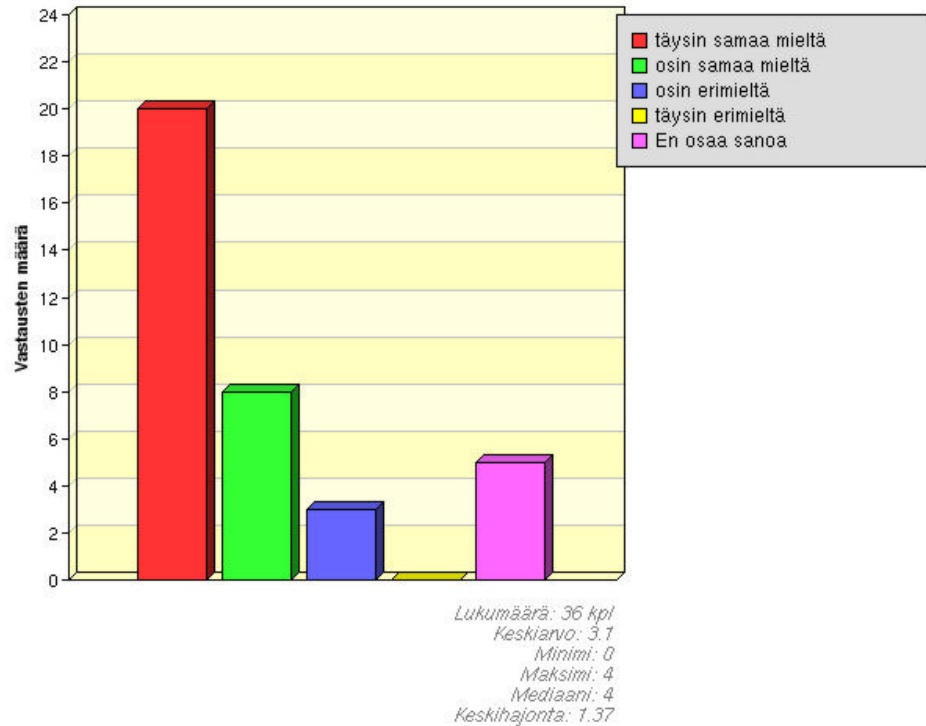
Vastausten absoluuttinen jakauma

VÄITTÄMÄ 4.3: PERUSKOULUOPETUKSEN KORKEA JA TASAINEN LAATU YLLÄPITÄÄ JA EDISTÄÄ KOKO MAAKUNNAN JA KUNTIEN ERI ASUMA-ALUEIDEN TASAPUOLISTA KEHITTYMISTÄ.

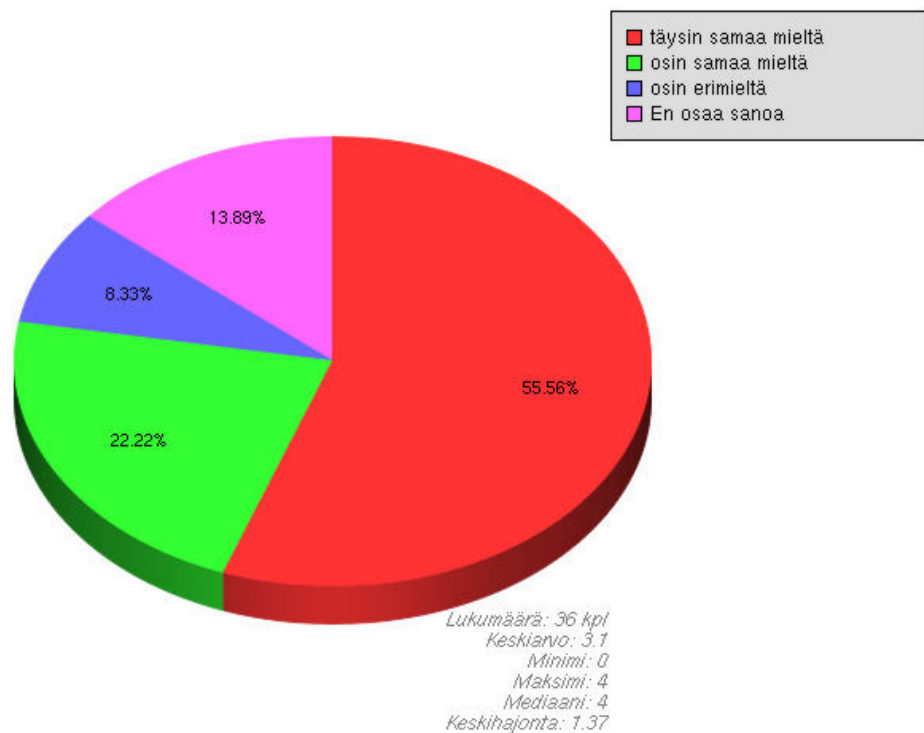
Vastaus 4.3
4.3

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 4.3
4.3

Vastausten suhteellinen jakauma

5. TOIMIVA JULKINEN TILA

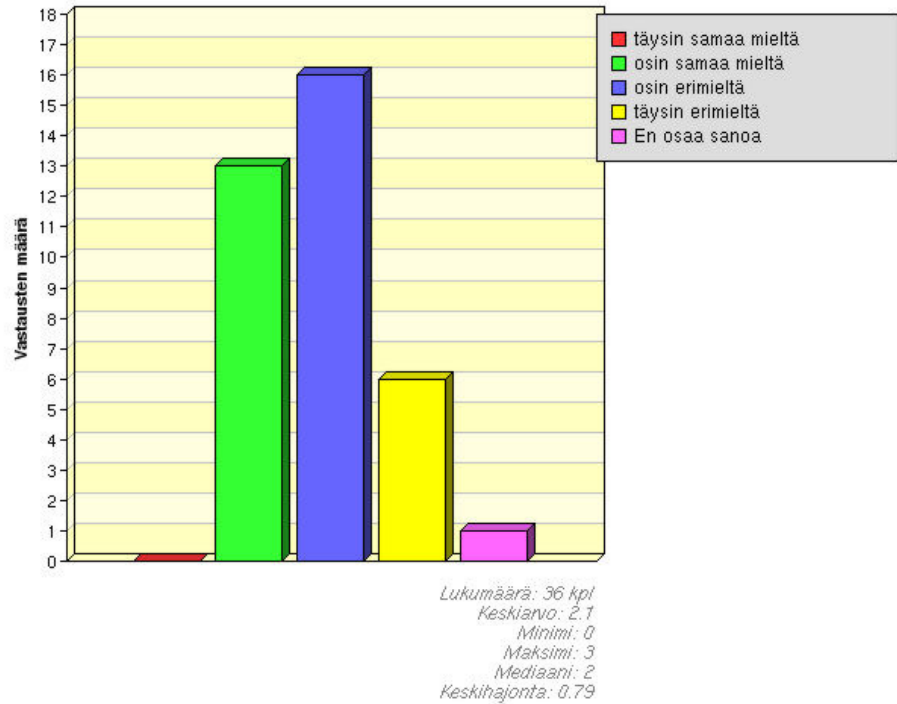
Julkiset alueet, -rakennukset ja -tilaratkaisut edistävät ihmisten vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistavat luovuuden ilmapiiriä.

VÄITTÄMÄ 5.1: TAAJAMIEN ASEMAKAAVA- JA YMPÄRISTÖSUUNNITTELU ON TUOTTANUT TOIMIVIA JA ASUKKAITA HYVIN PALVELEVIA VIIHTYISIÄ TOREJA, AUKIOITA, PUISTOJA SEKÄ JULKISIA RAKENNUKSIA.

Vastaus 5.1

5.1

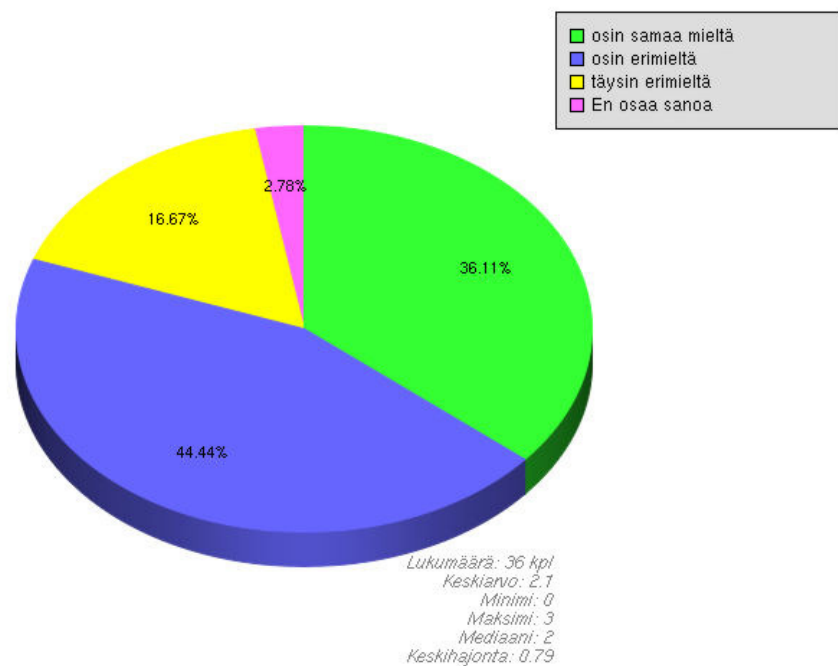
Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 5.1

5.1

Vastausten suhteellinen jakauma

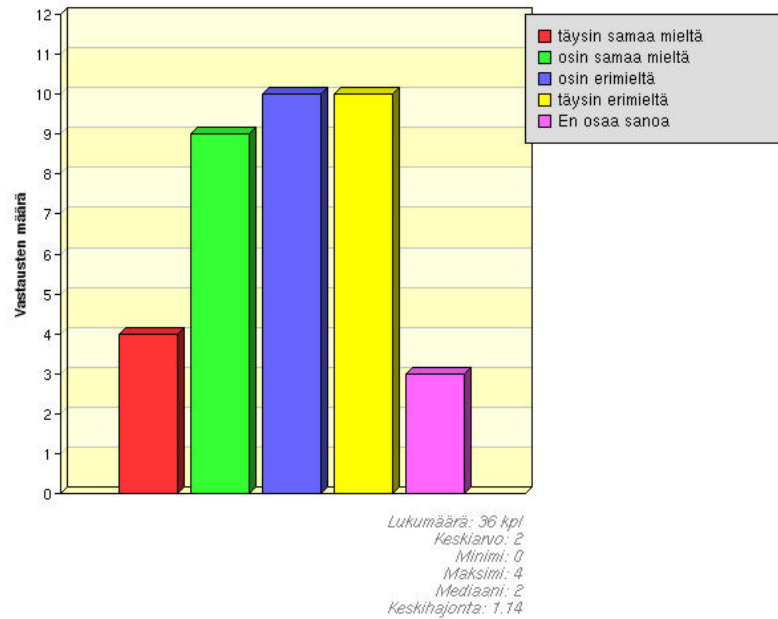
6. TOIMIVA LOGISTIIKKA

Toimiva julkinen liikenne kokoaa ihmisiä yhteen ja lisää yhteisöllisyyttä. Hyvin suunniteltu kaupunkirakenne ja sen logistiikka edistävät ekologisia kestäviä arvoja ja lisäävät luovien ihmisten kiinnostusta aluetta kohtaan.

VÄITTÄMÄ 6.1: JULKINEN LIIKENNE ON MAAKUNNASSA / KUNNASSA JÄRJESTETTY HYVIN JA SE PALVELEE ASUKKAITA KODIN, TYÖN, PÄIVITTÄISEN ASIOINNIN SEKÄ HARRASTAMISEN OSALTA

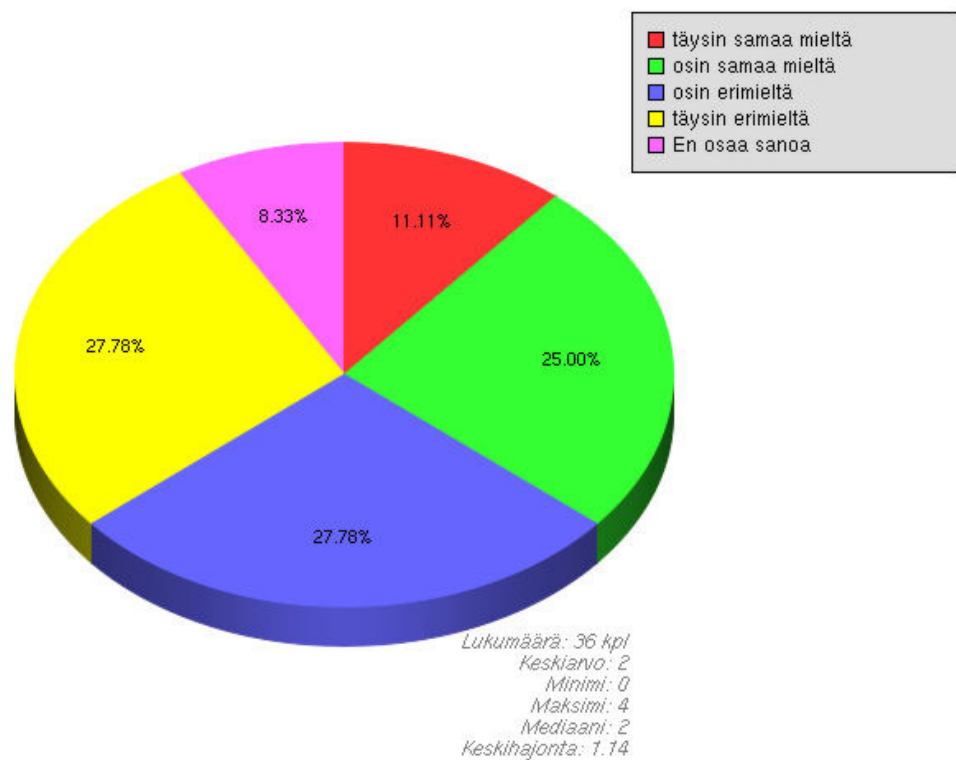
Vastaus 6.1
6.1

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 6.1
6.1

Vastausten suhteellinen jakauma

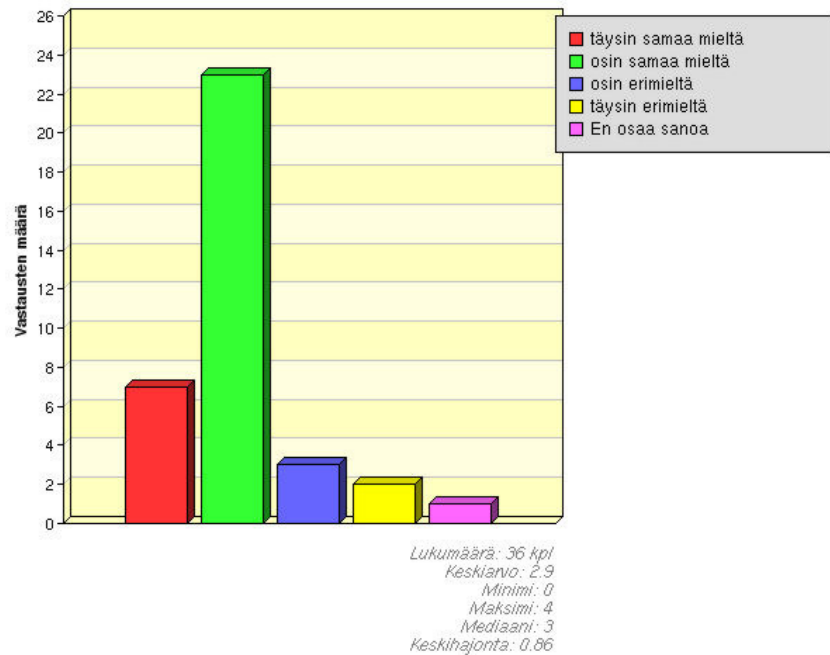
7. ELÄMÄNLAATU

Toimivassa innovaatioekosysteemissä ei ole kysymys vain elinkeinotoiminnasta, vaan paremman elämänlaadun ja vireän vuorovaikutuksen muodostamasta kokonaisuudesta.

VÄITTÄMÄ 7.1: ETELÄ-KARJALA TARJOAA ASUKKAILLEEN HYVÄT MAHDOLLISUUDET LAADUKKAASEEN ELÄMÄÄN, VIREÄÄN VUOROVAIKUTUKSEEN JA MONIPUOLISEEN AKTIIVISEEN TOIMINTAAN.

Vastaus 7.1
7.1

Vastausten absoluuttinen jakauma

Vastaus 7.1
7.1

Vastausten suhteellinen jakauma

